

DEMOKRACIJA

Zadnje politično kadrovanje?

Vlada Antona Ropa je nekaj tednov pred volitvami hotela po tihem izpeljati še zadnjo veliko politično kadrovanje, a ji je načrte vsaj za zdaj prekrizal prvak Slovenske demokratske stranke Janez Jansa, ki je javnost opozoril na sporno kadrovanje.

Neizpolnjene obljube LDS

Vladajoča LDS je uresničila manj kot polovico tistega, kar je leta 2000 obljubljala slovenskim državljanom.

KOLUMNA
Andrej Aplen
Primerjava
programov

TUJINA
Lestvica
razvitosti
držav

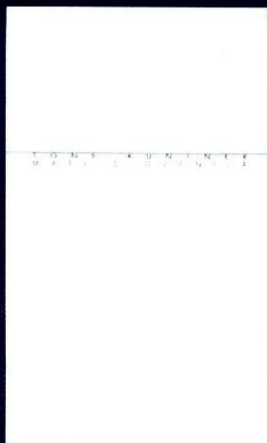

PRIČEVANJE
Slovenec za
las preživel
iraški zapor

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

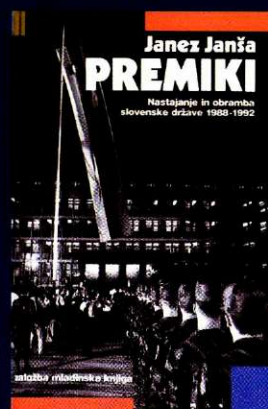
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

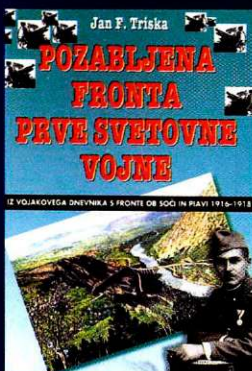
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

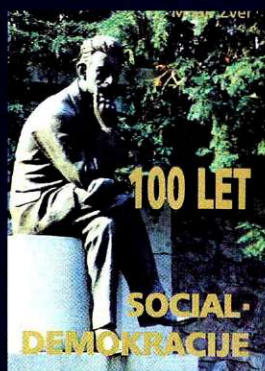
JAN F. TRISKA POZABljena FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

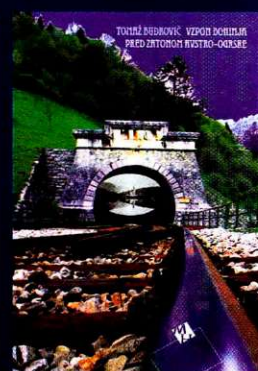
MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

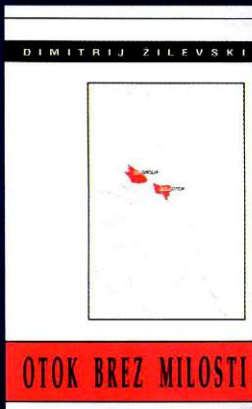
VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

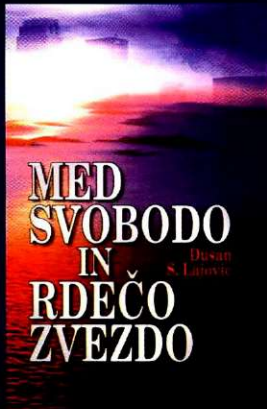
TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

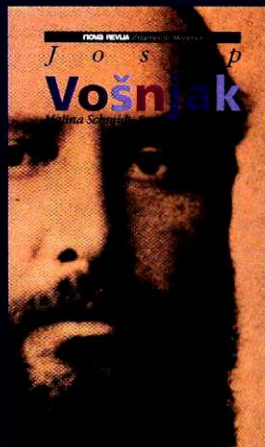
DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Informburojenci v jugoslovanskih komunističnih zaporih Stari Gradski, na Golem otoku, Sv. Grgurju in drugje. 256 strani, 3.996 SIT

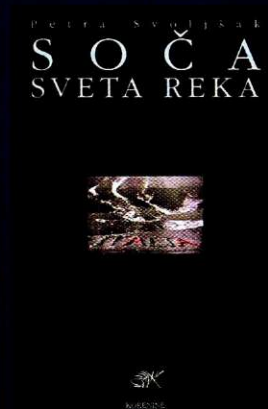
DUŠAN S. LAJOVIČ MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Avtobiografska pripoved iz časa druge svetovne vojne. Knjigi je dodan seznam so-delavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

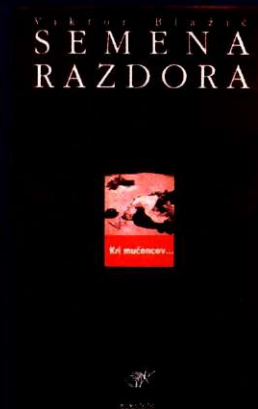
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

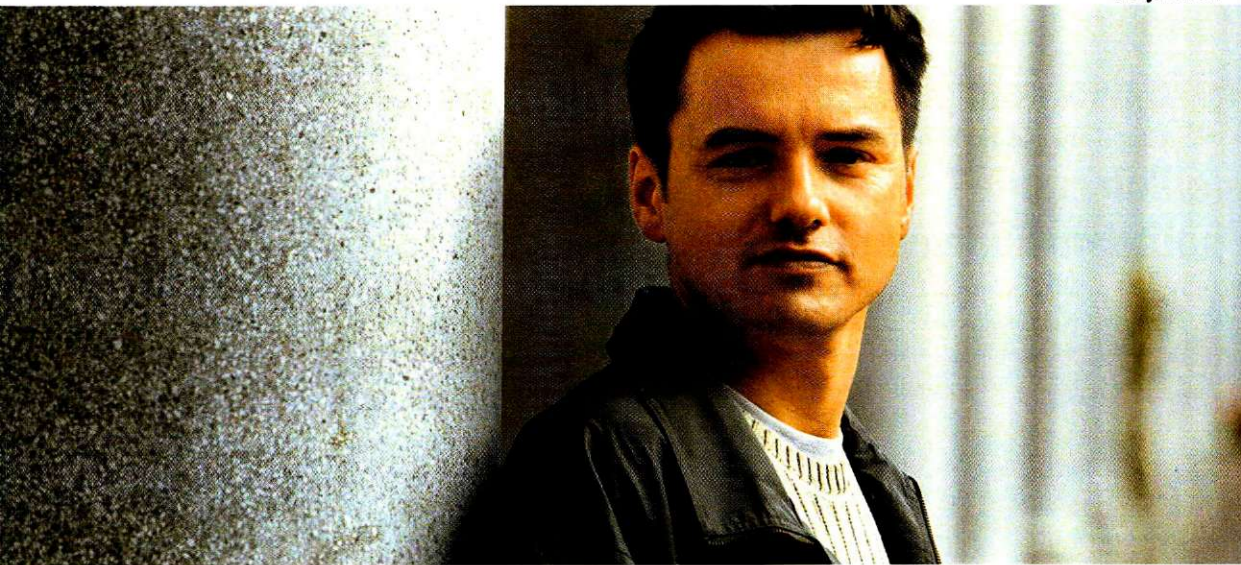
PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obseznega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obracun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Lakomnost nima meje

Minuli teden sem se z družino za nekaj dni pridružil prijateljem, ki so letovali na nekem hrvaškem otoku. Čeprav nas zadnja leta zaradi različnih vzrokov bolj vleče na slovensko obalo in druge sredozemske plaže, je bil "skok" na hrvaško morje zaradi časovne omejenosti ravno pravi. Bil sem pa presenečen nad dejstvom, da je bilo opaziti precej manj Slovencev, kar se je videlo po avtomobilih s slovensko avtomobilsko registracijo (se je pa po otoku veselo prevažal novinarski urednik, ki je poznan med drugim tudi po tem, da je lastnik velikega črnega ameriškega vojaškega terenskega vozila). Ali so vzrok manjše prisotnosti slovenskih gostov relativno visoke cene na Hrvaškem, ali na trenutke zelo slabi midsosedski odnosi, je seveda vprašanje. Verjetno ni samo to.

Meni ni šlo iz glave dejstvo, da so ravno v tistih dneh hrvaški ribiči in hrvaška vlada spet začeli širiti svojo jurisdikcijo v Piranskem zalivu in uveljavljati izmišljeno sredinsko črto. Zadeva je po svoje precej absurdna, še posebej, če si človek v živo ogleduje številne otoke in zalive, ki jih premore hrvaško morje. Naši južni sosedje imajo morja na pretek, vendar jim to še ni dovolj. Prisvojiti si želijo še polovico Piranskega zaliva, ki ga po novem imenujejo kar Savudrijska uvala.

Problem je popolnoma jasen. Piranski zaliv je večinoma slovenski. Seveda bi bil lahko v celoti še vedno naš, če ne bi slovenski komunistični voditelj Edvard Kardelj internacionalistično in povsem brezglavo po drugi svetovni vojni podaril Kaštel in Savudrijo Hrvatim. Kljub temu je vse do osamosvojitve takratna slovenska milica nadzorovala praktično celoten Piranski zaliv, kar se je avtomatsko nadaljevalo še nekaj časa po osamosvojitvi obeh nekdanjih jugoslovanskih republik. No, vendar so že pod pokojnim Franjom Tuđmanom Hrvati začeli v svoje zemljepisne karte risati sredinsko črto v Piranskem zalivu, ki jo želijo v zadnjih letih uveljaviti tudi fizično, s prisotnostjo hrvaških ribičev in njihovih pomorskih policijskih patrulj. To je še posebej očitno poleti, ko se slovenska oblast na njihove enostranske akcije nespretno in počasno odziva. Slovenska oblast bi morala biti pri tej zadevi jas-

na, vztrajna in odločna. Pristajanje na sredinsko črto ne pride v poštev, saj je bil že parafirani sporazum Drnovšek - Račan o slovensko-hrvaški meji, za Slovenijo komaj sprejemljiv kompromis, ki pa je potrdil dejstvo, da večina zaliva pripada Sloveniji in da ima naša država prost izhod na odprto morje. Če se je slovenska oblast v preteklih letih slabo odrezala in gradila lažne upe za rešitev problema na osnovi domnevnega prijateljstva med bivšimi komunisti z obeh strani meje, ima na tem področju v naslednjih letih priložnost, da to popravi. Kot članica Evropske unije je v prednosti pred Hrvaško, ki je kandidatka za članstvo v uniji. Slovenija bi morala ravnati tako kot Italija, ki je v času približevanja omenjeni evropski povezavi od Slovenije izsilila tako imenovani španski kompromis. Slovenija mora dati Hrvaški jasno vedeti, da ji bo takšno ravnanje otežilo včlanitev v EU in da je njeno članstvo odvisno tudi od Slovenije. Da je pogoj za vstop Hrvaške v EU urejena meja s Slovenijo, ki je hkrati tudi zunanja meja združene Evrope. Slovenija se mora pri tem obnašati tako, kot ostale članice unije, ki se znajo dobro postaviti za svoje državne in nacionalne interese, ko je to potrebno.

Vendar je naš problem ta, da imamo na oblasti garnituro, ki jo ne zanimajo slovenski nacionalni interesi, ampak predvsem njihovi lastni gmotni interesi. Če si želijo naši južni sosedje prisvojiti še več morja, čeprav ga imajo že veliko, si nekaj podobnega želijo naši tranzicijski levičarji in kvazi liberalci. Želijo si še več kapitala, monopolov in finančne moči. To nedvomno dokazuje aktualno imenovanje nekdanjega eldesovega zunanjega ministra Zorana Thalerja za predsednika uprave Simobila. Očitno je, da želi vladajoča elita obvladovati vse pomembne gospodarske družbe v Sloveniji. Še enkrat se kaže, da brez izkaznice LDS človek ne more priti praktično nikamor. Član LDS je takoj razglašen za strokovnjaka, nečlan pa je ravno tako hitro "spoznan" za nekonpetentnega in nesposobnega. Ljudje iz nepravilnih strank so hitro zamenjani, kot se je nedavno zgodilo Dušanu Mikušu, ki je nekaj časa uspešno vodil ajdovski Fructal. Zoran Thaler se giblje v gospodarsko - poslovnih krogih šele nekaj zadnjih let. Je tipičen predstavnik LDS. Svojo pot je začel v podmladku zveze komunistov ZSMS in jo nadaljeval kot poslanec LDS v državnem zboru, vse dokler ni se ni zavzel na mesto zunanjega ministra, kar je bila povsem nerazumljiva Drnovškova poteza. Leta 1997 je moral zapustiti mesto zunanjega ministra, saj je opozicija uspela z interpelacijo proti njemu. Skratka Thaler ni ne uspešen politik, ne strokovnjak za mobilno telefonijo, niti človek, ki bi imel izrazite menedžerske sposobnosti.

Ali je Thalerjevo imenovanje znak, da eldesovski kadri bežijo v gospodarstvo pred bližajočimi se volitvami, pa je že drugo vprašanje.

Metod Berlec

Če si želijo naši južni sosedje prisvojiti še več morja, čeprav ga imajo že veliko, si nekaj podobnega želijo naši tranzicijski levičarji in kvazi liberalci. Želijo si še več kapitala, monopolov in finančne moči.

9 Levičarji in desničarji

Velikokrat je bilo že zapisano in razloženo, da imata levica in desnica v različnih državah različen pomen.

11 Konec velikih zgodb?

12 Zadnje politično kadrovanje?

Vlada Antona Ropa je nekaj tednov pred volitvami hotela po tihem izpeljati še zadnji paket kadrovskih zamenjav, s katerimi bi si v primeru poraza na volitvah zagotovila, da bi položaje v nekaterih direktoriatih še ves mandat naslednje vlade zasedali njeni ljudje. Vsaj za kratek čas ji je načrte prekrizal prvak SDS Janez Janša.

16 Obljube LDS kot milni mehurčki

Vladajoča LDS je uresničila manj kot polovico tistega, kar je leta 2000 obljubljala slovenskim državljanom. Gospodarska rast je za polovico nižja od obljubljene, poniknile so obljube o več tisočih socialnih stanovanj, zdravstvene reforme ni ...

20 Zavajajoči kazalci

22 Program za prihodnost

31 Lestvica razvitosti držav

Najrazvitejša država na svetu je Norveška. Na dnu lestvice 177 držav pa lahko najdemo Siero Leone. Slovenija je na 27. mestu kot najrazvitejša med deseterico novih članic EZ, vendar je hkrati uvrščena slabše od vseh starih članic. Tako vsaj kaže indeks človekovega razvoja, ki so ga julija letos objavili Združeni narodi.

34 Želimo postati najboljši bančni ponudnik

Pogovor z mag. Alešem Žajdelo

Naši cilji niso toliko usmerjeni v nadaljnjo rast kot predvsem v povečevanje naše kakovosti. Želimo postati banka, ki bo ponujala najboljše bančne storitve v Sloveniji, in se po tej plati približati slovenskemu uporabniku bančnih storitev.

40 Valvasorjeve grafike

46 Za las preživeli iraški zapor

56 Atene, prihajamo!

V teh dneh se odpirajo vrata XXVIII. poletnih olimpijskih iger moderne dobe v grških Atenah.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gijle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poština plačana pri pošti 1102.

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odljave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Pred problemi so si zatiskali oči

Foto: Gregor Poljanec

Polonca Dobrajc, predsednica odbora za pravosodje pri strokovnem svetu SDS.

Polonco Dobrajc smo videli v klopih državnega zbora kot poslanko Slovenske nacionalne stranke (SNS). Tudi na letošnjih volitvah boste kandidirali, in sicer na listi Slovenske demokratske stranke (SDS). Kako to, da ste se odločili znova stopiti v politiko?

Človeka oblikuje med drugim delo, ki ga opravlja. Moja dosedanja poklicna pot je ves čas tesno prepletena s pravosodjem in politiko. Bogate izkušnje in trnova pot uveljavljanja potrebnih sprememb v družbi so me prepričale, da mi bo le s kandidiranjem uspelo združiti najboljše v dobro slovenske družbe.

Sodelujete v strokovnem svetu SDS, kjer ste predsednica odbora za pravosodje. Prebrala sem vašo oceno stanja na področju pravosodja, v kateri ste izrekli precej kritik na račun sodnih zaostankov. Kje so razlogi za tako velike sodne zaostanke v Sloveniji?

Kvaliteta, obseg in učinkovitost varstva pravic posameznikov in drugih subjektov pomembno vplivajo na stopnjo pravne varnosti v državi, pri tem pa ima pravosodje pomembno vlogo. Sodni zaostanki oziroma število nerešenih zadev pa je negativni številčni kazalec razmer v pravosodju. Sodni zaostanki so posledica neuspešno in stihijsko izvedene reforme v minulih letih, so pa tudi rezultat vseh drugih problemov v pravosodju, pa tudi v izvršilni in zakonodajni veji oblasti. Resorno ministrstvo in s tem izvršilna veja oblasti si je pred problemi v sodstvu zatiskala oči ter reševanje aktualnih problemov in vprašanj potiskala v prihodnost. Zamujen je bil najprimernejši čas, da se razreši vprašanje sodnih zaostankov in se zagotovijo optimalni finančni okviri za delovanje sodnega sistema, strokovno usposabljanje sodnikov ter sodnega osebja in informatizacija sistema, kar bi bilo gotovo v času vstopanja Slovenije v EU najlažje rešiti in o njih doseči najširše strokovno in politično soglasje.

Kakšno reševanje sodnih zaostankov predlagate v odboru za pravosodje pri strokovnem svetu SDS?

S spremembo zakonodaje, predvsem na področju zakona o kazenskem postopku, zakona o pravdnem postopku in zakona o izvršbi in zavarovanju ter drugih sistemskih zakonov je treba poenostaviti nekatere postopke in s tem skrajšati čas obravnavanja zadev. Spremembe procesne in druge zakonodaje ne smejo škodovati varovanju ustavno zagotovljenih pravic in ustavni pravici do sodnega varstva. S popolno informatizacijo sodišč na področju zemljiške knjige in drugih področjih je mogoče skrajšati čas trajanja postopkov; na primer informatizirani vpisniki, polna uporaba elektronskega poslovanja s sodišči in podobno.

V organizacijskem smislu bi bilo treba ob upoštevanju statistike učinkovitosti sodstva ugotoviti, da je učinkovitost posameznih sodišč različna, pri čemer so večja sodišča manj učinkovita, in to predvsem zaradi notranjih organizacijskih težav. Z reorganizacijo in ustanavljanjem manjših sodišč je mogoče doseči večji pregled nad količino opravljenega dela in večjo storilnost. Predsedniki sodišč morajo biti izkušeni sodniki, ki so že sodili na vseh oddelkih, v času opravljanja predsedniške funkcije pa naj opravljajo tudi funkcijo sojenja. Vodstva sodišč morajo sodnike razbremeniti nepotrebne administrativnega dela. Z ustreznimi spremembami predpisov moramo predsednikom sodišč zagotoviti večje pristojnosti in s tem tudi večjo odgovornost. Prav zato na drugi strani predlagamo ustanovitev sodniške zbornice. S poenotenjem statističnega načina obdelave podatkov o storilnosti sodišč in sodnikov, predvsem po enotnih merilih za posameznega sodnika, bi dosegli večjo preglednost tako kakovosti kot količine opravljenega dela po posameznih sodiščih in pri posameznih sodnikih.

To bi poleg začasnega prerazporejanja sodnikov omogočilo hitrejšo odzivnost na morebitne nastajajoče sodne zaostanke.

Glede na poseben položaj sodnika kot izvrševalca sodne oblasti bi njegov dialog z državo moral biti urejen prek sodniške zbornice. Sodniška zbornica naj se vključi tudi v reševanje problema sodnih zaostankov.

Mihaela Praprotnik

Vzporednice?
(Stran 8)

Slovenski demokrati na Triglavu
(Stran 10)

Mandat DZ 2000–2004 2. del
(Stran 14)

Načelnost se je obrestovala
(Stran 15)

Sporna prodaja
(Stran 24)

Kodeks brez morale
(Stran 25)

Na potepu po solinah
(Stran 26)

Saturnovi obroči
(Stran 28)

Skupni jezik
(Stran 30)

Prenova Mestnega muzeja
(Stran 38)

Valvasorjeve grafike
(Stran 40)

Komunistični genocid
(Stran 42)

Shrekove zakonske težave
(Stran 48)

Je ekipna kolajna za Slovenijo dosegljiva?
(Stran 55)

Utrip Obale
(Stran 60)

Taborsko gibanje
(Stran 62)

Partiji sumljivi partizani
(Stran 66)

Nostalgija

V Delovi Sobotni prilogi so minuli teden znova obujali spomin na stare dobre jugoslovanske čase. Ali so hoteli s tem zapolniti vrzel, ki je nastala z odstranitvijo napisa Naš Tito, ali pa počastiti novega zunanjšega ministra Iva Vajgla, pa lahko samo ugibamo. Verjetno kar zaradi obojega.

Kumarice

Pravijo, da je čas letnega dopusta tudi čas kislih kumaric. Sicer spodaj podpisani se ni čisto dojel, kaj to pomeni. Morda to, da imajo udbo-novinarji kisle obraze, ker se nič ne dogaja in lahko zato samo iščejo po smeteh, če bodo po naključju staknili pismo kake pocestnice, ki bi bila morebiti celo v sorodu z Janezom Janšo. Kar zadeva prvaka opozicije, ga očitno nobena stvar ne spravi s tira, tudi medijska poročila ne, češ da se mnogi v vodstvu SDS pri- tožujejo nad predsednikovim kadrovanjem, ker naj bi menda v stranko zvalil že nekaj Playbojevih zajčic. Kaj hočemo, punce pač vrtijo ta svet in prav iz tega razloga je že marsikateri mladi gospod razglasil, da so punce zakon.

Če se vrnemo h kislim kumaricam, je pač tako, da jih nekateri skušajo nevtralizirati s kakšno bazično snovjo. Pred letom dni je medije reševal Vinko Beznik, ki je menda skušal - po nevem čigavem naročilu - potunkati vsega hudega vaje- nega Janeza Janšo, pri tem pa mu je uslo, da so policaji v času Depale vasi na oklepnike nameščali rakete (še sreča, da po tistem, ko se mu je zareklo, ni izginil kot kafra, pardon, Troha). Letos se mediji za spremembo ne ukvarjajo z Depalo vasjo, razen tedaj, kadar novinarji organizirajo kako sindikal- no zabavo in hodijo kupovat piškote v Depalo vas. Nekateri celo menijo, da bi morali v Depali vasi Milanu Smolnikarju postaviti spomenik, saj naj bi jo po nekaterih podatkih skupil dosti huje kot pred nekaj leti pretepeni novinar Miro Petek. Očitno imajo slovenski 'spomeničarji' res smolo, saj jim doslej ni uspelo postaviti niti spomenika pred ljub- ljansko stolnico, kajti gospa županja Danica Sim- čič se zdaj bolj ukvarja z gradnjo nove džamije. Menda je pri prizadevanju za džamijo tako za- gnana, da se mnogi Ljubljancani sprašujejo, ali je ne bodo čez kakšen teden zagledali v delovnem pajacu na Cesti dveh cesarjev, kako vozi samo- kolnico, polno sveže malte. S tem dejanjem bi prav gotovo pokazala vsaj malo solidarnosti z delavskim razredom, ki očitno še vedno misli, da je Forum 21 ena od ustanov RKC in da se je dr. Milan Kučan v njej znašel le po pomoti.

Kakorkoli že, mediji letos čas kislih kumaric rešujejo z raznimi analizami nedavno vložene interpelacije o delu vlade (to ni isto kot vložne kisle kumarice!). Seveda komentatorji iz vla- dajočih strank niso po gorenjsko varčevali s svojim besednim zakladom na račun opozi- cije - zaradi vložene interpelacije je opozicija po njihovo otročja, nedorasla, smešna, bu- tasta, bedna, ima nizko politično kulturo, je brez vizije, samo nekaj naklada, se preserava. Posledica tega bi lahko bila, da bi moral vsak kandidat za poslanca pred vloženo kandida- turo opraviti teste iz poznavanja zivalstva, med njimi tudi mrčesa, saj je Gregor Golobič v enem izmed intervjujev sam izjavil, da je oblast luč, na katero se nalepi marsikateri mrčes. Pa smo spet pri kislih kumaricah.

Gašper Blažič

Z DEMOKRACIJO NA MORJE

Demokracija tudi v hrvaških turističnih krajih

Spoštovane bralke in bralci, obveščamo vas, da boste v času poletnih počitnic **DEMOKRACIJO** lahko kupovali tudi v hrvaških obmorskih krajih (Istra, Kvarner in Dalmacija).

Uredništvo revije vam želi prijetno branje in lepe počitnice.

h-umor

diktafon

"Oblast je luč, ki sveti, a privlači tudi vsakršen mrčes."

(Gregor Golobič se po dolgoletni vladavini svoje politične opcije počuti kot mrčes.)

"Dve medalji sta zanesljivi, štiri pa v megli."

(Kolesarska legenda Zvone Zanoškar pričakuje bogato bero poletnih olimpijskih iger tudi za Slovence.)

"Če je Ikea kihnila, je podjetje Razgoršek dobilo pljučnico."

(Podjetnik Janko Razgoršek je po medicinsko razložil povezave med njegovim podjetjem ter poslovnimi partnerji.)

"Teden dni brez Slovencev! Kakšno razkošje."

(Bernarda Jeklin si vsaj en teden na leto, ko ima dopust, malo oddahne, ker ji ni treba gledati svojih sorojakov.)

"Lepše je biti v gospodarstvu"

(Čeprav Feri Horvat, predsednik državnega zbora, ve, kje je lepše, že dvanajst let sedi v poslanskih klopih in upa, da bo temu tako tudi v naslednjem 4-letnem mandatu.)

"Gradivo za interpelacijo bom prihranil za študente kot primer gradiva, kako se ne sme pisati."

(Finančni minister dr. Dušan Mramor že pakira kovčke za vrnitev na ekonomsko fakulteto.)

"Nekaj časa sem bil, priznam pošteno, prizadet..."

(Jože Avšič, propadli kandidat na zadnjih lokalnih volitvah za župana občine Brežice in poslanec LDS tako komentira svoj poraz.)

"Modro in odgovorno od vodstva stranke bi bilo, če bi sklicalo kongres in jo razpustilo."

(Boštjan M. Turk bi Slovensko ljudsko stranko enostavno ukinil.)

"Slovenija po številu stanovanj za 14 odstotkov zaostaja za EZ, glede na povprečno velikost stanovanja pa zaostaja za 20 odstotkov"

(Jože Novak, novi predsednik uprave Stanovanjskega sklada RS, razkriva blaginjo Slovencev.)

Zavajanje o pokojninah

Nova Slovenija (NSi) in Klub seniork in seniorjev pri SDS sta se kritično opredelila do odziva vladne DeSUS na del interpelacije zoper vladu, ki se nanaša na pokojnine. DeSUS je napadel NSi in SDS z očitki o ravnanju predhodnic teh strank v letu 1996, s čimer zamegljuje pogled na zdajšnje stanje, so prepričani v NSi. Sedanja vlada, v kateri sodeluje DeSUS, je po njihovem mnenju predvsem s spremembami načina usklajevanja pokojnin zelo poslabšala položaj upoko-jencev. Za 7% je njihova udeležba pri delitvi BDP-ja od 11,62% leta 2000 padla na 11,29% v letu 2003. Zaradi manjših proračunskih izdatkov za pokojnine so le-te zaostale za plačami. Tako je

Upokojenci prejemajo manjše pokojnine.

razmerje med povprečno pokojnino in povprečno pla-čo leta 2000 znašalo še 68,1%, leta 2003 pa le še 64,5%, kar je najslabše razmerje med pokojninami in plačami v zadnjih desetletjih, poudarjajo pri Novi Sloveniji, saj je celo leta 1996, ko naj bi SDS in SKD kot predhodnica NSi prizadeli upoko-jence, znašalo povprečje vseh pokojnin 67,5% povprečne plače. S prihranki na račun upoko-jencev je sedanja vlada zelo povečala birokracijo, saj so se od leta 2000 stroš-ki za plače in druge izdatke za zaposlene v javnem sektorju povečali od 9,2% na 9,8% BDP-ja, še po-udarjajo v stranki. Tudi pri SDS so prepričani, da je že bežna primerjava rasti pokojnin s sočasno rastjo plač dovolj zgovorna. Povišanje pokojnin februarja letos za 2,6 % in draginski dodatek v višini 1,2 % sta naravnost smešna, dejansko pa so pokojnine v zadnjem letu nižje za 6 % in zaostajajo za rastjo življenjskih stroškov, pravijo pri SDS, čeprav v vladi sedi stranka, ki se deklarira za predstavnicu upoko-jencev. Na tiskovni konfe-renci je vodja poslanske skupine NSi Janez Drobnič opozoril še na druge alarmantne podatke: od leta 2000 do leta 2003 so se starostne pokojnine v primerjavi s plačami zmanjšale s 76,1 % na 71,5 % plače. Tudi invalidske pokojnine so od leta 2000 padle s 61,1 na 57,7 % plače, družinske pa s 53,1 na 49,9 odstotka. Glede na to, da je sedanja vlada povzročila hud padec pokojnin, se v NSi sprašujejo, kaj želi DeSUS z vloženo novelo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju spremeniti. Za vodjo poslanske skupine NSi je to očitno predvolilna poteza. M.V.

Koga obsoja LDS?

V začetku julija se je na spletnih straneh LDS pojavila novica, da so se po nekaterih cestah v Sloveniji (zlasti na cesti Ljubljana-Kočevje) pojavili zloglasni "kolesarski napisi", ki LDS ter podjet-je Ultra povezujejo s korupcijo. Očitno so napisi na cestah morali zelo prizadeti vodilne člane LDS, saj so v navalu besa zapisali, da so sporni "mazaški" napisi delo nasprotne, torej desne politične opcije in da je to "strahopetno predvolilno mazaštvo v stilu že znanih hobotnic in drugih anonimnih akcij s strani tiste politične opcije, ki sama sebe razglasa za pošteno". Pisec novice se je spraval celo nad Zbor za republiko, češ da je "takšno mazaštvo zgolj še ena resnica retoričnega in praznega pozivanja k dialogu, odpiranju prostora za razpravo o prihodnosti na Zboru za republiko." Glede na besedilo bi lahko sklepali, da je sporne napise naredil kar Janez Janša sam, pa tudi sama agresivna narava članka ni nič kaj zgledna, saj v glavnem obsoja. Očitno so povezave LDS s korupcijo dosegle tak vrhunec, da se njeni člani bojijo sami sebe in s prstom kažejo v ogledalo, misleč, da vidijo političnega nasprotnika. To pa je lahko tudi znak velike nerazumevanja pred volitvami. Morda bi kazalo omenjeno novico (glede na to, da je smeh pol zdravja) začiniti z zgodbo o tem, kako se je v socialističnih časih pojavil v snegu (z uriniranjem narejen) žaljiv napis o Josipu Brozu-Titu in kako so preiskovalci ugotovili, da je bil napis sicer Rankovičeva ideja, pisava pa od Jovanke. G. B.

Proti "Goebbelsovim intrigam"

Mirko Zamernik in Jožef Jerovšek, oba sta poslanca SDS, sta se odzvala na besede Gregorja Golobiča, predsednika sveta LDS. Ta je v pogovoru za prilogo enega izmed slovenskih dnevnikov dejal, da so v SDS ob zadevi Rupar "poslali predsednika komisije za nadzor obveščevalnih služb Jerovška terorizirati kranjsko policijo". V SDS so nad izrečenim presenečeni, Jerovšek kot predse-dnik omenjene komisije pa je zavrnil vse tovrstne namige in jih ocenil za propagandne "Goebbelsove intrige". Dejal je, da se v LDS očitno polaščajo metod, s katerimi bi diskreditirali delo SDS in komisije, možno pa je, "da v LDS že vlada panika, da zato delajo napake", saj so Golobičeve navedbe popolnoma neresnične. Ko so šli parla-mentarci na obisk v Kranj, o zadevi Rupar ni bilo ne duha ne sluha, vsaj člani komisije o njej niso nič vedeli, na obisk pa so odšli na predlog Mirka Zamernika v povezavi s preisko-vanjem napada na novinarja Mira Petka. Jerovšek se je še vprašal, ali je LDS zahtevala pospešitev primera Rupar, da bi zakrila sporno volilno kampanjo Jelka Kacina ali zadevo v

Poslanca Jožef Jerovšek in Mirko Zamernik sta zavrnila Golobičeve trditve

modrosti tedna

"Hoteli smo demokracijo, boljše življenje, ne pa oblasti bogatinov. To, kar nam ponujajo, ni socialna država, ampak norčevanje iz nje.

Drobtine z bogatinove mize so miloščina, ne pa delovanje socialne države."

(Zgodovinar dr. Stane Granda)

"Danes isti novinarji, ki so leta 2000 iz vseh topov streljali po Bajukovi vladi zaradi dveh kadrovskih menjav, kritizirajo opozicijo, ker si drzne opozarjati na množično politično kadrovanje Ropove vlade."

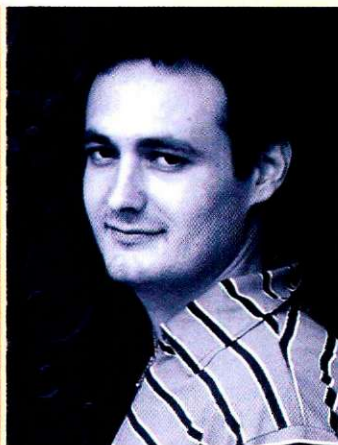
(Politik Janez Janša)

Napisi, ki so zmotili veljake LDS.

Foto: www.lds.si

zvezi s kranjskih županom Mohorjem Bogatajem. Jerovšek tudi ni izključil možnosti, da so v LDS želeli ovirati preiskovanje v zadevi Petek in se vprašal, če niso v LDS "trepetali, da bi Zamernikova komisija prišla do morebitnih novih dejstev". Mirko Zamernik, sicer predsednik parlamentarne ko-misije za ugotovitev ozadja in vzrokov napada na novinarja Mira Petka, je pojasnil, da je pred časom prišlo do rop v Črni na Koroškem, s tem prime-rom pa so se začeli ukvarjati kranjski policisti in tožilci. Zamernika je zmotilo, ker so se pri preisko-vanju rop, pa tudi v zadevi postojnsko orožje, pojavila ista imena kot pri primeru Petek, zato je komisiji za nadzor obveščevalnih služb predla-gal obisk pri kranjskih policistih. V. K.

Vzporednice

Petega avgusta letos je minilo devet let, odkar je hrvaška vojska vkorakala v Knin in na kninski trdnjavi dvignila hrvaško zastavo. Omenjeni dogodek seveda predstavlja konec več let trajajoče hrvaške t. i. domovinske vojne oziroma njenega zadnjega obdobja, imenovanega operacija Nevihta. Simbolika Knina pa seveda ni samo v tem, da je omenjeno mesto nekakšna zibelka hrvaške državnosti, pač pa tudi v tem, da se je leta 1990 tam začel srbski upor, kateremu je sledila vzpostavitev t. i. SAO Krajine, spopadi pa so se zlasti po osamosvojitvi Hrvaške leta 1991 razširili na njeno celotno ozemlje.

Kljub zmagoslavju ob ponovni vrnitvi Knina v hrvaške roke pa je na hrvaško osvobodilno vojno, še zlasti na njeno zadnje dejanje (osvoboditev zasedenih ozemelj), padla temna senca dvoma zaradi domnevnih zločinov hrvaške vojske proti srbskemu prebivalstvu, kar se je potrdilo kasneje, ko so iz haškega sodišča za zločine, storjene na tleh nekdanje Jugoslavije, prihajali prvi pozivi za pre-

liko ogorčenje množic zaradi "veleizdaje", kot so mnogi poimenovali izročanje hrvaških generalov in drugih vojaških oseb haškemu sodišču.

Pri vsem tem se seveda vzpostavlja analogija s t. i. narodno-osvobodilnim bojem (NOB) na slovenskih tleh. Čeprav je bistvo problema NOB

povsem drugačno kot pri hrvaški domovinski vojni (pri slednji je šlo za revanšistične ekcese proti srbskemu prebivalstvu, pri NOB pa je šlo za sistematično izvajano komunistično revolucijo, kateri je bil boj proti okupatorju podrejen), je vedno znova mogoče slišati ogorčene glasove zaradi domnevnega "blatenja" in "sramotenja" NOB, kar naj bi po prepričanju zagovornikov NOB počeli tisti, ki naj bi si prizadevali za rehabilitacijo kolaboracije z okupatorjem. Takšne zgodbe je mogoče danes slišati že skoraj na vsaki borčevski proslavi, pri tej kalimerovski drži pa je najbolj zagnan predsednik osrednje borčevske organizacije Janez Stanovnik, pa tudi nek-

Minilo je že tri mesece, odkar je nekdanji nadškof in metropolit Franc Rode zapustil Slovenijo in nekaj manj kot tri mesece, odkar je v Rimu prevzel novo službo prefekta kongregacije ustanov posvečenega življenja, vendar vsaj za zdaj še ne kaže, da bi Cerkev na Slovenskem kaj

Naslednik

daleč, da so nekateri mediji njegovim govorom in nastopom posvečali posebne reportaže, v katerih so na tisoč in en način premlevali, pobijali in obsojali njegove besede. Kljub temu se Rode, ki je, tako kot cerkev v prejšnjem režimu, veljal za nekakšnega sovražnika številka ena vladajoče oblasti, ni dal, in

No, ne glede na to, kdo bo nasledil Franca Rodeta, je že zdaj jasno, da mu ne bo lahko.

kmalu dobila novega škofa. Kot smo neuradno izvedeli, apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello Vatikana še vedno ni sporočil niti imena treh kandidatov, ki bi lahko nadomestili Rodeta (slednje mora storiti po cerkvenem zakoniku), kar pomeni, da bi se postopek imenovanja novega nadškofa tako lahko še precej zavlekel.

Slednje seveda ne preseneča, saj je bilo že takoj po odhodu Franceta Rodeta jasno, da si bo cerkev za imenovanje novega nadškofa vzela kar nekaj časa. Spomnimo se samo Rodeovega predhodnika Alojzija Šuštarja, ki je zaslužen pokoj dočakal star krepko čez 75 let, kolikor je starostna meja, ko naj bi nadškof papežu po-

si je ostal zvest vse do konca. Še lani je, denimo, na tradicionalni avgustovski maši na Brezju razlagal, kako levica pod pritiskom zagrehtih ideologov, uvaja vse bolj permissivno zakonodajo, ki povzroča upadanje rojstev in razvrednoti družino, ki edina zagotavlja prihodnost narodu.

Prav zaradi te njegove neposrednosti in prevelikega pompa, ki naj bi ga menda po nepotrebnem povzročale njegove besede, so se pojavile nekatere govorice, da naj bi si Cerkev tokrat želela nekoga, ki bi bil bolj podoben njegovemu predhodniku Alojziju Šuštarju. Vsaj za zdaj je vprašanje, ali takšne govorice res držijo in ali cerkev ima kaj takšnih kandidatov. Mariborski pomožni škof dr. Anton Stres, ki ga omenjajo kot možnega Rodetovega naslednika, ni ravno brez dlake na jeziku. Enako velja za profesorja moralne teologije na teološki fakulteti dr. Ivana Štuhca. Mogoče bi bil iz tega stališča še najprimerjensi kandidat ljubljanski škof Alojz Uran, vendar pa je, kot že rečeno, vprašanje, kakšnega kandidata si cerkev sploh želi in išče.

No, ne glede na to, kdo in kdaj bo nasledil Rodeta, je že zdaj jasno, da mu tako kot njegovemu predhodniku, ne bo lahko. Prva naloga Rodetovega naslednika bo zato dokončna ureditev razmerij z državo in postavitev Cerkve na tisto mesto, ki ji pripada.

Aleš Kocjan

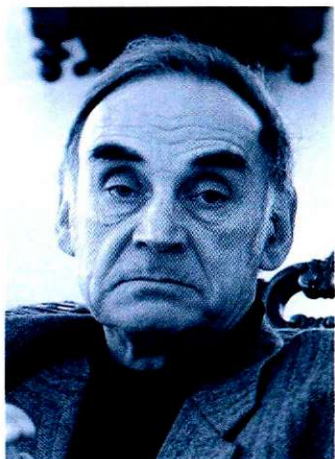
Protagonisti NOB še vedno nočejo prevzeti odgovornost za revolucionarne zločine.

dajo nekaterih hrvaških generalov, ki naj bi bili odgovorni za poboje nehrvaškega prebivalstva na območju t. i. SAO Krajine. Zadeva pa je postala vroča šele po Tujdmanovi smrti, ko je Račanova vlada privolila v sodelovanje s sodiščem v Haagu, s tem pa izzvala hude nemire in proteste med Hrvati, češ da skuša vlada diskreditirati hrvaško domovinsko vojno. Ravno sodelovanje s haškim sodiščem je bilo najbolj kislo jabolko, v katerega je morala ugrizniti Račanova vlada, če se je hotela izogniti mednarodni izolaciji Hrvaške, po drugi strani pa je morala paziti na ve-

danji predsednik države Milan Kučan. Velika razlika med protagonisti NOB ter hrvaško oblastjo pa je tudi v tem, da je hrvaška oblast s predajo odgovornih haškemu sodišču že priznala odgovornost za zločine, storjene med hrvaško domovinsko vojno, medtem ko varuhi mita o NOB revolucijo še kar naprej tajijo, odgovornost pa prelagajo na protikomunistično stran. Iz istega ideološkega gnezda kot protagonisti NOB prihajajo tisti, ki so doslej nič kolikokrat skušali umazati slovensko osamosvojitve. Ali po vsem tem sploh lahko iskreno verjamemo v njihove dobre namene?

Gašper Blažič

nudil svoj odstop. Tudi takrat se je v javnosti omenjalo veliko imen, le ime Franceta Rodeta ni omenjal nihče. Ko je bilo objavljeno, da prihaja nazaj v Slovenijo, je bil za večino novinarjev neznan. Tako velika, da se je celo enemu izmed uglednih novinarjev zapisalo, da je pri njegovi nastavitvi lobiral celo sam Milan Kučan. No, v naslednjih letih se je izkazalo, da temu še zdaleč ni bilo tako. Tako je Rode v naslednjih letih s svojimi neposrednimi besedami, v katerih je večkrat javno okrcal slovensko vladajočo garnituro, nje- no šolstvo in medije, postal njen glavni trn v peti. Stvar je šla na koncu tako

Mag. Andrej Aplenc

Ko so vsi svetovni mediji začeli poročati o konvenciji v Bostonu, smo dne 27. julija 2004 slišali naslednji komentar na RTVS: "... levo usmerjena politična smetana ...", naslednji dan pa je Delo med drugim zapisalo: "... predstavniki največje levo sredinske stranke v državi ...". Človek bi mislil, da govorijo in pišejo o LDS, v resnici pa so se ti komentarji nanašali na ameriško demokratsko stranko.

Te in podobne besedne zveze so poskus subtilnega pranja možganov slovenskih volivcev, da bi enačili slovensko "levo usmerjeno politično smetano" in "levo sredinsko usmeritev", to je LDS in Združeno listo, z ameriški demokrati. Res škoda, da ne izhaja več Pavliha, to bi bil zanj izvrsten vic. Obenem pa je to tudi znak konceptualnih težav naše vladajoče elite pred volitvami. Izgleda, da bo ena izmed njihovih volilnih usmeritev ta, da se bodo skušali enačiti z zahodnimi demokrati.

Že velikokrat je bilo zapisano in razloženo, da imata leвица in desnica v različnih državah različen pomen. Prvotna delitev izvira iz francoskega parlamenta v času francoske revolucije, v demokratičnem razvoju v Evropi pa se je njuna politična opredelitev spreminjala tako, da desnica pred-

Levičarji in desničarji

stavlja pro - kapitalsko, leвица pa pro - socialno usmerjeno politiko, kar pogosto je tudi manjšo ali večjo vlogo države v gospodarstvu. Po drugi svetovni vojni je Evropa doživela demokratično prenovo in uveljavitev človekovih pravic vseh vrst, kar ima za posledico, da je sedaj najbolj pomembna razlika med levice in desnice le še v gospodarstvu in to specifično v davčni politiki. Desnica ali konservativna politika niža davke bogatim, leвица ali demokrati pa bogatim davke višja. To je sicer poenostavljena razlaga, ki pa kot dokaz v tem prispevku zadostuje. Vsekakor pa je res, da je preizkus ali lakmusov papir za ločitev desnice oziroma levice, davčna zakonodaja.

To drži za zahodne demokracije, za tranzicijsko Slovenijo pa ne, z izjemo lakmusovega davčnega preizkusa, ki tudi pri nas velja. Za razliko od zahodne Evrope, kjer levičarski ali desničarski politik jasno pove, kje stoji, pri nas obstaja medijsko in politično namerno povzročena prava zmešnjava. Prenovljeni komunisti deklarirajo "levo sredinsko" usmeritev, ob tem da je njihova gospodarska politika enaka divjemu kapitalizmu izpred 150 let, njihova ideološka osnova pa nekakšen neo - marksizem. Sicer, če oboje vržes v velik pisnik in dobro zmešaš, bi lahko dobil "levo sredino", vendar je to le še za Pavliho. Pomembno dejstvo pa je, da so mediji pripadnike SDS in NSi še do nedavnega poimenovali fašistoide, sedaj jih pa medijska in prenoviteljsko politična scena prizanesljivo označuje kot "desnico". Toda, lakmusov davčni preizkus postavlja SDS in NSi v demokratični tabor, v največjo skupino političnih strank v Evropskem parlamentu, LDS in ZL pa zelo daleč na desnico. Vsi vemo, da sta se SDS in NSi neuspešno zavzemali za progresivno davčno zakonodajo, medtem ko je vladujoča koalicija z glasovalnim strojem sprejela zakon, ki je med najbolj konservativnimi - desničarskimi - pro-kapitalsko usmerjenimi, kar jih pozna Evropa. Stvar je še hujša, kajti pri nas bodo deležni davčnih ugodnosti tudi tisti, ki so si na pravno vprašljiv - ali nedopusten - način pridobili milijone (milijarde) v tranzicijski privatizaciji.

Vrnimo se nazaj h konvenciji ameriške demokratske stranke v Bostonu.

Dejstvo je, da imajo ameriški demokrati in slovenski demokrati, SDS, presenetljivo veliko skupnega. Poglejmo najprej nekaj izjav.

"Politiki lahko prestopijo neko amorfnost, ki loči dobre ali vprašljive odločitve od neodpustljivo arogantnega, nezaslišane ali nesposobnega obnašanja ... to uniči zaupanje". O arogantnem obnašanju naše vladajoče elite, o njenih nekaterih nezaslišanih ukrepih in o nesposobnosti, uvesti pravni in finančni red, obstaja vrsta dokazov. Nič takega nismo slišali o SDS ali NSi.

Bivši predsednik Clinton je dejal, da: "...republikanci žele koncentrirati denar in moč ... in žele ohraniti prave ljudi - njihove ljudi v upravi...", kar je natančen opis LDS in Združene liste. Potem: "njihova politika je desno od večine volivcev ... zato nas (demokrate) morajo označiti kot nesprejemljive, brez moči in brez vrednot ...z drugimi besedami, oni potrebujejo razdeljeno Ameriko ... mi je pa ne...", kar je natančno to, kar govorita, propagirata in zatrjujeta LDS in ZL. Imeli smo in še imamo medijske kampanje o ksenofobih, nestrpnih, par-

"Globoko sem prepričan, da pomeni nepravilnost kjer koli grožnja pravičnosti povsod", kar zadeva pravičnost, v Sloveniji vsi ogroženi.

Po vsem tem je jasno, da sta LDS in ZL, kot se temu reče, "on the far right", ali, tam daleč na desni.

Za konec pa še nekaj vrstic o gospodarskem načrtu, kakršnega je predstavil predsedniški kandidat Kerry:

- Nove vzpodbude za proizvodnjo v gospodarstvu (pri nas smo imeli deset let stečajev, izgube delovnih mest in poceni prodaje tujcem).

- Investiranje v tehnologijo in inovacije (pri nas smo s tem na repu EU).

- Davčna zakonodaja ne sme vzpodbujati selitve delovnih mest v tujino (pri nas jo).

- Nagradili bomo podjetja, ki ustvarjajo in ohranjajo dobro plačana delovna mesta doma (pri nas je obratno).

- Obnovili bomo fiskalno odgovornost (državni proračun), ker je to osnova naše gospodarske moči. Sedanja primanjkljaja bomo znižali za polovico v štirih letih ...

- Srednjemu sloju bomo znižali davke in malim podjetjem ...

Velikokrat je bilo že zapisano in razloženo, da imata leвица in desnica v različnih državah različen pomen.

tizanih in domobrančih, ker LDS in ZL potrebujejo razdeljeno Slovenijo, tako kot v prejšnjem režimu. Potem: "...imeli smo dvojne velikih znižanj davkov, skoraj polovico teh znižanj pa je dobilo le 1 % najbogatejših...", kar je isto, kar se je zgodilo pri nas, le da je naše elite manj kot 1 odstotek.

Franklin Roosevelt je dejal: "Naš napredek se ne meri po tem, ali damo tistim, ki imajo mnogo, še več, meri se po tem, ali lahko dovolj poskrbimo za tiste, ki nimajo dovolj". Kje sta tu LDS in ZL? Ali imajo mnogo in dobivajo še več, ali pa, reveži, nimajo dovolj? Lakmusov davčni preizkus postavlja ti dve stranki na skrajno desnico. Kaj bi šele LDS in ZL naredila z Jeffersonom, ki je dejal: "Enake pravice za vse, posebnih privilegijev za nikogar". Kaj so z Jeffersonovim konceptom demokracije delali v prejšnjem režimu, vemo, kaj pa sedaj? Sicer pa smo po Martinu Lutheru Kingu, ki je dejal:

Presenetljivo je, kako se program SDS, ki ga je sestavil Strokovni Svet SDS, v ključnih točkah ujema s programom ameriške demokratske stranke, kot je opisan v izvlečku zgoraj in kar je v tem članku moj zadnji dokaz, da sta SDS in NSi demokratični stranki. Kar pa zadeva LDS in ZL, ju rezultati njunega dela ne uvrščajo v nikakršno "levo sredino", pač pa so orodje v rokah skrajno kapitalno in desničarsko usmerjene elite z marksistično leninistično ideološko preteklostjo.

Na koncu bi rad spomnil še na zabavo, ki so jo imeli mediji takrat, ko je vodstvo SDS napovedalo ustanovitev Strokovnega Sveta. Slišali smo lahko vse, od tega, da tam sploh nikogar ni, da so tam sami butci, ki ničesar ne znajo, da so ne sposobni, da so ... ne vem še kaj. Smeha na ta račun je bilo še in še. Strokovni Svet je predstavil svoj program. Ostane le še to, da bomo videli, kdo se bo zadnji smejal.

Slovenski demokrati na Triglavu

Vrhunec 10. jubiljnega spominskega tabora dr. Henrika Tume - poletnega tabora SDS, ki je potekal v Lepeni od 24. julija do 8. avgusta, se je zgodil dobesedno "na vrhu", saj so se pohodniki v spremstvu gorskih vodnikov povzpeli na sam Triglav.

Vzpon na Triglav, najvišjo slovenski goro in splošno priznan nacionalni simbol, kljub množičnosti tistih, ki vsako leto osvojijo vrh, vendarle ni mačji kašelj. V teh počitniških dneh je več kot šestdesetim pohodnikom, kandidatom Slovenske demokratske stranke (SDS) na jesenskih državnoborskih volitvah, poslancem DZ, članom strankinega Izvršilnega odbora in članom volilnega štaba, v nedeljo, 8. avgusta, v zgodnjih jurnih urah uspelo doseči vrh. S tem so se vsaj za nekaj časa umaknili občasno že kar zatóhlemu ozračju slovenske dnevne politike, se naužili svežega gorskega zraka in si nabrali novih moči pred zadnjimi napori volilne kampanije.

Zbor pohodnikov je bil v soboto dopoldne v Aljaževem domu v Vratih, kjer jih je pozdravil predsednik SDS Janez Janša. Ob prihodu na Kredarico, ko so pogumni planinci imeli za sabo že dobršen del poti, sta Jernej in Tone Kuntner pripravila kratek kulturni program, na katerem nista manjkala niti harmonika in ples. V zgodnjih nedeljskih jutranjih urah so pohodniki osvojili vrh Triglava. Ob tej prilo-

nosti je predsednik Janez Janša napovedal zmago na letošnjih volitvah. »Na nebu je zelo malo LDS-a, oprostite, oblačkov, tako da se vreme jasni in mislim, da bo tako tudi jeseni. Skratka, vesel sem, da smo danes v tolikšnem številu tukaj. Nekaj jih sicer manjka, ampak se nam bodo pridružili v dolini. Tudi mi nameravamo srečno priti v dolino in jeseni zmagati na volitvah,« je optimistično dejal Janša med občudo-

vanjem prekrasnega razgleda.

Tudi sicer je bil tradicionalni poletni tabor v Lepeni dobro obiskan navkljub strahu, ki je sledil potresu v Posočju. Prijetno druženje v šotorskem kampu je dopolnjevala prijetna okolica in številne možnosti rekreacije, ki jih tam nudijo. Tabor je poskušal ustreči vsakršnim željam, tako tistih, ki so prišli nabirati telesno kondicijo, kot onim zabave željnim ter tudi tistim, ki so si preprosto želeli miru in oddiha. Tako so organizatorji v dobrih dveh tednih ponudili obilo pohodniških tur, od najlažjih za slabše pripravljene in družine, pa vse do najzahtevnejših, pri čemer so poskrbeli za varnost, ki so jo poosebljali izurjeni gorski vodniki. Tudi za alternativo planinski tradiciji je bilo dobro poskrbljeno; tako se je zgodil rafting po Soči, kolesarski izleti, plezalna šola, razne družabne igre, pikniki, tematski večeri s predstavami in pogovori o različnih temah. Vrh in hkrati zaključek tabora, ki je še prehitro minil, pa je bil vzpon na Triglav, ki bo vsem udeležencem najbolj ostal v spominu. **M. V.**

Z vztrajnostjo je moč preplezati vsako strmino in poseči po samem vrhu. V Slovenski demokratski stranki menijo, da se bodo s podobno vztrajnostjo, kakršno so pokazali pri osvojitvi Triglava, tudi na volitvah zavrhili na sam vrh.

Na Sv. Višarjah dr. Ehrlichu v spomin

Letošnje Srečanje treh Slo-venij - zdomske, zamejske in matične na Svetih Višarjah 1. avgusta je bilo že šestnajsto po vrsti. Zbralo se je veliko romarjev od blizu in daleč.

Predavatelj je bil geograf prof. dr. Jernej Zupancič, zaposlen na oddelku za geografijo Filozofske fakultete in raziskovalec na Inštitutu za narodnostna vprašanja, ki je predstavil razmišljanje o slovenstvu danes in jutri, z naslovom Slovenska identiteta v evropski multikulturni družbi. Ko je govoril o razvoju in ohranjanju slovenske narodne identitete, je poudaril, da je ta odvisna tudi od naše osebne drže, zavesti in samozavesti. Ob odkritju spominske plošče dr. Lambertu Ehrlichu je dr. France Vrbinc med drugim dejal, da je prof. Ehrlich med vojnama začel s sistematično versko, narodno in miselno vzgojo visokošolcev. »Oznaniel je svojo idejo o 'višarskem slovenstvu'. Božja volja nam tukaj, na Svetih Višarjah, razodeva, kaj je naloga Slovencev na zem-

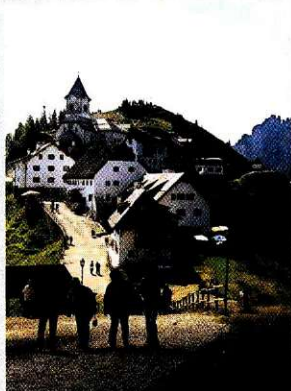
lji, kjer živimo. Ob temeljih te svete gore se stikajo tri pglavita evropska plemena. Njihovi valovi, prihajajoči od juga, severa in vzhoda, bi udarili skupaj prav tu. Romani, Germani in Slovani bi prav tukaj skušali riniti drug drugemu mejnike nazaj. A naši očetje so bili modrejši od vojskovodij in politikov. Namesto mejnika so postavili na ta otok med tremi narodi cerkev. To je edini mejnik v Evropi, ki narodov ne ločuje, marveč

jih združuje. Danes je tak mejnik vsa naša domovina. Slovenija mora biti mejnik, ki druži in veže jug s severom in vzhod z zahodom. Sama ne sme biti ne eno ne drugo ne tretje. Ostati mora mejnik, ki druži kakor Svete Višarje. To je božja volja! To nalogo bo mogla Slovenija izpolnjevati samo v svobodi, ne pod gospodarjem, ki bi sedel bodisi na jugu ali severu, na vzhodu ali na zahodu!« S temi preroškimi besedami, ki so

sedaj ovekovečene tudi na novi spominski plošči na pročelju Marijinega sveetišča, je navdihoval svoje študente.

Profesor Ludvik Čepon, Ehrlichov naslednik kot dušni pastir visokošolske mladine, je o njem leta 1957 zapisal: »Prava krščanska ljubezen do vseh ljudi pa Ehrlichu nikakor ni brnila ljubiti svoj narod v prvi vrsti. In Ehrlich je ljubil svoj narod. Zgodovina bo pisala o njem kot o enem izmed največjih Slovencev. On se ni zanimal za svoj narod v okviru ozke dnevne politike, ki jo tolikokrat narekuje lastna ljubezen in ne ljubezen do naroda; preko teh malenkosti je iskal in grebel in delal načrte za v resnici srečnejšo bodočnost svojega naroda. Zdelo se nam je, da je prevelikopotezen. Ali se ne bo izkazalo, da smo bili preozki mi in da je on pokazal v pravo smer?«

Zgodovina je te preroške besede potrdila. Leta 1991 smo končno tudi Slovenci zaživel kot popolnoma suveren narod v lastni državi, o kateri je toliko razmišljal prav Lambert Ehrlich, žbaniški rojak izpod Svetih Višarij. **V. M.**

Po maši, ki jo je ob somaševanju desetih duhovnikov vodil škof Metod Pirih, je bila blagoslovitev spominske plošče dr. Lambertu Ehrlichu, za katero so poskrbeli nekdanji člani akademskega kluba Straža in je pritrjena na pročelje višarske cerkve.

Konec velikih zgodb?

Predvolilni čas se je tako rekoč prevesil v zadnje obdobje, ki je že po tradiciji najbolj »nasilno«, saj je povsem zasičeno s političnimi spopadi zaradi takšnih ali drugačnih tem. Glede na krizo največje vladne stranke pa se sprašujemo, kakšno vlogo bodo tokrat imele močne ideološke in druge občutljive teme, ki so v minulih letih pogosto krojile volilni rezultat in sicer tako, da so zaradi diametralno nasprotnih si stališč, kot jih je preko medijev vsiljevala vladajoča elita (in tako usmerjala »glavni tok«), t. i. pomladne stranke izgubljale podporo sredinskega volilnega telesa. Temu primeren je bil tudi njihov rezultat na volitvah. Največja težava strank tranzicijske desnice je bilo iskanje ravnotežja med načelnostjo in pragmatičnostjo, ki je najbolj odločilna pri nagovarjanju »sredinskih« volivcev, ki praviloma težijo k nekonfliktnosti in se na volitvah odločajo tik pred zdajci glede na to, koliko posamezne stranke oziroma kandidati ustrezajo njihovim osebnim interesom. Ker pa je v letošnjem letu prišlo do pomika opozicije v sredi- no, nastaja vprašanje, kolikšno vlogo bodo tokrat imele »velike zgodbe«. Bo nomenklaturi uspelo prisiliti opozicijo, naj se opredeli glede določene ideološko obremenjenih tem, kot so na primer NOB, vloga Cerkve v družbi, splav, itd.?

Foto: Gregor Poličev

Od Avnoja do umetne oploditve

Nobenega dvoma ni, da je bil slovenski politični prostor doslej močno zaznamovan z ideološkimi temami, še zlasti z razpravami o partizanih in domobrancih, s čimer se je v političnem in na sploh družbenem prostoru vzdrževalo vzdušje kulturnega boja, od katerega pa je imela veliko večjo korist politična opcija, ki je imela (in ima še vedno) v rokah medije in je tako lahko vzdrževala množično indoktrinacijo volilnega telesa, tudi tistih volilcev, ki se sicer nočejo ukvarjati z vprašanji preteklosti, vendar zaradi indoktrinacije podzavestno bolj težijo k politični opciji, ki zagovarja enako ali podobno stališče, kot ga vsiljujejo mediji. Tu so zlasti v ospredje stalne teme (Cerkev, NOB), pa tudi posamezne provokacije. Med njimi je najbolj odmevna afera »Avnoj« iz leta 2000. Tedaj se je takoj po Haiderjevi zahtevi po razveljavitvi avnojskih sklepov oglasil predsednik države Milan Kučan, ki je ocenil, da so avnojski sklepi temelj slovenske državnosti, od Bajukove vlade pa je pisno zahteval, naj se opredeli do avnojskih sklepov. Kljub temu, da so bile pomladne stranke na volitvah poražene, Kučanova provokacija z Avnojem ni uspela. Prav tako tudi ni uspela provokacija z umetno oploditvijo samskih žensk leta 2001, saj so volivci sporno zakonsko novelo, ki naj bi uzakonila umetno oploditev samskih žensk, na referendumu prepričljivo zavrnili, s tem pa se je omenjena tema umaknila iz političnih debat. Eno od najbolj spornih »kukavičjih jajc« pa je tudi afera Depala vas, ki je sicer že doživela sodni epilog (med samim sodnim procesom je bilo veliko nepravilnosti in tudi političanskih ekscesov, kot je bil na primer zaključni govor tožilca Gorazda Fišerja). Afera Depala vas je bila ves čas najbolj pogosto uporabljena proti tožilki in predsedniški kandidatki Barbari Brezigar, češ da je zlorabila svoj položaj in ščitila storilce napada na Milana Smolnikarja, pa tudi sicer se je omenjena afera uporabljala kot orožje proti koaliciji Slovenija, češ da je zagovarjala nezakonit poseg vojske v civilno sfero.

Bo letošnja predvolilna tekma v znamenju korupcije in klientelizma?

↪

Čeprav interpelacija ne bo imela nobenega formalnega učinka, pa bo imela predvsem psihološki učinek na volivce glede tehtanja tistega, kar je vlada obljubljala in kar je tudi uresničila.

Izstop LDS iz sredine

Vprašanje je, kaj bo pred volitvami storila LDS, ki je doslej vedno dajala vtis sredinske in ideološko neobremenjene stranke (umazano delo je prepuščala Združeni listi in SNS), v zadnjem času pa se je odmaknila iz sredine v levo. Videti je, da se omenjene zagate potihoma zaveda tudi predsednik sveta LDS Gregor Golobič, ki sicer tezo o pomiku LDS na levo zavrača kot poskus poceni diskreditacije. V nedavnem intervjuju za Delovo Sobotno prilogo je predsednika LDS in vlade Antona Ropa označil celo za ideološko zelo neobremenjenega, pri tem pa označil Janeza Janšo za »silo in sidro kontinuitete, v smislu enih in istih ljudi z enimi in istimi preživelimi obrazci delitev, razkolov, sporov«. Golobič se je torej spustil v ocenjevanje položaja, kakršen je bil pred kakšnimi petimi leti, saj je, kot je videti, koalicija Slovenija dokončno opustila vzorec ideoloških delitev, ki ji ga je vsiljevala nomenklatura.

Odpoved kulturnemu boju

Kot kaže, bo predvolilna tekma (če ne bo v vladajočih strankah prišlo do drugačne odločitve) potekala predvsem v znamenju razprav o sedanjosti in prihodnosti, česar pa se vladajoče stranke močno bojijo, zato skušajo preusmeriti pozornost drugam in znova obujati kulturni boj. Govorico kulturnega boja je uporabila celo v komentiranju interpelacije o delu vlade, ki so jo vložili poslanci SDS in NSi. Nekoliko presenetljivo pa je, da sta vložitev interpelacije obsodili tudi drugi dve opozicijski stranki SMS in SNS, češ da gre samo za predvolilno napenjanje mišic, čeprav je v resnici vse politično dogajanje zaradi bližajočih se volitev predvolilno že samo po sebi. Čeprav interpelacija ne bo imela nobenega formalnega učinka, pa bo imela predvsem psihološki učinek na volivce glede tehtanja tistega, kar je vlada obljubljala in kar je tudi uresničila.

Gašper Blažič

↩

Vlada Antona Ropa je nekaj tednov pred volitvami hotela po tihem izpeljati še zadnji paket kadrovskih zamenjav, s katerimi bi si v primeru poraza na volitvah zagotovila, da bi položaje v nekaterih direktoriatih še ves mandat naslednje vlade zasedali njeni ljudje. Vsaj za kratek čas ji je načrte prekrizal prvak SDS Janez Janša.

Da želi vlada v zatišju parlamentarnih in vladnih počitnic izpeljati nekaj obsežnih kadrovskih zamenjav, je konec julija na tiskovni

Zadnje politično kadrovanje?

konferenci opozoril Janez Janša. Kot je dejal Janša, naj bi v zadnjem času v številnih vladnih uradih in ministrstvih potekale intenzivne aktivnosti, s katerimi želi sedanja politična oblast na zelo pomembna mesta v državni upravi za naslednjih pet let postaviti svoje politične kadre. Kot argument za takšno trditev je navedel zamenjave, ki naj bi se pripravljale na nekaterih direktoriatih nekaterih ministrstev. Na Janševe trditve sta se takoj odzvala predsednik vladne kadrovske komisije in minister za informacijsko družbo Pavel Gantar in generalni sekretar vlade Mirko Bandelj, ki sta na posebni tiskovni konferenci zanikala, da bi vlada pred jesenskimi volitvami izvajala kake večje kadrovske zamenjave. Kot je na tiskovni konferenci dejal Gantar, naj bi namreč vlada do zdaj na vseh 46 direktoriatih zamenjala oziroma imenovala enega samega direktorja, medtem ko naj bi se pripravljalo kvečjemu še imenovanje nove generalne direktorice Veterinarske uprave RS (kot je znano je to postala sedanja državna sekretarka na kmetijskem ministrstvu Vida Čadonič Špelič). Da je vlada do zdaj imenovala zgolj enega, s

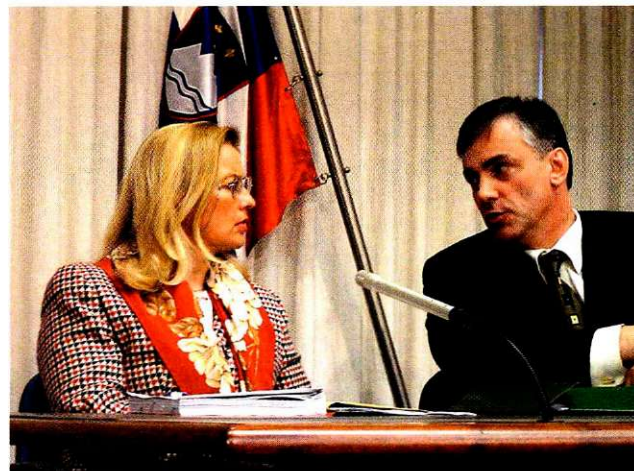
Čadoničevo dva generalna direktorja, drži, ni pa rečeno, to kar sta posredno na tiskovni trdila Gantar in Bandelj, da vlada do konca mandata ne namerava izvesti večjih kadrovskih imenovanj, predvsem direktoriatov, ki delujejo v okviru ministrstev. Na slednje je na ponedeljkovi tiskovni konferenci spomnil Janez Janša, ki je dejal, da so posamezna ministrstva preko uradniškega sveta sprožila postopke za imenovanje kar 13 direktorjev v 46 direktoriatih. Tako je po Janševih, pa tudi po podatkih, ki

jih je prav tako mogoče najti na internentih straneh državne uprave, stekel postopek za imenovanje generalnega direktorja Direktorata za javni sektor (urad pokriva občutljivo področje plač v javnem sektorju); Direktorata za migracije; Direktorata za upravne zadeve (direktoriat pokriva področje t.i. izbrisanih, kjer imata LDS in ZL zagotovo interes, da ta položaj še v naslednjem mandatu zaseda njihov človek); Direktorata za proračun in javno računovodstvo; Direktorata za zakladništvo; Direktorata za sistem

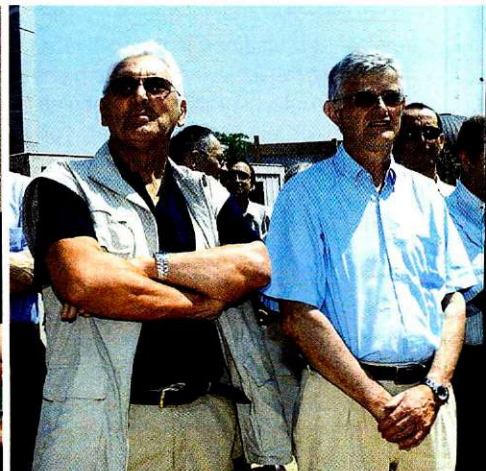
davčnih, carinskih in drugih prihodkov; Direktorata za finančni sistem; Direktorata za pravosodno upravo; Direktorata za zakonodajo na področju pravosodja; Direktorata za mednarodne zadeve na področju pravosodja; Direktorata za okolje; Direktorata za prostor in Direktorata za energijo.

Zagotavljanje lojalnega kadra

Skupna značilnost vseh omenjenih pa tudi preostalih direktoriatov je, da so jih za zdaj povečini vodili državni sekretarji in podsek-

Mirko Bandelj naj bi Lovra Lončarja iz oči v oči vprašal ali je res verjel, da ga bo vlada imenovala za direktorja vladne kadrovske službe. Kje je torej apolitičnost, ki naj bi se je po Bandeljevih besedah pri imenovanju kadrov držala vlada.

Pavle Gantar (desno) trdi, da vlada ne pripravlja nobenih večjih kadrovskih sprememb več. Podatek, da so odprti razpisi za generalne direktorje 13 direktoriatov, pravi drugače.

Bandljevo sprenevedanje

Po podatkih Mirka Bandlja je vlada Andreja Bajuka v obdobju od 8. junija do 30. novembra 2000 v posameznih gospodarskih družbah, skladih, agencijah in zavodih zamenjala 15 direktorjev in 164 članov nadzorih svetov, upravnih odborov in svetov, medtem ko je vlada Janeza Drnovška v obdobju od 1. decembra 2000 do 26. februarja 2001 zamenjala dva direktorja in 148 članov nadzornih svetov, upravnih odborov in svetov. Bandelj pri tem seveda pozabi povedati, da sta Drnovškova in nato Ropova vlada večino ljudi, ki jih je nastavila Bajukova, zamenjali še pred iztekom mandata.

retarji na posameznih ministrstvih (vsako ministrstvo ima po tri do štiri tovrstne direktariate), ki bi jih lahko brez večjih težav vodili še do konca tega mandata. Njihove zamenjave namreč ne zahteva noben zakon, poleg tega pa so že sedanji sekretarji in podsekretarji dodobra vpeljeni v njihovo vodenje. Sprožitev postopkov za imenovanje generalnih direktorjev nekaterih direktoriatov zato še najbolj spominja na poskus sedanje vlade, da si zagotovi sebi lojalen kader tudi v primeru, da vlado prevzame pomladna politična opcija. Dejstvo je namreč, da bo naslednja vlada generalne direktorje direktoriatov lahko predčasno razrešila le ob izplačilu visokih odškodnin in ob tveganju, da izzove revolt javnosti, na kakršnega je denimo naletela Bajukova vlada, ko je po prevzemu vlade leta 2000 zamenjala nekaj direktorjev in vodij nekaterih vladnih uradov in agencij. Tudi zato je hitenje z imenovanjem generalnih direktorjev na omenjenih direktoriatih bolj politično kot strokovno oriantirano, čeprav Mirko Bandelj in Pavle Gantar zagotavljata, da ne gre za politična kadrovanja, ko denimo pravita, da naj bi strokovnost imenovanj, tudi če bi prišlo do njih, zagotovili javni razpisi, na katerih lahko konkurirajo samo tisti, ki so za ta mesta usposobljeni. Vendar pa to ne zagotavlja nepolitičnih imenovanj. Znano je namreč, da lahko minister kan-

didata, ki mu ga po koncu razpisa predlaga kadrovska komisija, pošlje v potrditev vladi ali pa tudi ne. Slednje je na svoji koži najbolj zgovorno občutil sekretar poslanske skupine SDS Lovro Lončar. Kot je znano, se je Lončar prijavil na razpis za direktorja vladne kadrovske službe. Razpisna komisija, ki je obravnavala vse prijavljene kandidate, ga je izbrala kot edinega kandidata, ki je ustrezal vsem pogojem in standardom in ga kot takega predlagala v potrditev vladi. No, slednja ga tudi po šestih mesecih, kolikor je minilo od takrat, ko ga je kadrovska komisija predlagala na to mesto, ni potrdila na mesto direktorja vladne kadrovske službe, generalni sekretar vlade Mirko Bandelj (mimogrede, na naše vprašanje, kdaj namestila vlada to storiti, nam ni odgovoril) pa naj bi ga celo na štiri oči nedolgo tega vprašal, ali je res verjel, da ga bodo potrdili na to mesto.

Janez Janša: Menjali bomo samo nesposobne

Tudi zato je težko verjeti, da bo ob imenovanju generalnih direktorjev direktoriatov, ki se napove-

dujejo, v nekaterih direktoriatih prevladala strokovnost in ne politika, vendar pa je za zdaj treba najprej počakati, ali bo do omenjenih imenovanj sploh prišlo. Slišati je namreč, da naj bi vlada potem, ko je na imenovanje generalnih direktorjev v omenjenih direktoriatih javno opozoril Janez Janša, postopke za imenovanje generalnih direktorjev 13 omenjenih direktoriatov nekoliko upočasnila in bo počakala, kako se bo vsa zadeva v javnosti odvijala naprej. Kot je slišati, naj bi v primeru, da zadeva ne bo naletela na širši odziv, do konca mandata pohitela s postopki imenovanj vsaj osmih do desetih generalnih direktorjev direktoriatov, v nasprotnem primeru pa naj bi do konca mandata imenovala le dva ali tri generalne direktorje. Za zdaj se omenja samo nekatere pomembnejše, kot so Direktoriat za finančni sistem, Direktoriat za proračun in javno računovodstvo, Direktoriat za sistem davčnih, carinskih in drugih prihodkov in Direktoriat uprave za notranje zadeve. Kaj se bo na koncu res zgodilo in ali bo vlada dovolila tvegane očit-

ke o političnem kadrovanju (spomnimo se samo, kako je politično kadrovanje očitala Bajukovi vladi), bomo seveda še videli, je pa zanimivo, da je Janez Janša že napovedal, da tako nastavljenih kadrov v primeru, da bo opozicija oktobra prevzela oblast, ne bodo menjali kar počez. "V programu strokovnega sveta SDS za področje javne uprave je zapisano, da bo vlada SDS spoštovala petletne mandate direktorjev organov v sestavi ministrstev in jih ne bo menjala, razen iz krivdnih razlogov oziroma v primeru dokazane nesposobnosti. Tudi za generalne direktorje, ki bodo nastavljeni pred volitvami namesto sedanjih državnih sekretarjev, ne trdimo, da jih bo treba vse zamenjati. Zanesljivo bodo ostali tisti, ki bodo pripravljeni delati z novo vlado in v skladu z njenimi koncepti. Ljudi bomo skušali pridobiti in motivirati za dobro delo, ne pa odgnati." Janša torej pri morebitnih zamenjavah v primeru prevzema vlade ne napoveduje večjih kadrovskih čistk in zamenjav, če pa bo do njih že prišlo, potem pravi, bo odločala racionalnost in strokovnost. Ali bo res tako in ali bo SDS sploh imela priljubljenost o tem odločati, pa bo odvisno vsaj od dvojega. Najprej od tega, kako bo v primeru omenjenih zamenjav ravnala sedanja vlada, nato pa od tega, kdo bo po oktobrskih volitvah prevzel oblast.

Aleš Kocjan

Fotografije: Dane Kostrič

Janez Janša je vsaj za zdaj nekoliko upočasnil še zadnji veliki kadrovski rez sedanje vlade. Zdaj je le še vprašanje, ali si ga bo upala izpeljati do konca ali pa bo imenovanje generalnih direktorjev direktoriatov prepustila naslednji vladi.

Lovro Lončar že pol leta čaka, da ga vlada imenuje na mesto direktorja vladne kadrovske službe, a se slednje še ni zgodilo.

Kaj pomeni razrešitev enkrat že nastavljenih kadrov, najboljše ve tako imenovana Bajukova vlada, ki je delno tudi zaradi kadrovskih menjav leta 2000 izgubila volitve.

Mandat DZ 2000–2004

2. del

V mandatnem obdobju 2000–2004 sta bili v državnem zboru oblikovani dve preiskovalni komisiji. Prva je bila komisija za ugotovitev odgovornosti odgovornih oseb in nosilcev javnih pooblastil glede nakupa in prodaje električne energije, druga pa je ugotavljala ozadje in vzroke napada na Mira Petka ter morebitno vpletenost in politično odgovornost nosilcev javnih funkcij.

T. i. elektrokomisijo je vodil poslanec SDS Branko Kelemina. Komisiji je uspelo zaslišati 18 prič, nabralo pa se je za kar 47 fasciklov pisne dokumentacije. Končno poročilo komisije je bilo sprejeto na drugem nadaljevanju 16. seje preiskovalne komisije. Na 44. izredni seji državnega zbora je bil sprejet sklep, da se poročilo (oziroma ugotovitve v njem) dopolnijo. Potrebne dopolnitve so bile sprejete na 17. seji preiskovalne komisije, kjer sta bila podani tudi dve ločeni mnenji. Dopolnitev poročila je bila obravnavana na 38. seji državnega zbora in ta je zavrnil sklepe dopolnitve poročila, o ugotovitvah dopolnitve poročila in ločenih mnenjih pa ni bilo glasovanja.

Drugo preiskovalno komisijo je vodil poslanec SDS Mirko Zamernik. Komisija je zaslišala 23

prič, zbrala pa je 30 fasciklov pisne dokumentacije. Vmesno poročilo komisije je bilo sprejeto na 15. seji preiskovalne komisije. Vmesno poročilo je bilo nato skupaj s spremenjenima predlogama sklepov sprejeto na 23. seji državnega zbora. Ta del poročila je zaradi svoje narave zaupen. Končno poročilo komisije je bilo sprejeto na 34. seji preiskovalne komisije, k njemu pa je bilo dodano ločeno mnenje. Državni zbor je končno poročilo komisije skupaj z ločenim mnenjem sprejel na 38. seji tik pred parlamentarnimi počitnicami.

Mednarodna dejavnost

Člani državnega zbora so bili dejavni tudi na področju srečevanj s kolegi iz tujine. Po podatkih oddelka za mednarodne odnose, protokol in prevajanje je bilo v mandatu 2000–2004 skupaj 143 dvostranskih obiskov v tujini. Največ jih je bilo v Zvezni republiki Nemčiji, in sicer 19, sledijo ji Avstrija in Madžarska s po 15 obiskov, Italija z 12, Srbija in Črna gora z 10 obiski. V državah, kot so Avstralija, Bolgarija, Brazilija, Islandija, Izrael, Japonska, Norveška, Poljska, Romunija in še nekatere druge, je bila slovenska delegacija na dvostranskem obisku samo po enkrat. Sicer pa je največ dvostranskih obiskov v Sloveniji imela Zvezna republika Nemčija, in sicer 22, sledijo ji Avstrija z 11 ter

Italija in Združene države Amerike s po 10 dvostranskimi obiski.

Medpočitniška vzdrževalna dela v državnem zboru

Tudi v letu 2004 bo največji del investicijskih in vzdrževalnih del v državnem zboru opravljen v času parlamentarnih počitnic med 16. julijem in 30. avgustom. Vzdrževalna dela so podobna kot v preteklih letih. Izmed vzdrževalnih del sta posebej izpostavljeni obnova oziroma restavracija skulptur vhoda v poslopje državnega zbora in prenova električne napeljave in telekomunikacij na Tomšičevi 5.

S prvim posegom želijo zagotoviti strokovno ohranjanje skulptur, ki pomenijo eno do kulturnih dragocenosti državnega zbora pa tudi njegov vidni in razpoznavni simbol. Z obnovo vhodnega portala se bo zagotovila tudi varnost mimoidočih, obiskovalcev državnega zbora in zaposlenih. Analize in raziskave, opravljene že v letih 2001 in 2003, so pokazale, da so skulpture in portal stavbe v državnem zboru potrebni obnove. Portal sestavlja 15 bronastih skulptur, ki so z železnimi nosilci privarjene na bron in železna sidra v fasadi, sidrana mesta pa so začela propadati. Prav tako je bakrova plast bronaste litine, iz katere so narejene figure, površinsko korodirana. Obstoječe nosilce je tako treba zamenjati z bronastimi in nerjavnimi nosilci, prav tako tudi

železna sidra v fasadi. Poleg površine figur so obnove potrebne tudi kamnite površine, na katerih so se nabrale obloge. Vse omenjene posege bo opravil restavratorski center Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, dela pa bodo predvidoma končana v petih mesecih (z delom so že začeli). Predračun stroškov oziroma pogodbeni znesek za omenjena restavratorska dela znaša 22.046.255 tolarjev.

Drugi poseg pa pomeni nadaljevanje prenove elektronapeljav in telekomunikacij na Tomšičevi 5, ki so se začela že leta 2003. V okviru prve faze obnove v avgustu leta 2003 so na novo zgradili vertikalne razvode za električno moč z vsemi pripadajočimi razdelilnimi omarami po nadstropjih, prav tako pa so bili izdelani vertikalni razvodi za telekomunikacije. V letošnjih parlamentarnih počitnicah pa bodo zgradili vodoravne razvode električne moči in telekomunikacij (računalniško in telefonsko omrežje, kabelska televizija, poslušni sistem).

Po besedah vodstva državnega zbora nujnost projekta prenove v stavbi na Tomšičevi 5 narekuje nezadostna električna moč, saj vse prepogosto prihaja do izpada električne energije tako po pisarnah kakor tudi po hodnikih. Obstoječa električna napeljava namreč ne zadošča za povečan odjem zaradi bistveno povečanega števila električnih potrošnikov po pisarnah.

Mihaela Praprotnik

Četrtega avgusta so minila štiri leta, odkar je bila po dolgotrajnem zapletu z uzakonitvijo večinskega volilnega sistema ustanovljena Nova Slovenija (NSi). Po štirih letih ima stranka okoli 10 odstotkov stalnega volilnega telesa, pred dvema meseci pa ji je po zaslugi priljubljenosti Lojzeta Peterleta uspelo celo zmagati na evropskih volitvah.

Nova Slovenija je nastala nekaj mesecev po tem, ko sta se po dolgih letih dogovarjanj in otipavanj združili takratni vladna SLS in opozicijski Slovenski krščanski demokrati (SKD). Z združitvijo obeh strank je razpadla takratna vladna koalicija LDS, SLS in DeSUS, pozneje pa sta

Foto: Gregor Poljenc

Načelnost se je obrestovala

združena stranka in SDS uspeli oblikovati Bajukovo vlado. Hkrati s tem je potekala nekajletna razprava o uveljavitvi večinskega volilnega sistema, ki je nazadnje pripeljala do novega razkola v združeni stranki. Večina poslancev SLS+SKD je namreč podprla ustavne spremembe, s katerimi je bil uzakonjen proporcionalni sistem, zato sta podpredsednika SLS+SKD, Andrej Bajuk in Lojze Peterle, izstopila iz stranke in ustanovila NSi. Nova stranka je potegnila za seboj večino volilcev nekdanje SKD in del volilcev SLS, ki so bili razočarani nad politiko vodstva. Stranka je zato že na parlamentarnih volitvah dosegla le slab odstotek manj glasov od SLS (8,5 odstotka). Po volitvah se je stranka usmerila predvsem v krepitev strankarske mreže in delo v parlamentu, kjer je kot opozi-

cijska stranka, združena v Koalicijo Slovenija, skupaj s SDS, vztrajno opozarjala na napake vladajoče oblasti. Vztrajno delo in pa medijska izpostavljenost predsednika sveta NSi Lojzeta Peterleta sta jo na evropskih volitvah pred dvema mesecema pripeljali celo do zmage, ki je bila toliko slajša zato, ker je stranki uspelo razbiti mit o nepremagljivosti LDS. Kljub temu se verjetno tudi v sami stranki zavedajo, da je bila to bolj zmaga Lojzeta Peterleta in da se bo treba za podoben rezultat na oktobrskih volitvah še pošteno potruditi. Sodeč po javnomnenjskih raziskavah bi stranka trenutno dosegla 10 do 15 odstotkov glasov volilcev.

Dr. Bajuk: Resna alternativa vladajoči politiki

Sicer pa v sami stranki v pri-

hodnost zrejo zelo optimistično. Tako je predsednik stranke dr. Andrej Bajuk na nedavni obletnici ustanovitve stranke, ki so jo v stranki obeležili s pohodom na Kredarico, dejal, da so v stranki zelo veseli in ponosni na vse, kar so v teh letih dosegli. "Dejstvo je, da NSi narašča iz dneva v dan, ne samo po številu članstva, ampak tudi s širšo podporo. Zmaga na volitvah v Evropski parlament je dokaz, da ne sanjamo, pričakujemo pa, da bomo na jesenskih volitvah marsikoga presenetili," je dejal Bajuk. Ugotovil je tudi, da sta se jim konstruktivno in resno delo ter doslednost obrestovali, saj tudi zaradi tega ljudje verjamejo, da je možna verodostojna politika. "Delo NSi dokazuje, da obstajajo tudi politiki, ki se ne sprenevedajo in ne počnejo drugačnih stvari po volitvah od

tistih, ki so jih obljubljali pred volitvami. Nova Slovenija predstavlja kot stranka močno silo v slovenskem političnem prostoru ter najresnejšo alternativo politiki, ki smo je bili vajeni do sedaj," je še dejal Bajuk.

Sicer pa se je slavnostne prireditve in zabavnega programa, ki je potekala pri domu na Kredarici, udeležilo okoli 100 članov in simpatizerjev NSi. Mladi iz vrst NSi so vsem, ki so se pohoda na Triglav udeležili, podelili topel čaj in kolač NSi. Manj navdušeni alpinisti pa so obletnico stranke praznovali na sedežu stranke NSi v Ljubljani in ob tej priložnosti razrezali torto NSi, na kateri so gorele štiri svečke. Kaj so si zaželeli, ne vemo, verjetno pa je bila katera izmed želja tudi želja, da bi naslednjo obletnico dočakali kot vladna stranka.

Aleš Kocjan

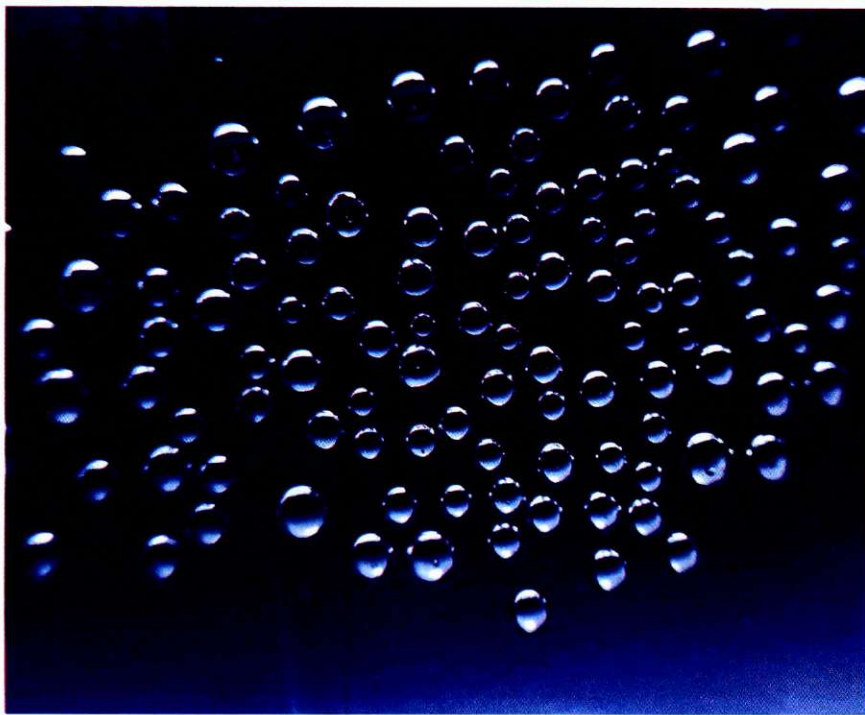
• Četrto obletnico ustanovitve so v stranki počastili s pohodom na Kredarico in praznovanjem v Ljubljani.

• Andrej Bajuk: "Konstruktivno in resno delo ter doslednost sta se nam obrestovali, saj ljudje verjamejo, da je možna verodostojna politika."

• Nova Slovenija je v zadnjih letih v okviru Koalicije Slovenija tesna sodelavka in zaveznica SDS.

Po štirih letih vladanja se je izkazalo, da je LDS celo sama pozabila, kaj vse je obljubila za blagostanje ljudi ter obljub po izvolitvi niti zasledovala ni več. Šele ko je koalicija Slovenija zaradi neuresničenih obljub državljanom RS, ki jih je vladna koalicija zapisala v koalicijsko pogodbo na začetku mandata leta 2000 ter njenega slabega upravljanja z državo in razraščajoče se korupcije in klientelizma, konec julija letos vložila interpelacijo o delu in odgovornosti vlade, se je LDS zganila in državnim uradnikom naročila pripravo poročil o delu ministrstev in organov v sestavi ter vladnih služb za obdobje zadnjih štirih let. Poleg tega morajo državni uradniki pripraviti (prvikrat v tokratni zasedbi vlade) pregled uresničitve zavez iz koalicijske pogodbe, ki je sicer političen in strankarski dogovor, s čimer je vlada v svojo obrambo aktivirala celoten aparat državne uprave. LDS pozablja, da interpelacija ni napisana proti državni upravi in njenim uslužbcem, pač pa proti vladi, ki svojega štiriletnega dela ni opravila niti približno tako dobro, kot je to obljubljala pred štirimi leti. Za nameček ministri vladajoče LDS v odgovoru na interpelacijo govorijo o tako imenovanih lektorskih napa-

Andrej Bajuk in Janez Jansa, predsednika Nsi in SDS, sta po vloženi interpelaciji povedala, da sta stranki, povezani v koalicijo Slovenija, interpelacijo o delu in odgovornosti vlade vložili zaradi neuresničenih obljub vlade Republike Slovenije, ki so zapisane v koalicijski pogodbi iz leta 2000, zaradi slabega upravljanja z državo in zaradi razraščajoče se korupcije in klientelizma. Sicer pa je vladna koalicija leta 2000 obljubljala še enkrat večjo gospodarsko rast v mandatu, kot pa je bila dejansko dosežena. Izkazalo se je, da je gospodarska rast štiri leta padala in je bila konec lanskega leta najnižja od osamosvojitve naprej. Vladajoča koalicija je še obljubila, da bo vsako leto na novo zgrajenih tisoč novih socialnih in neprofitnih stanovanj, zgrajenih pa jih je bilo bistveno manj kot polovica. Obljubljali so tudi zmanjševanje pro-

Predsedniki LDS, ZLSD, Desusa in SLS+SKD so leta 2000 obljubljali veliko. Podpisali so koalicijsko pogodbo, vendar so na obljube kmalu pozabili.

Zaradi vsega prej navedenega so številne razvojne možnosti ostale neizkoriščene, velik del mlade generacije je ostal brez dovolj kakovostne izobrazbe, brez zaposlitve in stanovanj, preko vseh razumnih meja so se v tem mandatu povečevale socialne razlike, nekaj sto privilegiranih privatizatorjev, povezanih z oblastjo, je v tem času sanjsko obogatelo. Zaradi čedalje večje stiske je število prejemnikov socialnih pomoči v tem mandatu naraslo na 60 tisoč. Kako je živeti s 45.000 tolarji na mesec, kolikor znaša socialna pomoč, pa je vsakomur znano. Nasprotno vsemu temu sta se v oblastni sferi "razrasla korupcija in klientelizem,

kriminal belih ovratnikov praviloma ostaja nekaznovan, v tožilskih omarah je ostalo nerešenih na stotine kazenskih zadev, v javnem sektorju vlada nered v plačni politiki, sodni zasotanki pa občutno znižujejo ustavno pravico do realnega sodnega varstva," še ugotavljajo v koaliciji Slovenija.

Iz vsebine interpelacije

Medtem ko je bilo v javnosti v zadnjih dneh veliko izrečenega na račun odmevov, pa le malokdo v resnici natanko ve, kaj piše v interpelaciji. Vsebina je bila sicer javno pojasnjena na več tiskovnih konferencah, vendar je bilo poročanje občil o njej dokaj piclo. Za vse, ki jih zanimajo podrobnosti, bomo skušali vsebino strniti v našem tehniku, tisti pa, ki ima dostop do spletnih strani, pa si celotno vsebino lahko prebere na spletnih straneh SDS. Sicer pa je v obrazložitvi interpelacije zapisano, da je vlada pod vodstvom Antona Ropa nastopila svoj mandat decembra leta 2002 in nadaljevala politiko dolgoletne vladavine LDS, kar je potrdila tudi s predstavitvenim programom predsednika vlade leta 2002. Ta je temeljil predvsem na sporazumu o sodelovanju v vladi, ki je bil podpisan 15. novembra 2002, javnosti bolj znan kot koalicijska pogodba med LDS, ZLSD, SLS+SKD in DESUS-om. "Podatki in analize kažejo, da je sedanja vlada RS s svojimi rezultati daleč od svojih obljub in obljub, ki jih je podedovala od lastnih strankarskih kolegov prejšnjih vlad v podobni sestavi. Vladajoča LDS je že leta 2000 obljubljala, nato pa je Anton Rop ob nastopu premierske funkcije pred slabim poldrugim le-

tom ponovil, da bo letna gospodarska rast presegala 5 odstotkov. Dejansko je bila ta leta 2003 skromnih 2,3 odstotka in najnižja v samostojni Sloveniji. Rop je obljubljal tudi znižanje nezaposlenosti za petino. V resnici se je stopnja v vseh štirih letih, kar LDS vodi to koalicijo, znižala le za tri odstotke, pa še to ni jasno, ali je število brezposelnih v resnici nižje, ali pa so na zavodih za zaposlovanje le toliko ljudi izbrisali iz evidenc. Pomemben delež (morda polovico) v teh treh odstotkih pa povrh vsega predstavlja še zaposlovanje v javni upravi. Rop je obljubljal tudi skrajšanje časa za registracijo novega podjetja. Po njegovi in stranki ni teoriji naj bi bilo to mogoče že v slabih dveh tednih. Namesto tega novi podjetniki na registracijo še vedno čakajo več kot tri mesece; v nekaj letih se na tem področju ni spremenilo nič. Obljubljal je tudi ustaletev javnega dolga. V resnici je Rop Slovenijo samo v zadnjih dveh letih zadolžil za najmanj 250 milijard tolarjev, od leta 2000 dalje pa za skoraj 500 milijard tolarjev. Javnofinančni prihodki in odhodki naj bi se stabilizirali na ravni okoli 42 odstotkov, pri čemer naj bi se primanjkljaj do leta 2004 postopoma spremenil v manjši presežek. Dejansko se je poraba vsa leta povečevala, lani je presegla že 43,1 odstotka domačega bruto proizvoda (DBP). Obljub je bilo veliko, nič od predvidenega ni uresničena. Niti stopnja inflacije niti zadolževanje niti prerazporeditev davčnih bremen z najbolj obremenjenih in najslabše plačanih državljanov na premožnejše", še piše v obrazložitvi interpelacije. Poleg tega je vlada sprejemala tudi različne strategije, kot so strategija spodbujanja podjetništva in konkurenčnosti (2002-2006), strategija gospodarskega razvoja (1994-1996, 2001-2006), strategija turizma, igraništva in podobno, vendar vse doslej analize uspešnosti izvajanja posamezne strategije še ni pokazala. "S pisanjem strategij se je volivcem skušala prikazati kot razvojno usmerjena vlada, ki jo skrbi, kaj se bo z našim gospodarstvom dogajalo v prihodnosti, in jih tako pridobiti na svojo stran. Hkrati pa je z obilnim subvencioniranjem in zadolževanjem skušala ohranjati socialni mir, da se

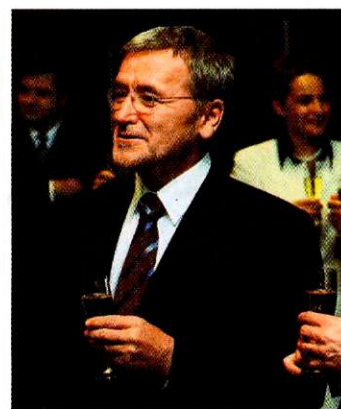
Dr. Andrej Bajuk, predsednik NSi meni, "da živimo v času, ko vladajoča koalicija raje vidi, da bi se stanje še bolj zameglilo in bi debata potekala o tem, kar obljublja za leto 2013, na noben način pa da bi se ne razjasnilo dejansko stanje v naši državi ter da je v demokraciji povsem normalno polaganje računov".

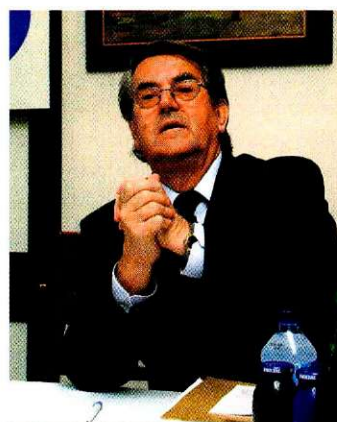
Delovanje vlade pod vodstvom Antona Ropa kaže tendence izrazitega poslabšanja.

Dušan Mramor, finančni minister, je odgovor na interpelacijo dal med prvimi, vendar se je opiral na "vejice in pike", bistvenih elementov slabšanja finančnih kazalcev ni prikazal.

Dušan Keber, minister za zdravje, znan po tem, da je kot svoj največji uspeh označil preimenovanje ministrstva (iz zdravstva v zdravje), kar pa z vsebino njegovega dela nima dosti skupnega.

Anton Rous, predsednik Desusa, je v zadnjem četrtletju za upokojene državljane storil bore malo.

Mirko Bandelj, generalni sekretar vlade, je šele po vloženi interpelaciji o delu vlade od ministrstev zahteval poročilo o izvrševanju zavez iz koalicijske pogodbe. Pred tem štiri leta obračunov ni delal nihče.

Registrirano število brezposelnih	
Leto	število brezposelnih
1988	25.371
1991	91.161
1993	137.142
1994	123.517
1996	124.470
1997	128.572
1998	126.625
1999	114.348
2000	104.583
2001	104.316
2002	99.607
2003	95.993

Vir: Zavod za zaposlovanje

državlani ne bi preveč razburjali zaradi rastočih socialnih razlik, kriminala belih ovratnikov in velikih lopovščin, ki so se dogajale vsem na očeh", še ugotavljajo predlagatelji.

Neskladje med obljubami in uresničitvijo

V podkrepitev vsega tega so v in-

terpelaciji predstavili tudi primerjavo obljubljenih in dejanskih makroekonomskih pokazateljev razvoja. Primerjali so dejansko stanje in obljube, zapisane v koalicijski pogodbi. Ugotovili so veliko neskladje, na kar smo v več številkah našega tednika opozarjali tudi sami. Tri, po našem mnenju ključne makroekonomske

1. obljuba: Zagotoviti, da se bo delež javnofinančnih prihodkov in odhodkov BDP v obdobju 2001-2004 stabiliziral na ravni okoli 42 %, pri čemer se mora javnofinančni primanjkljaj po triletnem vsakoletnem zmanjševanju v letu 2004 spremeniti v manjši presežek.

• **Dejansko stanje:** javnofinančna poraba se je vsa leta povečevala, leta 2003 je znašala že 43,1 % BDP; javnofinančni primanjkljaj (po slovenskih merilih): leta 2002: 3 odstotke ali 156 milijard tolarjev, leta 2003: 1,3 odstotka ali 80 milijard tolarjev, leta 2004: presežek ni predviden.

2. obljuba: Javni dolg v Republiki Sloveniji se mora ustaliti na ravni med 35 in 40 odstotki DBP, tako da se bo hkrati zmanjševal primanjkljaj in na drugi strani dolg predčasno odplačeval s prihodki od privatizacije bank in zavarovalnic.

• **Dejansko stanje:** javni dolg se je v Sloveniji vsa leta povečeval. Konec septembra 2003 je znašal 1.473,2 milijarde tolarjev, proračunski primanjkljaj v milijardah, merjen po evropskih merilih, pa je bil: leta 2000 128,6 milijarde tolarjev, leta 2001 128 milijard tolarjev, leta 2002 102,7 milijarde tolarjev, leta 2003 103,8 milijarde tolarjev in predviden primanjkljaj za leto 2004 v višini 101,5 milijarde tolarjev.

3. obljuba: Ključna cilja ekonomske politike v letu 2001 sta: 4- do 5-odstotna gospodarska rast, ki bo ob aktivni politiki zaposlovanja omogočila tudi rast zaposlenosti ter povečanje splošne blaginje prebivalstva in znižanje povprečne letne inflacije na okoli 4,5 odstotka.

• **Dejansko stanje:** Rast DBP po letih je bila naslednja: leta 2000 4,1 odstotka, leta 2001 2,9 odstotka, leta 2002 prav tako 2,9 odstotka in leta 2003 2,3 odstotka. Poleg tega se še vedno soočamo z visoko stopnjo inflacije. Leta 2002 je bila 7,5-odstotna, lani 5,6-odstotna.

Opomba: za primerjavo smo vzeli samo tri ključne obljube, saj je od izpolnitve teh posledično odvisno blagostanje vseh državljanov.

»pokazatelje, ki vplivajo na blagostanje državljanov, sicer objavljam posebej, sodbo pa si lahko ustvari vsak sam. Sicer pa so strokovnjaki iz vrst koalicije Slovenija v obrazložitvi interpelacije dejstvo, da so bile obljube vladajoče koalicije leta 2000 prazne, dokazali tudi s podatkom, da se je poraba države od 1997 podvojila. V tistem letu so vsi proračunski porabniki skupaj porabili 1.266,7 milijarde tolarjev, leta 2003 pa se je poraba povečala na kar 2.454,1 milijarde tolarjev, med odhodki pa se vsa leta izredno povečujejo odhodki za plače in druge izdatke zaposlenih v javnem sektorju. Ob vsem tem se izdatki za pokojnine zmanjšujejo, čeprav se je število upokojujencev bistveno povečalo.

Dolgovi naraščajo

Medtem ko je bila Slovenija še leta 1993 zadolžena za 303,02 milijarde tolarjev, se je stanje dolga po podat-

kih ministrstva za finance do leta 2003 povečalo kar na 1.574,5 milijarde tolarjev. S tem pa se je zadolževanje države iz manj kot enega odstotka DBP povzpelo kar na 4,2 odstotka DBP. Bistven porast pa je bil zabeležen v letih 2001 in 2002, ko se je zadolženost gibala od 5,3 do 5,5 odstotka DBP. Ugotavljamo, da nas je LDS v vsega desetih letih zadolžila za 1.100 milijard tolarjev. Vendar to še ni vse; marca letos je finančno ministrstvo končno objavilo podatke o "pravem" proračunskem primanjkljaju, kar kaže, da je vlada vsa leta javnosti prikazovala napačne podatke, tudi do trikrat nižje od resničnih.

Zaustajanje za ostalimi

Podatki o rasti DBP kažejo zaostajanje Slovenije za povprečjem držav razvitih članic Evropske zveze. Slovenija se po razvitosti in velikosti DBP ter kupni moči na prebivalca uvršča v predzadnjo skupino (od šestih), skupaj s Češko, Grčijo, Madžarsko, Malto in Portugalsko. Pred nami (v četrti skupini) sta na primer Ciper in Španija, slabši od Slovenije pa le Bolgarija, Estonija, Latvija, Litva, Poljska, Romunija, Slovaška in Turčija. Dodajmo, da Slovenija po kazalcu DBP po kupni moči na prebivalca dosega 69 odstotkov evropskega povprečja. Dodajmo, da gre za povsem uradne podatke vladnega urada za makroekonomske analize in razvoj. Poleg vsega tega so razlike med posameznimi regijami v Sloveniji izredno velike. Najslabše je v zasavski regiji, slabo pa je tudi v spodnjeposavski, koroški in notranjsko-kraški regiji. Kot je že znano, so na najboljšem v osrednji Sloveniji. Sicer pa gibanje registriranih brezpo-

slenih oseb kaže, da se število brezposlenih celo desetletje vrti v začaranem krogu, poleg tega se število brezposlenih zmanjšuje tudi zaradi črtanja iz uradnih evidenc Zavoda za zaposlovanje. Plače bremenijo previsoki davki, med katerimi je tudi posebnost; davek na plačilno listo in delovno silo, kakršnega druge razvite zahodne države ne poznajo.

Pomanjkljivosti

Predlagatelji interpelacije ugotavljajo, da je neuspeh vladajoče koalicije pri izvajanju gospodarske politike v obdobju 2000-2004 posledica pomanjkljivih strateških ocen in izostanek izdelave za gospodarstvo vzpodbudnih sistemskih rešitev in nedoslednosti ter nekonsistentnosti izvajanja ukrepov za uresničevanje posameznih temeljnih ciljev za vzpodbujanje gospodarskega razvoja, ki so bili sprejeti in določeni v koalicijskem sporazumu o sodelovanju v vladi. Prepričani so, da vladajoča koalicija ni pokazala dovolj pragmatičnosti in inovativnosti pri izvajanju gospodarske politike predvsem na področju izvajanja davčne politike. V obdobju od 2000-2004 se tako na primer niso zmanjšale davčne stopnje, tako pri dohodnini kot pri davku na dobiček (po novem dohodek) pravnih oseb. Pri tem bi lahko zelo pozitivno vlogo odigralo bolj uspešno dogovarjanje med socialnimi partnerji, ki bi imelo za cilj sicer omejeno znižanje davkov, saj bi se s tem lahko znatno povečala konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Vladajoča koalicija pri tem vprašanju ni znala rešiti razmeroma velikih težav, predvsem kar zadeva trajnejši dogovor med socialnimi partnerji, ki praviloma postavljajo

kratkorodne interese pred dolgoročnimi. Vladajoča koalicija je bila neuspešna tudi pri pogajanjih o višini pomoči EZ. Možni ukrepi, ki jih vladajoča koalicija ni izvedla, bi se lahko v primeru, če bi vladajoča koalicija izvedla pomembne reforme, odrazila tudi v večji gospodarski odprtosti. Večina napovedanih strateških ciljev na področju gospodarstva, ki jih je vladajoča koalicija uskladila in sprejela v koalicijskem sporazumu, je ostala neuresničenih. Predlagatelji opozarjajo tudi na neuresničitev za gospodarski razvoj pomembnih ciljev, kot so poenostavitev postopkov in stroškov registracije podjetij. Tudi projekt sprejetja in izvedbe antibirokratskega programa ni dal otipljivih rezultatov, saj postopki registracije podjetij, pridobivanje lokacij in gradbenih dovoljenj ter dovoljenj za poslovanje še niso v zadostni meri poenostavljeni.

Umika politike iz gospodarstva ni, monopoli ostajajo

Vladajoča koalicija se je zavezala, da bo uresničila lastninjenje bank in podjetij v večinski državni lasti, z namenom, da bi umaknila politiko iz gospodarstva in pritegnila strateške partnerje. Napovedovali so sprejem zakona o privatizaciji državnega premoženja, ki pa kasneje ni bil sprejet. Posledično je delno izvedena privatizacija bank potekala na zelo nepregleden način, ki pa na drugi strani ni dal ustreznih rezultatov glede povečanja konkurenčnosti slovenskega bančnega sektorja. Država še vedno preko Kapitalske družbe (KAD) in Slovenske odškodninske družbe (SOD) v svoji lasti zadržuje deleže pomembnejših slovenskih gospodarskih družb in tako v celoti ni izpolnila svo-

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

jih napovedi o umiku politike iz gospodarstva. V celoti so izostali rezultati napovedi, da bo do konca leta 2001 deregulirala sektor telekomunikacij ter liberalizirala in privatizirala energetski sektor, zagotovila domačo in tujo konkurenco na področju bančništva, zavarovalništva, na ostalih področjih prometa in zvez ter prometu zemljišč in nepremičnin.

Propadel je tudi zadnji poskus vladajoče koalicije v letošnjem letu, da bi sprejela ustrezno zakonodajo, s katerim bi lahko izvedla in pospešila strukturne spremembe v regijah za doseganje konkurenčnosti in visoke produktivnosti z odpravljanjem strukturnih problemov in spodbujanjem proizvodnje, ki bi temeljila na lokalnih konkurenčnih prednostih.

Neučinkovit bančni in zavarovalni sistem

Slovenski bančni sistem ni dovolj učinkovit zaradi svoje preteklosti in zaradi monetarne politike Banke Slovenije, ki je v namen sterilizacije deviznih prilivov poslovnim bankam omogočala višje donose kot trg. To je tudi razlog, da banke niso bile prisiljene v znižanje aktivnih obrestnih mer. Posledično banke niso uvajale novih in kakovostnih bančnih storitev, ki bi vplivale na hitrejšo rast obsega bilančne vsote bank, ki kljub nepretrgani rasti v primerjavi z DBP v letu 2003 še vedno zaostaja za državami članicami EZ, pa tudi za nekaterimi po razvitosti podobnimi državami, so še prepričani člani koalicije Slovenija. Kot enega od razlogov za neučinkovitost bančnega sistema navajajo nedokončano privatizacijo bančnega sistema, ki ostaja eden od temeljnih razlogov počasnejše rasti visoko produktivnih podjetij. Mednarodne primerjave namreč kažejo, da

je tudi slovenski zavarovalni sektor v primerjavi z razvitimi državami relativno slabo razvit, saj znaša obseg zavarovalnih premij v primerjavi z DBP v povprečju kar 8,7 odstotka. Nižjo vrednost indikatorja od Slovenije imata le Luksemburg in Grčija. Eden od razlogov je neprilučnost in nekonkurenčnost zavarovalnih produktov, na trgu katerih še vedno vlada monopol zavarovalnic, ki pri navideznem zasledovanju nacionalnega interesa, kljub načeloma privatiziranemu gospodarstvu preko paradržavnih skladov (KAD, SOD) zasledujejo lastne interese. Nujen pogoj za dobro delovanje trga kapitala je zagotavljanje preglednosti le-tega in razvit sistem kaznovanja tistih, ki zlorabijo insiderski položaj, namesto tega pa je slovenski trg kapitala podvržen klubskim interesom. Težava neurejenega finančnega trga pa vpliva tudi na premajhno učinkovitost gospodarjenja s kapitalom in posledično na problem dolgoročne gospodarske rasti. Predlagatelji se opozarjajo na to, da je vlada premalo storila na področju ustvarjanja osnovnih pravil delovanja hipotekarnega bančništva, skladov rizičnega kapitala in spodbujanja integracij podjetij s tujim kapitalom ter spodbujanja izhodne internacionalizacije slovenskih podjetij.

Neučinkovito šolstvo

Če se še nekoliko pomudimo na drugih področjih, lahko ugotovimo, da reforma osnovne šole ne daje ustreznih rezultatov. Po prepričanju predlagateljev interpelacije so učni načrti preobsežni in premalo prenovljeni. Podobno je z učbeniki, predmetov je preveč. Ekstenzivnost ni ugodno vplivala na kakovost pouka. Devetletko so uvedli brez celovite analize delovanja osemletke, brez upoštevanja pripomb ravnateljev, učiteljev, strokovne javnosti in staršev, ki nimajo možnosti demokratičnega soupravljanja. Posledice tega pa so, da učitelji izgubljajo avtoriteto, avtonomijo, ugled in možnost, da bi odgovorno in celovito izvajali vzgojno-izobraževalni proces. Učenci so preobremenjeni z osvajanjem prevelikih količin podatkov in informacij, z nenehnim pisnim preverja-

njem znanja, s tako imenovanim ni-vojskim poukom, s težkimi torbami, z obsežnim šolskim delom po pouku na domu ipd. Vse to povzroča stresse, slabo počutje, odpor do šole in učenja, slabe odnose in rivalstvo, negativno samopodobo in podobno. Sistem predšolske vzgoje je nedorečen, zlasti z vidika financiranja. Tudi sistem srednjega šolstva ne dopušča učiteljem in šolam zadostne avtonomije. Učitelji so preobremenjeni z obilico opravil za zadovoljitev šolske birokracije, kot nosilci vzgojno-izobraževalnega dela nimajo možnosti učinkovitega institucionalnega vpliva na srednješolsko politiko. Preobsežni in premalo vsebinsko prenovljeni učni načrti povzročajo preobremenjenost dijakov. V učnih načrtih je premalo upoštevan sklop tako imenovanih vzgojnih predmetov, ki bi učence bogatile z vzgojnimi, estetskimi, moralnimi in drugimi vrednotami. Tako je npr. glasbena šola celo izključena iz izbirnih vsebin, domovinske vzgoje praktično ni. Poseben problem v srednjih šolah je neprimerno vedenje, saj je sistem sankcij zbirokratiziran in neučinkovit. Prevelik poudarek je na sistemu "učenja na pamet". Neurejena je tudi prehrana dijakov in prevozi v šole, kar povzroča zelo različne finančne obremenitve družin, še posebej tistih iz oddaljenih krajev. Sicer pa Slovenci po doseženi formalni izobrazbi zaostajamo za evropskim povprečjem, še bolj pa po funkcionalni pismenosti. Razlog za to je v tem, da je ponudba univerze ter visjega in visokega šolstva glede na potrebe in razvojne potenciale slovenske družbe preslaba. Ponudba študijskih vsebin je izrazito asimetrična v škodo naravoslovnih in tehničnih ved. Naravoslovni deficit lahko zaradi neugodnih demografskih gibanj postane trajna slabost našega visokošolskega in univerzitetnega življenja, kar lahko bistveno vpliva na razvoj. Načrti investicijskega vzdrževanja šol in nepremičnin so stihijski in neuskladjeni, prav tako ni celovitih vsakoletnih poročil o načrtih, porabi in realizaciji. Poglavje zase so tudi znanost, kmetijstvo, kultura, zdravstvo, področje dela in socialnega skrbstva, promet, obramba in ostala področja, vendar pa je to že zgodba za naslednjič.

Vida Kocjan

www.raplus.com

RADIO PLUS

106,8

MARIBOR

Plače in drugi izdatki zaposlenih vseh blagajni po letih - v % BDP

Leto %	BDP
1996	8,7
1997	9,3
1998	9,1
1999	9,1
2000	9,2
2001	9,6
2002	9,8
2003	9,8

Podatki o gospodarskih gibanjih kažejo, da se stvari v Sloveniji ne premikajo po začrtani poti. Čeprav so nekateri uradni statistični podatki ugodnejši, pa podrobnejši vpogled pokaže, da v resnici ni tako.

Če se je na primer industrijska proizvodnja letos uradno povečala, je v tem podatku skrita past. Na eni strani je letos več delovnih dni kot lani (posledica razporeditve delovnih dni in praznikov), po drugi pa podjetja proizvajajo več na račun povečanih zalog. Posebno je to razvidno na področju rudarstva in sektorju preskrbe z elektriko, plinom in vodo. Gre za področja, ki jih posredno obvladuje vladojoča koalicija, zato lahko upraviče-

Zavajajoči kazalci

no izrazimo dvom, da je povečanje proizvodnje v volilnem letu predvsem politično motivirano dejstvo. Tudi na področju blagovne menjave s tujino vse uradne ustanove navajajo le podatke o ocenah. Pri tem se sklicujejo na spremenjeno metodologijo po vstopu Slovenije v Evropsko zvezo, kar je smešen argument. Edino, kar je vsem skupno, je dejstvo, da se pokritost izvoza z uvozom zmanjšuje v korist uvoza, kar posledično vpliva na velik primanjkljaj v plačilni bilanci države. Izredno se povečujejo tudi posojila prebivalstvu, kar kaže, da se prebivalci kljub nižji uradni stopnji inflacije čedalje težje prebijajo skozi vsakdanje življenje. Povečujejo se tudi posojila gospodarstvu, vendar to najema t. i. devizna posojila, kar kaže, da ne zmore plačevati svojih obveznosti. Skrb zbujajoče je tudi, da v Sloveniji dobesedno usiha tekstilna, obutvena in usnjarska dejavnost.

Boljši kazalci zaradi več delovnih dni in višjih zalog

Po uradnih podatkih se je industrijska proizvodnja letos povečala za 4,7 odstotka, maja na primer se je povečala predvsem na račun proizvodnje v rudarstvu in sektorju pre-

skrbe z elektriko, plinom in vodo. Po drugi strani pa podatki o zalogah kažejo, da so se zaloge letos v rudarstvu povečale za 220 odstotkov, kar pomeni, da se je proizvodnja povečala tudi na račun tega, da blago "ostaja na zalogi". Maja se je industrijska proizvodnja povečala za 2,1 odstotka, vpliv na to povečanje pa je imel tudi en delovni dan več kot maja lani. Če primerjamo podatke na letni ravni, ugotovimo, da je bila proizvodnja v prvih petih mesecih letos za 5 odstotkov višja kot lani. Ekonomski analitiki za čas poletja napovedujejo, da bodo podatki o proizvodnji sicer ugodni, vendar bo letos na statistiko vplivalo tudi dejstvo, da imamo precej več delovnih dni kot v lanskem letu. Razpored delovnih dni bo torej dejavnik, ki bo do konca leta krojil podatke o proizvodnji, ti pa bodo v primerjavi z letom 2003 prav s tega vidika ugodnejši.

Podjetja delajo "na zalogo"

Po opravljenih anketah Statističnega urada Republike Slovenije so bila letošnja naročila podjetjem približno enaka kot v obdobju upočasnjenega gospodarske rasti junija leta 2001 in precej nižja kot v sredini leta 2000. Temu primeren je tudi kazalec gospodarskega optimizma, saj se je ta junija letos poslabševal, čeprav analitiki zatrjujejo, da je bil ugodnejši kot v zadnjih treh letih. Skrb zbujajoč je podatek, da se zaloge neprodanega blaga v industriji hitro povečujejo. Maja letos so bile za 16 odstotkov višje kot pred letom dni. Posebno visoke zaloge imajo podjetja, ki se ukvarjajo z elektroindustrijo, saj so bile te maja letos v primerjavi z lanskim majem višje kar za 97 odstotkov. To pa pomeni, da podjetja sicer proizvajajo, vendar proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Na prvem mestu pri tem je rudarstvo, kjer

so bile zaloge letos za 220 odstotkov višje kot maja lani. Zaloge so bile letos nižje le v strojni industriji, medtem ko so se v tekstilni, usnjarski in živilski industriji letos zmanjšale, hkrati pa je bila nižja tudi proizvodnja. To pomeni, da v tej dejavnosti podjetja niso delala "na zalogo", ampak so ravnala v skladu s tržnimi mehanizmi. Sicer pa je ta dejavnost precej obubožana in si zalog niti ne more privoščiti. Ekonomisti na podlagi vseh kazalcev poslovanja menijo, da vse to kaže na usihanje te dejavnosti.

Rekorden primanjkljaj v zunanjetrgovinski menjavi

Petmesečni primanjkljaj v zunanji trgovini je krepko presegel milijardo evrov. To pomeni, da uvoz močno presega izvoz, pokritost izvoza z uvozom pa je le 82,5-odstotna, kar je najnižja stopnja pokritja v zadnjih letih. Pri tem je treba poudariti, da se je tudi na tem področju spremenila metodologija in ni podrobnejših podatkov o menjavi po skupinah proizvodov. V strokovni javnosti se pojavljajo različni številčni podatki o izvozu in uvozu, vsi pa navajajo, da gre za ocene in da se letos uvoz bistveno povečuje,

Devizne rezerve in dolg - v milijonih evrov

Leto	Devizne rezerve	Devizni dolg
2001	6.514	10.403
2002	7.826	11.482
2003	7.982	12.709
II/2004	7.822	12.828

prav tako tudi primanjkljaj oziroma stopnja pokritja izvoza z uvozom.

Rekorden tudi primanjkljaj v tekoči plačilni bilanci

Blagovna menjava s tujino se odraža tudi v plačilni bilanci države. Po začasnih podatkih je znašal primanjkljaj tekočega računa v maju 2004 146,4 milijona evrov (maja lani je bil le 67,6 milijona evrov). V petih mesecih letos je bil primanjkljaj v višini 171,9 milijona evrov, kar je več kot dvakrat več kot lani v istem obdobju. Takratni primanjkljaj je znašal le 80,3 milijona evrov. Eden izmed razlogov za te podatke je povečan uvoz oziroma to, da je uvoz precej višji od izvoza.

Posojila slovenskim gospodinjstvom naraščajo

Po zadnjih podatkih se letos iz-

se toliko bolj povečujejo devizna posojila. To pomeni, da se gospodinjstva zadolžujejo v tolarjih, gospodarstvo pa najema posojila z devizno klavzulo. Samo maja letos so se devizna posojila gospodarstvu povečala za 3,7 odstotka in so bila za 46 odstotkov višja kot pred letom dni.

Precejšnja rast cen

Povprečna letna inflacija, merjena z rastjo cen življenjskih potrebščin, je v prvih šestih mesecih znašala 3,7 odstotka. Če pa primerjamo rast cen junija letos z rastjo cen junija lani, je bila stopnja inflacije 3,8-odstotna. Bolj od rasti cen življenjskih potrebščin (to je kazalec, po katerem se meri stopnja inflacije) so rasle cene na drobno in cene industrijskih izdelkov. Cene na drobno so se, merjeno na letni ravni,

mesečna neto plača se je letos povečala za 1,8 odstotka, bruto plača pa za 2 odstotka. V prvih petih mesecih je zaposleni v državi prejel povprečno 163.052 tolarjev neto plače, kar pomeni bruto plačo v višini 258.826 tolarjev. Masa čistih izplačanih plač v prvem letošnjem trimesečju se je realno povečala za 4,2 odstotka. Masa izplačanih plač se je najbolj povečala v zavarovalništvu (za 17,1 odstotka) in v finančnem posredništvu (za 9 odstotkov). V izobraževanju, zdravstvu in socialnem varstvu je rast plač le malo zaostajala za povprečjem (bila je 7,1-odstotna), v javni upravi, obrambi in obveznem socialnem zavarovanju pa so bila izplačila čistih plač nominalno višja za 4 odstotke.

Brezposlenost nižja zaradi črtanja iz evidenc

Čeprav so uradni podatki o šte-

Zmešnjava

Neverjetno je, kako težko je v zadnjem letu zbirati podatke o gospodarskih gibanjih v Sloveniji. Metodologije so spremenjene, za to pristojne državne ustanove pa objavljajo podatke, ki med seboj niso primerljivi. Veliko je ocen, na primer na področju izvoza in uvoza. Edino, kar je vsem skupno, je, da stvari ne gredo najbolje, le da večina ta podatek zavije v celofan.

kar je za 1,7 odstotka več kot v istem lanskem obdobju, skupni odliv iz brezposlenosti pa je bil 49.895 oseb, kar je za 4,9 odstotka več kot v prvi polovici lanskega leta. Če stvari pogledamo nekoliko drugače, ugotovimo, da je bil t. i. odliv iz brezposlenosti za skoraj 7.000 oseb večji, to pa ne pomeni, da se je toliko oseb tudi zaposlilo. Veliko je bilo črtanih

Podatki kažejo, da tekstilna, usnjarska in obutvena industrija v Sloveniji postopoma usiha.

Industrijska proizvodnja se je letos sicer povečala, vendar na račun povečanja zalog. Samo v rudarstvu so bile te več kot 1,2-krat večje od lanskih, v celoti gledano pa so se zaloge v letu dni povečale za 16 odstotkov.

Posojila gospodinjstvom so se letos povečala kar za petino. Očitno državljani živijo čedalje težje in se dodatno zadolžujejo.

redno hitro povečujejo posojila gospodinjstvom. Samo maja letos so se povečala za 1,6 odstotka, kar je za 15 odstotkov več kot maja lani, na letni ravni pa je bilo povečanje 21-odstotno. Po drugi strani se zmanjšuje rast tolarjskih posojil gospodarstvu, zato

povečale za 4,9 odstotka, cene industrijskih izdelkov pa za 4,2 odstotka.

Najbolj se povečujejo plače v zavarovalnicah

Podatki o rasti plač se nanašajo na obdobje do aprila letos. Povprečna

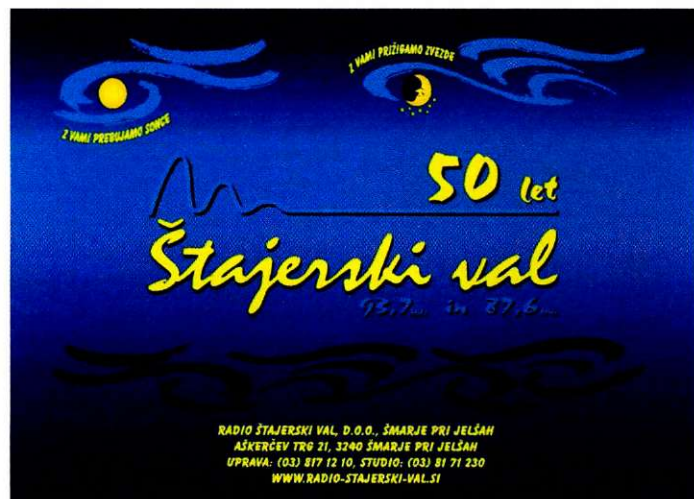
vilu brezposelnih letos ugodnejši, analitiki ugotavljajo, da se je število delovno aktivnih v Sloveniji letos povečalo za 0,3 odstotka, kar kaže na veliko previdnost pri zaposlovanju. Za slab odstotek je nižje tudi število zaposlenih pri samozaposlenih, število samostojnih podjetnikov pa je nižje za 1,7 odstotka. Statistika kaže tudi nižje skupno število samozaposlenih, saj je teh letos za 2,3 odstotka manj kot lani. Veliko je nihanje števila kmetov. V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo v podjetjih, družbah in organizacijah le za 0,3 odstotka več zaposlenih kot v istem času lani. Kar 80 odstotkov novih zaposlitev pa je za določen čas. Dodajmo, da je bilo v Sloveniji v prvi polovici letošnjega leta v povprečju registriranih 94.739 brezposelnih oseb, kar je za 3,3 odstotka manj kot v istem obdobju lani. Skupni priliv v brezposlenost je znašal 43.058 oseb,

iz evidenc zavoda za zaposlovanje, nekaj pa se jih je tudi upokojilo.

Dolg bistveno presega rezerve

Podatki o skupnih deviznih rezervah kažejo, da se te letos znižujejo. Če je bilo še decembra lani rezerv v višini dobrih 8 milijard evrov, so se te v naslednjih dveh mesecih znižale za skoraj 200 milijonov evrov, novejših podatkov pa ni. Pri tem se je povečal tudi skupni devizni dolg. Februarja letos ga je bilo v višini 12.825 milijonov evrov oziroma 5 milijard več, kot so znašale skupne devizne rezerve. Od leta 2001 se je devizni dolg povečal za 2,4 milijarde evrov, kar nikakor ni spodbuden podatek, saj se zdajšnja vladajoča ekipa v zadnjem času bistveno bolj kot v tujini zadolžuje pri domačih bankah, s čimer spretno zamagluje tudi podatek o zadolževanju države.

Vida Kocjan

Temeljna usmeritev programa za prihodnost, ki ga je pripravil strokovni svet SDS, je pospeševanje dolgoročne gospodarske rasti in vsesplošne blaginje. Strateški prioriteti sta vlaganje v ljudi in ohranitev zdravega življenjskega okolja.

Program za prihodnost

Strokovni svet Slovenske demokratske stranke je julija objavil program za prihodnost z naslovom "Slovenija na novi poti". Gre za mnogo več kot le alternativo programu trenutne vladajoče stranke in alternativo vladnemu osnutku Strategije razvoja Slovenije - gre za velikanski kakovostni in miselni preskok v videnju prihodnosti naše države. Gre za načrt, ki namerava Slovenijo in Slovence popeljati med najbolj uspešne na svetu in hkrati vsebuje tudi jasne nove in boljše poti za doseganje tega cilja.

Na poti med najbolj uspešne

V uvodu programa je zapisano, da živimo v svetu, za katerega so značilne hitre in obsežne spremembe. Po tisočletju svojega obstoja živimo v samostojni državi, povezani v EU, in pred nami so številne priložnosti, ki jih naši predniki niso nikoli imeli. Zato program poudarja, da moramo izkoristiti vse talente in napore, ki jih kot narod in država premoremo in doseči takšno stanje, v katerem bodo lahko narodovi potenciali izkoriščeni v celoti. Slovenci takega časa, takšne zlate dobe razvoja, še nismo doživeli. Pred Slovenijo so po vstopu v EU močni izzivi, ki jih moramo spremeniti v izkoriščene priložnosti. Zato je v besedilu poudarjena potreba po novi viziji. Nov dogovor o prihodnosti naj bi bil potreben tudi zato, ker se mnoge uspešne rešitve čez čas izčrpajo. Čakanje in obotavljanje pri iskanju novih rešitev so lahko usodni z vidika razvojnega zao-

stanka. Strokovni svet SDS hkrati poudarja, da je za pozitivne premike in trajen napredek v družbi zelo pomembna pripravljenost državljanov, da presežejo stare delitve.

Prav tako moramo vedeti, da Slovenci, tako kot številne druge manjše, a kljub temu razvojnno uspešne države, nimamo nafte ali velikih rudnih bogastev, imamo pa zelo soliden človeški potencial in lepo naravo, naše okolje. Tega moramo čuvati in ohraniti tudi za potomce, v nas same, v ljudi, pa je treba vlagati. To sta dve temeljni točki dogovora o prihodnosti, ki ga predstavlja Slovenska demokratska stranka - vlaganje v ljudi in ohranitev zdravega življenjskega okolja. Da bi zagotovili sredstva za obe strateški naložbi, so tvorci programa v središče postavili pospeševanje dolgoročnega gospodarske rasti. Poudarjajo, da je dolgoročna gospodarska rast glavni temelj blaginje, zato jo morajo državne in lokalne institucije vzpodbujati.

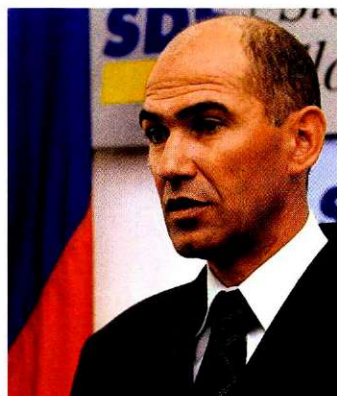
Natančno predvideni ukrepi

Člani strokovnega sveta so tudi natančno definirali, kako bomo dosegali dolgoročno gospodarsko rast. Najpomembnejše načrtovane skupine ukrepov predstavljajo izboljšanje kakovosti izobraževanja, zmanjšanje prevelikega deleža javnih financ v BDP (in s tem tudi znižanje izredno visokih davkov), zagotavljanje stabilnega sistema zdravstvenega in pokojninskega varstva s konkurenčno ponudbo dodatnih zavarovanj, poenostavitev sedanjega neučinkovitega

davčnega sistema in preučitev možnosti uvedbe ene same konstantne mejne davčne stopnje (flat tax) za vse vrste dohodka, ki pa bo dejansko hkrati progresivna, s tem da bo vsem prebivalcem dana splošna in velika davčna olajšava, povečanje učinkovitosti in kakovosti storitev javne uprave, oblikovanje ugodnega okolja za tuje naložbe, zagotavljanje plačilne discipline ter odprava preobremenjenosti podjetništva z administrativnimi zadevami. Sestavni del programa za prihodnost so svoboda, pravičnost, poštenje in solidarnost. Zapisano je, da lahko blaginjo ustvarjamo le v svobodni demokratični družbi, v kateri se posamezniki obnašajo spoštljivo in pošteno drug do drugega. Solidarnost pisci programa razumejo kot civilizacijsko načelo sodelovanja med ljudmi in obstoja človeške družbe na sploh. Ljudje smo odvisni drug od drugega, pa tudi od

družbe. Solidarnost je pripravljenost na sprejemanje vzajemne odgovornosti do drugega in do družbe, tako za sedanje kot prihodnje generacije. Spoštovanje narave postavlja pred posameznika in družbo tudi zahteve, ki nujno omejujejo tehnološki razvoj. Nihče nima pravice do takšnega izkoriščanja virov, ki bi ogrožal obstoj in razvoj prihodnjih rodov. Novo pojmovanje solidarnosti, ki ga ponujamo, se opira na posameznika, ki se zaveda, da ne more biti popolnoma srečen, če so v njegovi okolici ljudje, ki so prizadeti in si sami ne morejo pomagati. Pomaga jim naj, ker tako želi sam, in ne zato, ker bi mu to zapovedoval zakon. Pravičnost je najpomembnejša vez, ki avtonomne posameznike povezuje v družbo. Prostor, v katerem vlada pravičnost, imamo ljudje za svoje domovanje. Pravičnost je razumljena kot izhodiščna enakost socialnih in ekonomskih možnosti ter pravna enakost za vsakogar. Človekove pravice in svobode so neodtujljive in pripadajo vsakomur, ne glede na gmotno stanje, svetovni nazor, izobrazbo, družbeni položaj, rasno pripadnost ali katero koli drugo osebno okoliščino.

Strokovnemu svetu predseduje predsednik SDS Janez Janša, podpredsednik pa je dr. Peter Jambreč. Svet je razdeljen po resorjih oziroma odborih (lahko bi rekli tudi po ministrstvih), ki se delijo še na komisije za posamezna ožja področja. Vse odbore in komisije vodijo eminentni strokovnjaki z bogatimi izkušnjami. Ve-

Predsednik strokovnega sveta SDS, Janez Janša, želi Slovenijo popeljati med najbolj uspešne države na svetu.

liko strokovnjakov najdemo tudi med ostalimi člani strokovnega sveta, ki niso nosilci izrazitih funkcij. Z vidika naše rubrike sta najbolj zanimiva predsednik odbora za finance in predsednik odbora za gospodarstvo.

Za večjo gospodarsko uspešnost

Predsednik odbora za gospodarstvo je Tomaž Toplak, do leta 2000 direktor pravnega oddelka Banke Slovenije, v času Bajukove vlade predsednik uprave Kapitalske družbe, zdaj odvetnik, ter tudi predsednik nadzornega odbora Mestne občine Ljubljana, predsednik SME Union Slovenija - gospodarskega združenja podjetnikov malih in srednje velikih podjetij in član nadzornega odbora Slovenske odškodninske družbe.

Odbor za gospodarstvo ugotavlja, da je za uspešen gospodarski razvoj potrebno ukiniti poseganje države v gospodarstvo, opredeliti elemente in dejavnike za pospeševanje dolgoročne gospodarske rasti, ki bo večja kot je povprečna stopnja v Evropski uniji in povečati učinkovitost slovenskega gospodarstva ter njegovo konkurenčnost. Slovenija je, podobno kot večina držav Evropske unije, na razpotju med tradicionalno-industrijsko družbo in družbo znanja, inovativnosti in konkurenčnosti, kar je cilj Evropske unije v okviru Lizbonske strategije. Brez pospešene gospodarske rasti ne bo mogoče ohranjati dosežene ravni pravic in možnosti državljanov na področjih, ki so bistvena za socialno ravnotežje v družbi. Odbor za gospodarstvo nadalje ugotavlja, da je v zvezi s ciljem vzpodbujanja tehnološkega razvoja nujno potrebno takšno prestrukturiranje proračuna, ki bo zagotavljal tehnološko prestrukturiranje in dolgoročno rast in sicer je treba postopoma zviševati delež izdatkov, namenjenih za raziskave in razvoj iz sedanjih 1,5% na 3,5% BDP do leta 2013. Ta proces je možno vzpodbuditi preko davčnih olajšav podjetjem za sodelovanje z univerzami in uvajanjem novih visoko tehnološko zahtevnih procesov in proizvodov. Spodbujanje tehnološkega prestrukturiranja in dolgoročne rasti je lahko javno finančno vzdržno le, če bo temu sledila učinkovita racionalizacija javnih financ ob predpostavki sočasnega

Tomaž Toplak, predsednik odbora za gospodarstvo, ima podrobne načrte za izboljšanje gospodarskega stanja.

Dr. Domen Zavrl, predsednik odbora za finance, je vrhunski strokovnjak z bogatimi mednarodnimi izkušnjami.

postopnega izvajanja socialnih reform in ob upoštevanju jasnih razvojnih prioritet. Odbor za gospodarstvo ocenjuje, da je za uspešno izvedbo uvodoma naštetih ciljev potrebno na področju podjetniškega okolja povečati vlogo malih in srednje velikih podjetij, poenostaviti ustanavljanje podjetij in sprejeti ukrepe za izboljšanje zagotavljanja lokacij za nova podjetja v posebnih conah pod ugodnimi pogoji. Na področju kapitalskega trga je po mnenju odbora potrebno sprejeti ukrepe za zmanjšanje državnega vpliva v bančnem sistemu, izvesti postopen umik države iz gospodarstva, v okviru reforme davčnega sistema zagotoviti davčne olajšave za inovativno podjetništvo ter sprejeti ukrepe, s katerimi bomo vzpodbudili obseg tujih vlaganj v Sloveniji.

Izobraževanje, plače, zaposlenost

Na področju dela in zaposlovanja namerava odbor sprejeti ukrepe za povečano mobilnost delovne sile in odpravo trenutnih ovir ter pri tem upoštevati izkušnje uspešnejših držav članic Evropske unije, sprejeti ukrepe za večjo odprtost trga delovne sile za ljudi z visoko stopnjo izobrazbe in izkušnjami iz mednarodnega okolja, sprejeti ukrepe za načrtno dvigovanje kvalifikacijske ravni zaposlenih in ukrepe za stimulacijo permanentnega izobraževanja zaposlenih, v dogovoru s socialnimi partnerji sprejeti izhodišča oziroma sistemske rešitve za postopno povišanje plač in pri tem upoštevati specifični položaj v posameznih panogah ter njihove načrte za razvoj.

Na področju povečevanja gospodarske učinkovitosti in človeškega kapitala namerava odbor omogočiti večjo fleksibilnost v načrtovanju izobraževalnih programov, ustanov in novih šol in doseči njihovo boljše po-

vezanost z gospodarstvom ter omogočiti hiter prodor novih idej v naš visokošolski sistem. Potrebno je omogočiti in spodbujati vključevanje tujih predavateljev v naše visokošolske ustanove, konkurenco med šolami in predavatelji ter ustrezno dopolniti sistem habilitacij, dvigniti kakovostno raven naših visokošolskih ustanov in jih po odličnosti primerjati s sorodnimi ustanovami drugod po svetu. S tem bi postale zanimive tudi za tuje študente, sprejeti bi morali ukrepe ekonomskega motiviranja študentov za hitrejšo in kakovostnejšo zaključevanje študija na področjih, kjer so zaposlitvene možnosti večje, s čimer bi premaknili strukturo študentske populacije proti deficitarnim poklicem.

Na področju povečevanja gospodarske učinkovitosti in povezovanja med raziskovalno sfero in gospodarstvom želi odbor vzpodbujati ustanavljanje skladov rizičnega kapitala in z drugimi spodbudami za inovativna podjetja povečevati ekonomski interes za dosežke raziskav, omogočiti sodelovanje domačih raziskovalnih ustanov na mednarodnih projektih ter pri tem uporabiti mehanizme Evropske unije, nuditi spodbude za ustanavljanje novih raziskovalnih centrov v Sloveniji, če so vezani na industrijo ali posamezne industrijske veje in jih financira industrija. Te spodbude so lahko vezane na dodeljevanje naročil iz javnih sredstev, sofinanciranje mladih raziskovalcev, možnosti za praktično delo v okviru podiplomskega izobraževanja, sodelovanja z (novimi) visokošolskimi ustanovami in podobno.

Manjši davki in javna poraba

Na področju javnih financ je po mnenju odbora potrebno pripraviti petletni program zmanjševanja javne porabe in povečane učinkovitosti javne uprave ter ga začeti izvajati ta-

koj, reformirati davčni sistem tako, da bo zmanjšana obremenitev prejemkov iz dela, reformirati sisteme socialnih transferjev tako, da jih bodo deležni socialno šibkejši ob doslednem upoštevanju kriterijev, reformirati javno upravo na način, ki naj vodi v povečano odgovornost javnih uslužbencev, povečuje njihovo produktivnost in racionalnost zaposlovanja.

Privatizacija in monopoli

Na področju pravnega okolja namerava odbor izboljšati pravni sistemski okvir za delovanje malih in srednje velikih podjetij, pri izvajanju pravnega reda zagotoviti njegovo izvajanje neodvisno od dnevne politike vlade ter izvesti deregulacijo na področju gospodarstva. Na področju javne infrastrukture pa si bo odbor za gospodarstvo po zmagi na volitvah zadal nalogo nadaljevati začeto privatizacijo javne infrastrukture, ob čemer se zaveda, da se je pri tem potrebno izogniti tudi pastem privatnih monopolov, saj so lahko privatni monopoli še veliko huji kot državni. Zavrlo tega je potrebno monopole najprej razbiti in uvesti konkurenco in šele nato privatizirati podjetja, saj bodo le tako od tega imeli korist vsi državljani.

Odboru za finance predseduje dr. Domen Zavrl, ki ima dve univerzitetni diplomi in doktorat iz ekonomskih znanosti. Zavrl je bil razglašen za najboljšega študenta Univerze v Mariboru in je prejel nagrado avstrijske vlade za izjemne dosežke.

V obdobju 2001-2003 je bil sodelavec Banke Slovenije, delal je za investicijski sklad Batena Anstalt iz Liechtensteina (2002), za investicijsko banko MCB International iz ZDA (2002) ter za eno najbolj uglednih investicijskih bank na svetu A&A Aktienbank iz Züricha. Domen Zavrl je trenutno svetovalec uprave ene izmed slovenskih bank.

Načrte odbora za finance bomo podrobneje obdelali v prihodnji številki Demokracije. Tokrat zaključimo z besedami, zapisanimi na koncu uvoda programa za prihodnost: "S Programom za prihodnost želimo iz let, ki so pred nami, oblikovati zlato dobo razvoja Slovencev. Čas, v katerem si bomo ustvarili blaginjo in se kot še nikoli doslej uveljavili v Evropi in svetu." **Denis Vengust**

Sporna prodaja

Boj za premoženje donosnih dejavnosti in hotele na slovenski obali je velik in se bliža vrelišču. Po nam dostopnih podatkih poteka velik boj za lastništvo nekaterih gospodarsko zelo dobičkonosnih gospodarskih družb, kar ni nič novega.

Za javnost je novost to, da se v zadnjem času bije bitka morda bolj kot kjerkoli drugje na slovenski obali. Primer družbe Casino Portorož, kjer zaposleni poudarjajo, da se želi vladajoča elita še pred jesenskimi volitvami polastiti zelo donosne igralnice, je znan. Prav v teh dneh bo tudi znano, ali bodo zaposleni v Casinoju stavkali ali pa se bodo nesoglasja med vodstvom družbe, nadzornim svetom, ki ga vodi Marjana Kanduti, t. i. desna roka Antona Ropa, umirila do te točke, da se bodo nadaljevala pogajanja. V teku pa je tudi razpis za novega predsednika uprave te družbe. Sicer pa so v zadnjih julijskih dneh revizorji računskega sodišča izdali končno poročilo o reviziji prodaje delnic delniške družbe Hoteli Morje iz Portoroža, ki jih je Slovenska odškodninska družba (SOD) prodala in zamenjala že v letu 2001. Revizorji so pri pregledu odkrili veliko pomembnih nepravilnosti, navkljub temu pa so izdali pozitivno mnenje. Sicer pa je bila

predmet revizije prodaja 10 odstotkov delnic, ki jih je Slovenska odškodninska družba (SOD) pridobila v postopku lastninjenja nekdanjega družbenega premoženja.

Zanimive povezave

Zanimivo pri tem je, da je bila prodaja delnic Hoteli Morje vsebinsko povezana z menjavo delnic delniške družbe Hoteli Palace iz Portoroža za delnice drugih gospodarskih družb. Za postopek prodaje je bil odgovoren upravni odbor SOD, ki ga je do 21. decembra 2000 vodil Milan Martin Cvikel, zdajšnji minister brez listnice, zadolžen za evropske zadeve, sicer član LDS. Od 11. oktobra 2001 dalje je upravni odbor vodil Goran Bizjak, danes član uprave delniške družbe Casino Portorož. Če se vrnemo k sami iz-

vedbi oziroma menjavi delnic, ugotovimo, da je SOD v oktobru leta 2001 izvedla prodajo delnic družbe Hoteli Morje in menjavo delnic družbe Hoteli Palace istemu kupcu. Kapitalski naložbi v delnice družbe Hoteli Morje in delnice družbe Hoteli Palace je SOD pridobila v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij. Pri vodenju obeh postopkov je SOD uporabila metodo neposredne prodaje oziroma menjave, kljub sklepu upravnega odbora SOD, da se delnice skupaj z drugimi večjimi lastniki, ponudijo javno. Upravni odbor SOD je nato šele 3. junija letos dal pisno soglasje k vsebini sklenjenih prodajnih pogodb. Oba posla, prodaja delnic Hoteli Morje in menjava delnic Hoteli Palace, pa sta bila izvedena brez ustreznega soglasja upravnega odbora. Zapisnikov sej upravnega odbora, na katerih sta bila obravnana oba posla, pa ni podpisal predsednik upravnega odbora. Odbor in predsednik upravnega odbora sta nato pisno soglasje k prodaji izdala naknadno, šele 3. junija letos.

Nepregledna prodaja

Revizorji so ugotovili, da vse ponudbe za nakup delnic niso bile dokumentirane, zato v predlogu za prodajo delnic družbe Hoteli Morje niso bile navedene vse do tedaj dospele ponudbe. Dogovori pred prodajo delnic družbe Hoteli Morje in menjavo delnic družbe Hoteli Palace so

potekali ustno in o tem ne obstajajo nobeni zapisi. Pred začetkom obeh postopkov je revizijska družba zaradi nameravane združitve družb Hoteli Morje in Hoteli Palace izdelala cenitvi vrednosti obeh družb. Cenitvi sta na zahtevo večjih lastnikov naročili obe družbi, SOD pa je v postopku prodaje in menjave pridobila le osnutek cenitvenega poročila, v katerem ocenjene vrednosti delnic niso enake vrednostim v dokončnem poročilu. Četudi so cene delnic v obeh družbah presegle knjigovodsko vrednost, pa to hkrati ne pomeni, da je bila prodaja zelo uspešna. Knjigovodsko vrednost se namreč lahko priredi. Dodajmo, da SOD v letu 2001 ni imela internega predpisa za vodenje postopka prodaje, ki bi določal in urejal vodenje postopka prodaje. V skladu z določili statuta so se v postopkih prodaje upoštevali različni kriteriji glede na višino knjigovodske vrednosti naložbe. Zaradi ugotovljenih napak so revizorji SOD sicer izdali le priporočila za ureditev stvari in izdali t. i. pozitivno mnenje. Poročilo o reviziji je podpisal Tomaž Vesel, prvi namestnik Igorja Šoltesa, predsednika računskega sodišča, ki ni pripravljen razkriti podatkov iz pogodb, saj "so te določene kot poslovna skrivnost med prodajalcem in kupci delnic družbe Hoteli Morje Portorož, zaupne narave". Hkrati so na računskem sodišču zapisali: "Ne da bi izrazili pridržek k mnenju, opozarjamo, da je SOD pri prodaji delnic družbe Hoteli Morje ravnala v neskladju z dobro prakso, ker med prodajo ni zagotovila ustreznih dokumentiranih vseh faz postopka prodaje in s tem sledljivosti dogodkov". Vsak, ki se spozna na te stvari, ve, da se v tej nepreglednosti skriva kopica anomalij in bistvo vsega, kako lahko nekateri poceni pridejo do premoženja, drugim pa je to onemogočeno oziroma prikrito. Navsezadnje je SOD prodajala državno oziroma nekdanje družbeno premoženje, zato bi moral biti pregled opravljene prodaje in zamenjave delnic še toliko preglednejši. **Vida Kocjan**

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Že pred časom smo v Demokraciji pisali o nesoglasjih, do katerih prihaja zaradi vsakoletnega počitnikovanja direktorja Carinske uprave RS Franca Koširja v počitniški hišici Intervierope na Rogli. Kot kaže, so se slabega zgleda svojega šefa nalezli tudi Koširjevi podrejeni v celjski izpostavi carinske uprave.

Fotograf: Dane Kostrič

Kodeks brez morale

V teh dneh sta nam namreč prišla v roke dva dokumenta, ki potrjujejo govorice, ki so se v našem uradništvu sicer pojavile že pred časom, namreč, da se vodstvo celjske izpostave carinske uprave, konec vakega leta udeleži "poslovnega" kosila, ki ga posebej zanj organizirajo in pripravijo v logističnem oddelku podjetja Gorenje. Prvi dopis, ki smo ga prejeli v uradništvu, je podpisala direktorica oddelka z logistiko v Gorenju Lucija Rožič, naslovljen pa je praktično na celotno vodstvo Carinskega urada Celje - njenega direktorja, vodjo carinarnice v izterjavah, vodjo oddelka za finančne zadeve in nabave, vodjo oddelka za preiskovalne zadeve, vodjo oddelka za trošarine in pa tudi na vodji carinskih izpostav v Rogatcu in Velenju. V dopisu, opremljenim z datumom 21.11.2001, je zapisano, da so vsi omenjeni dne 3.12.2001 ob 15. uri vabljeni na poslovno kosilo v Hotel Paka, na katerem bodo ob zaključku leta ocenili delo na področju carinjenja in izzive za prihodnost.

Drugi, zelo podoben dopis, je nastal dobro leto pozneje. V njem je direktorica oddelka za logistiko v Gorenju iste osebe znova, kot že minulo leto, povabila na poslovno kosilo, ki je bilo tokrat v poslovni restavraciji Gorenja. Namen kosila je bil isti kot minulo leto, torej, "da bomo skupaj ocenili delo na področju carinjenja in se pogovo-

ri o novih izzivih za leto 2003", hkrati pa so se tokrat na oddelku za logistiko Gorenja vodstvu carinarnice želeli še zahvaliti "za dobro sodelovanje v iztekajočem se letu".

Osební interesi Franca Turnška?

Za kaj natančno so se v logistiki Gorenja želeli zahvaliti vodstvu Carinarnice Celje (le od kdaj se namreč podjetja zahvaljujejo državnim službam in uradnikom) smo želeli preveriti neposredno pri direktorici logistike v Gorenju, vendar nam je zaradi kolektivnega dopusta ni uspelo dobiti. Prav tako neuspešni smo bili pri direktorju celjske carinarnice Francu Turnšku, pri katerem smo želeli preveriti, kaj natančno so razpravljali na tovrstnih poslovnih kosilih, vednar je bil tudi on na dopustu, nam pa je zato nekaj več o

tovrstnih nenavadnih srečanjih med vodstvom celjske carinarnice in podjetjem Gorenje zaupal naš vir, ki zelo dobro pozna razmere v takajšnji carinarnici. Kot nam je povedal, naj bi vzrok za tovrstna "poslovna" kosila, ki naj bi postala že tradicionalna, (imeli naj bi jih namreč vsako leto, zadnje pa naj bi organizirali konec lanskega leta) tičal v čisto zasebnem interesu direktorja Franca Turnška. Turnškova hči ima namreč prevozniško podjetje Camloh, ki naj bi večino svojih prevozov opravila za podjetji Gorenje in Pivovarno Laško (tam je mimorede direktor Turnškov brat Tone Turnšek). In ker je znano, da je poslovne odnose dobro čimbolj negovati in vzdrževati, naj bi Turnšek tovrstna poslovna kosila uspešno izkoriščal za utrjevanje hčerinega

poslovanja. Nerodno pri vsem skupaj je seveda to, da Turnšek v tem primeru ne nastopa kot zasebnik, pač pa kot direktor izpostave Carinske uprave RS v Celju, da ga na tovrstnih poslovnih kosilih spremlja praktično celotno vodstvo Carinarnice Celje (po naših podatkih je udeležba na poslovnem kosilu obvezna in velja za nekakšen znak lojalnosti Turnškovi politiki) in da etični kodeks zaposlenih v carinski službi pravi, da se je vsak zaposleni v carinski službi dolžan izogibati sprejemanju daril ter vsem drugim dejanjem in okoliščinam, ki bi ga lahko kakor koli spravljale v podrejen položaj in ki bi kakorkoli vplivale na objektivnost opravljanja njegovega dela. Bo Franc Košir, ki je omenjeni kodeks tudi podpisal, zdaj vendarle ukrepal? **Aleš Kocjan**

Bo direktor Carinske uprave RS Franc Košir ukrepal ali bo prevladalo domnevno tesno osebno prijateljstvo med njim in Turnškom?

gorenje, d. d.
Vrhnja
Logistika

Vrhnja, 27. 11. 2002

Sprejemni,

skupaj z vami si želimo oceniti delo na področju carinjenja in se pogovoriti o novih izzivih za leto 2003. Izkušeno se bi se vam radi zahvalili tudi za dobro sodelovanje v iztekajočem letu. Zato vas vabimo na poslovno kosilo v torek 10. 12. 2002 ob 15.00 uri v Poslovno restavracijo v Gorenju.

Lepo pozdravi

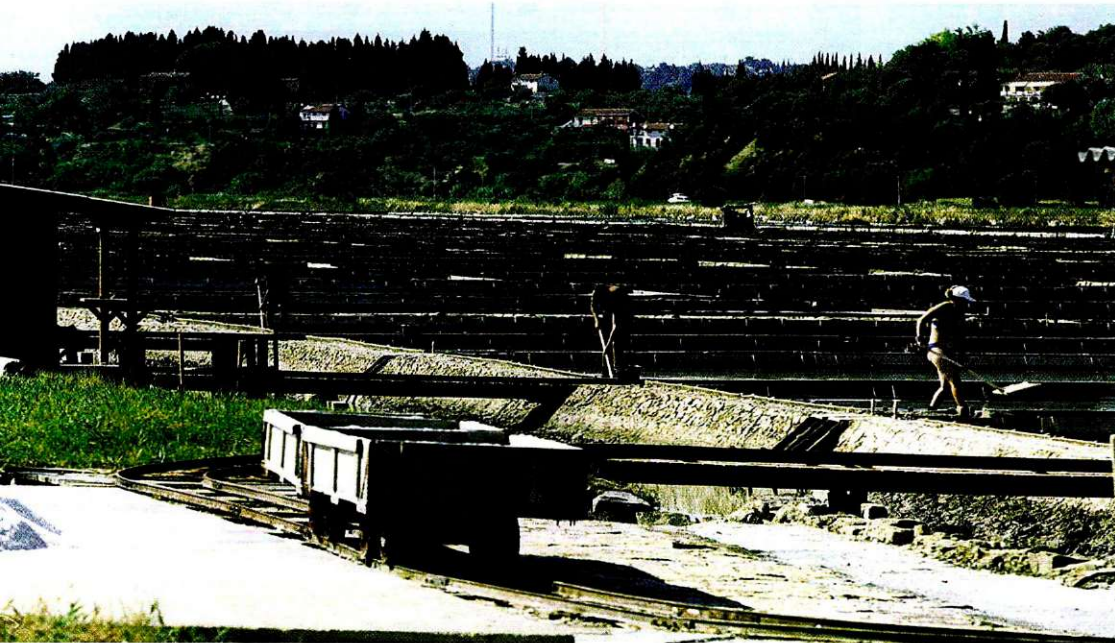
Direktorica Logistike:
Lucija Rožič

Carinarnica Celje	Gorenje, d. d.:
1. g. Turnšek	1. g. Stanal
2. g. Gorenj	2. g. Bobinac
3. g. Groselj	3. g. Hribčič
4. g. Janda	4. g. Puhar
5. g. Sajko	5. g. Kováč
6. g. Ušaković	6. g. Miklavc
7. g. Korel	7. g. Rudič
8. g. Jereb	8. g. Papič
9. g. Knapčič	9. g. Jurič
10. g. Merslavč	10. g. Špec
11. g. Hrnčič	11. g. Šek
	12. g. Radnovič
	13. g. Banič
	14. g. Uršič
	15. g. Božič

Dopis, s katerim logistika Gorenja vodstvo Carinarnice Celje vabi na "poslovno" kosilo.

Logistika Gorenja vsak konec leta s posebnim poslovnim kosilom pogosti vodstvo celjske carinarnice, kar je približno tako, kot če bi podjetje, ki je pod finančnim nadzorom, pogostilo revizorje Računskega sodišča.

Poletnemu času primerno predstavljamo majhen biser slovenske obale – Sečoveljske soline, edine še delujoče soline pri nas, in Muzej solinarstva, ki priča o davni povezanosti tamkajšnjih ljudi z morjem. Slovenci smo že dolga stoletja povezani s pridelovanjem, prevažanjem in trženjem soli. Samo spomnimo se Levstikove pripovedi o Martinu Krpanu, ki je tihotapil angleško sol.

Na potepu po solinah

Slovenci smo že dolga stoletja povezani s pridelovanjem, prevažanjem in trženjem soli. Samo spomnimo se Levstikove pripovedi o Martinu Krpanu, ki je tihotapil angleško sol. Zanimivo pa je, da je solinarstvo v preteklosti predstavljalo celo eno poglavitnih gospodarskih panog Slovenske Istre. Soline so premogla številna obalna istrska mesta, od Trsta in Milj do Kopra, Isole in Strunjana. Marsikje so se ohranile še do prve polovice prejšnjega stoletja. Predvsem za Piran, ki je uporabljal soline v Sečoveljeh, pa velja, da je "zrasel na soli".

Zgodovina, vredna ohranitve

Pridobivanja soli v severnem Jadranu so se domnevno lotili že Rimljani, pravi razcvet pa je ta dejavnost doživela s prihodom Benečanov, saj je bila republika svetega Marka izrecno pomorsko usmerjena. Piranske soline (mednje priste vamo poleg Sečoveljskih še tiste v Strunjanu in soline v Luciji) so bile brez dvoma najpomembnejše v Istri, prvič pa jih omenja listina iz leta 1278. Piranska sol je bila tako kot koprška že tedaj visoko cenjena zaradi svoje kakovosti, saj je bila čista in bela, brez zemeljskih primesi.

Leta 1991 so v opuščenem predelu Sečoveljskih solin, imenovanem

Fontanigge, postavili Muzej solinarstva. Lokacija je varovana kot etnološki rezervat in leži na prostoru Krjanskega parka Sečoveljske soline. Z muzejem upravlja Pomorski muzej Sergej Mašera iz Pirana, ki je zasnoval in postavil muzejsko zbirko. Muzej solinarstva zajema tako solinsko hišo z muzejsko zbirko kot tudi solni fond s pripadajočim dovodnim kanalom za morsko vodo. Za obnovo stavb je 1989 poskrbel Medobčinski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran, ki je tudi vodil obnovo solnega fonda. Rekonstrukcijo so opravili v (tedaj še) portoroški Drogi, obratu Soline.

V muzeju sta predstavljena delovno in bivalno okolje v solinski hi-

ši, kakršno je bilo v zadnjih dveh stoletjih, ter pisni, slikovni in predmetni zgodovinski oris časa, ko so solinarji v poletnih mesecih delali in živeli na solinah. Pritličje solinske hiše kaže oris razvoja solinarstva na severovzhodnem Jadranu, prikazano pa je tudi skladišče za sol s pripadajočimi orodji. Ob vhodnem pročelju muzejske stavbe so postavili rekonstrukcijo krušne peči, ki so jo uporabljali v času, ko so se zadrževali na samih solinah.

Nadstropje solinske hiše skriva bivalni prostor, sestavljen iz dveh sob in kuhinje z značilnimi lesenimi, glinenimi in tekstilnimi izdelki, ki so tvorili notranjo opremo domovanih solinarjev. V nadstropju so prikaza-

ni tudi izseki iz vsakdanjega življenja v solinah (preskrbovanje z živili, peka kruha itd.), obnovljeni solni fond pa prikazuje stari način pridobivanja soli v sklenjeni proizvodni enoti. V kuhinji so rekonstruirali odprto ognjišče, kakršna so prevladovala še pred prvo svetovno vojno.

Pred obiskom ne bo odveč dodatno opozorilo; ker je za dostop do muzeja treba prestopiti slovenski del mejnega prehoda Sečovelje, imejte obvezno pri sebi osebni dokument.

Teško delo na solinah

Solinarsko delo je (bilo) sezonsko, kar pa ne pomeni, da zunaj poletnega časa solinarji niso imeli nobenih skrbi. Septembrsko deževje je

Vsa nabrana sol se je stekala v državna skladišča, tovor pa so prepeljali po morju.

Solinarstvo v Istri ima izredno dolgo tradicijo in je še v času, ko so nastale te črno-bele slike, predstavljalo pomembno gospodarsko panogo.

naznanilo konec sezone; tedaj so se solinarji iz začasnih prebivališč vrnili na svoje domove. Hkrati je bilo treba sol iz hišnih skladišč prepeljati v državna, potem so sledila vsakoletna vzdrževalna dela. Zato so solinarji radi govorili, da "se sol dela pozimi". Kakovost poleti pridelane soli je bila odvisna od stopnje ohranjenosti in vzdrževanosti solnih fondov. Bistveno je bilo vzdrževanje kristalizacijskih bazenov, kjer so pridelovali in želi sol, ključna pa je bila priprava podlage, t. i. petole, v bazenih. Med zanimivimi postopki je bilo "gnojenje" bazenov, saj so le-te premazali z blatom, nato so dno prelili s svežo morskovo vodo in jo pustili v bazenu približno 20 dni. V tem času se je zgostila in iz mikroorganizmov je začela nastajati nova podlaga. Postopoma se je iz vode izločil še mavec in podlaga je postala čvrsta ter odporna proti pritiskom. Njena vloga, ki je preprečevala, da bi se sol mešala z morskim blatom na dnu kristalizacijskega bazena, se je ohranila vse do danes. Pri kristalizacijskih bazenih je bilo treba tudi popraviti nasipe, kajti po njih so morali poleti solinarji varno hoditi, s soljo naložena samokolnica pa gladko teči. Vzdrževati je bilo treba tudi izparilne bazene (teh je bilo več stopenj). Pozimi so tudi popravljali solinarske hiše, spomladi so solinarji pregledovali delovna orodja in pripomočke, po praznovanju svetega Jurija (24. aprila) pa so v Piranu začeli s pravim delom na solinah. Žetev soli je glede na vreme lahko potekala že maja, pogostejše pa junija. Tedaj je bilo treba skrbeti, da je v bazenih ostalo dovolj vode, če je bilo treba, so tudi razpršili solni cvet, saj so drobni solni kristali upočasnili izhlapevanje, posledično pa je sol počasneje kristalizirala. V začetku dvajsetega stoletja so za prevažanje soli začeli uporabljati samokolnice na valj, ki jih imajo še danes. Od nekdaj je bil pridelek oz. žetev soli tako kot pri drugih kmečkih pridelkih močno odvisen od vremena. Še danes je vpliv vremena precejšen. Tako je lanska vročina prinesla rekordni pridelek, s katerim k sreči blažijo posledice letošnje muhaste prve polovice leta.

Sečoveljski solinarji so med sezono živeli na solinah, tam so si pogostokrat v krušnih pečeh pekli vsakdanji kruh in tudi praznično pecivo, kuhali polento, razne mineštre in podobno. Na majhnih vrtovih ob solinskih hišah so pridelovali tudi zelenjavo za svoje potrebe, na nasipu ob hiši so posadili figo, slivo itd.

Razumljivo se do današnjega dne niso spremenile le navade in ritem življenja, ampak so tudi stroji precej drugačni. Uporaba ročnih in vetrnih črpalk, s katerimi so črpali vodo z nižjih na višje predele, je danes le še spomin, ki ga gojijo v sklopu solinarskega muzeja. V delujočem predelu solin pri Seči pa izrabljajo napredek tehnike in med drugim uporabljajo črpalke, ki jih poganjajo električni motorji.

Soline danes

Čeprav je proizvodnja soli danes v primerjavi s preteklostjo močno okrnjena, del Sečoveljskih solin, kot rečeno, še vedno s pridom izkoriščajo. Pridobivanje soli po starem postopku so sicer opustili leta

1967, čeprav večjih razlik zaradi značilnosti istrskega podnebja ni. Morsko vodo postopoma nalivajo v sistem plitvih bazenov, kjer na soncu in vetru izhlapeva in se zgoščuje. Po večkratnem prelivanju se sol končno zgosti do nasičenosti s kuhinjsko soljo. Debelina plasti slanice v bazenih je med 5 in 10 cm, tako da je nasičenost dosežena v dveh do treh tednih. Nasičeno slanico nato pretocijo v poslužnice. Iz poslužnic polnijo kristalizacijske bazene, kjer sol med izhlapevanjem kristalizira. Stene kristalizacijskih bazenov so obložene z deskami, v splošnem pa so bazeni enaki kot na nekdanjih solnih fondih. Tudi pobiranje soli poteka še zmeraj dnevno. Pridobljeno sol je treba do odvoza v skladišče pustiti na odcedišču, kjer se odceja in suši. Nespremenjena je tudi kakovost soli, ki je bela, zrnata in sipka.

Da skrb za ohranitev etnološkega in naravnega bogastva solin ne bi ostala omejena na redke pripadnike stroke, v Sečoveljskih solinah že nekaj let v poletnih mesecih poteka de-

lovno-raziskovalni tabor, kjer mladi iz različnih držav stopajo v stik s solinarsko kulturno dediščino.

Belo bogastvo

Morska sol vsebuje poleg natrijevega klorida še druge sestavine morske vode v večji količini kot morska sol, ki se pobira enkrat letno, ali kot kamena sol. Zaradi oblike zrn (kristali imajo veliko razpok ter odprtih in zaprtih por, zaradi česar je sol lažja, se lažje melje in se v vodi hitreje topi) in sestave ima prijeten slan okus, poleg tega ugodno deluje na proces kisanja zelenjave, ker ovira rast škodljivih mikroorganizmov. Zaradi visoke vsebnosti magnezija je zelo primerna za soljenje rib in mesa.

Sol je pri številnih narodih navzoča v ljudskih rekih, od nekdaj so jo uporabljali v kultih različnih verstev, ne nazadnje jo večkrat omenja Sveto pismo. Sol je v ljudskem verovanju veljala kot obrambno sredstvo proti zlim silam, uporabljali so jo pri prerokovanju in celo kot zdravilo za različne bolezni. **Mitja Volcanssek**

Danes so Sečoveljske soline zanimive predvsem za turiste, ki si radi ogledujejo postopke nabiranja "belega bogastva".

Poseben vtis na obiskovalca napravijo tračnice, po katerih so sol prevažali z enega konca solin na drugega.

Notranjost solinarskega muzeja razkriva drobne vsakdanje predmete, ki so jih ljudje uporabljali med bivanjem na solinah.

Obiskovalci lahko najdejo tudi številne spominke, kot so vrečke s soljo iz slovenskega morja, ki je zaradi podnebja in postopkov pridelave izredno kakovostna.

Brez pomoči države

Drugi največji ameriški letalski družbi United Airlines je uspelo zagotoviti dokapitalizacijo v višini 500 milijonov dolarjev za tekoče poslovanje, potem ko ji ameriške oblasti niso odobrile državnega poročstva v višini 1,6 milijarde dolarjev za posojilo za prestrukturiranje. Denar sta prispevali banki J. P. Morgan Chase in Citigroup ter GE Capital, finančna podružnica multinacionalke General Electric. Po pogodbi s posojilodajalkami bo morala letalska družba do 30. junija 2005 pripraviti finančni načrt za izhod iz stečaja, v katerem je že od decembra 2002. Družba se je sprva potegovala za državno poročstvo za najem posojila v višini dveh milijard dolarjev, a je morala za pomoč zaprositi zasebne investitorje, potem ko je zvezni odbor za stabilizacijo zračnega prometa ATSB junija že drugič zavrnil njeno prošnjo za poročstvo. Po mnenju odbora je namreč velika verjetnost, da se bo družbi uspelo prestrukturirati tudi brez državnega poročstva.

Nevarni virusi

Napadi nevarnih računalniških virusov so se letos močno povečali. Ameriški ponudnik antivirusne zaščite McAfee je samo v prvih treh

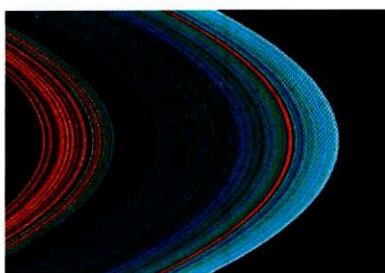

mesecih naštel 21 srednje in zelo nevarnih virusov, kar je več kot lani, ko jih je bilo 20. V prvi polovici leta je število na novo odkritih virusov dnevno naraslo na 50, do konca leta pa računalniški strokovnjaki pričakujejo, da bo na računalnike prežalo kar 18.000 novih virusov. Velik delež občutnega povečanja števila novih virusov pripisujejo nedavni vojni med avtorji virusa Beagle in spletnega črva Net-sky. Njuni virusi so namreč v prvi polovici leta pustošili po računalnikih v kar v 215 državah. Med različnimi načini na-

padov na računalnike se je zelo povečal način, pri katerem se prek elektronske pošte z naslovov, ki na prvi pogled vzbujajo vtis uradnega oziroma zaupanja vrednega vira, uporabnik poskuša spodbuditi, da obišče določeno spletno stran in vpiše osebne podatke, kot so finančni podatki ali številke kreditnih kartic. Po pričakovanjih strokovnjakov se bodo tovrstni napadi razvili v največjo nevarnost za internetne uporabnike.

Saturnovi obroči

Mednarodno vesoljsko plovilo Cassini, prvo, ki je obkrožilo Saturn, je iz vesolja poslalo barvne fotografije, s katerih je razvidno, da so Saturnovi obroči rožnatih, sivih in delno rjavih odtenkov. Fotografije so bile posnete z oddaljenosti 6,4 milijona ki-

lometrov od obročev nekaj dni pred vstopom Cassinija v Saturnovo orbito. Takrat je plovilo naredilo natančnejše posnetke Saturna, vendar so bili ti črno-beli. Sedem glavnih Saturnovih obročev so poimenovali s črkami od A do G, čeprav niso razvrščeni po abecednem redu. Večinoma so iz ledu, ki je v primeru, da je čist, bel. Po prepričanju znanstvenikov so različne barve Saturnovih obročev posledica navzočnosti različnih materialov, kot so kamenje in ogljikove spojine.

Meteorit na Zemlji

Medtem ko na Marsu roboti iščejo sledi o preteklosti planeta, so na Antarktiki nedavno našli meteorit s tega planeta. Nanj so decembra lani naleteli strokovnjaki ameriške vesoljske agencije NASA kakih 750 kilometrov južno od južnega tečaja, javnost pa so o odkritju obvestili šele zdaj. Na podlagi strukture in drugih kazalcev so strokovnjaki ugotovili, da gre nedvomno za meteorit z Marsa, kamen pa je črn in težak 715,2 gra-

ma. Kamnina sodi med naklitate, za katere menijo, da izvirajo iz izbruhov lave in so se na Marsu kristalizirali pred približno 1,3 milijarde let, na Zemljo pa naj bi bili padli pred 11 milijoni let. To je že sedmi meteorit z Marsa iz skupine naklitov, ki so ga doslej našli na Zemlji. Ime so dobili po mestu Nakla v Egiptu, kjer so leta 1911 našli prvi tovrstni meteorit.

Nova odkritja

Na medicinski univerzi v avstrijskem Gradcu so razvili nov postopek za poenostavljeno, hitrejšo in zanesljivejšo odkrivanje kožnega raka z digitalno obdelavo slik. Postopek je utemeljen na objektivni oceni nevarnega in rakavega, saj je mogo-

če z njim maligne melanome od nenevarnih kožnih znamenj ločiti s pomočjo avtomatske računalniške analize. Bistven dejavnik pri zdravljenju melanomov je namreč njihovo zgodnje odkritje, zato je čim obsežnejše in pogosto preverjanje vsaj rizičnih tipov ključnega pomena. Ne samo da analiza temelji na objektivnih kriterijih ocenjevanja, ampak so izsledki skoraj 100-odstotno zanesljivi ob sočasno krajšem diagnostičnem procesu. V okviru novega postopka sumljivo materino znamenje najprej odstranijo kot običajno, ga na poseben način preparirajo in secirajo, nato pa ga obarvajo in ga pod mikroskopom fotografirajo z digitalno kamero.

Kitajska in internet

Na Kitajskem mobilne telefone uporablja že več kot 305 milijonov prebivalcev, število uporabnikov pa se hitro povečuje. Kljub temu kitajski uporabniki interneta predstavljajo le 6,7 odstotka populacije. Poleg tega so Kitajci v prvi polovici letošnjega leta prek svojih mobilnikov poslali skoraj 100 milijard sporočil.

Kitajski trg telekomunikacijskih storitev, ki je na tem področju drugi na svetu, obvladujejo štiri družbe v državni lasti. Število računalnikov, povezanih z internetom, se

je povzpelo na dobrih 36 milijonov, saj Kitajska agresivno uveljavlja uporabo interneta tako v podjetniškem sektorju kot na področju iz-

obraževanja. Ob tem pa vlada skuša zajezi širjenje on-line kritik na račun političnega sistema, zato nadzira domače spletne strani in omejuje dostop do tujih strani z 'neprimerno' vsebino.

Varčnejši Nemci

Po javnomnenjski raziskavi nemške Dresdner Bank so bili Nemci med načrtovanjem letošnjega dopusta še bolj varčni kot v prejšnjih letih. Kar 31 odstotkov vprašanih je namreč odgovorilo, da nameravajo letos za polletni oddih porabiti manj denarja kot v preteklosti, medtem ko jih je lani tako predvidevalo 29 odstotkov. Več je pripravljenih potrošiti le 15 odstot-

uspelo dogovoriti o varčevalnem programu. Z nižjimi stroški osebja zlasti pri proizvodnji Mercedesove limuzine modela C v tovarni v Sindelfingnu bo koncern letno prihranil 500 milijonov evrov. V zameno za znižanje plač in drugih delavskih ugodnosti pa se je uprava zavezala, da bo do leta 2012 ohranila delovna mesta v koncernovih nemških obratih. Predstavniki zaposlenih so dogovor označili kot 'boleč rez' za 160.000 zaposlenih, ki se bodo morali odreči že dogovorjenemu 2,9-odstotnemu zvišanju plač za leto 2006. Izgube zaradi varčevalnih ukrepov pa lahko izravna sedemletno poroštvo o ohranitvi delovnih mest.

Napoleon

Ameriški raziskovalci so pričani, da Napoleon Bonaparte ni umrl zaradi bolezni niti ni bil ubit, pač pa je umrl zaradi napačnega zdravljenja. Zdravniki naj bi mu bili za blažitev akutnih bolečin v trebuhu predpisovali klistir, kar pa se v kombinaciji z vomitivi, sredstvi, ki povzročajo bruhanje, ni obneslo najbolje. Ta kombinacija namreč lahko povzroči pomanjkanje kalija in s tem posledično smrt. Vsebnost kalija pa je še dodatno zmanjšal smrtonosni, 600-miligramski odmerek živorebrovega klorida, kar je kar dvakratni odmerek. Napoleon je umrl 21. maja leta 1821, le dva dni po zaužitju živorebrovega klorida, star 51 let. Zgodovinarji so dolgo verjeli, da je umrl za posledicami raka na želodcu, pozneje pa so mislili, da je smrt povzročila zastrupitev z arsenikom.

Razprodana knjiga

Prva izdaja avtobiografije nekdanjega ameriškega predsednika Billa Clintona z naslovom *Moje življenje* v 1,5 milijona izvodov je bila razprodana v mesecu dni po izidu. S tem so spomini nekdanjega predsednika ZDA na dobri poti, da postanejo najbolj prodajana politična poljudnoznanstvena knjiga v zgodovini ZDA. Knjiga obsega ne-

kaj več kot 900 strani in stane 35 ameriških dolarjev. Clinton, ki je bil predsednik ZDA med letoma 1993 in 2001, je za delo, v katerem je mogoče brati tako o njegovem otroštvu kot o osmih letih, ki jih je preživel v Beli hiši, prejel 10 milijonov dolarjev.

Kriminal z domišljijo

V mestih Sankt Peterburg, Saratov in Stavropol

so aretirali tri mlajše moške, osumljene, da so vdirali na spletne strani, ki so se ukvarjale z različnimi stvarmi, in blokirali dostop do teh strani, zatem pa jim po elektronski pošti poslali zahtevo za plačilo tudi do 50.000 dolarjev v zameno za odpravo blokade. Britansko enoto za boj proti organiziranemu kriminalu je sled vodila iz Londona na Karibe, v Latvijo in Rusijo. V preiskavi so sodelovale tudi pristojne oblasti iz ZDA, Avstralije, Latvije in Estonije, preiskovalci pa opozarjajo, naj bi bili tovrstni kriminalci svojo dejavnost že razširili po Vzhodni Evropi.

Ponarejeni evri

Iz poročila Evropske centralne banke (ECB) je razvidno, da je bilo v prvem polletju leta 2004 iz obtoka umaknjenih skupno 307.223 ponarejenih evrobankovcev, kar je le nekoliko manj kot v istem obdobju lani, ko je bilo zaseženih skoraj 312.000 ponaredkov. Največ ponarejenih bankovcev je bilo za 50 evrov, in sicer 133.921, najmanj pa za 500 evrov, 1.136. Takoj za bankovci za 50 evrov so najbolj priljubljeni bankovci za 20 evrov; teh je bilo v prvih letošnjih šestih mesecih umaknjenih 86.671, sledijo bankovci za 100 evrov (65.393), 200 evrov (8.889), deset evrov (7.955) in pet evrov (3.258). V banki pravijo, da so evrobankovci in njihovi varovalni elementi sicer zanesljivi in vredni zaupanja, kljub temu pa javnosti še vedno priporočajo previdnost, saj so v obtoku ponarejeni bankovci. Veliko večino ponaredkov je od pristnih bankovcev mogoče hitro ločiti s preizkusom "otip-pogled-nagib", s čimer je mogoče prepoznati celo zelo kakovostno izdelane ponaredke. Dvomljiv bankovec je prav tako priporočljivo primerjati z drugim, pristnim evrom.

kov vprašanih, medtem ko jih je lani tako napovedovalo 16 odstotkov. Po podatkih raziskave najmanj skrbijo za svoje prihranke mlajši od 24 let.

V korist zaposlenih

Vodstvu nemškega avtomobilskega koncerna DaimlerChrysler se je s svetom delavcev in sindikatom

Kipi Bude

Na tone težki kupi peščenjaka, ki so bili še pred tremi leti znameniti kipi Bud v Afganistanu, še zmeraj ležijo ob vznožju njihovih opustelih niš v skali. Uničili so jih Talibani. V globoki jami in tesni globeli starega samostana stoji še en kip Bude, ki je popolnoma identičen podrtemu, le da je manjši. Na notranji strani jame se je ohranil tudi oris pokrajine, ki je nekoč obkrožala veliki kip. V večernem mraku se poraja občutek, da je veliki Buda še vedno na svojem mestu, z vseh strani obkrožen s polji pšenice in drevoredi topolov. Takšna pisana in lepa pokrajina je bila namreč v teh krajih v času nastanka velikih kipov Bude. Iz ostankov porušeni kipovi bi jih bilo težko spet sestaviti, saj so kasneje, po pripovedovanju domačinov, po najboljši kose prišli preprodajalci s kamioni in jih odpeljali na nelegalni trg starin v Pešavaru. Obnovitev kipov se nekatere zdi nujna; drugim pa se zdi pomembnejše ohraniti prazne niše kipov kot večen opomin vandalizmu. Ponudbe za njihovo ponovno postavitve prihajajo z vseh strani sveta, vendar najugodnejša ponudba še ni bila izbrana.

Skupni jezik

V 17. stoletju so se izobraženi Evropejci med seboj lahko pogovarjali v latinščini. Sredi 19. stoletja pa je najbolj pogost jezik v Evropi postala nemščina, ki so jo govorili Habsburžani, vladarji Madžarov, Čehov in drugih narodov. Minilo je malo več kot stoletje in pomemben jezik je postala ruščina. V 21. stoletju pa na pomembnosti pridobiva angleščina, ki se je uči tri četrtine solarjev po vsej Evropi. Znanje angleščine je v Srednji Evropi obvezno, od znanja tega jezika je pravzaprav odvisen ves svet, še posebej v sferi avtomobilizma in računalništva. Kaj pa se je zgodilo z drugimi jeziki? Ruščino so v Evropi ovrgli že kategorično, zaradi nekdanje komunistične ideologije. Toda rusko še vedno govorijo v Baltičnih državah, v ruščini pa se med seboj pogovarjajo tudi nekateri politiki na novo pridruženih članic EU, ki so se šolali še v času, ko je imela ruščina veliko veljavo. Veliko več začudenja zbuja odmik Srednje Evrope od nemščine, saj se tudi tega jezika učijo veliko manj kot nekoč. Angleščina torej postaja svetovni jezik.

Uzbeška princesa

V Taškentu, glavnem mestu Uzbekistana, je ura štiri zjutraj in zabava v nočnem klubu Hižina se je šele razžvela. Natakariji, oblečeni kot arabski šejki, med mizami kluba raznašajo koktejle predstavnikom uzbekistanske »zlate mladine« - hčeram in sinovom pomembnejših in bogatašev, južnokorejskim poslovnem in drugim, ki imajo dovolj pod palcem. Domača dekleta na visokih petah in v oblaku laka za lase pa pritegujejo njihove poglede. Po uzbeški zakonodaji bi moral biti nočni klub Hižina že ob polnoči zaprt, toda v mestu, kjer so prepovedani celo biljardni klubi, bo zagotovo odprt do jutra. Klub Hižina je namreč last hčere uzbeškega predsednika Karimova. »Včasih pride v klub v spremstvu varnostnikov, ki ji utirajo pot,« pravi Nadira, 28 letna hči nekega poslanca uzbeške vlade. »Tu lahko Gulnara Karimova počne vse, kar želi, saj je "uzbeška princesa"«, še dodaja Nadira. Klan uzbeškega predsednika Karimova obvladuje velik finančni imperij v Uzbekistanu, kar po mnenju analitikov povzroča rast islamskega ekstremizma v tej srednjeazijski državi.

Ribe po kukavičje

Japonski znanstveniki so pred kratkim prvič v praksi preizkusili tehnologijo razmnoževanja rib, ki omogoča, da samici lososov »zaplodijo« mladice postrvi. Ta metoda lahko naredi pravo revolucijo na področju ribogojništva, pomagala pa naj bi tudi pri »oživljanju« že izumrlih vrst rib. Vzgojili so namreč losose, ki izločajo spermo, po svoji strukturi povsem podobno spermi postrvi in ko so z njo oplodili jajčeca postrvi, so se iz jajčec izvalile čisto prave postrvi. Za zdaj je bilo takih le kakih 0,4 odstotka, vse ostale mladice so bile križanci, ki so kmalu poginili. Če bo njihova metoda uspešna tudi v nadaljevanju, če se bo torej povečal odstotek zdravih rib, bo odkritje močno koristilo vsem ljubiteljem sušija. Tako bodo lahko vzredili mladice tune, saj jih je zdaj zaradi velikosti odrasle živali zelo težko gojiti v ujetništvu in jim jemati spolne celice za mladice. Namesto odraslih tun bodo za nov zarod poskrbele kar manjše ribe vrste. Tako dobljene mladice tunov bodo spuščali v morje in jih kasneje lovili kot običajno.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Aktiva - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

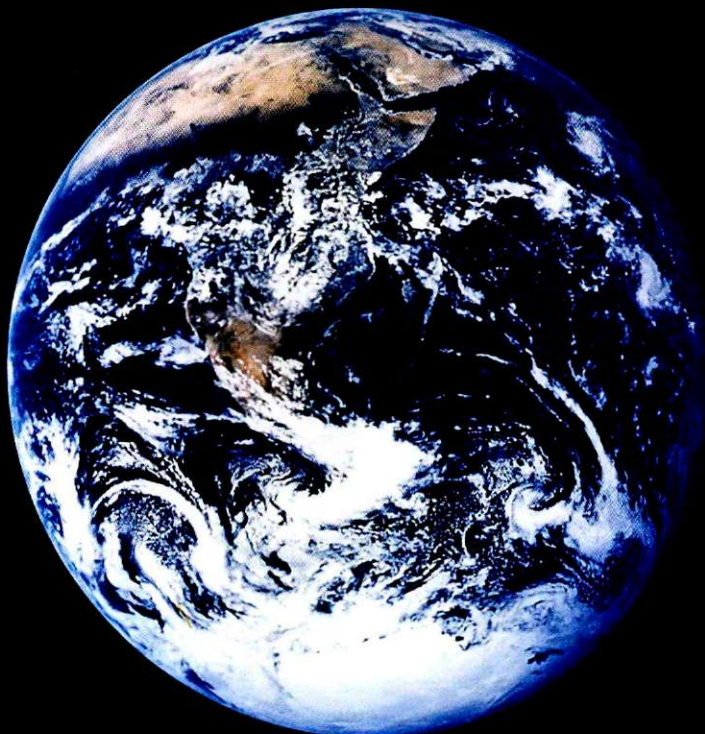
podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Fotografije: Reuters

PRVA JE NORVEŠKA

Najrazvitejše države sveta po indeksu človekovega razvoja in Slovenija

1. Norveška
2. Švedska
3. Avstralija
4. Kanada
5. Nizozemska
6. Belgija
7. Islandija
8. ZDA
9. Japonska
10. Irska
11. ...
12. ...
27. Slovenija

Lestvica razvitosti

Najrazvitejša država na svetu je Norveška. Na dnu lestvice 177 držav pa lahko najdemo Sierr Leone. Slovenija je na 27. mestu kot najrazvitejša med deseterico novih članic EZ, vendar je hkrati uvrščena slabše od vseh starih članic. Tako vsaj kaže indeks človekovega razvoja, ki so ga julija letos objavili Združeni narodi. Poročilo, ki ga spremlja, pa kot glavni izziv današnjega sveta poudarja zagotavljanje kulturne svobode.

Kako lahko sploh ugotovimo, kako razvita je katera od držav? Je bolj razvita Slovenija ali Grčija? Združene države Amerike ali Švedska? Indija ali Pakistan? Katere države se razvijajo, katere stagnirajo in katere morda celo nazadujejo? Seveda so odgovori odvisni od uporabljenega kriterija.

Najpreprostejše, zato pa tudi precej pomanjkljivo merilo je bruto družbeni proizvod (BDP) na prebivalca, ki naj bi nam pokazal, kakšna je gospodarska razvitost države. Toda ali je razvitost res mogoče zožiti samo na ta kriterij in tako trditi, da so na primer Združeni arabski emirati razvitejši od Španije in od Nove Zelandije? BDP nam ničesar ne pove o tem, kako se družbeno bogastvo ustvari, niti o tem, za kaj se porabi. Je namenjeno investicijam v gospodarstvu, šolstvu, državni birokraciji, razkošju vladarjeve družine ali pa ga morda pokradejo skorumpirani državni uradniki? Prav tako je vprašljivo, ali lahko razvitost zožimo samo na zadovoljevanje gmotnih potreb. Avtorji Poročila o človekovem razvoju so prepričani da ne. Razvoj je po njihovem mnenju veliko širši in bolj zapleten koncept, pri katerem je treba gospodarsko rast razumeti ne kot cilj, ampak kot sredstvo raz-

voja. Če naj bi bila cilj človeška blaginja, je treba upoštevati še druge razsežnosti.

Denar, zdravje in znanje

Indeks človekovega razvoja, kot ga uporabljajo Združeni narodi, tako meri tri razsežnosti: poleg BDP na prebivalca, izraženega v ameriških dolarjih in prilagojenega kupni moči, sta tu še zdravje in znanje. Kot merilo za zdravje je izbrana pričakovana življenjska doba ob rojstvu, kot merili za znanje pa stopnja pismenosti med odraslimi in deleži vpisanih ljudi na osnovni, srednji in visokošolski ravni.

Po dohodku na prebivalca je prvi Luksemburg s kar 61.190 dolarji, kar je – za primerjavo – skoraj dvakrat toliko kot v ZDA ali 3,3-krat toliko kot v Sloveniji. Ali 118-krat toliko kot v najrevnejši državi, uvrščeni na lestvico – v Sierr Leone. Najdaljše življenje si lahko obeta povprečni Japonec, saj lahko pričakuje, da bo dočakal kar 81,5 leta. Po-

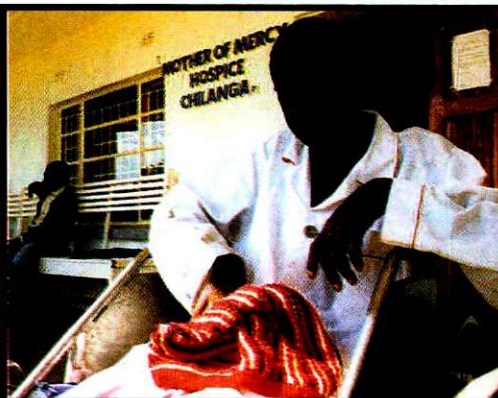
vprečen Zambijec jih ne bo dočakal niti 33. Po deležu vpisanih na eni od ravni šolanja je na prvem mestu Švedska. V Nigeru je ta delež šestkrat nižji. Stopenjs pismenosti odraslih mnoge razvite države, med njimi večina članic EZ, niti ne merijo več, saj je postala samoumevna. Za primerjavo med temi državami je tako primernejše ugotavljanje funkcionalne pismenosti, ki zahteva tudi prepoznavanje in izražanje zahtevnejših sporočil. Ker o funkcionalni pismenosti za večino svetovnih držav ni podatka, ni vključena v indeks človekovega razvoja. Sicer pa je po tem kriteriju najboljša Švedska, kjer lahko med osebami, starimi od 16 do 65 let, najdemo le 7,5 odstotka funkcionalno nepismenih, med najmanj uspešne med državami, za katere imamo podatek, pa se, kot že vemo, uvršča tudi Slovenija s kar 42 odstotki funkcionalno nepismenih. Ker je med Slovenci pogost (neupravičeno) vzvišen odnos do drugih "vzhodnjakov", je koristno spomniti, da je delež funkcionalno nepismenih Čehov manjši od 16 odstotkov.

Kdo je najboljši?

In kdo je najboljši, ko kombiniramo uporabljene indekse do- »

• Gospodarska moč ni edino merilo razvitosti.

• Na dnu lestvice ostajajo podsaharske afriške države. • Epidemija aidsa je dodatno ogrozila razvoj afriških držav. • Revščina v državah nekdanje SZ hitro narašča.

» hodka, zdravja in znanja? Na vrhu je Norveška, sledi ji njena sosedica Švedska. Potem sta dve neevropski državi: Avstralija in Kanada. Na petem in šestem mestu sta tesno druga ob drugi Nizozemska in Belgija, za njima pa še majhna Islandija. Največji gospodarstvi na svetu ZDA in Japonska sta "še" na osmem in devetem mestu. Deseta je še pred leti obrobna Irska, znana po svojem razvojnem čudežu.

Slovenija je na 27. mestu in se skupaj z vsemi – starimi in novimi – članicami EZ uvršča med države z visoko človekovo razvitostjo. To so tiste, ki imajo indeks človekovega razvoja najmanj 0,8. Od kandidat za kasnejšo pridružitvev Evropski zvezi lahko med visoko razvitimi najdemo samo še Hrvaško na 48. mestu, druge pa sodijo med srednje razvite. Med skupino srednje razvitih so države z indeksom, manjšim od 0,8 in večjim od 0,5, ki segajo od Bolgarije na 56. do Kameruna na 141. mestu.

Razen nekaterih izjem, kot so Pakistan (najrazvitejši od nerazvitih), Vzhodni Timor in Nova Gvineja, skupino nizko razvitih večinoma sestavljajo države podsaharske Afrike. Med te spada tudi celotna peterica najmanj razvitih držav: Sierra Leone, Niger, Burkina Faso, Mali in Burundi.

Pomanjkljivosti

Seveda imajo vse te mere tudi svoje pomanjkljivosti. Na nekatere od njih opozarjajo že sami avtorji poročila. Iz tehničnih razlogov podatki, na podlagi katerih so indeksi izračunani, niso najnovejši, ampak so večinoma iz leta 2002. To pojasnjujejo s časom, ki je potreben za zbiranje in urejanje podatkov.

Problem je tudi, da izračuni temeljijo na merah, ki so dostopne vsem obravnavanim državam, ne pa na tistih, ki bi bile najboljše. Značilen je na primer podatek o izobraževanju, kjer ne izvedemo ničesar o osipu, ponavljanju letnikov, kaj šele o kakovosti pridobljene izobrazbe. Prav tako podatek ne upošteva dejstva, da lahko predvsem v zelo majhnih državah velik del prebivalstva študira v tujini. Temu primerno je dejanska izobrazbenost Luksemburžanov (so "še" na 15. mestu), s tem pa tudi njihova uvrstitev na lestvici, podcenjena.

Poleg tega najbolj razvite države ne merijo več osnovne pismenosti, ker je samoumevna. Avtorji izračunov so vsem tem državam pri izračunavanju indeksov določili vrednost 99,0 odstotka. Po drugi strani na primer Slovenija ta podatek še vedno meri in navaja, da je pismenih 99,7 odstotka odraslih. Tako ima Slovenija na papirju celo malo večjo

pismenost od Norveške ali Švedske, čeprav podatki o funkcionalni pismenosti (ki v izračunu indeksa človekovega razvoja niso upoštevani) kažejo, da je realnost precej drugačna.

V primeru nekaterih držav so bili tudi najosnovnejši podatki nedostopni oziroma jih še nihče ni zbral v ustrezni obliki. Na seznamu tako na primer ne najdemo Afganistana in Iraka, čeprav sta ti državi kot krizni območji ta čas v središču svetovne pozornosti. Kljub pomanjkljivostim so izračuni in primerjave na podlagi indeksa človekovega razvoja zanimivi in dragoceni, saj drugih celovitih primerjav, ki bi zajemale tako širok krog držav, primanjkuje. Tudi Združeni narodi kot zbiralec podatkov štejejo za dovolj kredibilen in objektivni vir, da imajo njihovi izračuni določeno veljavo. Četrtovrščena Kanada na primer uporablja rezultate kot del reklamnih sporočil, namenjenih spodbujanju investicij.

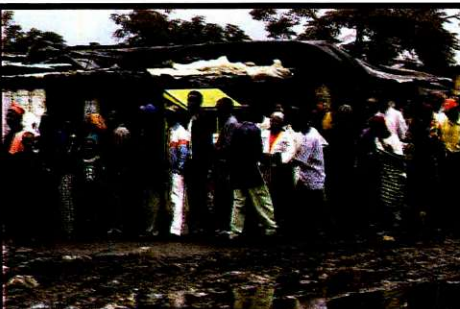
Kdo napreduje, kdo nazaduje?

Podatki so zanimivi tudi zato, ker omogočajo primerjave skozi čas in ugotavljanje trendov. Vidimo lahko, katere države in katere svetovne regije v razvoju napredujejo in kako hitre so pri tem. Prav tako lahko ugotavljamo, kako oddaljeni so še cilji, ki so jih Združeni narodi opredelili

v Razvojnih ciljih tisočletja. Na globalni ravni bodo doseženi pomembni cilji, predvideni za leto 2015, če se bodo sedanji trendi glede upadanja revščine nadaljevali.

Manj ugodne pa so primerjave med svetovnimi regijami, ki kažejo, da se velike neenakosti med njimi ohranjajo, ponekod pa se celo krepijo. Indeks človekovega razvoja od leta 1975 dalje, ko imamo prve podatke, v povprečju vztrajno narašča tako v najrazvitejših državah kot tudi v Latinski Ameriki, Južni in Vzhodni Aziji. Tudi države nekdanje Sovjetske zveze (sedanje Skupnosti neodvisnih držav) so se po razvojnem padcu v devetdesetih letih znova začele nekoliko krepiti. Toda ker se manj razvite regije ne razvijajo bistveno hitreje od bolj razvitih, za zdaj ni mogoče pričakovati, da bi se razlike med regijami kaj posebno zmanjšale. Še najbolj obetavne po hitrosti svojega razvoja v zadnjem obdobju bi lahko bile države južne Azije.

Razvoj arabskih držav, kot ga kaže indeks človekovega razvoja, se po drugi strani upočasnjuje. Najbolj zaskrbljiv pa je položaj podsaharske Afrike, katere razvoj je začel v prvi polovici devetdesetih let stagnirati, nato pa celo zelo očitno nazadovati. To nazadovanje je po vsej verjetnosti najbolj povezano s širjenjem

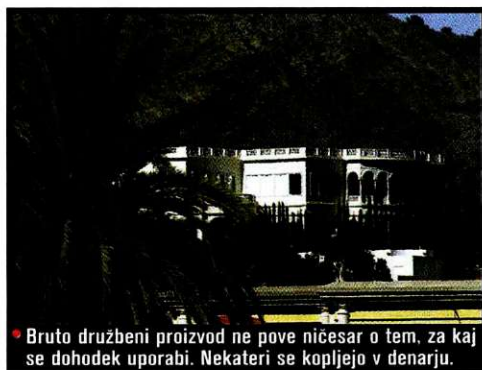

• Povprečen Japonec lahko pričakuje starost 81,5 leta, povprečen Zambijec niti 33. Razlike so ogromne. • Osnovna pismenost je v razvitem svetu postala samoumevna: problem je funkcionalna pismenost.

epidemije aidsa, ki drastično vpliva ne le na pričakovano življenjsko dobo, ampak posredno tudi na druge indikatorje, ki jih uporablja indeks človekovega razvoja.

Delež ljudi, ki živijo z manj kot enim dolarjem na dan, v svetu upada.

Upadanje revščine je najhitrejša v južni in vzhodni Aziji. Po drugi strani pa se delež izrazito revnih močno povečuje v Skupnosti neodvisnih držav in v podsaharski Afriki. Lakote je v svetovnem merilu sicer manj, vendar je velika izjema spet podsaharska Afrika. Medtem ko smrtnost otrok do petega leta več-

• Bruto družbeni proizvod ne pove ničesar o tem, za kaj se dohodek uporabi. Nekateri se kopljejo v denarju.

nju avtorjev Poročila o človekovem razvoju človekova svoboda. Običajno je najbolj poudarjena politična svoboda in politična participacija. Letošnje poročilo pa poudarja še en koncept, ki je tudi njegova osrednja tema. Gre za kulturno svobodo in priznavanje kulturne raznolikosti.

Poročilo o človekovem razvoju

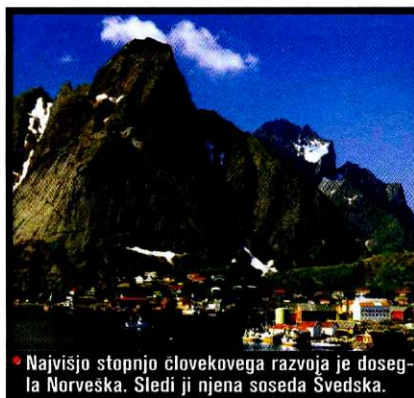
re nenaklonjene demokraciji, individualni svobodi, pravicam žensk? Avtorji poročila poskušajo ta pomislek zavrniti tako, da postavljajo kulturno svobodo na raven posameznikov (in ne kolektivne) pravice do svobodne izbire. Prisiljevanje posameznikov, da bi za vsako ceno sledili "svojim" kulturnim tradicijam, naj tako ne bi sodilo v okvire multikulturalnosti, kakršno zagovarja poročilo.

Rešitve vidi v množstvu identitet, kar lahko pomeni, da je posameznik hkrati lojalna tako svoji etnični in verski skupini kot tudi državi, v kateri živi. Kot primer omenjajo avtorji poročila večnacional-

lahko, kot poudarja poročilo, različne kulture združljive tudi z veliko gospodarsko rastjo, kot je pokazala najprej Japonska, kasneje "mali azijski tigri" in v zadnjem času Kitajska.

Kljub temu argumenti o multikulturalnosti v Poročilu o človekovem razvoju niso popolnoma prepričljivi. Ali ni prav poudarek na posameznikovi svobodni izbiri (tudi ko gre za kulturno identifikacijo) vendarle tipična sestavina zahodnjaškega individualizma? Ali morda tudi multikulturalnost ne zahteva nekakšne "nadkulture", ki s temeljnimi skupnimi vrednotami sploh omogoča sožitje tako raznolikih skupin?

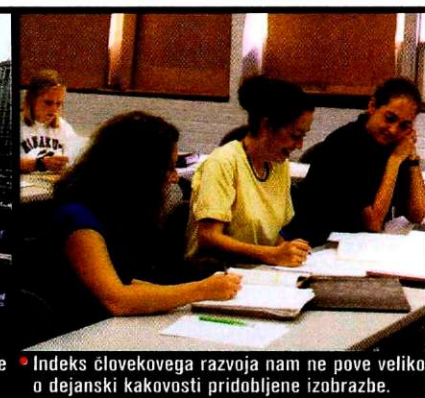
Žal indeks človekovega razvoja zdaj ne meri niti politične niti kul-

• Najvisjo stopnjo človekovega razvoja je dosegla Norveška. Sledi ji njena sosedica Švedska.

• Poročilo Združenih narodov obravnava kulturno raznolikost družbe kot neizogibno: zagovarja multikulturalnost in kulturno svobodo.

• Indeks človekovega razvoja nam ne pove veliko o dejanski kakovosti pridobljene izobrazbe.

noma upada, spet ne drži za območje nekdanje Sovjetske zveze.

Kulturna svoboda

Je indeks človekovega razvoja popoln indikator razvitosti posameznih držav in regij? Tudi njegovi avtorji priznavajo in celo poudarjajo, da ni. Poleg gmotnih dobrin, zdravja in znanja namreč ljudje potrebujejo še druge dobrine. Posebno pomembna med njimi je po prepriča-

tako letos izpostavlja kulturno raznolikost praktično vseh držav. Mnoge so že zgodovinsko etnično in religiozno mešane, druge – predvsem razvitejša zahodne države – postajajo bolj heterogene zaradi priseljevanja. 44 odstotkov prebivalcev Toronta na primer ni bilo rojenih v Kanadi. Poročilo priporoča rešitve, ki gredo v smeri multikulturalnosti kot medsebojnega priznavanja in strpnosti. Vira sporov ne vidi v kulturni raznolikosti posameznih držav, ampak bolj v poskusih zatiranja te raznolikosti.

ni državi, kot sta Španija in Belgija, in ugotavljajo, da se večina pripadnikov manjšin hkrati identificira tako s svojo skupino kot tudi z državo, ki ji pripada. Tako je na primer večina pripadnikov baskovske manjšine hkrati Baskov in Špancev.

Trendi demokratizacije na globalni ravni v zadnjem času bi lahko potrjevali, da so temeljna demokratična načela lahko združljiva praktično z vsako kulturo. Od ZDA in Evrope do japonske. Od hinduistične Indije do muslimanske Indonezije. Podobno so

turne svobode, o kateri govori poročilo, saj za to manjka dovolj oprijemljivih podatkov, ki bi omogočali natančne primerjave med vsemi državami. Kljub temu pa je vsaj povezava med politično svobodo in razvojem nesporna. Med 32 najrazvitejšimi državami so vse relativno demokratične. Če izvajamo nekaj držav, bogatih z nafto, je demokratičnih tudi 50 najrazvitejših držav. Po drugi strani pa so demokracije redke med nizko razvitimi državami.

Gjyle Vishaj

Je multikulturalnost utopična?

Poročilo polemizira z nekaterimi pomembnejšimi pomisleki proti multikulturalnosti. Med bolj prepričljivimi pomisleki je lahko problem odnosa med človekovimi pravicami in kulturo. Ali niso nekatere kultu-

RUMENE STRANI

SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

Fotografiji: Gregor Pohleven

intervju

Je predsednik uprave Raiffeisen Krekove banke. Na tem položaju je od začetka leta 1999 in je to že drugi mandat. Vodi najmlajšo slovensko banko, ki se je v minulih letih uspešno razvijala in je nastala na podlagi ideje Janeza Evangelista Kreka. Leta 2002 se je Krekova banka povezala s strateškim partnerjem iz Avstrije RIB Raiffeisen Internationalbeteiligungs AG, ki je postal 97-odstotni lastnik njenih delnic. V času po strateškem partnerstvu z Raiffeisnovno bančno skupino je banka naredila še korak naprej in se uvršča med deset največjih slovenskih bank.

Lani ste praznovali 10. obletnico ustanovitve in prvo leto delovanja z novim lastnikom. S 33. mesta ste se povzpeli na 9., s čimer ste nekako na sredini lestvice slovenskih bank. Letos ste objavili 37-odstotno rast bilančne vsote, kar kaže na uspešnost izidov. Kako jih ocenjujete in kaj je vzrok za uspešno rast?

Še vedno smo najmlajša slovenska banka. Ustanovljeni smo bili konec leta 1992, leta 1993 smo začeli poslovati na repu slovenskih bank. Kot "benjaminček" slovenskega bančnega prostora smo se kot Krekova banka zelo hitro razvijali, zelo hitro smo rasli ter v teh letih postali 10. ali 11. največja slovenska banka. V času po strateškem partnerstvu z Raiffeisnovno bančno skupino pa smo dejansko lansko leto sklenili kot 9. največja slovenska banka. Naši rezultati so bili resnično nadpovprečno uspešni ves čas našega dosedanjega poslovanja. Prva leta so bila leta zelo hitre rasti, tem so sledila leta konsolidacije, izboljšave poslovanja in samega kreditnega portfelja. Nato so prišla leta iskanja strateških odločitev o prihodnosti. V letih od 1998 do 1999 smo ugotovili, da kot majhna in univerzalna slovenska banka, ki ponuja vse bančne storitve, nimamo prihodnosti v času, ko bo Slovenija postala sestavni del evropske skupnosti. Takrat smo bili pred ključnim vprašanjem, ali se kot banka specializiramo ali pa ostanemo še naprej univerzalna ban-

bilančne vsote in bili po tej rasti med vodilnimi bankami v Sloveniji. Zaradi teh podatkov smo lahko zadovoljni z lanskim poslovanjem.

Kakšni so cilji banke, si želite napredovati po lestvici?

Naši cilji niso toliko usmerjeni v nadaljnjo rast kot predvsem v povečevanje naše kakovosti. Želimo postati banka, ki bo ponujala najboljše bančne storitve v Sloveniji, in se po tej plati približati slovenskemu uporabniku bančnih storitev. Dejstvo je, da je za to treba narediti še kar nekaj korakov znotraj same banke in znotraj naše skupine. V tem trenutku si najbolj prizadevamo za prenovo informacijske tehnologije in uvajamo nov bančni informacijskotehnoški sistem. Kot pilotna banka delamo to za celotno bančno skupino, ki ji pripadamo. Po drugi strani pa se veliko ukvarjamo tudi s kadrovske prenovo in izgradnjo prvovrstnega kadrovskega tima znotraj banke.

Po nekaterih podatkih je donosnost sredstev slovenskega bančnega sistema višja od donosnosti 50 največjih bank v EZ, vendar le zaradi visokih marž. Kako to komentirate?

Slovenski bančni prostor je v neki meri specifičen. Marže so bile v preteklosti izjemno visoke, ta čas pa se približujejo zahodnoevropskim maržam. Sam se spominjam, ko sem bil kot direktor nadzora v Banki Slovenije na obisku pri

hranilnicam v nizozemskem bančnem prostoru. Želim povedati, da so se slovenske banke ukvarjale s slovenskim bančnim okoljem in slovenskim okoljem, ki je bilo drugače konkurenčno, kot je bilo konkurenčno v zahodnoevropskem prostoru. Zdaj ko je Slovenija postala sestavni del EZ, pa se je že v postopku priprave na vstop v ta prostor povečevala konkurenčnost slovenskega gospodarstva, zato so morale slovenske banke pripraviti ustrezno bančno storitev, ki je konkurenčna tistemu, kar ponujajo tuje banke. Ali smo tu kot bančni sistem naredili vse? Prepričan sem, da je po eni strani prednost bank, ki smo jih iskali za strateško partnerstvo, v tujih bankah ta, da ponujamo enako storitev, kot jo ponujajo v tujini, da so k sreči še rezerve pri posameznih slovenskih bankah in bodo banke te rezerve morale porabiti za to, da bodo lahko tudi na dolgi rok ostale konkurenčne. Verjetno pa se bo kar nekaj bank znašlo v primežu vprašanja konkurenčnosti in stroškov.

Po donosnosti naj bi se vaša banka uvrščala v spodnji del lestvice 20 slovenskih bank. Ali je podatek točen in zakaj je tako?

Ta podatek predvsem ta čas drži. V preteklosti smo bili med vodilnimi bankami tudi po donosnosti, zdaj pa zaradi izjemnih investicij, ki jih imamo, zaradi reorganizacije banke in preнове informacijske tehnologije, kadrovske preнове, kar banko stane, ni tako. Kapital in dobiček je namreč porabljen v te namene, zato je donosnost nižja kot v večini slovenskih bank.

Nekatere slovenske banke se srečujejo z viškom zaposlenih; hiperzaposlenost naj bi bila tudi razlog za previsoke marže. Kako je s tem pri vas?

Ta čas imamo nekaj več kot 300 zaposlenih, lani smo število povečali za več kot 50, kar kaže, da ne gre za zmanjševanje števila zaposlenih. Zagotovo

Želimo postati najboljši bančni ponudnik

Pogovor z mag. Alešem Žajdelo

ka in imamo vse bančne produkte. Odločili smo se za drugo možnost. Temu je sledil sklep poiskati strateško partnerstvo v evropskem bančnem prostoru. Tako smo se po preučitvi nekaterih partnerjev odločili za Raiffeisnovno bančno skupino in tako z novim vetrom in novim zagonom lansko leto končali uspešno. Imeli smo tudi nadpovprečno, to je 37-odstotno rast

takratnem namestniku guvernerja nizozemske osrednje banke in sva se pogovarjala o donosnosti slovenskih bank, je bil namestnik guvernerja zelo presenečen nad visoko donosnostjo kapitala slovenskih bank. Nato pa me je presenetil z vprašanjem o velikosti našega bančnega sistema. Ugotovila sva, da so naše banke nadpovprečno donosne, vendar so po velikosti podobne majhnim

pa se tako lani kot letos srečujemo s prestrukturiranjem oziroma s pre zaposlitvijo naših sodelavcev.

Ali torej ne načrtujete nobenih viškov delovne sile?

Viški kot takšni niso načrtovani, zagotovo pa bodo potrebni nekateri premiki pri izobrazbi in delovni usposobljenosti naših sodelavcev. »

» **Koliko sodelujete z gospodarstvom in koliko posojil mu ponujate? Po nekaterih podatkih naj bi bila cena posojil za največja podjetja celo nižja kot v tujini. Ali je tako?**

Smo univerzalna banka in kot takšni se usmerjamo tudi v kreditiranje slovenskega gospodarstva. Po vzpostavitvi strateškega partnerstva z Raiffeisnovo bančno skupino sledimo ne samo majhnim in srednje velikim podjetjem, ampak tudi največjim slovenskim podjetjem, predvsem pri njihovim poslovanju v državah, kjer je Raiffeisen kot ciljna banka navzoča. Gre za območja v osrednji, vzhodni in predvsem jugovzhodni Evropi. Na teh trgih lahko sodelujemo kot sestavni del bančne skupine in kot takšni lahko ponudimo gospodarstvu storitve v povezavi z našimi sestrskimi bankami na območju teh držav. Ko sledimo našim največjim podjetjem, ugotavljamo, kakšne so njihove sposobnosti pridobivanja sredstev, kakšna so posojila, marže in obresti, ki jih za ta posojila plačujejo. Na tem področju se večkrat soočimo z vprašanjem, ali so ta posojila včasih že cenejša kot v Zahodni Evropi. Lahko rečem, da so obresti pogosto zelo podobne kot za posojila v teh državah, včasih pa so celo nižje.

Dokazano je, da posojila po stanovanjski shemi niso najugodnejša. Najcenejše 10-letno posojilo je mogoče najeti prav pri vas, vendar so po mojih informacijah tega deležni le komitenti (obrestna mera je vezana na euribor). Kako to komentirate?

Ta podatek je točen. Tudi mi smo bili veseli tega, da je strokovna javnost ta podatek ugotovila in ga razkrila širši slovenski javnosti. Dejstvo je, da so posojila za prebivalstvo v deležu vseh bančnih posojil tista, ki so za banko donosna, po drugi strani pa z znižanjem obresti predstavljajo tudi dovolj ugodno ponudbo za našega komitenta. Ugotovili smo, da pravzaprav skozi našo strukturo bilance lahko takšna sredstva plasiramo in ta posojila so dejansko ugodnejša kot posojila po stanovanjski shemi. Zdi se mi, da komentar tu niti ni potreben, saj dejstva govorijo sama zase. Z zmanjševanjem stroškov v bankah in z iskanjem ustrežnejših virov smo banke sposobne ponuditi nekaj boljšega, kot je s stanovanjsko shemo ponudil tisti, ki je to ponudbo sestavljal. Tu se postavlja vprašanje uspešnosti sheme od njenega nastanka do danes.

Vaša banka v stanovanjski shemi ne sodeluje. Ali ste sploh kdaj kandidirali za to?

Naša banka v stanovanjski shemi ne sodeluje niti nikoli nismo kandidirali za to.

Če se še nekoliko ustaviva pri posojilih; slovenske banke naj bi imele veliko poceni sredstev

Naši cilji niso toliko usmerjeni v nadaljnjo rast kot predvsem v povečevanje naše kakovosti. želimo postati banka, ki bo ponudnik najboljše bančne storitve v Sloveniji, in se po tej plati približati slovenskemu uporabniku bančnih storitev. Dejstvo je, da je za to treba narediti še kar nekaj korakov znotraj same banke in znotraj naše skupine. V tem trenutku si najbolj prizadevamo za prenovi informacijske tehnologije in uvajamo nov bančni informacijskotehnološki sistem.

na pasivi. Sredstva na vpogled, teh naj bi bilo od 20 do 25 odstotkov, pa naj bi bila za banke skoraj brezplačen vir. Kako je s tem pri vas?

Žal je teh sredstev v naši banki glede na povprečje drugih slovenskih bank relativno manj.

V tem trenutku predstavlja več kot polovico našega poslovanja poslovanje s tujimi vrednostnimi papirji.

Tukaj delimo usodo vseh novejših bank, ki so se pojavile na območju naše države. Sredstva na vpogled so v največji meri prednost starejših bank, to je domicilne Nove Ljubljanske banke in Nove Kreditne banke Maribor ter drugih regijskih bank, katerim so ostali tradicionalno zvesti komitenti, pa naj gre za podjetja ali prebivalstvo, in to predvsem z najcenejšimi depoziti oziroma vlogami na vpogled. Ta so dejansko tista sredstva, ki bankam omogočajo delovanje, zagon in razvoj, v naši banki pa smo morali poiskati ustrezne vire financiranja pri naši matični banki, to je pri Raiffeisnovi bančni skupini.

Večina bank v Sloveniji nalaga denar v donosne obveznice države ali vrednostne papirje Banke Slovenije. Kaj pa vi?

Na tem segmentu medbančnega delovanja

smo zelo navzoči tudi zaradi povezanosti v Raiffeisnovo bančno skupino. V tem trenutku lahko rečem, da gre večji del našega delovanja tudi v to smer.

Nekatere banke so bile sanirane s pomočjo zamenjave slabih posojil z donosnimi dolgoročnimi državnimi sanacijskimi obveznicami, zaradi česar so danes donosne. Kako je s tem pri vaši banki, saj teh sredstev verjetno niste bili deležni?

Naša banka ni bila deležna prav nobenih sanacijskih obveznic. Po drugi strani nismo bili deležni niti tako imenovanih železarskih obveznic niti obveznic za neizplačane devizne vloge. To so bili pač posegi, ki so sanirali slovenski bančni sistem in stare slovenske banke. Kot nova banka nismo bili deležni nobene od teh bonitet. Dejansko je to konkurenčna prednost starejših igralcev na trgu, ki so bili deležni tudi saniranja slovenskega gospodarstva, ne samo bančnega sistema. Tudi zato so lahko te banke obdržale v tolikšni meri sredstva na vpogled, o katerih sva prej govorila, to je poceni vire, ki so jim omogočali še dodatni razvoj.

Nekatera slovenska podjetja so deležna velikih državnih poroštev pri najemanju posojil. Vračilo teh posojil je zagotovljeno in z bančnega vidika povsem varno, zato me zanima, ali tudi vaša banka sodeluje pri tej vrsti kreditiranja?

Naša banka je na področju kreditiranja podjetij že sodelovala s podjetji, kjer je bila participacija s strani države. Gre predvsem za kreditiranje izvoznih produktov, to je podjetij, ki se ukvarjajo z izvozom in imajo poroštva Slovenske

izvozne družbe. Da pa bi dajali posojila podjetjem s poroštvom države? Tega je bilo zelo malo.

Koliko pa nasploh sodelujete z državo pri razpisih na primer Sklada za razvoj malega gospodarstva in podobno?

V določeni meri sodelujemo tudi s slovensko državo, saj je poslovanje z javnim sektorjem za banko, ki se ukvarja z vsem, neobhodno potrebno. Zagotovo pa nismo banka, ki bi bila vodilna v tem segmentu.

Ali je tudi na področju bančništva podobno kot ponekod v gospodarstvu navzoče politično kupčkanje?

Težko komentiram, kakšno naj bi bilo to politično kupčkanje. Zagotovo pa gre za precejšen vpliv države v bančništvu v Sloveniji. Država (to

je vlada in Banka Slovenije) je bila namreč tista, ki je sprejela model sanacije slovenskega bančnega sistema. Ta model je imel zagotovo občutne posledice v slovenskem bančnem prostoru in v slovenskih bankah. Poleg tega so v bankah, ki so v državni lasti, občutni posegi države v samo upravljanje teh bank. Ne nazadnje se v tem trenutku govori o oblikovanju slovenskih finančnih in bančnih stebov, kjer je glede na sogovornike evidentno, da gre za sodelovanje države. Avtorji in glavni akterji ideje so pravzaprav minister za finance in njegova ekipa, vladni predsednik in nadzorniki v bankah, ki so predstavniki vlade.

Ali se potegujete morda za sodelovanje v drugem finančnem stebru?

Ne. Mi kot sestavni del banke Raiffeisen ne moremo biti v sestavi slovenskega bančnega stebra v smislu stebra s slovenskim lastnikom. Za nas je sodelovanje s slovenskimi bankami zanimivo, v tem bančnem stebru, ki se pripravlja v Mariboru, pa nas ni.

Kako ocenjujete ukrepe Banke Slovenije na bančnem področju?

Kar se tiče Banke Slovenije kot monetarne oblasti je ta zagotovo v desetletju po osamosvojitvi opravila izjemno veliko delo in počasi vodi svojo funkcijo v sodelovanje v evropski osrednji banki. Po drugi strani je vsaj po moji presoji uspešno gradila drugo funkcijo, ki jo kot osrednja banka ima, to pa je funkcijo centralnobančnega nadzornika. Ta je danes zagotovo enakovreden nadzornik nadzornikom v razvitih evropskih državah. Poti nadaljnjega razvoja so seveda vprašanje. Tu se vedno postavlja vprašanje povezovanja nadzornikov nad finančnimi posredniki. Argumenti so za povezovanje, za različne posege in za stanje, kakršnega imamo v Sloveniji. Prepričan sem, da bodo vse odločitve argumentirane, da bodo razlogi zanje pravi in da bo ne nazadnje tu prevladala predvsem želja po dejanskem oblikovanju varnih finančnih posrednikov, ne pa toliko želja po političnim obvladovanju nadzornikov nad finančnimi posredniki.

Slovenija je v čakalnici za vstop v skupni evropski prostor (ERM II). Pričakujete na tem področju kakšne težave?

Določene spremembe so bolj na strani komitentov bank, predvsem na področju prebivalstva. Gre za zamenjavo sedanje veljavne valute z novo. Sicer pa tu ne gre za tako izrazite premike, da bi lahko vplivali na nadaljnji razvoj. Dejstvo je, da bo evro zamenjal tolar in temu se bodo prilagodili tudi komitenti bank. Temu se pravzaprav že prilagajajo. Kar se tiče naše banke, smo pravzaprav na to pripravljeni in pričakujemo, da se ne bo zgodilo nekaj pomembnega. Vemo pa,

da bosta osrednja banka in vlada bedeli nad tem, da bo ustrezen mehanizem, kakršen bo vzpostavljen, lahko zaživel in da sta špekulacije, ki bi lahko vplivale na varen prehod, preprečili.

NLB se je ukvarjala z zloglasno Sismo. Kako je vaša banka speljala prehod s tekočih na transakcijske račune, saj večjih napak v javnosti nismo zasledili?

Mi smo bili zadovoljni s tem preходом. Ta je potekal dobro, težav praktično ni bilo, naši komitenti so bili dejansko s preходом zadovoljni. Glede na težave v konkurenčnih bankah smo v tem času pridobili tudi nekaj novih komitentov. Zavedamo se, da lepa beseda lepo mesto najde, in najboljša reklama je zadovoljstvo naših komitentov. V primeru prehoda se je to izkazalo in potrdilo. Kar se tiče samega informacijskotehnološkega sistema, pa se tudi sami ukvarjamo s preno-

vo. Želimo vzpostaviti nov, celovit tehnološki sistem, ki bo v celoti pokrival tako našo banko kot pozneje vse banke v naši bančni skupini, to je vse Raiffeisnove banke v osrednji in vzhodni Evropi. Na dejamo se, da bo ta tehnološka rešitev ena boljših.

Koliko pa vas je prehod na transakcijske račune stal? Vemo, da je bil strošek za Sismo najmanj 27 milijard tolarjev.

Pri nas si takšne številke nikakor ne moremo privoščiti. V tem trenutku ne morem povedati, koliko nas bo dejansko prehod in prenos stal. Sicer pa zelo budno spremljamo vse stroške, ki so s prenosom povezani, ne samo v naši banki. Pravzaprav imamo organ, ki bedi nad prehom oziroma nad implementacijo novega bančnega sistema, vodi pa ga član uprave v naši materi banki, ki je zadolžen za področje informacijske tehnologije; člani odbora smo tudi vsi predsedniki uprav naše banke. Povedati moram, da vse poteka skladno z načrti in projektom, ki smo si ga zastavili. Pričakujem, da bomo ob koncu letošnjega leta ali v začetku naslednjega spustili v preizkus prve module tega sistema.

Pred kratkim ste uredili prelepo finančno središče v Ljubljani. Zanima me, ali kaj podobnega načrtujete tudi v drugih večjih slovenskih mestih?

Naš namen je bil povečati predvsem našo navzočnost v glavnem mestu Slovenije. To smo načrtovali kar nekaj časa. Izkazalo se je, da je objekt, kjer danes deluje finančni četrti Tivoli in ponuja nekoliko drugačen pristop, predvsem na

področju poslovanja s prebivalstvom, za to najprimernejši. Sicer pa gre za novost v slovenskem bančnem prostoru. Na istem mestu je tudi poslovanje s pravnimi osebami, poslovanje prek lizinga in podobno. S tem središčem je mogoče zdaj pridobiti vse iz palete finančnih storitev, s katerimi se naša skupina pojavlja v Sloveniji. Naša želja je, da bi ohranili navzočnost v vseh regijskih središčih v Sloveniji. V teh krajih smo navzoči, naša ambicija je zgraditi ne tako velike, vendar podobne finančne centre, pri čemer bo sedež banke do nadaljnjega ostal v Mariboru.

Sodeluje vaša banka tudi pri borznih poslih?

Kot banka na borzah sodelujemo od leta 2000 in smo tudi posrednik na tem trgu. S to storitvijo smo se kot banka pojavili razmeroma pozno. Vendar pa je kakovost naših storitev pri-

Dejstvo je, da kakovostna storitev nekaj stane in mi želimo ponuditi najkakovostnejšo storitev, ki pa ne more biti vedno tudi najcenejša.

pomogla k opaznejši navzočnosti na slovenskem trgu. S pristopom k Raiffeisnovi skupini smo veliko bolj navzoči tudi na tujih trgih, zato lahko ponudimo tudi najkakovostnejšo in konkurenčno storitev slovenskemu komitentu, ki bi želel delovati na področju nakupa vrednostnih papirjev in ki bi želel delovati na tujih trgih.

Ali to pomeni, da lahko komitent pri vaši banki naroči nakup tujih vrednostnih papirjev, kar je po svoje novost?

S to dejavnostjo se ukvarjajo tudi nekatere druge slovenske banke in borznoposredniške hiše, vendar gre pri nas na tem področju za odnos, ki ga imamo z našo materjo banko in njenimi finančnimi posredniki. To je s tistimi, ki so strokovnjaki za posamezne tuje papirje in posamezne tuje borze. Kakovost naše storitve je tako odvisna tudi od informacije, ki jo delimo z našimi komitenti, pa tudi dostop do tujih borz je različno stroškovno ovrednoten. Zato ni vseeno, kako in na kakšen način nekdo vstopa na te borze. Tudi na tem področju, menim, so konkretné prednosti v korist naročnikov naše banke glede na druge velike.

Ali imate veliko tovrstnih transakcij?

V tem trenutku predstavlja več kot polovico našega poslovanja poslovanje s tujimi vrednostnimi papirji. Zdi se mi, da smo na tem področju delovanja zanimivejši za naše stranke, po drugi strani pa je naša odlika transparentnost poslovanja in oblikovanje portfelja za naše stranke, iz česar so izključeni vsi tisti papirji, ki so pogojevani s privatizacijskimi zgodbami v posameznih slovenskih podjetjih.

Vida Kocjan

Med večletno obnovo Turjaške palače, sosede Nuka in Križank, in matične muzejske stavbe Mestnega muzeja Ljubljana, se je pokazalo, da stavba in mesto, na katerem je bila zgrajena, sama pripovedujeta zgodbe o Ljubljani in njenih prebivalcih vse od prazgodovine naprej.

Med arheološkimi raziskavami, ki so pod vodstvom Martina Horvata potekale od leta 1996 v pritličnih prostorih in na dvorišču palače, so v severnem traktu odkrili prazgodovinske grobove. Našli so dve grobnici z dobro ohranjenima žarama z malo pridatki, ki sta verjetno iz časa med 10. in 8. stoletjem pred Kr. Več-

Turjaška palača

Prenova Mestnega muzeja

letna prenovitvena dela matične stavbe Mestnega muzeja Ljubljana – Turjaške palače – so končana. Odprtje palače pomeni konec prve polovice prenove muzeja, to je ureditev palače v ustrezne razstavne prostore. Druga polovica, to je stalna postavitev o zgodovini Ljubljane in njenih ljudeh – imenovala se bo Obrazi Ljubljane –, bo dokončana predvidoma prihodnje leto. Do takrat bo prenovljena Turjaška palača z napovednikom stalne postavitve ter predvsem z novimi zmogljivostmi v starih etažah oziroma na 2.500 m² površine (pred prenovo le okoli 1.000) gostila dogodke, delavnice in javne programe za najrazličnejše skupine obiskovalcev – od vrtec, družin, solarjev, upokojencev do udeležencev kongresov in čedalje številnejših turistov. Glavni financer prenove in prihodnje stalne postavitve je mestna občina Ljubljana.

Ogled palače

Skozi vhodna vrata vstopimo v nekó prepričen muzejski atrij, ki je po prenovi palače zasteklen, na vhodu pa ga krasita dva velika Atlanta, kopiji izvirnikov portala ljubljanskega semenišča.

Iz atrija se lahko po zasteklenem

zavoju, to je mimo muzejske kavarne in notranjega dvorišča, spustimo v klet, kjer stopimo na izvirno rimsko cesto iz prvega stoletja, ki je v obdobju antike povezovala vzhodna emonska vrata s pristaniščem na Ljubljani. V kleti bo predstavljena tudi projekcija prihodnje stalne postavitve. Iz atrija stopimo v pedagoško delavnico, muzejsko trgovino, muzejsko kavarno ali pa v konferenčno dvorano z devetdesetimi sedeži in sodobno projekcijsko opremo.

K boljšemu počutju bosta pripomogli tudi muzejska kavarina (znor-

raj steklenega, transparentnega zavoja, ki se dviga iz kleti v pritličje palače), ki je postavljena na izvirnih oblicah iz 16. stoletja, odkritih pri arheoloških raziskavah temeljev palače, in muzejska trgovina. Ta bo v prvi fazi ponujala izbor 50 naslovov najrazličnejših publikacij o Ljubljani, izbor dostopnejših prodajnih artiklov za vsakdanjo rabo in spominkov, za katere smo navdih našli v muzejski zbirki, ter nepogrešljive muzejske replike.

Iz muzejskega atrija se po stopnicah ali z dvigalom (celoten ogled palače je prilagojen tudi obiskoval-

cem na invalidskem vozičku) povzemo v prvo nadstropje, kjer je poleg ohranjene stavbne dediščine predstavljen napovednik prihodnje stalne postavitve. Diaprojekcije in panoji v sliki in pisani besedi (tudi v angleščini) prikazujejo teme iz zgodovine Ljubljane in njenih ljudi.

Županska soba

Ena od osemnajstih sob je že gotova. To je protokolarna Županska soba v drugem nadstropju prenovljene Turjaške palače, v kateri je predstavljena tema Moč in oblast mesta. Dvorana, v kateri bomo gostili tudi protokolarne prireditve, je opremljena s številnimi mestnimi insignijami.

Steno nasproti glavnega vhoda v Župansko sobo krasita kipa Adama in Eve, ki ju je leta 1484 izdelal Janez Lipec za pročelje stare gotske mestne hiše. Kip Eve velja za prvo realistično kiparsko upodobitev nage ženske figure na Slovenskem. Bila je pravi mestni simbol in vsak popotnik, ki je prvič prišel v mesto, je moral poljubiti staro gospo na magistratu. Kipa sta krasila pročelje magistrata do njegove prenove, ki je potekala leta 1717.

V Županski sobi bo razstavljenih več ključnih predmetov. Sodniško

Zlata zapestnica z inicialkami iz prve polovice 17. stoletja

Zapestnica je sestavljena iz petih s temno modrim emajlom prevlečenih zlatih ploščic. Vidna površina je okrašena z rastlinskim motivom, medtem ko je na notranji, pri nošenju nevidni strani, pet inicialk (A E F V A), ki v sijoči barvi zlata izstopajo iz temno modre "intimne" površine. Ploščice so med seboj povezane s prepletom iz zlatih žic. Lastnica zapestnice bi lahko bila (A) Ana (E) Elizabeta (F) Freiin (V) Von (A) Auersperg (1610-1638).

žezlo, ki je bilo izdelano iz srebra okoli leta 1500 in je predstavljalo moč mestnega sodnika, najpomembnejšega mestnega uradnika pred izvolitvijo župana leta 1504. Na žezlu se je prvič pojavil barvni rdeče-beli mestni grb: v emajlu je bela/srebrna trdnjava, podlaga grba pa je rdeča.

Mestni pečat. Ljubljana si je leta 1442 pridobila pravico do pečata z rdečim voskom za svojo lojalnost cesarju. Pečatnik je bil narejen tedaj oziroma vsaj do leta 1456, ko je ohranjena prva listina s tem pečatom.

Roka pravice. Lesena in kovinska roka, ki drži meč, je bila izdelana okoli leta 1500. Postavili so jo na sejem kot simbol sejemskega miru. Na ščitu je ohranjen renesančni ljubljanski grb. Pozneje so dodali še podobo zmaja.

Sveti Jurij. Skulptura iz polihromiranega lesa je bila izdelana ob koncu 18. stoletja v franciskanski rezbarski delavnici, ki je delovala v Ljubljani v 18. stoletju. Sveti Jurij je zavetnik mesta.

Županska veriga. Veriga je zdajšnji simbol mesta. Izdelali so jo leta 1994 iz zlata ter dragih in poldragih kamnov v barvah slovenske zastave po načrtih arhitekta Janeza Suha dolca. Veriga se na prsni strani spenja s Plečnikovim grbom Ljubljane, na hrbtni strani pa s ploščicami, ki nosijo letnici 1144 in 1994. Naredili so jo ob praznovanju 850. obletnice prve omembe mesta.

Mestni ključ. Ključ je iz 15. stoletja, našli so ga v Ljubljani (nedaleč od vicedomskih vrat), ko so jo v 19. stoletju poglobljali. V srednjem veku je bilo šest mestnih vrat, ki so jih vsak večer zaklepali.

Mestni grb. Kovinski grb Ljubljane iz 19. stoletja. Izdelan je bil v drugi polovici 18. stoletja. Uveljavile so se tri mestne barve: bela/srebrna za trdnjavo, rdeča za grbovno podlago in zelena za zmaja, ki so ga dodali mestnemu grbu ob koncu 17. stoletja. Vpeljala sta ga polihistor Janez Vajkard Valvasor in zgodovinar Gregor Dolničar.

Županski stol. Izdelan je bil v ljubljanski delavnici Naglas v prvi polovici 20. stoletja. Krasi ga ljubljanski mestni grb.

Steno Županske sobe med dru-

gim krasi portret župana Ivana Hribarja (1851–1941), ki še danes slovi kot najboljši ljubljanski župan. V letih od 1920 do 1926 ga je portretirala Ivana Kobilca.

Ob koncu ogleda bomo v drugem nadstropju prišli do še ene sobe – to je soba Poišči sam, kjer se srečamo s Povodnim možem, zapeljivcem iz Ljubljane. Stene sobe krasijo ilustracije Zgodb o Ljubljani Urške Stropnik. Ilustratorka je na podlagi scenarija za razstavo v sodelovanju s kustosi za vsako od tem stalne postavitve napravila ustrezno ilustracijo.

Zgodovina prenove

S priložnostno razstavo v sosednjem razstavišču KIC Mestnega muzeja z naslovom Okus po Ljubljani želijo v muzeju na simboličen način povezati preteklost s sedanjostjo, saj je na eni strani razstavljeno jedilno posodje iz 16. in 17. stoletja, ki so ga arheologi odkrili pri izkopavanjih v Turjaški palači, na drugi pa izbor izdelkov sodobnih keramičarjev. Razstavljali bodo Izток Mlakar, Barbara Plevnik, Boštjan Dobovšek in Mitja Klančar.

Od davnih začetkov gradnje (1654 do 1658) do sredine leta 1935, ko je dvorec na današnji Gosposki ulici kupilo mesto Ljubljana in ga namenilo Mestnemu muzeju Ljubljana, palača sama pripoveduje zgodbo o Ljubljani. Hišo je v drugi polovici 16. stoletja kupil Herbert Turjaški (von Auersperg). Do sredine 17. stoletja so po takratnem načelu združevanja več stavbnih parcel za nastanek večjih meščanskih hiš združili tri starejše ob-

Zibka z dojenčkom – miniaturna igrača iz 15. stoletja. V notranjosti keramične zibke leži dojenček, povit z zavoji po nekdanjih običajih.

te, iz katerih je s prezidavami v letih 1654 do 1658 nastala današnja Turjaška palača. S prezidavami se je spreminjala tudi v naslednjih obdobjih, zlasti v baroku. Zadnjo temeljitejšo prenovo je v dvajsetih letih 19. stoletja izvedel grof Weikhard Auersperg, zadnji maršal na Kranjskem.

Odločenost mesta, da ohrani ta edinstveni del kulturne dediščine prihodnjim rodovom, je leta 1998 botrovala odločitvi mestne občine Ljubljana za večletno investicijo v Turjaško palačo. Sledila je objava javnega urbanističnega in arhitekturnega natečaja za idejni projekt njene prenove, na katerem je komisija med enajstimi predlogi aprila 1998 izbrala projekt pod šifro Zavoj avtorjev Špele Videčnik in Roka Omana.

Gradbena dela so se začela jeseni 2000, vzporedno s stavbnimi in arheološkimi raziskavami ter protipotresno utrditvijo temeljev. V štirih letih načrtnega raziskovanja stavbne dediščine in kulturnih plasti na dvorišču Turjaške palače, ki je bila več stoletij dom ene najslavnejših kranjskih plemiških družin

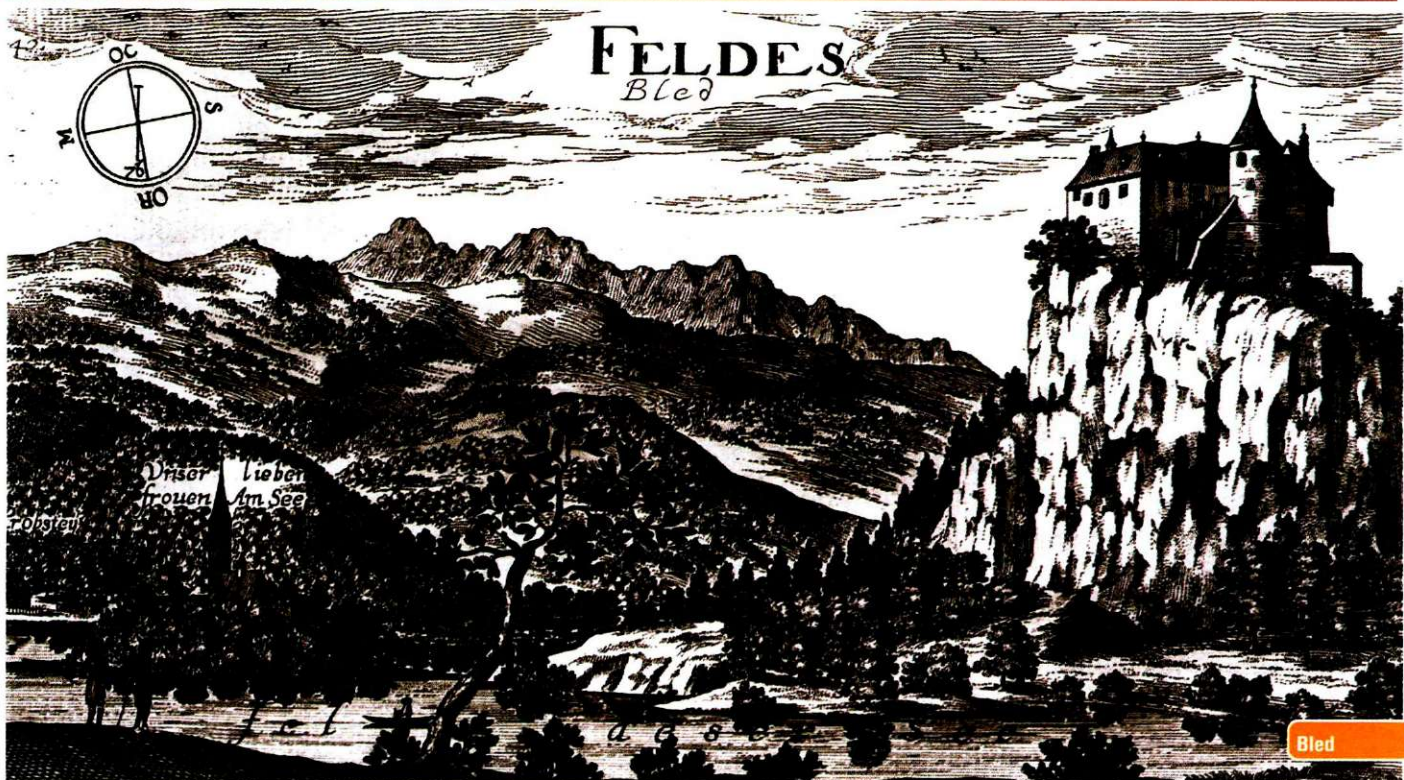
Auerspergov, so v Mestnem muzeju Ljubljana potrdili domneve, da štiristo let stara lepota skriva pod seboj celo večstopenjsko zgodovino: prazgodovinski les in žarna grobišča, rimsko cesto, ki je povezo-

vala vzhodna emonska vrata s pristaniščem na Ljubljani in so jo uporabljali vse do 15. stoletja, ob ostankih ceste so odkopali tudi dobro ohranjeno kloako z začetka 1. stoletja, našli pa so tudi peč za žganje keramike iz tretjega stoletja. Ohranjanje arheološke in stavbne dediščine 16. stoletja ter poznejših obdobjev je bilo eno glavnih vodil pri prenovi palače, tako da so ostaline preteklosti tudi danes dostopne obiskovalcem Mestnega muzeja Ljubljana.

Mestni muzej je izdal tudi knjigo o prenovi z naslovom Preobrazba Turjaške palače. V njej sta zanimiva predvsem dva prispevka: Uroš Lubej je pod naslovom Auerspergi in njihova grofovka palača v Ljubljani orisal njeno zgodovino, Martin Horvat pa pod naslovom Rezultati stavbnih raziskav Turjaške palače arheološka in gradbenozgodovinska odkritja.

Med številnimi predmeti, ki so jih prav tako našli pri arheoloških raziskavah, naj na tem mestu omenimo le dva, ki sta še posebej zanimiva: prvi je zlata zapestnica iz sedemnajstega stoletja, za katero utemeljeno menijo, da je krasila zapestje ene od žensk iz družine Turjačanov, najverjetneje Ane Elizabete baronice Auersperg, najstarejše sestre Janeza Andreja, ki je zgradil Turjaško palačo. In drugi, prav zadnji predmet, ki so ga našli letos poleti, je igrača iz 15. stoletja, majhna keramična zibka z dojenčkom, povitim z zavoji po nekdanjih običajih. Našli so jo na dnu srednjeveškega vodnjaka, ki je spadal k predhodnici palače.

V. M.

Valvasorjeve grafike

Izšla je mapa 12 izbranih podob slovenskih krajev, ki jih je leta 1679 Janez Vajkard Valvasor objavil v delu *Topographia Ducatus Carnioliae modernae* (*Topografija sodobne vojvodine Kranjske*). Izbrani kraji so: Bled, Idrija, Kostel, Kranj, Ljubljana, Novo mesto, Rakovnik, Ribnica, Socerb, Škofja Loka, Vipava in Vrhnika.

Baron Janez Vajkard Valvasor (1641—1693), geograf, etnograf, historiograf, kartograf, naravoslovec, zbiratelj, risar in založnik, je skupaj s svojimi bakrorezci in grafiki na gradu Bogenšperk deset let pred izidom knjige *Slava vojvodine Kranjske* izdal *Topografijo sodobne vojvodine Kranjske*. V njej je zbral 319 bakrorezov mest, trgov, samostanov in gradov na tedanjem Kranjskem in Koroškem. Upodobitve so redke in zato neprecenljiv dokument, ki priča o videzu naših krajev v 17. stoletju. Med njimi je založba Rokus izbrala 12 podob in jih znova natisnila.

Spremnio besedo o Valvasorju

in njegovi topografiji, iz nje tudi povzemamo, je napisal dr. Branko Reisp, dr. Janez Bogataj je napisal krajši esej *Valvasorjeva grafična pričevanja o življenju na Kranjskem v Topografiji Kranjske*. Dodatno besedilo dr. Ivana Stoparja govori o dvanajstih izbranih krajih, ki so predstavljeni s fotografijami Dušana Ježa, posnetimi iz istega zornega kota, kot jih je lahko pred 300 leti videl Valvasor.

Najprej skicirna knjiga

Topographia Ducatus Carnioliae modernae, izdana v grafičnem zavodu na Bogenšperku leta 1679, je knjiga, ki naznanja Valvasorjevo najpomembnejšo delovno usmeritev v prihodnje, je namreč prvi začetek uresničevanja naloge, katere cilj je bil tujce seznaniti s Kranjsko, domačine z njihovo domovino in pustiti sporočilo tudi prihodnjim rodovom ter katere končni dosežek je bilo epohalno delo *Slava vojvodine Kranjske*. Predloga in podlaga za navedeno izdajo je skicirna knjiga za topografijo Kranjske, ki je v bel pergament vezan kodeks ve-

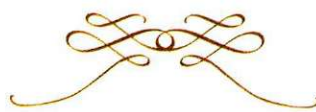
likosti 20,4 x 29,5 cm. Listi so velikosti 19,5 x 29 cm. Na notranji strani platnic je Valvasorjev ekslibris. Zvezek vsebuje 358 risb, izdelanih z rdečo kredjo, s peresom ali tušem. Ob risbah so včasih korekture, opazke in navodila za izdelavo končne predloge za bakrorezca oziroma za izdelavo bakroreza.

To gradivo nam tudi pojasnjuje, kako so v grafični delavnici na Bogenšperku nastajale bakroreze-

ne podobe. Navadno je bila najprej pripravljena skica predmeta od spredaj. Glavni predmet je bil natančno izrisan, pokrajina pa podana le v najosnovnejših potezih. Pogosto so po tej bežni skici v delavnici izdelali natančnejšo risbo. Šele ta je bila prava predloga za grafika. Druga vrsta skic je nastala prav tako v naravi, vendar so bile tako skrbno izdelane s peresom, tušem ali z rdečo kredjo, da jih je grafik lahko uporabil za predlogo brez posredne risbe. Najmanj je bil v rabi tretji način, to je po prvotni skici izdelana perorisba, ki skrbno posnema videz bakroreza. Tolikšne olajšave grafik ni potreboval, saj mu je zadostovala le natančnejša risba glavnega predmeta, katerega obrise je v zrcalni obliki prenesel na ploščo ter nato dopolnil pokrajino in okolico po shematičnih konvencijah svoje stroke. Iz opisanega postopka tudi razberemo, da je bil natančnejše prikazan le osrednji objekt, ponavadi grad, pokrajino pa je grafik po svojem občutku precej svobodno spreminjal.

12
izbranih podob

Album bakrorezov

Končni sad skicne knjige za topografijo Kranjske je bil album bakrorezov s polnim naslovom *Topografija sodobne vojvodine Kranjske, to so podobe vseh mest, trgov, samostanov in gradov, kot sedaj stojijo v vojvodini Kranjski*. Delo ima poleg naslovnega bakroreza še 319 bakrorezov mest, trgov, samostanov in gradov tedanje Kranjske. Redki primerki izdaje imajo dodan še s številko 39 označen list z upodobitvijo Ajmanovega gradu, ki so ga okoli leta 1679 šele gradili, zato ga je Valvasor upodobil nekoliko kasneje in ga vključil v nekatere pozneje sestavljene izvide.

Za naslovnim listom, ki ga je v baker vrezal A. Trost, je na dveh straneh Valvasorjevo latinsko posvetilo deželnim stanovom Kranjske in prav tako na dveh straneh latinsko voščilo P. Ritterja-Vitezovića. Sledi 319 oziroma 320 po abecedi nemških krajevnih in grajskih imen urejenih listov. Nemškim imenom so z malo izjemami dodana tudi slovenska. Listi so sicer oštevilčeni, toda nedosledno, saj so nekatere številke izpuščene, druge se ponavljajo, nekatere, sicer iste upodobitve so včasih različno oštevilčene, pojavljajo pa se tudi manjše vsebinske razlike. Toda vsi listi imajo v levem ali desnem kotu zgoraj vrisano vetrovnico ali kompasno rožo z označenimi glavnimi stranmi neba. Puščica kaže v smer položaja opazovalca, pripisane številke so koti, pogosto netočni, od najbližje smeri neba.

Avtor je bil Valvasor

Skupaj je samostojno ali v okviru drugega prikaza upodobljenih 252 gradov, 40 grajskih razvalin, 11 samostanov oziroma cerkvenih poslopij, 5 fužin in rudnikov, 32 trgov, 19 mest in še nekaj drugih lokalitet, nekaj tega celo v dveh ali treh različicah. V tem, da vsebuje skoraj vsak sedež zemljiškega gospodstva najmanjši gradič ali dvorec, je topografija popolnejša od podobnih tujih publikacij.

Na koncu albuma je objavljen seznam upodobitev, sestavljen iz nemškega in slovenskega dela. Obsežnejši je nemški seznam na 12 stra-

Idrija

neh. Po abecedi navaja gradove in kraje, pove, v katerem delu oziroma četrti dežele stoje in kdo je lastnik gospodstva. Severno in osrednjo Istro, ki je kot peti del dežele v tem času upravno spadala h Kranjski, je Valvasor v seznamu uvrstil k Notranjski. Seznam se konča s številko 312 (Ydria). Več kot dve tretjini slik iz topografije Kranjske, natančneje 226, je Valvasor pozneje uporabil za *Slavo vojvodine Kranjske*. Ker so bile plošče predolge za njen format, so jih morali na levi ali na desni strani, včasih na obeh, odrezati za 4 do 5 cm. Nekatere signature in marsikatera zanimiva podrobnost z robov slik so s tem seveda odpadle, delno je bila porušena tudi kompozicija slike. Novo ploščo so napravili v primeru, če širina upodobitve gradu ali naselja ni dovoljevala rezanja

plošče, ali redkeje, če je bil objekt od leta 1679 do izdaje *Slave* leta 1689 toliko spremenjen, da se je Valvasor odločil napraviti novo upodobitev. Avtor skicne knjige in njene nasledka, albuma bakrorezov Kranjske, je bil Valvasor ne le kot pobudnik, organizator, naročnik in plačnik, ampak tudi kot glavni ustvarjalec in končni redaktor slik. To izhaja iz njegovih lastnih izjav na več mestih v njegovih delih.

Slovenija pred 300 leti

S tem grafičnim albumom nam je Valvasor zapustil podobo naše domovine, kakršna je bila pred več kot 300 leti, saj odpira vpogled v svet gradov in naselij konec 17. stoletja. V 18. stoletju se je namreč začela živahna stavbarska dejavnost, gotske stavbe so nadomeščali z ba-

ročnimi ali jih vsaj baročno preizdajali. Številni gradovi so tudi že propadli, za študij tovrstnih stavbnih kompleksov pa daje topografsko gradivo Valvasorjeve delavnice dosti opore. Poleg upodobitve osrednjih stavb so dragoceni slikovni viri tudi upodobitve graščinskih in kmečkih gospodarskih poslopij in stavbnih detajlov. Včasih so zanimivi še drobni prizori ob robovih slik. Velika zasluga Valvasorjeve grafične delavnice so bogati slikovni viri že iz 17. stoletja, kajti v primerljivem obsegu in izraznosti se taki viri pojavijo spet šele z iznajdbo litografije v prvi polovici 19. stoletja. Razmeroma številne poznejše izdaje, priredbe in prevodi Valvasorjevih del zgovorno pričajo, kako neizčrpni in vedno sodobni so plodovi njegovega ustvarjalnega duha. I. Ž.

Kostel

Komunistični genocid 11. del

11. oktobra 1942 je Dolomitski odred napadel vaško stražo pri Toškem Čelu, 12. oktobra pa še pri Gabrju. 13. oktobra se je Šerčerjeva brigada spopadla z vaško stražo na Padežu in Pokojišču. Bataljon Šerčerjeve brigade je 15. oktobra napadel vaške stražarje pri Vagovki nad Sodražico.

Šerčerjeva brigada je 17. oktobra napadla vaško stražo na Spodnjem in Gornjem Brezovem, Blečjem Vrhu in Dednem Dolu pri Višnji Gori, nato pa še 9. oktobra pri Polici pri Grosupljem. V noči na 20. oktober se je Tomšičeva brigada premaknila s krimskega območ-

ja čez dolensko železnico na območje Molnik-Lipoglav, zato da je skupaj s 3. bataljonom Zapadnodolenjskega odreda napadla postojanke vaških straž v bližini Ljubljane: Polje, Dobrunje in Bizovik. 23. oktobra je Šerčerjeva brigada napadla postojanko vaške straže v Dobcu, 26. oktobra pa Dolomitski odred vaške stražarje na Korenu nad Horjulom.

Ob teh lapidarnih podatkih o partizanskem početju jeseni 1942 se človeku milo stori, ko bere razne izjave, kako je treba partizanskega "osvobodilnega duha" razločevati od komunistične revolucije. Kdo pa je izvajal komunistično revolucijo, če ne različne vojske, ki jih je ustanovila in vodila Komunistična partija Slovenije, med njimi pa so bili partizani najbolj množična? Človeku pač že lahko močno preseda ta prepad med željami, idealiziranjem

in posledično mitom, ki je povezan s partizanstvom na eni strani in resničnostjo dogajanja med vojno, o kateri nam govori neizmerna količina literature na to temo, ki pa je očitno nihče ne bere, na drugi.

"Poplah zaradi represalij"

Sekretar okrožnega komiteja KPS Grosuplje Ivan Erjavec je 25. oktobra 1942 poslal Edvardu Kardelju poročilo, v katerem je med drugim zapisal, "kako dobro bi učinkovala za ta predel in za celo okrožje posrečena akcija proti boštanjski beli gardi".

26. oktobra 1942 je Kardelj pisal Zdenki Kidrič: "Situacija med emigranti: Po likvidaciji Natlačena je nastopil na tem sektorju precejšen poplah zaradi represalij. /.../ Trenutno prevladuje nekako sledeče mišljenje: Dobro je, da je zadela izdajalce – zlasti Natlačena – kazni. Ker pa so repre-

salije tako krute, da se je bati občutne oslavitve kadrov OF, bi bilo začasno umestno spremeniti akcije prevenstveno v pravcu propagande."

Isti dan je poročilo poslal tudi Jože Moskrič, zaupnik CK KPS: "Bataljon Tom. brigade je ponoči izvršil akcijo v vasi Perovo pri Grosupljem. Zalotil je vaščane pri sestanku, ki jim ga je držal neki kaplan iz Stare vasi. Kaplana in še enega bega agitatorja so odpeljali /kaplana Antona Hočevarja so partizani umorili 26. oktobra 1942 v gozdu pri Molniku, op. I. Ž./, drugim so pa naredili govor in jih izpustili. V neki hiši so odkrili delavnico, kjer so se izdelovali čevlji in nahrbtniki za bega, kar so seveda zaplenili, poleg tega pa tudi nekaj živine in drugih živil."

Tudi tu lahko najbolj nazorno vidimo, kako so partizani "izdelovali" protirevolucijo. Politično dru-

gače misleči so bili "zaloteni" in "agitatorji", bili in počeli so torej nekaj prepovedanega. Za boljsevidno miselnost seveda! To, da pa so partizani vaščane nadlegovali in jim "naredili govor" ter "izpustili", "odkrili delavnico" čevljev in nahrbtnikov, kar "so seveda zaplenili", zraven pa še "nekaj živine in drugih živil", "agitatorja" pa umorili, to je bilo za boljsevidno miselnost nekaj najbolj normalnega. Roparsko in zločinsko početje je bilo torej nekaj običajnega, žrtve tega početja pa so bili vredni le inkriminalizacijskega besednjaka. Propartizanska literatura - do danes je je izšlo za "cele gore" - je dobesedno nabita s takšno miselnostjo. In še danes se takšen odnos do ljudi in dogodkov tako v preteklosti kot tudi v sedanjosti še naprej vzdržuje. Ne razvidijo ga in ga ponavljajo celo nekateri največji umi na Slovenskem.

"... samo 3 mrtvi"

28. oktobra 1942 je Jože Moškrlec poslal Kardelju še eno poročilo: "Rezultat zadnje akcije tudi ni bil takšen, kakor sem poročal. Na primer Govše ni bil ubit, pač pa jo je dobil le s kopitom po glavi, a je že dober. Bil je pa eden naših ubit, a dva sta sedaj umrla od ran. Tudi za rezultat v Bizoviku se točno ne ve. Bega govorijo, da je bilo le pet ubitih. Kaplana, ki so ga ujeli na Perovem, so ustrelili, drugi jim je pa menda ušel. Stanje po vaseh raste in pada kakor barometer. Trenutno je precej ugodno, a jutri se že lahko spremeni."

Isti dan je poslal Kardelju in Kidriču poročilo tudi Ludvik Smrekar, komandant III. bataljona Zapadnodolenjskega odreda: "Uspeha na akcijah v glavnem nismo imeli, ker so bile razne neprilike. V Bizoviku so se rešili vsi Belogardisti in sicer po končanem požaru. Naša napaka je bila ta, da nismo nasuli v dotično klet bomb. Ostali dve akciji (Dobrunje in D. M. v Polju) pa nam ravno tako nista uspeli, ker so jim hišni zakloni najboljši. V glavnem je uspeh v tem, da smo jim zažgali hišo, v kateri so se hoteli utrditi. Po poročilih so bili samo 3 mrtvi, mi pa smo imeli 3 težje ranjence, od katerih sta 2 že umrli, in 3 lažje ranjence. /.../ Iz Polja poročajo, da je v Polju okrog 200

belih, Dobrunje in Bizovik pa bosta imela tudi približno - 120."

Več kot eno leto so partizani pobijali Slovence in jih do tega trenutka ubili že okoli tisoč, mnoge tudi z najhujšim "obrednim" mučenjem. S temi poboji in s strupeno sramotilno in lažnivo propagando so povzročili, da so se prizadeti morali (!) organizirati v samoobrambne enote. Zdaj, ko so jih ti, ki so jih prej s svojimi zločini povzročili, v nadaljevanju sistematično napadali in nadaljevali s politiko uničevanja in zločinstva, so bili, kot vidimo iz teh poročil, zelo nesrečni, če niso mogli v njih poročati o velikih "us-

pehah" - torej o velikih množičnih zločinah, tako rekoč o genocidu.

"Drugi dan ... panika"

28. oktobra 1942 sta Kardelj in Kidrič pisala IO OF v Dolomite: "Jaz sem prišel sem točno isti dan, ko je bil likvidiran Natlačen. Prvi dan - splošno dobro razpoloženje. Drugi dan, po streljanju talcev - panika. Panika tudi in celo predvsem v aktivu OF. Moral sem se kar potiti, da sem prepričal naše najozje delavce, da je v resnici Natlačena likvidacija dogodek, ki je dokončno nagnil tehtnico v našo korist."

Tudi iz tega primera jasno vidimo, kaj je bila v resnici OF (Osvob-

bodilna fronta). Bila ni ne pluralistična politična organizacija, ne samostojno politično telo, prav tako ne transmisija Komunistične partije. Osvobodilna fronta je bila le maska za Komunistično partijo oziroma za komuniste in njihove simpatizerje oziroma podpornike, saj je bila v resnici le zbor komunistov in njihovih tesnih privrženec.

29. oktobra 1942 je Kardelj pisal Francu Leskošku v Dolomite: "Mislim, da smo mi napravili napako, ker nismo vrgli parole: pred belogardističnim terorjem vsi za borbo sposobni v partizane. Še je čas in je potrebno vsepovsod vreči to parolo. Bilo bi dobro, da GL/avni/š./tab/ izda letak v tem smislu in ga razširite po vsej Sloveniji: Vsi za borbo sposobni v partizane! Oborožite se z belogardističnim orožjem, pobijajte b. g. in jim jemljite orožje! /.../ Če tega ne bomo storili, bo bela garda neprestano rasla."

Znova in znova lahko vidimo, za kako narobe svet je šlo pri Kardelju oziroma pri komunistih. Govoril je o "belogardističnem terorju", v resnici pa je šlo za komunistično-partizanski teror. Vidimo tudi, kako pomembna je bila propaganda, saj so komunisti le z njo lahko sprevečali laž v "resnico".

Partizani in VKP(b)

30. oktobra 1942 je IO OF dobil poročilo od Ivana Erjavca, sekretarja okrožnega komiteja KPS Grosuplje: "Danes sem imel priložnost pomeniti se z ljudmi iz Tomš. brigade glede akcije na boštanjsko bega. Mnenja so, da se ta v vaseh ne more poiskati, ker so vasi preveč med italijanskimi posadkami, pač pa ji bodo poskušali priti drugače do živega. Je pa že skrajni čas, kajti 28. tega meseca so morali priti vsi moški od 15. do 45. leta starosti iz še 14 vasi na ustanovni bega sestanek, kjer so jih prisilili, da bodo morali prvi teden v novembru sprejeti orožje. Če bi pa boštanjsko bega v pravem času zadeli v živo, bo morda le kaj zaleglo. Vsak teden pride v Škocjan in okolico patroljiraj 50—60 bega iz Dobrepolj. Za nas terence, ki delamo na tej strani, je zelo nerodno, ker smo navezani samo nase."

31. oktobra 1942 je Kardelju poslal poročilo Boris Ziherl, sekretar ko- »

• Josip Vidmar, "kulturni vodja" revolucije, in zakonca Zdenka in Boris Kidrič, ki sta bila poleg Edvarda Kardelja v najožjem vrhu revolucije, ki jo nekateri še vedno imenujejo "narodnoosvobodilni boj"

• Po partizanskem napadu na Kočevje je ostalo eno samo uničenje: na desetih trupel, kraj pa povsem opustošen.

» misije za agitacijo in propagando pri CK KPS: "Glede Tvojega mišljenja, da bi napisal nekaj za partijske kurze, mislim, da bi bilo treba napisati kratkomalo cele teme, in sicer bi bile to 4 glavne teme: 1. partija; 2. teorija revolucije in rev. oblasti; 3. problemi soc. izgradnje v SSSR; 4. teorija države v zvezi z novo sov. ustavo. To bi bil minimalni program, ki bi se naslanjal na ustrezajoča poglavja iz VKP(b) in iz Stalinovih Vprašanj leninizma."

"Očiščevalne akcije"

Isti dan je Kardelju in Kidriču poročal Ludvik Smrekar, komandant III. bataljona Zapadnodolenjskega odreda: "Hrane še imamo za silo, ker jo gremo vedno iskati k belogardistom. /.../ Sedaj z imenovanim bataljonom /Udarni bataljon Toneta Tomsčiča/ skupno postavljamo belogardistom zasede. Ugotovili smo, da bomo imeli tako največ uspeha. Torej v Dev. Mariji v Polju je okoli 200 bega, v Bizoviku okoli 80, v Dobrunjah okoli 40—50 in na Polici okoli 80—100."

Štab "udarne" brigade Matije Gubca je 12. novembra 1942 o bojih in delu brigade napisal poročilo, iz katerega navajam podatke o spopadih s protirevolucijo (brigada je bila ustanovljena 4. septembra): "7. IX. Napad bege na taborišče še neformiranega II. bataljona pri Blečjem vrhu blizu Trebelnega. Napad odbit. Izgube bege 4 mrtvi, 2 težko ranjena - naše izgube: 1 ranjen /spopad med Drecjim in Blečjim Vrhom blizu Trebelnega je bil 5. septembra/. Istega dne spopad naše patrolne z bego - naše izgube: 1 mrtev.

Zadržanje partizanov precej slabo. /.../

20. IX. /Bilo je dan prej, 18. septembra./ Očiščevalna akcija brigade s 4 bataljoni v vaseh Hrastov Dol, Orlaka, Selca-Roženpelj. V Hrastovem Dolu je bil odpor bege strt (III. bataljon) - zaplenjeno 5 pušk in 10 bomb. Miting. Na Orlaki ni bilo odpora - miting. V Selcih je okoli 10 oboroženih begov uslo. Miting. /.../

2. X. Akcija I. bataljona proti begi pri Sv. Križu. Obleganje v cerkvi zabarikadiranih begovcev, ki jih rešijo Italijani. Ubit denunciant - begovec Toni. /.../

4. X. Napad na bego v Škocjanu. Čeprav so naši bombaši vdrli že v

• Ivan Maček-Matija in Franc Rozman-Stane. Prvi se je pred vojno kalil v Sovjetski zvezi, drugi v Španiji. Moža v lepih oblekah in z nasmehom na obrazu sta bila v resnici med najhujšimi vojnimi zločinci na Slovenskem sploh.

1. nadstropje - akcija ni uspela. Vzrok: eksploziranje naše težke bombe v 1. nadstropju. Izgube bege: mrtev organizator Markoljc - naše izgube: 2 mrtva, 1 težko ranjen, 8 lažje ranjenih. Zadržanje partizanov zelo dobro. Neuspela akcija ni negativno vplivala nanje. /.../

8. X. Miting v Zagradu in rekvizicija Rupar - ...vas. /.../

18. X. Akcije na Sp. Brezovo, Blečji vrh in Dedni Dol. Sp. Brezovo: belogardisti so streljali iz več hiš, nazadnje so se zabarikadirali v eno. Naši dobili 3 puške; en belogardist ubit, 2 poslopji zažgani. Imeli smo napačne informacije, ki so nam jih dali terenski delavci.

Dedni Dol: Begovci so nas pričakovali, ker so bili opozorjeni na

nas zaradi streljanja v Sp. Brezovem. Po par streljih so se umaknili in nas pričakovali po različnih zasedah. Izvedli smo rekvizicijo pri glavnem organizatorju Skloropu.

Blečji vrh: Prebivalstvo pobegnilo. Našli smo 1 bombo pri Vidicu, ko smo mu rekvirirali.

19. X. Napad na Polico. Vdor v vas. Hiša, iz katere so streljali, je bila požgana in skozi okno vržena bomba.

22. X. Spopad na Primskovem z begovsko zasedo. Zadržanje naših odlično. Izgube bega: 1 mrtev, 2 ranjena - naše: 3 lažje ranjeni. Istega dne več spopadov naših z bego na Primskovem. /.../

1. XI. Napad kombiniranega bataljona na Primskovo. Begovci pregnani s Kopačije. Hiša zasuta z bom-

bami in eno poslopje požgano. Bega se zabarikadirala v cerkev. /.../

5. XI. Rekvizicija pri 'Pavletu' v Zburah."

Pod poročilo sta se podpisala komandant Lado Ambrožič in politkomisar Viktor Avbelj. Poročilo jasno kaže, kaj so počeli oziroma kaj so bili partizani. Bili so izrazita partijska vojska, ki je vse podrejela revolucionarnemu terorju nad notranjim političnim nasprotnikom.

"Likvidatorska skupina"

Potem ko je 22. oktobra 1942 Gubčeva brigada prvič napadla Primskovo (isti dan oziroma noč je Tomsčičeva napadla Bizovik, Dobrunje in Polje), sta 24. oktobra napad v svojem poročilu omenila člana IO OF Stična Radko Polič in Edo Turnher. Navedla sta tudi več podatkov o organiziranju protirevolucije na območju Stične: "Oborožitev vasi v tem sektorju stalno narašča, seveda obenem število belogardistov, oziroma bolje, prisiljene milice. Tako so nadalje oborožili vas Česnjice nad Št. Vidom, baje že tudi Petrušnjo vas pri Št. Vidu, Sp. Drago, Stransko vas pri Stični (ob progi) in delno tudi že Stično, dalje Vrh nad Višnjo goro. Pravijo, da znaša število te milice v stiški občini okoli 150 mož. Glavni vodji sta bivša žandarja Oblak in Zupanc iz Stične in bivši jugosl. oficir Nadrah iz Mleščevega /Jože Nadrah, poročnik stare jugoslovanske vojske, je postal poveljnik protirevolucionarne enote, ustanovljene 20. novembra 1942 v Hudem pri Stični/. Okrog 20 do 30 jih stalno patrolirajo. /.../ Njihova morala ni na višku. V Metnaju je eden metal puško po tleh. Glavni stan imajo v hiši dr. Fedrana na Hudem.

Tudi samostan je sedaj stopil odkrito v akcijo in dela s polno paro. Ljudi silijo in zavajajo na vse mogoče načine. Glavno besedo ima znani pater Placid /Grebenc/.

Akcija Gubčeve brigade na Primskovo in Temenico, izgleda, ni najbolj uspela. Reči moram, da veliko vlogo pri tem zopet igra slaba konspiracija, saj so o tem v brigadi sami šušljali že teden dni poprej. /.../

Organizira se tudi likvidatorska skupina (varnostna služba), ki jo bo vodil tovariš Veja."

Nadaljevanje prihodnjic
Ivo Žajdela

Sence nad oazo

Založba Lipa Koper

Milan Gregorič je eden najboljših poznavalcev slovensko-italijanskih odnosov na zahodni meji. To je pokazal že s svojima prejšnjima knjigama *Politični ciklon nad Istro* (1997) in *Slovenija v tesnem objemu zahodne sosede* (2002). Še podrobneje obravnava to snov v svoji zadnji knjigi *Sence nad oazo sožitja*. V njej na nazoren način predstavi naboj sožitja, ki je vladal na Koprskem v zadnjih dveh desetletjih, ko je bila postavljena sedanja, skoraj monumentalna manjšinska varstvena zakonodaja. Osvetli posledice potresnih sunkov, ki so ob

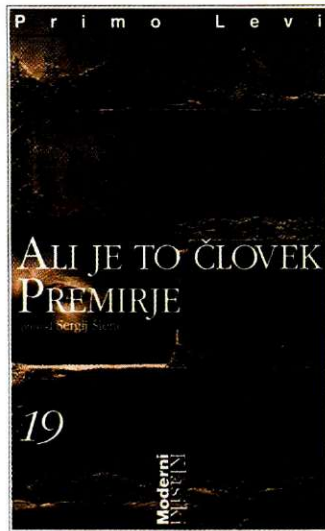

razpadu Jugoslavije dosegli Istro, s poudarkom na številnih spornih in neprijaznih političnih izbirah vodstva Unije Italijanov ter reakcijah večinskega naroda nanje, pri čemer so se nad oazo sožitja zgrnile sence. V dogajanje so v pravi pučistični maniri posegli tržaški nacionalisti.

Ali je to človek

Cankarjeva založba

Primo Levi, kemik iz Torina, se je po razpadu fašistične Italije septembra 1943 pridružil partizanom, vendar ga je že čez nekaj mesecev zajela fašistična milica. Ker je bil Jud, so ga izročili nacistom, ti pa so ga deportirali v Auschwitz. Kot sam pravi, je bila njegova sreča to, da je leta 1944 nemška vlada zaradi čedalje večjega pomanjkanja delovne sile sklenila podaljšati povprečno življenjsko dobo ujetnikov, določenih

za likvidacijo. Izobrazba mu sicer ni prihranila groze, naporov, bede, mu je pa omogočila, da je lahko vzel v roke svinčnik, zvezek in si privoščil nekaj samote. Zapisane nastale v taborišču, je pozneje dopolnil in izdal pod naslovom *Ali je to človek*. Iskreno analizo in zgodovino človekovega ponižanja, razžaljenja, degradiranja, ki je postala klasika 20. stoletja, dopolnjuje pripoved *Premirje* - o dolgotrajni poti iz taborišča domov in blodenju po Evropi, ki se po kolektivni blaznosti še ni spametovala.

Evropa brez Evropejcev

Založba Sophia

Kaj je Evropa? Kdo je Evropejec? Bomo Slovenci z vstopom v Evropsko zvezo že tudi avtomatično deležni ne samo pravic, ki izvirajo iz evropskega državljanstva, ampak tudi spoštovanja, ki izhaja iz druženja med enakimi? Kako dolgo bo trajalo, da se bo evropski mentalni prostor osvobodil dediščine tradicionalno razdeljene celine, ki je na zahodu Evrope vzpodbujala globoke in dolgotrajne procese odpora, sumničavosti ali pa vsaj ravnodušnosti do dežel in ljudi na terra incognita njenega vzhoda? Takšna vprašanja si postavljajo mnogi. Aleš Debeljak v tej knjigi nanje odgovarja tako, da kritično analizira in informativno predstavi razvoj evropske ideje, pri tem pa še zlasti pozorno osvetljuje razmerje med slovenskimi in evropskimi plastmi identitet.

Mythologica Slavica

Založba ZRC

Tudi 6. številka znanstvene revije *Studia mythologica Slavica*, pripravlja jo Inštitut za slovensko na-

rodopisje ZRC SAZU, prinaša več zanimivih prispevkov. V prvem poglavju *Slovanska mitologija - viri in rekonstrukcije* so objavljeni trije prispevki, med njimi *Astronomske osnove nekaterih zgodnesrednjeveških kulturnih točk v Pragi*. V drugem poglavju *Semiotične interpretacije ljudskega izročila* je objavljenih sedem prispevkov, med njimi trije slovenskih avtorjev: *Kozmologija in boštva v slovenskem ljudskem pripovednem in pesniškem izročilu* (Monika Kropelj), *Šamanizem na Slovenskem? Dileme o pojmi in pojavih šamanizma, obsedenosti in ekstaze* (Zmago Šmitek), *Raziskovanje čarovništva na terenu. Čarovništvo kot večplasten verovanjski sistem* (Mirjam Mencelj). Žal so razen dveh vsi drugi prispevki objavljeni v tujih jezikih, kar je ob možnostih, ki jih omogoča internet, škoda.

Idiot

Založba Sanje

Roman Fjodorja Mihajloviča Dostojevskega *Idiot* spada med viške svetovne literature. Napisan je bil leta 1868, v njem pa avtor realistično obravnava ne le svoja opazovanja družbe, v kateri je živel, temveč tudi svoja osebna doživljanja. V romanu se precej posveča občutkom, ki jih ima na smrt obsojeni v zadnjih trenutkih pred izvršitvijo kazni, pa tudi sušični bolnik, ki so mu štet dni, opisuje pa tudi svojo dedno bolezen epilepsijo. Dostojevski je skozi glavnega junaka upodobil nekakšen samosvoj, pogovorni ideal človeka, kakor si ga je očitno za-

mišljal v svojem bogoiskateljstvu in ga med drugim videl tudi v osebi Jezusa Kristusa. Skozi ves roman je v ospredju vse, kar je pisatelja bolelo, saj si je zamisljal, da je tudi kritika tistodobnih razmer ena od nalog pisatelja.

Spoznajmo EZ

Prešernova družba

Pod naslovom *Spoznajmo Evropsko unijo* je založba izdala ilustriran priročnik za mladino, v katerem je skozi sliko in besedo predstavljena zgradba in vsebina EZ. Snov je razdeljena v tri poglavja. V prvem je predstavljena Evropa kot skupen dom: njena zgodovina, graditev, življenje in upravljanje v EZ, evroobmočje in odnos Evrope do preostalega sveta. V drugem spoznamo ljudi v EZ: pokrajinsko raznolikost, mesta in podeželje, jezike, verstva, promet, ceste in železnice, pristanišča in letališča,

obveščanje in sporazumevanje ter okolje. Tretje govori o življenju v EZ: kakovost življenja, šolstvo, kultura, delo, proizvodnja in enotni trg.

Berilo za 6. razred

Založba Mladinska knjiga

V šolah dobro sprejeto in poznano besedilo *Kdo se skriva v ogledalu - Berilo za 6. razred devetletne in 7. razred osemletne osnovne šole* je dobilo novo obleko: avtorji Berta Golob, dr. Vida Metod Udovič, Miha Mohor in dr. Igor Saksida so besedila pregledali in dodali sodobne podatke; najboljši slovenski ilustratorji pa so jim z raznovrstnimi ilustracijami vdahnili slikovitost in aktualnost.

L. Ž.

Komaj preživeli iraški zapor

Pričevanje Antona Tiholeta, enega od treh Slovencev, in Palestinca, ki so bili pred dvaindvajsetimi leti zaprti brez obtožnice. Danes so nam kraji, kjer je takrat v Iraku delal in bil zaprt Tihole, precej znani, saj skoraj vsak dan slišimo o njih v medijih. Njegovo pričevanje razkriva kakšen je bil režim Sadama Huseina.

V "neuvrščnem" Iraku na vojaških gradbiščih

Zgodba neverjetnih razsežnosti ima korenine v začetku osemdesetih let, takoj po smrti Josipa Broza Tita, ki je bil Sadamov veliki prijatelj v krogu neuvrščnih. Zaradi druženja v tej navezi smo sicer že za njegovega življenja dobili nekaj nafte, a je bilo treba vso dobro plačati, predvsem z vojaškimi in drugimi strateškimi političnimi posli, ki so jih po Titovi smrti nadaljevali predsedstvo SFRJ, Zvezni izvršni svet (ZIS), Zveza komunistov Jugoslavije (ZKJ), Jugoslovanska ljudska armada (JLA), Služba državne varnosti (SDV) in druge politične institucije v državi. Z grožnjami Na delo v tujino moraš, ali pa vzemi delavsko knjižico in zapusti podjetje! so reševali tudi številne trenutne situacije. Zato je marsikdo moral opravljati razne posle, ki bi jih drugače v življenju še pogledal ne.

Takšno gradbišče je bila tudi velika letalska baza P 202 D okoli 80 km jugovzhodno od Bagdada. Že sama pripravljala dela in postavitve betonarne, asfaltne tovarne in naselja za delavce niso bila mačji kašelj, da o vojaških bunkerjih in drugih objektih za 5.000 vojakov niti ne govorimo. Drugod po Iraku so se gradila še Col 6 in Col 7 pa tudi P 202 C, hoteli in več drugih večjih in manjših objektov. V Iraku so gradila tudi številna podjetja iz drugih držav. Marsikatera zgodba o velikih zaslužkih se je mnogim sprevrgla v zgodbo o iraških izsiljevanjih, neplačanih zadnjih obrokih za

posle, usodah ob prometnih nesrečah ali pa čisto osebnih mračnih zgodbah. Tako mračno zgodbo so v iraškem zaporu doživeli in komaj preživeli tudi Anton Tihole in še dva zapornika iz Slovenije, četrti pa je bil arabski prevajalec na jugoslovanskem gradbišču.

Tone Tihole v SCT

Tone Tihole je v SCT prišel kot voznik leta 1978, ko so obnavljali letališče Brnik. Pred tem je bil že 18-krat na dolgih poteh po Iranu, Iraku, Siriji, Jordaniji in Kuvajtu. Razmere v državah Bližnjega in Srednjega vzhoda je torej dokaj dobro poznal že prej. Nato je napredoval na mesto strojnega oziroma prometnega referenta in je bil pred odhodom v Irak z znanjem nemščine leta 1980 zadolžen tudi za prevzem vozil v münchenski tovarni MAN. Vozili so jih v Slovenijo oziroma v Jugoslavijo, kjer so vozilom nato v različnih podjetjih dodajali kesone, prikolice in druge nadgradnje. Približno pol leta pred začetkom pošiljanja šoferjev v Irak pa je moral preizkušati njihovo znanje.

Oktobra 1981 je Tihole dobil hitro "komando", da mora v Irak, kjer naj bi zamenjal vodjo prevoznikov v kiperskem oddelku. Zadolžen je bil za približno 120 velikih vozil in še precej več voznikov, ki jih je dnevno raz-

Anton Tihole, eden od zaprtih v Iraku pred dvaindvajsetimi leti; foto Jože Miklič, julij 2004

1. del

Iranski verski voditelj Homeini je grozil, da bo 21. 7. 1982 napadel šiitsko sveto mesto Kerbala. Zato so že nekaj mesecev pred tem iz kupole na džamiji pobrali zlato in ga nadomestili z navadno medeninasto pločevino. Foto Jože Miklič, januar 1982

porejal po gradbišču in relacijah, da so z več kot 160 km oddaljenih separacij na gradbišče dovažali rečni gramoz. V Irak so pozneje prihajali tudi Pakistanci, ki jim je pred razporeditvijo na delo moral prav tako preverjati šoferske sposobnosti. Na tem delovnem mestu je bil praktično ves čas. 22. julija je nameraval oditi na redni dopust.

Homeini zagrozi z napadom na Kerbalo

Petek, 16. julija 1982, naj bi bil eden od prostih petkov za približno 4.000 delavcev na gradbišču letalske baze P-202 D, vendar ni bil prost, saj se je na gradbišču delalo skoraj tako kot vse druge dneve – od zore do mraka. Istega dne je bilo v Suvairi, približno 12 km oddaljenem prvem bližnjem naselju in mestu hkrati, ki je štel približno 5.000 prebivalcev, razglašeno izredno stanje, saj je iranski verski voditelj Homeini grozil, da bo 21. julija 1982 zavzel šiitsko sveto mesto Kerbala, kar je pomenilo, da se bosta bližnje mesto Suvaira in gradbišče letalske baze znasla sredi fronte. Okoli pisarn vodstva gradbišča in nadzornih organov, ki so ga sestavljali Iračani v vojaških uniformah pod vodstvom polkovnika Adnana, osebnega prijatelja Sadama Huseina, so skopali več jarkov, za jarki pa napravili zemeljsko-peščene nasipe. Ob običajnih petkih smo šli sicer lahko ven izza žične ograje, če smo

V Bagdadu so gradili hotel Babilon, ki ga je zasnoval slovenski arhitekt Edo Ravnikar (slika iz knjige Jožeta Volfanda Iraška srečanja, Založba Borec 1985).

imeli prost dan, tudi po kakšnem nakupu ali samo na izlet, vendar je bilo treba dobiti posebno dovolilnico za vsakega posebej, posebej pa še za prevozno sredstvo. Ta petek je bilo gradbišče že tako ali tako "neprodušno zaprto" in le ljudje s stalno dovolilnico so lahko odšli po navodilih vodstva gradbišča ven skozi glavni vhod gradbišča, ki ga je kot "check point" (nadzorno točko) varovala oborožena iraška vojska.

Ukaz SDV za evakuacijo

Pozneje sem izvedel, da je 16. julija okoli enih ponoči prišel na gradbišče z rednim čarterskim letom tudi visok jugoslovanski general v civilu in ukazal vodstvu gradbišča, naj poišče evakuacijsko pot, po kateri bi odšli z vsemi prevoznimi sredstvi, ki so se sposobna gibati vsaj 30 km/h. Jože Brodnik je nato ukaz prenesel Cirilu Sraki, le-ta pa je za nalogo izbral še tri sodelavce. Naloge za evakuacijo so bile razdeljene bliskovito, zato je prihajalo tudi do improvizacij.

Ponoči je z letalom prišel tudi Zlatko Sertič, predstavnik prevoznškega podjetja TGP Metlika. Zjutraj je šel urejat kooperantske zadeve s Cirilom Srako in Srako je Sertiča povabil, naj gre z njimi, da bi se laže porazdelili po dva in dva v avtomobilih. Na pot so namreč odšli že pred kosilom okoli enajste ure z dvema večjima avtomobiloma toyota land cruiser na štirikolesni pogon. Prevajalec Palestinec Galeb je bil v ekipi zaradi prevajanja, če bi se srečevali z iraškimi prebivalci, ki ne bi znali angleško. Čeprav je iskanje evakuacijske poti ukazal Jože Brodnik, je bilo njenim iskalcem jasno, da je ukaz izdala varnostna služba SDV v okviru Zvezne uprave za promet in oskrbo (angleška kratica FDSP, večkrat poimenovana s srbohrvaško kratico SDPR), v kateri so vodstvena dela poleg obveščevalcev opravljali jugoslovanski upokojeni visoki častniki.

Iskalci evakuacijske poti ...

Ko so tistega jutra dobili ukaz, so si v Mercatorjevi jedilnici natočili čaj v 20-litrsko jumbo termoposodo in vzeli še nekaj suhe hrane. Vzeli so tudi nekaj dodatnega goriva za avtomobile. Ker niso natančno vedeli, kakšna je cesta, so s seboj vzeli še jeklene vlečne vrvi. Prav ta

oprema pa jih je po zajetju hudo obremenjevala pri zaslišanjih. Za veliko napako se je izkazal tudi fotoaparati, ki ga je s seboj imel Sertič, s katerim je med potjo iz avta posnel nekaj protiiranskih transparentov, obešenih čez cesto. Od gradbišča do Kerbale je bilo približno poldrugo uro vožnje. Od tod dalje pa so peljali po makadamski poti, vrisani v najnovejši iraški turistični karti, ki so jo imeli s seboj. Pot so načrtovali proti severovzhodu ob jezeru Razaza, saj so ocenili, da bi bilo po severozahodni strani jezera proti Rutbi, kjer je vodila asfaltirana cesta, preveč vojaških vozil in bi se konvoj lahko zagozdil sredi spopadov prodirajočih vojaških sil.

... pridejo v zapor

Približno po 500 metrih vožnje od mesta, kjer so se srečali s "civilistom, v bel dičdaš oblečenim Arabcem" (ki jim je potrdil, da so na pravi poti), so nenadoma skočili prednje vojske iz treba povedati, da je bilo prav ob tej cesti pred dobrima dvema letoma zgrajeno precej rezervnih letalskih stez, raketnih izstrelišnih

ramp, antenskih in radarskih sistemov, vojaških skladišč ... Predpostavljeno je bilo nekoliko starejši, oblečeni kar v dičdaš, drugi so bili stari okoli dvajset let. V dičdaš oblečeni so jih nato obtoževali vohunstva. Po prvih zaslišanjih so jih odpeljali v Faludžo. Ker Iranci niso imeli na razpolago prevoznih sredstev, so morali sami kot ujetniki voziti svoje avtomobile do 70 km oddaljene Faludže, kjer je bilo že takrat naseljeno veliko iraške vojske. Na zadnjem sedežu so sedeli vojaki in imeli v njihove hrbte uperjene avtomatske puške. Ob poti je bilo postavljenih tudi pet ali šest vojaško utrjenih in z orožjem zastraženih nadzornih točk, kjer so jih preverjali. Potovanje je trajalo približno tri ure.

Molk

Že naslednji dan se je med delavci na gradbišču šušljalo, da pogrešajo Antona Tiholeta (takrat starega 40 let), Cirila Srako (starega 42 let), Zlatka Sertiča (starega 41 let) in Palestineca Galeba (nekoliko mlajšega, približno 35 let), a nam ni nihče vedel povedati, kaj se je z njimi zgodilo. Bili so v zaporu. Največja ironija je bila, da je

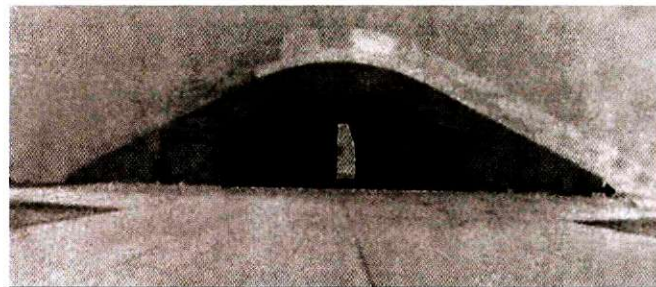
bilo od zapora do glavne pisarne SCT v Bagdadu le dober kilometer.

Zaprtem Iranci ves čas niso izdali obtožnic in jih tudi ne bi spustili, ker so videli preveč iraških strateških vojaških objektov, še posebej tiste ob "turistični makadamski cesti" ob umetnem in slanim jezeru Razaza vse do enega od največjih centrov iraške vojske moči Faludže. Zato zanje ni bila predvidena obtožnica, temveč so jih nameravali izčrpati do smrti.

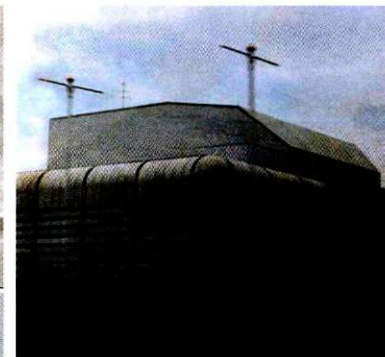
Tone pravi, da njihovim svojim nihče s SCT ni sporočil niti tega, da jih pogrešajo. Iz besed, ki jih je precej pozneje izrekel Ivan Zidar ženi Cirila Srake ("Če kdo lahko kaj ukrene, sem to jaz."), pa se je dalo sklepati, da je do tistega trenutka imelo absolutno prednost pred usodo zaprtih Slovencev in Palestinca politično in vojaško sodelovanje z Irakom. Za usodo se je prek Zidarja, Dragana in drugih pozanimal tudi (zdaj že pokojni) Tonetov brat, ki je bil v Trbovljah državni tožilec, a niti njemu ni uspelo izvedeti ničesar.

(Nadaljevanje prihodnjici)

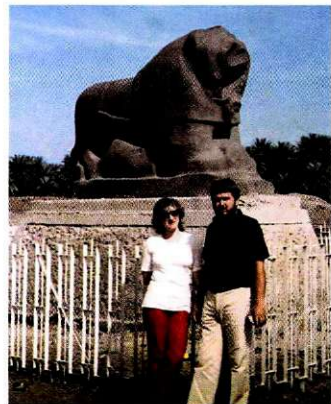
Jože Miklič

Eden izmed številnih bunkerjev – kaponirjev za letala, kakršne smo gradili na P 202 D. Njegove približne dimenzije so: višina 20 m, širina 100 m, dolžina 130 m. Debelina betona 2 m, na njem utrjena plast zemlje debeline 2 m, na njej nato še plast 1 m betona, nato 0,5 m nasute peščene polpuščavske zemlje, ob bunkerju pa zasajene do 20 m visoke dateljeve palme, ki so jih skopali ob Tigrisu in jih pripeljali s koreninami vred (Tednik Več, petek, 28. 12. 2003)

Kongresni center, pripravljen za konferenco neuvrščenih v Bagdadu, ki je ni bilo; foto Jože Miklič, januar 1982

Avtor zapisa z ženo ob babilonskem levu ... (foto Janez Grlic, maj 1983)

... in ob jezeru Razaza 1. maja 1983. Na približno tem mestu so se ustavili tudi iskalci evakuacijske poti. Zadaj desno je umeten hrib z vojaško opazovalnico, za katero smo mislili, da je manjši gostinski objekt. Spredaj sprednji del avtomobila toyota land cruiser, s kakršnima so se peljali naši sodelavci, ko jih je zajela iraška vojska.

Shrekove zakonske težave

SHREK 2

Ste kdaj pomislili, kaj se zgodi po tistem stavku na koncu pravljičnice "in živila sta srečno vse večne čase"? V pravljičnici, ki je že na samem začetku postavila na glavo vse, se tudi tisti "vse večne čase" ne more končati, kot bi pričakovali.

Ko je Shrek premagal zmaja in zlobnega lorda Farquaada ter osvojil prelesto Fiono, se mora spoprijeti s še večjo grozo – njenimi starši. Ko se Shrek in Fiona vrneta z medenih tednov, ju pričaka povabilo v deželo Za devetimi gorami, kjer kralj in kraljica v čast hčerine poroke pripravljata ples. In tako se mladoporočenca v družbi

nepogrešljivega Osla odpravita na pot. Starši in vse kraljestvo težko pričakujejo vrnitev njihove princeske in njenega sanjskega princa. A tudi če bi jim prej povedali, kaj jih čaka, ne bi verjeli. Kraljevi par preprosto ne more verjeti svojim očem, ko zagleda svojega zeta. Še bolj pa njiju in vse navzoče osupne, ko vidijo, kako se je njihovo malo dekletce spremenilo.

Shreku in Fioni se seveda niti ne sanja, da je njuna poroka pokvarila načrte, ki jih je kralj koval za hčerino prihodnost. Pa tudi za svojo, če smo čisto pošteni. In da bi se zadeve vseeno razvijale tako, kot si je zamislil, prosi za pomoč Dobro Vilo, njegovega sina Sanjskega Princa in slovitega ubijalca grdobcev – Obutegega Mačka. Kaj moremo, kralj si je pač vtepel v

Režija:	Andrew Adamson
Producenti:	Jeffrey Katzenberg, David Lipman, Aron Warner, John H. Williams
Scenaristi:	Andrew Adamson, Joe Stillman, J. David Stem, David N. Weiss
Igrajo:	Mike Myers, Eddie Murphy, Cameron Diaz, Julie Andrews, John Cleese, Antonio Banderas, Jennifer Saunders, Rupert Everett
Premiera:	19. 8. 2004
Distribucija:	Karantanija Cinemas

glavo, da bo njegova hči živila srečno do konca življenja tako, kot hoče on.

Nadaljevanje uspešnice

Nadaljevanje z oskarjem nagrajene animirane uspešnice je spet združilo izvrstne igralske in risarske talente in privabilo še nekaj novih. A

kako se lotiti nadaljevanja filma, ki je leta 2001 napolnil dvorane po vsem svetu, se priljubil tako gledalcem kot kritikom in se uvrstil na 37. mesto najbolj donosnih filmov vseh časov? Bistvo je zgodba. Mike Myers je morda še najbolje povzel bistvo Shrekove priljubljenosti.

V naše kinematografe prihaja nov film Kevina Costnerja, ki nas bo popeljal na Divji zahod, kamor se je odpravila skupina mož, da bi poiskala novo življenje.

Spopad na zahodu

Razburljiv vestern z oskarjem nagrajenega režiserja Kevina Costnerja je zgodba o načinu življenja, ki se blis-

kovito obrne na glavo. Charley Waite, igra ga Kevin Costner, Boss Spearman, igra ga Robert Duvall, But-

ton (Diego Luna) in Mose Harrison (Abraham Benrubi) skušajo zbežati pred svojo preteklostjo. Svobodo pa

“Starši me pogosto ustavijo in se mi zahvalijo, da sem oživil Shreka. Hvala leži so, da ta lik obstaja, saj otrokom daje pozitivno sporočilo – sprejmi se takega, kot si. Ni treba biti lepoteč, bogat ali pomemben, da lahko srečno živiš. Svojo srečo si ustvarjaš sam.”

“Hoteli smo narediti drugačen film,” pravi producent Aron Warner. “Nismo hoteli pogrevati starih šal in zapletov. Hoteli smo se vrniti v Shrekov svet, vendar ponuditi nekaj svežega, izvirnega in zabavnega.” Ko je Shrek dvignil Fiono v naročje in ji nadel poročni prstan, mu niti po pomoti ni padlo na misel, da neke obstaja tudi njena družina. A prav ta misel se je porodila režiserju in scenaristu Andrewu Adamsonu. Gre pač za univerzalno temo – zaljubljenici se nikoli ne obremenjujejo z dejstvom, da se ne poročijo samo z eno osebo, ampak z vso družino. Dokler ni prepozno. In potem jih čaka šok. Mrzla prha. Ko nekako požrejo prvi

cmok v grlu, se začnejo na obeh straneh kopiciti pričakovanja in vprašanja: bo(m) izpolnil pričakovanja? In ker se je klasični potek pravljice porušil že na začetku prvega filma, res ne moremo pričakovati, da bo v drugem drugače. Salve smeha je sprožal že leta 2001, ko so gledalci uživali v šalah na račun pravljicnih stereotipov. Drugi film nadaljuje v istem slogu, poleg tega pa si privoščijo še namige na vrsto znanih filmov in televizijskih nadaljevanj in oddaj. Če pozorno opazujete, lahko najdete podobnosti, prizore, mutacije in modifikacije znanih odlomkov iz kar 46 različnih filmov in TV-oddaj. Pa še kakšen oglas se najde zraven.

Vsi animatorji morajo biti neke vrste igralci, saj so odgovorni za polovico vloge. Vsi trije glavni animatorji – Raman Hui, Tim Cheung in James Baxter – so temeljito pregledali vse posnetke, ki so bili narejeni, medtem ko so igralci snemali glasovni del.

lahko najdejo le na Divjem zahodu, v pokrajini, kjer zakone določa samo narava. Veže jih le “zahodnjaška koda”. Z odločnostjo, vztrajnostjo in zvestobo se skušajo izogniti nasilju. Toda v enem izmed sosednjih mest vladata ustrahovanje in nasilje, ki spreminjata njihovo življenje in jim poru-

šita harmonijo. Življenje Charleyja povsem spremeni ognjevita Sue Barlow, upodobila jo je Annette Bening, ki osvoji samotarjevo srce in dušo. Pogumni možje se pripravljajo na odločilno bitko, toda spopasti se morajo tudi s svojimi notranjimi demoni.

Monika Maljevič

OPEN RANGE

Režija: Kevin Costner
Producenta: Kevin Costner, Jake Eberts
Scenarista: Luran Paine, Craig Storper
Igrajo: Robert Duvall, Kevin Costner, Annette Bening, Michael Gambon, Michael Jeter, Abraham Benrubi, James Russo
Premiera: 19. 8. 2004
Distribucija: Creativa

na kratko

V Palestini in Izraelu, v Ramali in Jeruzalemu, mestih, ki sta ločeni s pregradami in v katerih že štiri leta potekajo hudi spopadi, sta sočasno potekala filmska festivala. Liana Saleh, 17-letna Palestinka, je prikazala svoj prvi film in ob tem dejala, da je utrujena od konfliktov na območju in negativne slike, ki kroži o Palestincih. “Nismo samo prejemniki mednarodne pomoči ali žrtve v bojih, tukajšnji otroci prav tako sanjajo in upajo kot drugi otroci sveta,” je dejala mlada režiserka filma *A Boy and a Color Box*. V tednu dni je bilo v Ramali prikazanih 80 filmov, od tega 50 filmov tujih režiserjev. Filmski festival se je zaradi prestavitve ujel z 21. jeruzalemskim filmskim festivalom. Petnajst kilometrov južno od Ramale so prikazali 200 filmov iz petdesetih držav. Dogodek je odprl sarajevski režiser Emil Kusturica s svojim filmom *Life is a Miracle*.

Sredi septembra se bo začelo snemanje novega televizijskega filma o življenju papeža **Janeza Pavla II.** Po navedbah Informativne katoliške agencije IKA je režiser Giacomo Battiatto potrdil, da je za glavno vlogo v filmu o življenju Karola Wojtyły izbran poljski igralec Piotr Adamczyk. Film o papežu kot študentu, duhovniku in škofu bodo snemali v Krakovu in Rimu, in sicer po scenariju novinarja Gianfranca Svidercoschia. Prvi del filma opisuje otroštvo Karola Wojtyły v njegovem rojstnem kraju in dogajanje med nacistično okupacijo, drugi del pa pripoveduje o krakovskem nadškofu in komunističnem obdobju. Film bodo aprila prihodnje leto prikazali na zasebni televizijski postaji Canale 5. Producent film, v katerem med drugimi igrajo John Malkovich, Klaus Maria Brandauer in Emmanuelle Beart, je Pietro Valsecchi.

Srbi so novi “bad guys” v hollywoodskih filmih, je v soboto zapisal londonski Times. Namesto dosedanjih “norih Arabcev” in “surovih ruskih mafijcev” se hollywoodski producenti odločajo za “zle Srbe, kriminalce in vojne zločince”. Po zlih fantih v hollywoodskih filmih se, kot piše Times, lahko prepozna tudi zdajšnje politično razpoloženje v Združenih državah Amerike. Srbi so namreč po pisanju tega časnika medijsko že instrumentalizirani, čeprav dejansko ne predstavljajo nobene nevarnosti. Nadaljnja izraba “norih Arabcev” ni več priljubljena zaradi terorizma pa tudi ruski mafijci niso več primerni. Zato je, meni Times, za Hollywood najpreprosteje, da izrablja predsodke o Srbih. Vendar po mnenju filmskega kritika Timesa občinstvo ne verjame, da so Srbi slabi fantje, in prav to je tisto, kar je cilj – občinstvo želi namreč v filmu videti tisto, v kar ne verjame.

Naslednji projekt **Georgea Romera** bo režija hororja *Land of the Dead*, svojevrstnega nadaljevanja sage o zombijih, ki se je začela s filmom *Night of the Living Dead* in se nadaljevala s filmoma *Dawn of the Dead* ter *Day of the Dead*. Nov projekt bo Romero posnel po lastnem scenariju, produkcija pa naj bi se začela oktobra na različnih lokacijah v Winnipegu in Pittsburgu, kjer so posneli tudi izvirno trilogijo iz leta 1968. V novem filmu bodo zombiji zavladali svetu, preživelo pa je le nekaj ljudi, ki živijo v mestu, ograjenem z zidovi. Na ulicah vlada anarhija, medtem ko najbogatejši živijo v stolpnica, ki so postale trdnjave. V novem filmu razvojno napredujejo tudi zombiji, ki niso več počasne pošasti brez možganov.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

13.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 35/45
8.20	OSCAR CHARLIE, ANG. NADALJEVANJE, 9/13
8.45	RISANKA
8.55	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 6/26
9.10	IGRAJMO SE V ŠPANJJI, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 6/13
9.20	VESELA HIŠICA: TRISTO PEKLENSČKOV, LUTKOVNA NANIZANKA, 7/23
9.40	BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA, MLADINSKA NADALJEVANJE, 7/8
10.05	ENAJSTA ŠOLA: SAVSKE JAME, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.35	MLADI VIRTUOZI: TOLKALEC GREGA CORENŠEK
10.55	ŠTAFETA MLADOSTI
11.30	GLASBENI JULI NA OBALI 2003, OTVORITVENI KONCERT, 1. DEL
11.55	ZENIT: RAZVOJ SEIZMOLOGIJE
12.25	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 19/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OSMI DAN
14.00	MYANMAR - BURMA: DEŽELA TISOČERIH PAGOD, DOKUMENTARNI FILM
14.55	VSADANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	VRNITEV SREBRNE SENCE
17.10	AVSTRALSKA NANIZANKA, 6/13 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: BARVANJE (VPS 17.10)
17.35	VOJNE LADJE, ANG. DOKUMENT. SERIJA, 1/4
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SAGA O FORSYTH, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANJE, 6/10 (VPS 20.00)
21.15	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANJE, 15/20 (VPS 21.15)
22.05	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)
22.55	POLNOČNI KLUB (VPS 22.55)
0.10	NOČNI IZBOR
0.10	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.25	VOJNE LADJE, ANG. DOKUMENT. SERIJA, 1/4
2.20	WAMBO, NEMŠKI FILM (VPS 02.15)
4.05	POLNOČNI KLUB
5.15	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	OLIMPIJSKE VIDEOŠPOTNICE: JOLANDA ČEPLAK
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANGOLŠOK
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 142/158
10.30	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.10	TV PRODAJA
15.40	OLIMPIJSKE VIDEOŠPOTNICE: JOLANDA ČEPLAK, PONOVITEV
16.15	OLIMPIJA - SVETI GAJ, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
18.00	PRED ZAČETKOM POI - ATENE 2004 (VPS 18.00)
18.45	OLIMPIJSKA ODISEJADA (VPS 19.00)
19.45	OTVORITVENA SLOVENOST POI (VPS 20.00)
23.05	HELENSKA DUŠA, ODDAJA O GRČIJ, PONOVITEV (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE (VPS 23.45)
0.20	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke

10.10	Uganke inšpektorja Lynleyja, ponovitev 5. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 4. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 209. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 104. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Uganke inšpektorja Lynleyja, 6. del angleške nanizanke
16.55	Hal: Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Vprašaj, 8. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica Daughter, 17. del. am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Romantični film: Ljubezen v malem mestu, ameriški film
21.45	Midve z mamo, 2. sezona, 12. del ameriške nanizanke
22.40	Moje maševanje, ameriški film

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja
8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 144. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 88. dela brazilске nadaljevanke
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 83. dela španske nadaljevanke
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 16. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Pravi seks v mestu, ponovitev 6. dela ameriške dokumentarne serije
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 17. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 84. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 89. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 145. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Akcija: Neposredna nevarnost, am. film
22.30	Nevihla stoletja, ameriška nadaljevanke, 2/6
23.20	XXL premiere
23.25	Princ teme, ameriški film
0.15	24UR, ponovitev
1.15	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Computer Line, pon
10.00	A to je to!?, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.30	Koncert, Davor Radolfi in Ritmo Loco
12.00	Prakristjani, pon
12.15	Greh s Tabuji
12.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.00	Glasbeni mozaik
17.10	Sanjska poroka, 9 del, pon
18.20	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
18.50	Aktualno: odpadki, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Predah v gibanju, gost: Dušan Mikuž, vodi: Jana Debeljak
21.00	Zabavno - poučna oddaja
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
23.00	Trenja, POP TV, prvič
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Automobile
08.50	TV prodaja
09.10	Policaj s petelinjega vrha, 1. del jugoslovanske nanizanke
10.10	TV prodaja

10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Odbojka na mivki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
15.00	Zabavnoglasbeni festival "Sunčane skale", ponovitev
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 249. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Smrtonosna kombinacija, triler, 2001
21.45	Intervju z Michael Jacksonom
23.15	Popotovanja z Janinom, ponovitev
23.45	TV prodaja
00.15	Videostrani

SOBOTA,

14.8.2004

Slovenija 1

6.50	TEDENSKI IZBOR
6.50	KULTURA
7.00	ODMEVI
7.30	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
8.00	IZ POPOTNE TORBE: BARVANJE
8.20	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.10	KINO KEKEC: SREČNI ANŽE, NEMŠKI FILM (VPS 09.15)
10.20	TEDENSKI IZBOR
10.20	DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 8/13
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	ZGODBE LEGENDARNIH STVARI, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	INFOKANAL
13.30	KO ULICE SPREGOVORJO: POD ŠIROKIMI KRAJEVCI (VPS 13.25)
13.45	RAD IMAM LUCY, AMERIŠKA ČB NANIZANKA, PONOVITEV (VPS 13.40)
14.10	LOVEC NA GLAVE, AMERIŠKI FILM (VPS 14.05)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/21 (VPS 17.20)
17.50	SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.55)
18.15	COFO COF, RISANA NAN., 23/26 (VPS 18.15)
18.40	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	NINA: RANDI, MLADINSKA NADALJEVANJE, 2/3 (VPS 20.00)
20.30	ČEZ PLANKE: EGIPT (VPS 20.35)
21.50	TV SMO LJUDJE: REŽIJA (VPS 21.50)
22.15	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.15)
22.45	UJETNIK, ANG. NANIZANKA, 10/17 (VPS 22.45)
23.40	NOČNI IZBOR
23.40	DNEVNIK, ŠPORT
0.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.20)
0.40	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
1.05	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/21
1.35	SLOVENSKI MAGAZIN
2.00	BALADA O CABLU HOGUU, AMERIŠKI FILM (VPS 02.00)
4.00	TV SMO LJUDJE: REŽIJA
4.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK (VPS 08.00)

8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE (VPS 08.30)
11.40	KOLEŠARSTVO
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE (VPS 12.30)
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE (VPS 13.00)
13.20	ROKOMET, SLOVENIJA - RUSIJA (VPS 13.20)
16.00	OLIMPIJSKE NOVICE (VPS 16.00)
17.40	OLIMPIJSKI KLEPET (VPS 17.40)
18.25	PLAVANJE, FINALE
20.00	GIMNASTIKA, KVALIFIKACIJE
22.00	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POSNETEK DNEVA
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 100. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 101. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 102. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Vsi moji otroci, ponovitev 103. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Vsi moji otroci, ponovitev 104. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Gorski reševalci, angleška nadaljevanke, 3/6
16.45	Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Felicity, 4. sezona, 19. del ameriške nanizanke
18.30	Non Stop Music
20.00	Kriminalka: V okovih strasti, kanadski film
21.40	Škandal med vojaki, ameriška nadaljevanke, 3/4
22.35	Ljubi me dvakrat 2, ameriški film
0.05	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.05	Mjavi! Mjavi!, sinhronizirana risana serija
8.15	Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
8.25	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
8.45	Vrba vas, sinhronizirana risana serija
9.10	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
9.20	Obuti maček, sinhronizirana risana serija
9.45	Veseli božič v jagodni deželi, sinhr. risani film
10.35	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.00	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.30	Lepo je biti milijonar, ponovitev
12.35	Rekvijem, ameriški film
14.00	Formula 1, prenos treninga
15.10	Diagnoza: umor, 6. sezona, 13. del ameriške nanizanke
16.10	Bolnišnica Presidio, 10. del ameriške nanizanke
17.10	24UR - vreme
17.15	Zaljubljena družabnika, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Oboževalec, ameriški film
22.10	Policaj, ameriški film
0.05	Hiša naslad, dokumentarna oddaja
1.10	24UR, ponovitev
2.10	Nočna panorama

TevePika

10.00	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.30	Prakristjani, pon
10.45	Kmečka poroka na Planini, prvič
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, prednost tretjega življenjskega obdobja
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Pazi kamera, POP TV
12.30	Kasaske dirke, 2 del, pon
13.10	Strayssic park
13.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
14.00	Glasbeni mozaik
18.30	Computer Line, pon
19.00	Srečanje harmonikarjev v Starem Velenju - posnetek 2 del, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, je Slovenija na pravi poti?, pon
21.00	Sanjska poroka, 10 del
21.30	24 UR, informativna oddaja

22.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00 Ekstra magazin, Kanal A, pon
00.00 Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00 Videostрани
08.00 TV prodaja
09.00 Sto izlozbo, sto strasti, ponovitev 245. dela
09.25 Sto izlozbo, sto strasti, ponovitev 246. dela
09.50 Sto izlozbo, sto strasti, ponovitev 247. dela
10.10 Sto izlozbo, sto strasti, ponovitev 248. dela
10.35 Sto izlozbo, sto strasti, ponovitev 249. dela
11.00 Risanke
11.30 Za vas in mesto, ponovitev
12.30 Risanke
13.00 TV prodaja
13.30 Piran v glasbi
15.00 Risanke
15.30 Vroci veter, 5. del jugoslovanske nanizanke
16.30 Policaj s petelinjega vrha, 2. del jugoslovanske nanizanke
17.30 Ilirika - turistična TV prodaja
18.00 Naš vrt, ponovitev
18.30 Automobile
18.45 Risanke
19.15 Videalisti, glasbene lestvice
20.00 iSunčane skale 2004i, zabavnoglasbeni festival, ponovitev
23.00 Rock Otočec, dokumentarni film
23.30 SP Naviga 2004, reportaža
00.00 TV prodaja
00.30 Videostрани

NEDELJA,

15.8.2004

Slovenija 1

7.30 ŽIV ŽAV: METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 17/26; MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 24/26; PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 22/26 (VPS 07.30)
9.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV
10.00 SLOVESNA MAŠA NA PRAZNIK MARIJINEGA VNEBOVZETJA, PRENOS S SVETE GORE PRI NOVI GORICI (VPS 10.00)
11.10 FRANČIŠEK ASIŠKI - SONČNA PESEM (VPS 11.10)
11.30 AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 2/13 (VPS 11.30)
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15 INFOKANAL
13.25 OBLETNICA DVORANE TABOR, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.25)
14.25 ČARI ZAČIMB: PIZZA (VPS 14.25)
14.50 FESTIVAL LENT 2004: BRINA, KATALENA, KOLA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 14.50)
16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50 NOVE ZVEZDE EVROPE, 4/8 (VPS 16.50)
17.20 VSAKDANJIK IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.35 ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.25 ZRCALO TEDNA
19.40 VREME
19.45 ŠPORT
20.00 FOYLOVA VOJNA, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 6/8 (VPS 20.00)
21.40 VEČERNI GOST: LUDWIG HARTINGER (VPS 21.40)
22.35 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.35)
23.10 DESET SEKUND DO PEKLA, AMERIŠKI FILM (VPS 23.10)
0.45 NOČNI IZBOR
0.45 DNEVNIK, ŠPORT
1.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
1.50 OBLETNICA DVORANE TABOR, ODDAJA TV MARIBOR
2.50 ČARI ZAČIMB: PIZZA
3.10 FESTIVAL LENT 2004: BRINA, KATALENA, KOLA, ODDAJA TV MARIBOR
4.50 NOVE ZVEZDE EVROPE, 4/8
5.20 INFOKANAL

Slovenija 2

6.30 INFOKANAL
7.25 TV PRODAJA
8.00 OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.30 OLIMPIJSKO DOPOLDNE
12.30 OLIMPIJSKE NOVICE
13.00 OLIMPIJSKO POPOLDNE
15.40 KOŠARKA, SRBIJA IN ČRNA GORA - ARGENTINA (VPS 15.40)
17.30 OLIMPIJSKI KLEPET
18.25 PLAVANJE, FINALE (VPS 17.55)
20.05 GIMNASTIKA, KVALIFIKACIJE
21.25 KOŠARKA, ZDA - PUERTO RICO (VPS 19.40)
22.45 POVZETKI DNEVA
23.10 STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00 OLIMPIJSKE NOVICE
0.15 POSNETEK DNEVA
1.50 INFOKANAL

Kanal A

9.20 TV prodaja
9.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 205. dela ameriške nadaljevanke
10.40 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 206. dela ameriške nadaljevanke
11.30 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 207. dela ameriške nadaljevanke
12.20 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 208. dela ameriške nadaljevanke
13.10 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 209. dela ameriške nadaljevanke
14.00 Dannyjeve zvezde
15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50 Gorski reševalci, angleška nadaljevanka, 4/6
16.45 Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35 Felicity, 4. sezona, 20. del ameriške nanizanke
18.30 Non Stop Music
20.00 Družinski film: Tri nindze: Dvoboj v zabaviščnem parku, ameriški film
21.45 Ljubezen v laseh, 1. sezona, angleška nadaljevanka, 5/6
22.45 Ples z nevarnostjo, ameriški film
0.25 Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30 TV prodaja
8.00 Ringa-Raja:
8.00 Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.05 Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
8.15 Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
8.25 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
8.45 Vrbja vas, sinhronizirana risana serija
9.10 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
9.20 Obuti maček, sinhronizirana risana serija
9.45 Lepotica in zver, sinhronizirani risani film
10.35 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.05 Zenki, sinhronizirana risana serija
11.35 Lepo je biti milijonar, ponovitev
13.00 Resnični svet, dokumentarna oddaja
13.30 Formula 1, prenos dirke za VN Madžarske
16.00 Oh, ta osemdeseta, ameriška humoristična nanizanka
16.25 Diagnostika: umor, 6. sezona, 14. del ameriške nanizanke
17.15 24UR - vreme
17.20 Umor na filmskem festivalu, kanadsko-ameriški film
19.00 24UR
20.00 Nedeljski film: Reševanje letala 771, avstralsko-ameriški film
21.40 Miss Slovenije 2004, polfinalni izbor
22.40 Vrhunci VN Madžarske, oddaja z dirke formule 1
22.55 Poslednji Mohikanec, ameriški film
0.55 Atomski Ed in Črna luknja, dokumentarna oddaja
1.45 24UR, ponovitev
2.45 Nočna panorama

TevePika

10.30 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.30 Sanjska poroka, 10 del, pon
12.00 V harmoniji z naravo, pon
12.30 Klepet z jasnovidko Maručo, pon

13.00 Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17.30 Computer Line, pon
18.00 A to je to!, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
18.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, družinska optika Lah, pon
19.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, je Slovenija na pravi poti?, pon
20.00 Revija narodnozabavnih ansamblov, prvič
21.30 24 UR, informativna oddaja
22.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00 Preverjeno, POP TV, pon
00.00 Predah v gibanju, gost: Dušan Mikuž, vodi: Jana Debeljak, pon
01.00 Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00 Videostрани
08.00 TV prodaja
09.00 Pokémoni, sinhronizirana risana serija
11.00 Popotovanja z Janinom
11.30 Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30 Risanke
13.00 TV prodaja
13.15 Automobile
13.30 TV prodaja
14.00 Njihove zgodbe, ameriška drama, 2000
15.50 Originali, 5. del jugoslovanske serije
17.00 Sijaj, ponovitev
17.30 Ilirika - turistična TV prodaja
18.00 Ekskluzivni magazin
18.30 Štiri tacke
19.00 Risanke
19.30 Videalisti, glasbene lestvice
20.00 Zaozbjuba, am. kriminalna drama, 2001
22.10 Reporter X
22.40 K1, športni program
23.40 Odbojka na miki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
00.10 TV prodaja
00.40 Videostрани

PONEDELJEK,

16.8.2004

Slovenija 1

7.30 TEDENSKI IZBOR
7.30 UTIP
7.45 ZRCALO TEDNA
8.00 TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 36/45
8.20 OSCAR CHARLIE, ANG. NAD., 10/13
8.45 IZ POPOTNE TORBE: BARVANJE
9.05 MELVIN IN MUCA, KRATKI IGRANI FILM ZA OTROKE
9.20 AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 9/12
9.45 NINA: RANDI, MLADINSKA NAD., 2/3
10.15 VRNITEV SREBRNE SENCE, AVSTRALSKA NANIZANKA, 6/13
10.40 PRIJATELJI, OSTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
11.25 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
11.35 WALK ON BY: ZGODBA O POPULARNI GLASBI, ANGLEŠKA GLASBENO-DOKUMENTARNA SERIJA, 7.DEL
12.25 TV SMO LJUDJE: REŽIJA
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15 TEDENSKI IZBOR
13.15 FRANČIŠEK ASIŠKI - SONČNA PESEM
13.35 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
14.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
14.55 VSAKDANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55 DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45 RADOVEDNI TAČEK: PAJAC (VPS 16.50)
17.05 OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 8/13 (VPS 17.05)
17.35 V OPIČJI KOŽI, ANGLEPKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA (VPS 17.35)
18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35 ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00 KLINIKA POD PALMAMI, NEMŠKA NADALJEVANKA, 10., ZADNJI DEL (VPS 20.00)

20.50 DUŠNI PASTIRJI, ANGLEŠKA NANIZANKA, 7/10 (VPS 20.55)
21.15 OPUS: PORTRIT POZAVNISTA BRANIMIRJA SLOKARJA (VPS 21.20)
22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50 GLAVNI OSUMLJENEC, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 22.50)
0.40 NOČNI IZBOR
0.40 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.35 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
2.00 V OPIČJI KOŽI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
2.50 OPUS: PORTRIT POZAVNISTA BRANIMIRJA SLOKARJA
3.20 LOVEC NA GLAVE, AMERIŠKI FILM (VPS 02.55)
4.35 INFOKANAL

Slovenija 2

6.30 INFOKANAL
7.25 TV PRODAJA
8.00 OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.30 OLIMPIJSKO DOPOLDNE
10.20 ROKOMET, SLOVENIJA - HRVAŠKA (VPS 10.20)
12.30 OLIMPIJSKE NOVICE
13.00 OLIMPIJSKO POPOLDNE
16.00 OLIMPIJSKE NOVICE
17.40 OLIMPIJSKI KLEPET
18.25 PLAVANJE, FINALE (VPS 17.55)
20.05 GIMNASTIKA, EKIPNO (M), FINALE (VPS 19.25)
22.35 POVZETKI DNEVA
23.00 STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00 OLIMPIJSKE NOVICE
0.15 POSNETEK DNEVA
1.50 INFOKANAL

Kanal A

9.15 TV prodaja
9.20 Simpatije, 6. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nanizanke
10.10 Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 6. dela angleške nanizanke
11.00 Non Stop Music, ponovitev
12.30 TV prodaja
13.00 Simpatije, 6. sezona, 5. del ameriške nanizanke
13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 210. del ameriške nadaljevanke
14.40 Vsi moji otroci, 105. del ameriške nadaljevanke
15.30 TV prodaja
16.00 Uganke inspektorja Lynleyja, 7. del angleške nanizanke
16.55 Ha! Otroci ne lažejoings, humoristična oddaja
17.25 Vprašaj Harriet, 9. del ameriške humoristične nanizanke
17.55 Moja najstnica, 18. del. am. nanizanke
18.25 XXL premiere
18.30 Non Stop Music
20.00 Super film: Dvanajst opic, ameriški film
22.20 Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
22.50 Radijska postaja, 3. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
23.20 Osbournovi, 2. sezona, 15. del dokumentarne serije
23.50 Moške zadeve, 2. sezona, 13. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.15 Dragonball Z, risana serija
7.40 Beyblade, risana serija
8.05 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.55 Maščevanje ljubezni, ponovitev 145. dela španske nadaljevanke
9.50 Klon, ponovitev 89. dela brazilске nadaljevanke
10.40 TV prodaja
11.10 Moja Sofija, ponovitev 84. dela španske nadaljevanke
12.00 Vrtnarjeva hči, ponovitev 17. dela mehiške nadaljevanke
12.55 Miss Slovenije 2004, ponovitev polfinalnega izbora
13.50 TV prodaja
14.20 Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00 Vrtnarjeva hči, 18. del mehiške nad.

15.55	Moja Sofija, 85. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 90. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 146. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	XXL komedija: Made in America, ameriški film
22.00	Samo ljubezen, ameriška nadaljevanke, 3/4
22.50	XXL premiere
22.55	Urgenca, 9. sezona, 14. del ameriške nanizanke
23.50	Prijatelj, 8. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
0.20	24UR, ponovitev
1.20	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Aktualno: odpadki, pon
10.15	Prakristjani, pon
10.30	Kmečka poroka na Planini, pon
11.00	Revija narodnozabavnih ansamblov, pon
12.30	Predah v gibanju, gost: Dušan Mikuz, vodi Jana Debeljak, pon
13.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
14.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
14.30	V harmoniji z naravo, pon
15.00	Trenja, POP TV, pon
16.20	Glasbeni mozaik
18.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnarje, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, družinska optika Lah, pon
19.30	Sanjska poroka, 10. del, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ali razprodajamo Slovenijo tujcem?
21.00	A to je to?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Štrnad - Reza
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Pazi kamera, POP TV
23.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
14.45	Koncert
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 250. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Predstavitel predsednika neparlamentarne stranke
20.00	Auggie Rose, ameriška drama, 2000
21.50	Intervju z Sadamom Huseinom
22.40	K1, športni program
23.40	TV prodaja
00.10	Videostрани

TOREK,

17.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 37/45

8.20	OSCAR CHARLIE, ANGLEŠKA NADALJEVANKE, 11/13
8.45	RADOVEDNI TAČEK: PAJAC
9.05	ŽELVI OTOK, RISANA NANIZANKA, 3/26
9.30	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 8/13
9.55	ZLATKO ZAKLADKO: LESKA TE PO RITI TRESKA
10.15	V OPIČJI KOŽI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODŽAJA
11.05	ČEZ PLANKE: EGIPT
12.20	SLOVENSKE MAGAZIN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.20	INFOKANAL
13.35	TEDENSKI IZBOR
13.35	OPUS: PORTRET POZAVNIŠTA BRANIMIRJA SLOKARJA
14.00	VEČERNI GOST: LUDWIG HARTINGER
14.50	DUŠNI PASTIRJI, ANG. NANIZANKA, 7/10
15.15	KLINIKA POD PALMAMI, NEMŠKA NADALJEVANKE, 10., ZADNI DEL, PONOVIČ
16.05	LYNX MAGAZIN: O VINU IN OLJU, ODŽAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 16.05)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 8/26 (VPS 16.50)
17.10	RISANKA
17.20	SPREHODI V NARAVO: VELIKA KOPRIVA (VPS 17.15)
17.35	ODPETI PESNIKI (VPS 17.30)
17.50	POVODNI MOŽ, DOKUMENTARNA ODŽAJA (VPS 17.50)
18.15	DUHOVNI UTRIP: DUHOVNOST IN ZDRAVJE (VPS 18.15)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	DELITVE, DOKUMENTARNA ODŽAJA (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/13 (VPS 22.50)
23.40	VEČJA SREČA KOT PAMET, ŠVICARSKO-FRANCOSKA DRAMA (VPS 23.40)
1.10	NOČNI IZBOR
1.10	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
2.25	POVODNI MOŽ, DOKUMENTARNA ODŽAJA
2.55	DUHOVNI UTRIP: DUHOVNOST IN ZDRAVJE
3.20	DELITVE, DOKUMENTARNA ODŽAJA
4.10	POD ŽAROMETOM
5.05	VEČJA SREČA KOT PAMET, ŠVICARSKO-FRANCOSKA DRAMA
6.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
8.55	KAJAK - KANU, SLALOM, KVALIFIKACIJE
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
15.40	KOŠARKA: SRBIJA IN ČRNA GORA - ITALIJA (VPS 15.40)
17.30	OLIMPIJSKI KLEPET
18.25	PLAVANJE, FINALE (VPS 17.55)
20.00	GIMNASTIKA, FINALE (2) EKIPNO
22.15	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
23.45	OLIMPIJSKE NOVICE
0.00	POSNETEK DNEVA
1.40	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nanizanke
10.10	Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 7. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 6. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 211. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 106. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja

16.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 8. del angleške nanizanke
16.55	Ha! Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Vprašaj Harriet, 10. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 19. del. am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Veriga sovraštva, ameriški film
21.50	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Radijska postaja, 3. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Osournovi, 2. sezona, 16. del dokumentarne serije
23.20	Moske zadeve, 2. sezona, 14. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaja
8.55	Maščevanje ljubezni, ponovitev 146. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 90. dela brazilske nadaljevanke
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 85. dela španske nadaljevanke
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 18. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Samo ljubezen, ponovitev ameriške nadaljevanke, 3/4
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 19. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 86. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 91. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 147. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
19.00	Preverjeno
20.00	Življenjska zgodba: Pogumni srci, ameriški film
20.45	XXL premiere
22.30	Urgenca, 9. sezona, 15. del ameriške nanizanke
23.30	Prijatelj, 8. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
0.00	24UR, ponovitev
1.00	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, družinska optika Lah, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvič
10.30	Revija narodnozabavnih ansamblov, pon
12.00	Predah v gibanju, gost: Dušan Mikuz, vodi Jana Debeljak, pon
13.00	Pazi kamera, POP TV
14.00	Glasbeni mozaik
18.00	A to je to?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Štrnad - Reza, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, zivo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ali razprodajamo Slovenijo tujcem?, pon
20.00	Sanjska poroka, 11. del
20.30	V harmoniji z naravo, pon
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, CINDI
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Velika zabava: Slavko Ivancić, prvič
23.40	Kmečka poroka na Planini, pon
00.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostрани
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	SP Naviga 2004, reportaža
09.40	Risanke
10.10	TV prodaja

10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Koncert
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 251. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
19.30	Štiri tačke
20.00	Angelske oči, ameriška romantična drama, 2001
21.50	Na poti v Katango, jugoslovanski film, 1987
23.30	Automobile
23.45	TV prodaja
00.00	Videostрани

SREDA,

18.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 38/45
8.20	RISANKA
8.30	OSCAR CHARLIE, ANGLEŠKA NADALJEVANKE, 12/13
8.55	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 26., ZADNJA EPIZODA
9.20	SPREHODI V NARAVO: VELIKA KOPRIVA
9.35	JUNAKI PETEGA RAZREDA, IGRANA NANIZANKA, 2/3
10.15	ODPETI PESNIKI
10.25	GLASLOVI LJUDSKEGA PRIPOVEDNIŠTVA, DOKUMENTARNA ODŽAJA
11.15	POVODNI MOŽ, DOKUMENTARNA ODŽAJA
11.40	DUHOVNI UTRIP: DUHOVNOST IN ZDRAVJE
12.05	BARAGOVA SLOVENIJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODŽAJA TV MARIBOR
13.40	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/21
14.10	DELITVE, DOKUMENTARNA ODŽAJA
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVIČ
15.55	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ... (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	RISANKA
17.30	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 24/39 (VPS 17.30)
17.50	IZKUŠNJA RAZLIKE, DOKUMENTARNA ODŽAJA (VPS 17.50)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: IZLET, ČEŠKI FILM (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	KAREL ČAPEK: R.U.R., POSNETEK PREDSTAVE SNG DRAMA MARIBOR (VPS 22.55)
0.15	NOČNI IZBOR
0.15	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.05)
1.30	IZKUŠNJA RAZLIKE, DOKUMENTARNA ODŽAJA
2.20	POVEČAVA, ANGLEŠKI FILM (VPS 02.15)
4.05	KAREL ČAPEK: R.U.R., POSNETEK PREDSTAVE SNG DRAMA MARIBOR
5.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.00	VESLANJE, POLFINALE
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
8.55	KAJAK - KANU, SLALOM, POLFINALE IN FINALE (VPS 08.55)
10.20	ROKOMET: SLOVENIJA - ISLANDIJA (VPS 10.20)

12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE
13.55	KOLESTARSTVO, KRONOMETER (M)
16.00	OLIMPIJSKE NOVICE
17.40	OLIMPIJSKI KLEPET
18.25	PLAVANJE, FINALE, PRENOS (VPS 17.55)
20.10	LJUBLJANA: NOGOMET, PRIJATELJSKA
	TEKMA, SLOVENIJA - SRBIJA IN ČRNA GORA,
	PRENOS (VPS 20.10)
22.15	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POSNETEK DNEVA
1.50	BRANE RONČEL IZZA ODRA, PONOVITEV
3.35	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nanizanke
10.10	Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 8. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 7. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 212. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 107. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 9. del angleške nanizanke
16.55	Hal: Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Vprašaj Harriet, 11. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 20. del. am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Nerode, zabavna oddaja
20.55	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, zabavna oddaja
21.45	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
22.15	Radijska postaja, 3. sezona 11. del ameriške humoristične nanizanke
22.45	Osbournovi, 2. sezona, 17. del dokumentarne serije
23.15	Moške zadeve, 2. sezona, 15. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja
8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 147. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 91. dela brazilске nadaljevanke
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 86. dela španske nadaljevanke
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 19. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Preverjeno, ponovitev
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 20. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 87. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 92. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 148. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Vpleteni, ameriški film
21.45	Divje palme, ameriška nadaljevanke, 4/6
22.40	XXL premiere
22.45	Urgenca, 9. sezona, 16. del ameriške nanizanke
23.40	Prijatelji, 8. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
0.10	24UR, ponovitev
1.10	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Kmečka poroka na Planini, pon
10.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
10.30	Velika zabava: Slavko Ivančič, pon
11.10	Peking - reportaža, prvič

11.30	A to je to!, ponužno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
12.00	Kasaske dirke, 2 del, pon
12.40	Sanjska poroka, 11 del, pon
13.10	NSM KANAL A
14.00	Glasbeni mozaik
17.30	Predah v gibanju, gost: Dušan Mikuz, vodi: Jana Debeljak
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, CINDI, pon
20.00	Computer Line
20.30	Avto sok, GHD Gorjanci in Rally Maribor, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, prvič
0.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Ekskluzivni magazin, ponovitev
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 20. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.15	Ekskluzivni magazin, ponovitev
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Spogledljivka, jugoslovanska komedija, 1961
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 252. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Odbojka na mivki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
20.00	Vroci veter, 7. del jugoslovanske serije
21.00	Sijaj
21.30	Reporter X
22.00	Črna Marija, jugoslovanska urbana drama, 1986
23.30	Za odrom festivala *Suncane skale*, reportaža
00.10	TV prodaja
00.40	Videostrani

ČETRTEK,

19.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 39/45
8.20	OSCAR CHARLIE, ANGLEŠKA NADALJEVANKE, 13., ZADNJI DEL
8.45	K. KOVIČ: MOJ PRIJATELJ PIKI JAKOB: TUDI PIKIJA BOLI ZOB, OTROŠKA NANIZANKA, 5/7
9.00	RISANKA
9.10	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 24/39
9.20	POD KLOBUKOM
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	TRIBE OBRAZI PLESNE ŠOLE KAZINA
10.45	IZKUŠNJA RAZLIKE, DOKUMENT. ODDAJA
11.35	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 2/13
12.00	MEJA NA REKI: ZGODBA O MESTU
13.00	RADGONA, DOKUMENTARNI FILM
13.15	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	KRALJICIN NOS: HARMONY NA POČITNICAH, ANGLEŠKI FILM, 3. DEL, PON. (VPS 13.15)
15.00	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/13, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJKA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)

16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI: KLEMEN KLEMEN, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO: BOLONJSKI PROCES (VPS 17.25)
18.10	HUMANISTIKA: POMNIKI ČLOVEŠKE PLEMENITOSTI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	ZGODBE LEGENDARNIH STVARI, FRAN. DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4 (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	OLIMPIJSKI HEROJI, KRATKI IGRANO-DOKUMENTARNI FILM (VPS 21.30)
21.40	OLIMPIJSKI HEROJI, KRATKI IGRANO-DOKUMENTARNI FILM (VPS 21.40)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	DEBUT JUNGER S/NGER - J. BRAHMS: LJUBEZENSKE PESMI, OP. 52, POSNETEK KONCERTA S FESTIVALA BREŽICE (VPS 22.50)
23.15	TAKO PA MUZICIRAMO GLASBENI JULIJCI: KONCERT KOMORNIH SKUPIN GLASBENEGA JULIJA NA OBALI 2004, 1. DEL, POSNETEK KONCERTA Z LJUBLJANSKEGA POLETNEGA FESTIVALA (VPS 23.30)
23.50	NOČNI IZBOR
23.50	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
0.45	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.05	JASNO IN GLASNO: BOLONJSKI PROCES
1.45	HUMANISTIKA: POMNIKI ČLOVEŠKE PLEMENITOSTI
2.15	ZGODBE LEGENDARNIH STVARI, FRANCOSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4
3.10	OSMI DAN
3.40	PRIJATELJI, OŠTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
4.25	KONCERT MEF & N.O.B.
5.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.25	OLIMPIJSKO POPOLDNE
8.25	VESLANJE: POLFINALE IN MALI FINALE
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE
15.40	KOŠARKA: ZDA I AVSTRALIJA (VPS 15.40)
17.30	OLIMPIJSKI KLEPET
18.25	PLAVANJE, FINALE (VPS 17.55)
19.55	GIMNASTIKA: MNOGOBOJ (Ž), FINALE (VPS 19.55)
22.00	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POSNETEK DNEVA
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 7. dela ameriške nanizanke
10.10	Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 9. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 8. del ameriške nan.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 213. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 108. del ameriške nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 10. del an. nan.
16.55	Hal: Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Vprašaj Harriet, 12. del ameriške hum. nan.
17.55	Moja najstnica, 21. del. am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimi: Blizu nevarnosti, ameriški film
21.40	Zadnje poglavje, kanadska nadaljevanke, 4/6
22.35	Samo bedaki in konji, 4. sezona, 7. del angleške humoristične nanizanke
23.15	Moške zadeve, 2. sezona, 16. del am. nan.

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja

8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 148. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 92. dela brazilске nad.
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 87. dela španske nadaljevanke
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 20. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Divje palme, ponovitev am. nad., 4/6
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 21. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 88. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 93. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 149. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Dotik upanja, ameriški film
21.35	Pravi seks v pravem mestu, 7. del ameriške dokumentarne serije
22.30	XXL premiere
22.35	Urgenca, 9. sezona, 17. del ameriške nan.
23.30	Prijatelji, 8. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
0.00	24UR, ponovitev
1.00	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Computer Line, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ali razprodajamo Slovenijo tujcem?, pon
11.00	Velika zabava: Slavko Ivančič, pon
11.40	Peking - reportaža, pon
12.00	Avto sok, GHD Gorjanci in Rally Maribor, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.00	Predah v gibanju, gost: Dušan Mikuz, vodi: Jana Debeljak, pon
14.00	Preverjeno, POP TV, pon
15.00	Glasbeni mozaik
18.00	Štiri točke oddaja o hisnih ljubljencih, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Srečanje harmonikarjev v Starem Velenju - posnetek 2 del, pon
20.00	Državni simboli
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, talenti z diskusijo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, prvič
23.40	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Za odrom festivala *Suncane skale*, reportaža
09.50	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Predstavitev predsednika neparlamentarne stranke
11.25	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Miss, jugoslovanska komedija, 1986
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 253. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Popotovanja z Janinom
20.00	Podelitev nagrad najboljšim kaskaderjem
21.45	Originali, 7. del jugoslovanske serije
22.50	Žužki v glavi, jugoslovanska socialna drama, 1970
00.20	Automobile
00.35	TV prodaja
01.00	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klaščna glasba
	Ponovitev:
23.00	Doživljaj gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičje 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitev:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznani
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitev:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitev:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luc v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitev:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitev:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaj gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitev:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Ekipna kolajna

Kaj so Olimpijske igre, vedo najboljše povedati tisti, ki so jih okusili na lastni koži, torej športniki sami. Za mnoge med njimi so priložnost kariere in edini način, da se pred samim seboj odkupijo za vse žrtve, ki so jih položili na oltar športa. Kako krut in neizprosno je lahko šport, smo se lahko največkrat prepričali ravno na prizoriščih olimpijskih tekmovanj.

Udeleženci največje športne manifestacije gredo pogosto preko meja lastnih zmožnosti, saj se zavedajo enkratne priložnosti. Kljub temu, da so igre vsake štiri leta, si nihče ne dela utvare, da ga bo olimpijska kolajna čakala. Vse prevečkrat se je zgodilo, da so tudi največji športniki omagali ravno tam, kjer je to najbolj pomembno. Vsaj nekajkrat se je zgodilo, da so na olimpiadi zmagali tisti, ki jih ni nihče uvrščal med favorite. In ravno v tem je čar tega spektakla brez primere: v priložnosti, da se z enim samim nastopom vpišete v večnost. Težja ko je športna disciplina, večji pomen ima uspeh na olimpiadi. Tega se zavedata tudi Iztok Čop in Luka Špik, naša veslaška junaka, ki bosta branila zlato v dvojcu. Mnogi se strinjajo, da sta prav naša veslača najbolj zanesljiva kandidata za najzlahtnejše odličje. Torej bi si zaslužila poseben status. A kaj, ko se pri našem olimpijskem komiteju očitno ne zavedajo, kakšen zalogaj se skriva v naši veslaški reprezentanci. Novica, da bosta Iztok in Luka v Atene odpotovala brez serviserja, je zato nekaj neverjetnega. Ciniki bi dejali, da sta naša šampiona pač navajena na vse hudo, zato bi jih lahko takšen spodrsrljaj samo še dodatno motiviral. Tudi sam upam, da jima to ne bo spodrezalo kril. Čeprav je mučno spoznanje, da se odnos do veslanja, kljub vsem uspehom v zadnjem desetletju,

pri nas ni prav veliko spremenil. Kolikor ju poznam, bosta na samem prizorišču gotovo pozabila vse tegobe. Samo vreme naj še ostane takšno, kot smo ga pri Grkih vajeni in vse bo dobro. Kot vemo je ravno vreme tisto, ki zna tehtnico prevesiti na stran enega ali drugega čolna. Toda brez sreče tako ali tako ne moreš do olimpijske zlate kolajne. Veliko je bodo potrebovali naši rokometaši, ki bi nam lahko prinesli prvo kolajno v kolektivnih športih. Recimo, da so tihi favoriti roketnega turnirja, čeprav bi po imenih sodili med najbolj resne kandidate. Morda jih bo podcenjevanje velikih še dodatno vzpodbudilo in bodo prvi, ki se bodo osvobodili kompleksa majhnosti. Prepričan

ce, ki so nas edini doslej popolnoma nadigrali. Poleg veslanja in rokometu imamo še nekaj adutov. Drugo najbolj zanesljivo kolajno naj bi si pritekla Jolanda Čeplak, ki ravno tako ni najbolj zadovoljna z odnosom matične zveze. Sodeč po skrivnostnosti ima v nogah odličen rezultat, zdaj je samo še vprašanje taktike, s katero se bo pogrnala na progo. Strah pred Muttolo je verjetno še prisoten, zato ji ne preostane drugega, kot da odteče na čelu kolone od starta do cilja, kar ji tudi sicer najbolj odgovarja. Kaj se ji lahko zgodi v gneči, je že enkrat občutila, zato si bo bržčas nabrusila komolce in jih tudi uporabila, če bo to potrebno. Na sumu za medaljo imam tudi

Brez sreče tako ali tako ne moreš do olimpijske zlate kolajne. Veliko je bodo potrebovali naši rokometaši, ki bi nam lahko prinesli prvo kolajno v kolektivnih športih. Recimo, da so tihi favoriti roketnega turnirja, čeprav bi po imenih sodili med najbolj resne kandidate.

sem, da uspeh na evropskem prvenstvu ni bil naključje: fantje mi delujejo kot vojaki, ki se ne ustrašijo še tako hudega nasprotnika, predvsem pa imajo tisto, kar je manjkalo vsem našim dosedanjim reprezentancam: predrznost in nesramnost. Če k temu dodamo dejstvo, da imamo najboljšo levo roko sveta Sergeja Rutenko, potem res ne vem, kdo nam bo lahko kos. Upam samo, da v izločitvenih bojih ne bomo naleteli na Nem-

kolesarja Andreja Hauptmana, ki mu atenske serpentine menda ležijo. V formo se vrača v pravem trenutku, urejeno pa ima tudi v glavi, kar je za olimpiado najbolj pomembno. Tudi ekipnih groženj ne gre jemati preveč tragično, saj bo ob njem tudi fenomenalni Valjavec, ki se je letos že izkazal kot veliki borec. Seveda bi bilo najlepše, če bi me demantiral še kdo od naših in se prebil med dobitnike medalj. Recimo kdo iz borilnih športov.

V teh dneh se odpirajo vrata XXVIII. poletnih olimpijskih iger moderne dobe. V Atenah se bo od 13. do 29. avgusta družil, meril in spopadal cvet najboljših športnic in športnikov sveta.

Med njimi se bo najvišjih bilk zagotovo skušala oprijeti tudi naša olimpijska odprava, ki šteje 76 vr-

Atene, prihajamo!

hunske pripravljene športnic in športnikov, ki so pred odhodom zagotovili, da bodo dali vse od sebe.

To pa je tudi prvovrstno zagotovilo vsem navijačem, ki morajo razumeti, da je vrhunski dosežek včasih medalja, včasih pa že trenutek, ko smo iz sebe iztisnili poslednji atom energije in s tem v celoti izpolnili zastavljene ideale, za nameček pa še nadvse častno zastopali svojo državo. Do teh ciljev bo športnikom pomagalo tudi 43-člansko spremljevalno osebje. Ekspedicija 119 športnic, športnikov in spremljevalcev je torej najštevilnejša doslej in jih bo po osemdesetih letih natanko 80 branilo čast prve slovenske olimpijske zlate medalje Leona Štuklja, ki jo je naš olimpijonek osvojil v Parizu leta 1924, in sicer v prestižnem gimnastičnem mnogoboju. Ta simbolika je pomembna tudi zato, ker orisuje bogato in stalno navzočnost slovenskega vrhunskega športa na olimpijskih igrah. Do Aten smo Slovenci namreč na poletnih

olimpijskih igrah osvojili že 7 zlatih, 4 srebrne in 7 bronastih medalj v posamičnih športih, v moštvenih pa še 2 zlati, 6 srebrnih ter 4 bronaste medalje (glej tabelo). Nasploh prvo odličje pa je Slovencem, tedaj še pod Avstro-Ogrsko, priboril Rudolf Cvetko, ki je leta 1912 v Stockholmu osvojil srebrno ekipno medaljo v sabljanju. Po osamosvojitvi smo na treh olimpijskih igrah Slovenci dosegli po dve bronasti, srebrni in zlati odličji, ki so se prav v tem zaporedju zvrstila od Barcelone 1992, Atlante 1996 in Sydneya 2000. In tudi med zdajšnjimi olimpijci so vsi trije dobitniki zlatih odličij iz Sydneya: veslača Iztok Čop in Luka Špik (dvojni dvojec) ter strelec Rajmond Debevec (trojni položaj), ki so še vedno naši upi.

Na koga staviti

Letošnja olimpijska reprezentanca je bila nadvse skrbno izbrana – tudi z dodatnimi in višjimi tekmovalnimi normami, ki so jih predpisale domače panožne zveze. Dodatni

normativi namreč zagotavljajo izostren izbor najboljših, ki na olimpijske igre zagotovo ne odhajajo kot turisti. Svetu in sebi gredo pokazati vse tisto, česar so se naučili v preteklih štirih letih in tudi v življenju. Slovenske barve bodo zastopali v enajstih športnih panogah: atletiki, jadrnanju, judu, kajaku in kanuju na divjih in mirnih vodah, cestnem kolesarstvu, plavanju, rokometu, strelstvu, tenisu in veslanju. Največ – t. j. borbeni nastop, ki nas niti rezultatsko ne bo pustil na cedilu – pa lahko pričakujemo od naslednje štirinajsterice. Poleg že omenjenih in nenadkriljivih strelca Rajmonda Debeveca (to bodo že njegove šeste OI) in veslaškega dueta v dvojnem dvojcu Iztoka Čopa in Luke Špika, so v zadnjem obdobju zanesljivo največji napredek prikazali plavalci; šestnajstletnici Sara Isaković in Anja Klinar sta postali mladinski evropski prvakinji in bi ob sproščenem in neobremenjenem nastopu, ki sta ga letos že tolikokrat prikazali, lahko prijetno

presenetili. Bolj izkušena Alenka Kejžar in Peter Mankoč pa bosta v svojih plavalnih disciplinah zagotovo polepšala dan marsikateremu navijaču. Tekačica na 800 metrov Jolanda Čeplak, dvakratna evropska prvakinja, zagotovo cilja na odličje, metalec kladiva Primož Kozmus je sposoben orodje vreči zelo zelo daleč, medtem ko bi jamajska veteranika Merlene Ottey (na svojih zadnjih in hkrati sedmih olimpijskih igrah) želela na najlepši način prikazati legendo o atletski ikoni, ki je osvojila kar 37 kolajn na velikih tekmovanjih. Zanimiv nastop lahko pričakujemo tudi od judoistke Raše Sranka, prijetno pa lahko presenetijo jadralki v razredu 470 Vesna Dekleva in Klara Maučec (2. mesto s SP in EP) ter jadralec, lanski evropski prvak v razredu laser, Vasilij Žbogar. Seveda pa nikakor ne smemo prezreti naših edinih predstavnikov v kolektivnih športih – rokometištev. Le-ti lahko v vsakem trenutku in ob fanatični borbenosti razorožijo prav

Jolanda Čeplak: Naš največji up za atletsko odličje. Premagati bo treba Mutolovo ...

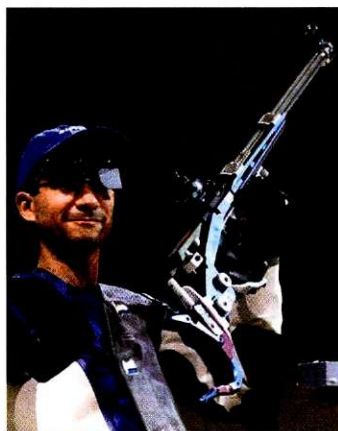
Dvojni dvojec Čop-Špik: v Atenah branita naslov olimpijskih prvakov. Ali jima bo to v breme ali v dodatno spodbudo?

V ekipi za Atene je eden najmočnejših Slovencev Primož Kozmus: Ali lahko njegovo kladivo prileti do medalje?

Tadej Valjavec: "Po konfiguraciji trasa ustreza Hauptmanu in Murnu, ki bi mu kot pomočnik z veseljem vrnili za njegovo nesebično pomoč na letošnjem Giru."

Rajmond Debevec: "To so že moje šeste OI! Po osvojenem sydneyjskem zlatu bi morebiti tokrat lahko stavil na sproščenost in izkušnje. Strelšče je sicer postavljeno v sedlu med dvema vzpetinama, zato bo veter precej krojil rezultate; poleg tega upam na čim manjšo vlažnost zraka."

Odličja, osvojena v posamičnih športih na poletnih OI:

zlata (7): Leon Štukelj, gimnastika - mnogoboj, Pariz 1924 / Leon Štukelj, gimnastika - drog, Pariz 1924 / Leon Štukelj, gimnastika - krogi, Amsterdam 1928 / Miro Cerar, gimnastika - konj z ročaji, Tokio 1964 / Miro Cerar, gimnastika - konj z ročaji, Ciudad de Mexico 1968 / Rajmond Debevec, strelstvo - trojni položaj, Sydney 2000 / veslanje (Iztok Čop/Luka Špik) - dvojni dvojec, Sydney 2000

srebrna (4): Josip Primožič, gimnastika - bradlja, Amsterdam 1928 / Leon Štukelj, gimnastika - krogi, Berlin 1936 / Andraž Vehovar, kajak - slalom, Atlanta 1996 / Brigita Bukovec, atletika - tek na 100 m ovire, Atlanta 1996

bronasta (7): Leon Štukelj, gimnastika - mnogoboj, Amsterdam 1928 / Stane Derganc, gimnastika - preskok, Amsterdam 1928 / telovadci, gimnastika - moštveno, Amsterdam 1928 / Miro Cerar, gimnastika - drog, Tokio 1964 / veslanje - dvojec brez krmarja, Seul 1988 / veslanje - dvojec brez krmarja, Barcelona 1992 / veslanje - četverec brez krmarja, Barcelona 1992

Odličja, osvojena v moštvenih športih na poletnih OI:

zlata (2): Alenka Cuderman, rokomet, Los Angeles (1984) / Rolando Pušnik, rokomet, Los Angeles 1984

srebrna (6): Rudolf Cvetko, sabljanje, Stockholm 1912 / Ivo Daneu, košarka, Mexico 1968 / Aljoša Žorga, košarka, Mexico 1968 / Vinko Jelovac, košarka, Montreal 1976 / Jure Zdovc, košarka, Seul 1988 / Polona Dornik, košarka, Seul 1988

bronasta (4): Marko Elsner, nogomet, Los Angeles 1984 / Srečko Katanec, nogomet, Los Angeles 1984 / Rolando Pušnik, rokomet, Seul 1988 / Iztok Puc, rokomet, Seul 1988

vsakega nasprotnika. Ne nazadnje so tudi evropski podprvaki! Evropska prvenstva v tem športu pa so močnejša od svetovnih in olimpijskih...

Slovenski olimpijci

Slovenske barve bo v Atenah zastopalo 22 športnic in 55 športnikov v enajstih športnih panogah.

Atletika: Boštjan Buč, Gregor Cankar, Roman Kežzar, Primož Kozmus, Matic Osovnikar, Rozle Prezelj, Jurij Rovnan, Miroslav Vodovnik, Peter Zupanc, Jan Žumer, Matija Šestak, Alenka Bikar, Tina Čarman, Jolanda Čepak, Helena Javornik, Teja Melink, Merlene Ottey

Jadranje: Tomaž Čopi, Davor Glavina, Gašper Vinčec, Vasilij Žbo-

gar, Vesna Dekleva, Klara Maučec, Teja Černe

Judo: Sašo Jereb, Petra Nareks, Lucija Polavder, Raša Sraka

Kajak-kanu na mirnih vodah: Jernej Zupancič Regent

Kajak-kanu na divjih vodah: Uroš Kodelja, Simon Hočvar, Nada Mali

Kolesarstvo: Andrej Hauptman, Uroš Murn, Gorazd Štangelj, Tadej Valjavec

Plavanje: Peter Mankoč, Blaž Medvedšek, Marko Milenkovič, Emil Tashirovič, Bojan Zdešar, Jernej Godec, Lavra Babič, Anja Čarman, Sara Isakovič, Alenka Kežzar, Anja Klinar

Veslanje: Iztok Čop, Luka Špik, Tomaž Pirih, Jani Klemencič, Miha Pirih, Gregor Sračnjek, Matija Pavšič, Andrej Hrabar, Davor Mizerit

Rokomet: Matjaž Brumen, Zoran Jovičič, Andrej Kastelic, Vid Kavtičnik, Miladin Kozlina, Beno Lapajne, Jure Natek, Marko Oštir, Aleš Pajovič, Dušan Podpečan, Sergej Rutenka, Tomaž Tomšič, Renato Vugrinec, Uroš Zorman, Luka Žvižej

Strelstvo: Rajmond Debevec

Tenis: Tina Križan, Tina Pisnik, Katarina Srebotnik, Maja Matevžič

Olimpijske igre so za večino športnic in športnikov vrhunec kariere. Nekaterim se ta dogodek za stotinko sekunde ali centimeter izmakne, izmika; drugi pa denimo z nedovoljeni-

mi sredstvi izrabijo veličastnost olimpijskega dogodka, ki žal vse redkeje navdaja z olimpijskim duhom. V prvo vrsto sta se prerinila slava (častihlepnost) in denar (pohlepnost). A tu gre formalno vseeno za drugačne motive, ki se jih bo zanesljivo oklepala tudi slovenska reprezentanca. Zato so ob odhodu v Atene razglasili svoje spodbujevalno geslo: Atene, prihajamo! V Atene namreč prihajajo po čast oziroma dostojanstvo, ki ga bodo ob primernem nastopu z največjim veseljem delili s svojimi navijači, prijatelji. **Lovro Kastelic**

na kratko

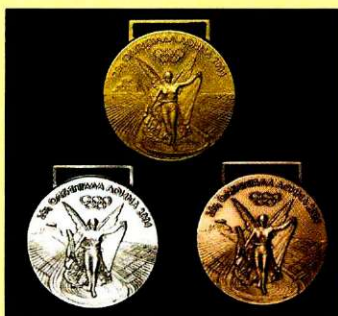
NAJMLAJŠI, NAJMANJŠI IN NAJLAŽJI OLIMPIJEC

Na poletnih olimpijskih igrah, ki se začnejo jutri v Atenah, bo najmlajši, najmanjši in najlažji tekmovalc Malezijski Bryan Nikson Lomas. Malezijski skakalec v vodo je star 14 let, visok je 138 centimetrov in tehta pičlih 30 kilogramov. Najstarejši tekmovalc letošnjega največjega športnega dogodka na svetu bo 57-letni kanadski jahca Ian Millar, najtežji pa španski judoist Ayatami Ruano, ki tehta kar 198 kg.

SLOVENCIS ŠTIRIMI MEDALJAMI

Ameriška revija Sports Illustrated je pretekli teden v okviru napovedi, koliko medalj bodo na Olimpijskih igrah osvojile posamezne dr-

žave, napovedala, da bodo Slovenci v Atenah osvojili štiri medalje, od tega tudi eno zlato. Strelec Rajmond Debevec naj bi tako po napovedih revije ponovil dosežek iz Sydneyja, ko je zmagal v trojnem položaju, za nameček pa naj bi osvojil še srebrno kolajno v disciplini 60 leže z malokalibrsko puško. Srebrn naj bi bil tudi

Se bo napoved o štirih medaljah uresničila?

veslaški dvojec Iztok Čop/Luka Špik, bronasta pa Jolanda Čepak v teku na 800 metrov. Kot zanimivost naj navedemo, da je ista revija Sloveniji napovedovala štiri medalje že pred štirimi leti. Zadelo so zlato medaljo Čopa in Špika, Debevcu so namesto zlata prerokovali bron, njihova napoved o zlatu Mitje Petkovška na bradlji in bronu Marcela Moreta v taekwondoju pa se ni uresničila.

PAPEŽ IN ŠPORT

Papež Janez Pavel II. se je že v mladih letih zapisal športu, saj se je kot srednješolec na Poljskem preizkusil kot nogometni vratar, smučar ter celo kot kajakaš. Minuli teden pa je v Vatikanu ustanovil športni oddelek,

Papež Janez Pavel II. 'ma rad tudi šport.

saj želi, da bi se tudi s pomočjo športa širile krščanske vrednote po vsem svetu. Hkrati želijo v Cerkvi opozoriti milijone ljudi, ki bodo spremljali olimpijske igre v Atenah, na velik pomen športa v današnjem svetu. "Sveti oče je bil vedno predan športu, tudi kot načinu oblikovanja osebnosti mladih ljudi," je dejal oče Kevin Lixey, ameriški duhovnik, ki je sodeloval pri vzpostavitvi oddelka.

Kolesarska nesreča

Madonna, sicer zagrizena kolesarka, je imela pred kratkim nepredviden prijetljaj - zaletela se je v taksi.

Kljub urnosti na odrih in za mikrofonom, je bila pop zvezdnica Madonna nemočna, ko je med kolesarjenjem po Centralnem parku v New Yorku doživela neljubo bližnje srečanje. Skolesom se je zaletela v vrata taksi, ki je zapeljal preblizu kolesarske steze, potnik pa je odprl vrata, ne da bi pogledal, če to lahko stori varno. Na srečo Madonna, po novem Esther, ni bila huje ranjena, zgolj šokirana. Takistu je v navalu jeze zakričala: "Na-

uči se voziti, ti bumbar!" Pretreseni potnik taksi, ki jo je takoj prepoznal, ji je ponudil pomoč, a jo je odklonila in se odpeljala naprej proti domu.

Najslabša plesalka

Victoria Beckham je bila izbrana za najslabšo plesalko pop glasbene scene. Takoj za Posh, ali kot ji pravijo 'Lady Beckham', se je med ženskami v popu uvrstila Kelly Osbourne, čeprav tudi Poshine kolegice iz Spice Girls, Emma Bunton in Geri Halliwell, po mnenju anketiranih nimata veliko plesnih sposobnosti.

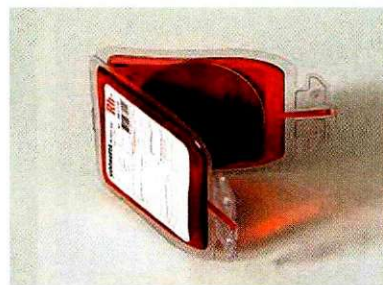

Med moškimi pevci se je najslabše odrezal Peter Andre, tudi Robbie Williams baje ne blesti - na lestvici 'najslabših' je na drugem mestu med moškimi. Britanska pop-pevska srenja se res ni dobro odrezala, zato pa so bili anketirani naklonjeni ameriškim zvezdnikom. Pop-pevka z najboljšimi plesnimi sposobnostmi naj bi bila tako Jennifer Lopez, takoj za njo pa Madonna, Christina Aguilera, Britney Spears in Beyonce Knowles.

Siddhartin Rh- na Cresti

Siddharta je svoje znanje in popularnost že dodobra predstavila slovenski javnosti, z zadnjim izdelkom "Rh-" pa so resnično zadeli terno. Siddhartina krvna vrečka, ovitek albuma "Rh-", se je na Cresti uvrstila na "shortlistu" finalistov.

Cresta velja za najtežji in najpreslužnejši svetovni oblikovalsko-oglaševalski festival. O zmagovalcu bo odločala strokovna žirija, a če bloodbag

oz. krvna vrečka, ki ga je oblikoval Sašo Dornik in skupina Ventilator, zmaga, bo to že četrto, verjetno največje možno priznanje za ta domiselni ovitek.

MTV Video Music Awards v Miami

Približuje se podelitev Mtv Video Music Awards. Zgodila se bo 29. avgusta v Miami. Vsako leto je to noč, polna razburljivih in ekskluzivnih glasbenih nastopov, med katerimi bosta letos tudi vroči, petkratni nominiranec Usher (v kategorijah za najboljši video leta, R'n'B video, plesni video, najboljši video moškega izvajalca in najboljša koreografija v videu) in zapeljiva Jessica Simpson (nominirana za najboljši video ženske izvajalke in najboljši pop video). Princesa R&B-ja, Beyonce Knowles, je z 'Naughty Girl' nominirana petkrat (v kategorijah za najboljši video ženske izvajalke, R'n'B video, plesni video, koreografijo v videu in najbolje posnet video).

Med petkratnimi potencialnimi zmagovalci sta še funk raperja Outkast z nominacijami za najboljši video leta, najboljši hip-hop video, najbolje reziran video, najboljše posebne efekte v videu in najboljšo umetniško režijo v videu. Štirikrat je nominirana Britney Spears z eksplozivno "Toxic", in sicer za najboljši video leta, video ženske izvajalke ter pop in plesni video. Med nominiranci naj izpostavimo še Justina Timberlake, ki se s skladbo Senorita poteguje za nagrado v kategoriji za najboljši video moškega izvajal-

DEMOKRACIJA

K sodelovanju vabimo inovativne zunanje sodelavce za samostojno

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA

in

PRIDOBIVANJE NOVIH NAROČNIKOV

za revijo **Demokracija**.

Ponujamo stimulativno nagrajevanje.

Podrobnejše informacije na tel.: 01/43 45 463 ali na elektronskem naslovu obzorja.direktor@siol.net.

Karitas

Škofijska karitas Koper

5250 SOLKAN, Skalniška 1, tel. 05 33 00 233

POMAGAJMO LJUDEM V STISKI!

ŠKOFIJSKA KARITAS KOPER je tudi tokrat pripravljena pomagati ljudem v Posočju, ki jih je prizadel potres. Zavedati se moramo dejstva, da se prebivalci še vedno soočajo s posledicami potresa, ki jih je prizadel pred šestimi leti. Karitas zaradi odplačevanja visokih anuitet pomaga družinam in posameznikom s hrano, vključitvijo otrok v program 'posvojitev na razdaljo' in odplačilom zapadlih položnic.

Potres, ki je prizadel Posočje 12. 7. 2004, ni povzročil samo gmotne škode na objektih, temveč in predvsem zmanjšal možnost zaslužka vsem prebivalcem, kar bo njihovo gmotno stisko še povečalo. Nedvomno lahko računamo tudi z izpadom turizma. Pomembno je, da ljudje tudi tokrat čutijo, da smo jim pripravljeni moralno in materialno pomagati.

Svoj prispevek lahko nakazate na TRR Škofijske Karitas Koper 24500-9004155438 s pripisom: Posočje 2004.

Pregled dosedanje pomoči Karitas prebivalcem v Posočju je na spletni strani <http://www.karitas.si/akcije/posocje.htm>.

Jožica Ličen,
namestnica ravnateljice Škofijske karitas Koper,
gsm 041 429 713

Brezplačni oglaš

Pravila za izrabo časopisnega (revijalnega) prostora za predstavitev list in kandidatov za Volitve poslancev v Državni zbor Republike Slovenije, ki bodo 03.10.2004 v reviji Demokracija

1. Uvod

S temi pravili se v skladu s 5. členom zakona o volilni kampanji (Uradni list RS št. 62/94, 17/97) in Pravilnikom o oglaševanju v reviji Demokracija (6.5.04) urejajo obseg, pogoji in način predstavitve list in kandidatov za Volitve poslancev v Državni zbor Republike Slovenije, ki bodo 03.10.2004 (v nadaljevanju - volitve v Državni zbor) v reviji Demokracija.

Pravilnik določa tudi načela novinarskega dela v času volilne kampanje za volitve v Državni zbor v reviji Demokracija.

Volitve so razpisane za 03.10.2004.

2. Temeljna navodila

Novinarji revije Demokracija bodo tudi v času volilne kampanje v skladu z uredniško politiko in zasnovo revije spremljali aktualne politične, gospodarske, športne in druge za javnost zanimive dogodke v domovini in v svetu.

Posebno pozornost bodo novinarji namenili spremljanju volilne kampanje v obliki prispevkov o volitvah na ustaljen novinarski način.

Volilno kampanjo bo ekipa revije Demokracija spremljala v skladu z zakonom, Pravilnikom o oglaševanju v reviji Demokracija, s svojo programsko zasnovo in kodeksom novinarjev Republike Slovenije.

3. Samostojna uredniška presoja

Uredništvo revije Demokracija bo samostojno odločalo o obsegu, vsebini in objavi novinarskih prispevkov, ki se nanašajo na volilno kampanjo, politične stranke ali kandidate v okviru volitev v Državni zbor 2004.

Odločitve uredništva bodo usklajene z uredniško politiko in v interesu javnosti.

4. Predstavitveni prispevi

Revija Demokracija bo v primeru interesa v času volilne kampanje objavljala tudi plačane predstavitvene prispevke in oglase (v nadaljevanju - oglasi) list in kandidatov po veljavnem ceniku za oglasni prostor, pomnoženim s faktorjem 2. Vsi zainteresirani imajo enako pravico naročanja in dostopa do plačanih oglasov.

V primeru nesorazmerno velikega števila naročenih oglasov ima uredništvo pravico, da preneha sprejemati nove oglase. V takšnem primeru se objavijo le tisti oglasi, ki so bili naročeni in dostavljeni do sprejema take odločitve. Uredništvo bo zavrnilo tudi oglase, ki niso v skladu z uredniško politiko revije.

Poslovodni organ lahko po lastni presoji odobri popuste ali oprostitve plačil plačanih oglasov.

V skladu s 6. členom zakona o volilni kampanji je obvezna navedba naročnika.

V skladu s 50. členom Zakona o medijih je za resničnost in točnost navedb oz. podatkov v oglasu odgovoren naročnik.

5. Pritožbe

Pritožbo na izvajanje zgoraj navedenih pravil lahko vložijo izključno prizadeti v pisni obliki. Pisno pritožbo naslovi na glavnega in odgovornega urednika revije Demokracija.

Uredništvo je dolžno odgovoriti pisno, najkasneje v osmih dneh po prejemu pritožbe.

Pritožbe, ki bodo prejete po uradni razglasitvi volilnih rezultatov, bomo smatrali kot brezpredmetne in jih kot take ne bomo obravnavali.

Ljubljana, 09.08.2004

Glavni in odgovorni urednik
revije Demokracija
Metod Berlec

horoskop

Lev (22. julij - 21. avgust)

Ali res mislite, da boste sami zmogli vse? Raje si poiščite primerno pomoč, tudi če boste morali minimalno plačati. V sredo, četrtek in petek se bo toliko razjasnila situacija, da boste lahko lažje zaspali. Vikend bo lep.

Devica (22. avgust - 21. september)

V začetku tedna vas bo presenetila ljubezenska ponudba od človeka, od katerega tega sploh ne pričakujete. Prosite ga za odlog in mu kasneje lepo obrazložite, da si zveze z njim niste predstavljali. Najlepše vam bo v petek.

Tehtnica (22. september - 22. oktober)

Bilo bi zelo koristno, da bi si uredili vse potrebno glede vaših davčnih računov. Pokličite že enkrat vaše prijatelje in se srečajte z njimi. Veliko bolje bo, če boste naredili zanje več kot je treba; koristi bodo neizbežne.

Škorpion (23. oktober - 21. november)

Bodite odprti do svojih staršev in svojega partnerja. Dela vam ne bo zmanjkalo, prav tako ne denarja. Bodite zadovoljni, da se stvari obračajo tako kot ste si predstavljali. Izkušnje, ki jih imate, vam bodo zelo prav prišle.

Strelec (22. november - 20. december)

Bežanje od problema nič ne koristi. Pa saj niste niti taki, da bi pred težavami bežali. Dela boste imeli čez glavo, zato si lahko privoščite tudi kaj lepega. Ne sekirajte se zaradi vsega, kar se dogaja na vašem področju.

Kozorog (21. december - 19. januar)

Kupite si kak cd znanega izvajalca in uživajte v novi glasbi. Delo vam bo prineslo obilo zabave. Neverjetno, da je lahko delo tudi hobi. Ob koncu tedna se zagotovo ne boste dolgočasil. Bodite zadovoljni sami s sabo.

Vodnar (20. januar - 18. februar)

Veliko se lahko naučite od starejših sorodnikov. Če natančno poslušate njihove pogovore, vam bo kmalu jasno, zakaj. Sredi tedna se vam obetajo zanimiva srečanja. Zelo pozorna oseba ste, zato boste kmalu imeli veliko prijateljev.

Ribi (19. februar - 20. marec)

Če ljudje zavračajo stike z vami, mora za to obstajati dober razlog. Bodite prepričani, da se boste bolje počutili, če se ne boste preveč obremenjevali, raje se poskusite uvesti in se dobro pogovoriti. Obeta se vam sicer lep teden.

Oven (21. marec - 20. april)

Skoraj nečloveško potrpežljivi boste morali biti, da boste prenesli vse, kar vas ta trenutek pesti. Zdelo se vam bo, da se soočate z velikonom. Prava milina bo konec tedna, ko si boste končno lahko privoščili romantično večerjo v dvoje.

Bik (21. april - 21. maj)

V ponedeljek poskusite nekoliko prebuditi svojo senzualno stran, da boste lahko zaznali nekaj, kar vam utegne prinesiti velike koristi. Sredi tedna boste ravnali nekoliko impulzivno, ker vas bo presenetilo nekaj neprijetnosti.

Dvojčka (22. maj - 21. junij)

Morali boste preurediti svoj koledar obveznosti in se dogovoriti za naprej. Poskusite urediti stvari tako, da vam bodo vzele bolj malo časa. Politična debata, ki se bo razvila med pitjem kave, bo zelo prijetna in poučna.

Rak (22. junij - 21. julij)

Imeli se boste prav dobro. Počitnice se za nekatere ne bodo končale, nadaljevanje bo prav zanimivo - to je mišljeno za tiste, ki si obetajo kakšno ljubezensko avanturo. Krogi okoli nove službe, ki si jo obetate, bodo vse ožji.

ca ter Alicia Keys in R. Kellya, nominiranca za najboljši R'n'B video. JoJo, ki je s svojim prvim singlom "Leave (Get out)" nominirana v kategoriji video preboj leta in letošnji

Med presenečenja sodi letos dokaj nova Evanescence. Z balado "My Immortal" (iz Ben Affleckovega "Daredevila") so med nominiranci v kategoriji za najboljši rock video, ne in najboljši video preboj leta.

Kilometerske kolone na poti do slovenske obale pričajo, da se je počitniška sezona zares začela, čeprav je muhasto vreme prestavilo začetek pravega poletja (tistega s "pasjo" vročino).

Tako se turisti iz vse Slovenije in tudi iz tujine bolj ali manj urejeno zgrinjajo v obmorska letovišča, gostinci, turistični in kulturni delavci pa so temu primerno pripravili bogato ponudbo zabave, glasbe, kulture in še česa.

Plaže so zastonj!

Zastrašujoča morska sluz, ki je pred tedni resno ogrozila uspešnost

Utrip Obale

turistične sezone, se v splošno zadovoljstvo ni obdržala, tako da se zdaj lahko mirno kopate v prijetno topli vodi (v zadnjih julijskih dneh so izmerili okoli 25 stopinj). Prijetna novost letošnjega poletja pa je nedvomno brezplačen dostop do zgledno urejene portoroške plaže. Da je bila to pametna poteza, kaže njena zasedenost, ki ponuja občutno bolj razveselivo sliko v primerjavi s prejšnjimi leti. Vendar se tudi drugod trudijo privabiti čim več obiskovalcev. Tako v Simonovem zalivu julija in avgusta ob koncih tedna potekajo koncerti pod skupnim nazivom Noč na plaži. Imeni, kot sta Vlado Kreslin in Parni valjak, ste sicer že zamudili, a priložnosti za dober koncert in temu pripadajočo žurko bo še kar nekaj. Tudi sicer je ponudba najrazličnejših prireditev izredno bogata. Naj našteto samo najodmevnejše.

Rumena noč ni razočarala

Obalna prestolnica Koper na splošno velja za precej zaspano mesto, vendar se je ob tradicionalni Rumeni noči razživila in privabila na ulice in trge več desetisoč obiskovalcev. Prireditev se je začela že sredi tedna (21. julija) in je trajala pet dni. Na različnih prizoriščih so se zvrsti-

la bolj ali manj znana domača in tuja imena. Organizatorji so poskrbeli za privrženca popularne glasbe (Kingston, Malibu), rokerje (Šank rock), ljubitelje tradicionalnih zvokov (nastopile so folklorne skupine, npr. Šavrini in anka Šavrinke), krona večdnevne zabave pa sta vsekakor bila veličasten ognjemet v noči na nedeljo in koncert Vlada Kreslina v zadnji, nedeljski "rumeni" noči.

Za vsak okus nekaj

Prav tako v Kopru se je že končal mednarodno uveljavljeni Fol-

kest, festival etnične glasbe, ki vsako leto gosti odlične tuje virtuozne. Za konec (ta je bil hkrati z začetkom Rumene noči) so se v afriških ritmičnih predstavili domači člani skupine Farafina iz Burkine Faso. Festival že več let snema tudi TV Koper, tako da bodo posnetki najboljših koncertov letošnjega festivala v kratkem na ogled tudi televizijskim gledalcem.

Z etnom se je že pred leti okužila tudi Izola. Pravi ljubitelji tovrstnih nekomercialnih zvokov dobro poznajo izolski festival Mediteran,

ki pa letos ne poteka v izolskem starem mestnem jedru, temveč se je preselil na oder pod Belvederjem. Poznavalci so opozorjeni!

Za resno glasbo je prav tako primerno poskrbljeno; niz koncertov v sklopu prireditev Imago Sloveniae je pozvil večere na več krajih na Obali, med katerimi ima nedvomno poseben čar križni hodnik minoritskega samostana v Piranu. Visoka kultura pa doživi najbolj bleščeče trenutke v času Primorskega poletnega festivala. Letošnja bera gledaliških predstav na naravnih prizoriščih (npr. Titov trg v Kopru ali Sečoveljske soline) je dala poudarek klasiki svetovnega gledališča, Shakespearovemu Juliju Cezarju, ki so ga gostujoči umetniki predstavili na tri različne načine, od izvirne pa vse do minimalistične scenske uprizoritve.

Umetniško ozračje

Posebno počitniško ozračje ustvarjajo tudi različni umetniki, ki poletje preživijo na morju in kot na primer v Izoli izrabijo za en tolar oddane prostore v starem mestu za prodajno-razstavnimi prostor in atelje hkrati. Na ta način skuša občina oživiti srednjeveški del Izole, nedvomno pa to predstavlja tudi zanimivo doživetje za obiskovalce, ki so že v preteklosti z naklonjenostjo sprejeli tovrstne pobude. Če ostanemo v Izoli, ne smemo prezreti niti stalnice konca poletja – Ribiškega praznika, ki bo tudi letos proti koncu avgusta razveselil staro in mlado. **Mitja Volcansek**

Večeri na Obali nikakor niso pusti. Pravzaprav boste imeli največ težav pri odločitvi kam na koncert glede na to, da mnogi od njih potekajo hkrati. (Na sliki: koncert skupine Batista & String.si na Manziolijevem trgu v Izoli)

Tudi letošnja Rumena noč je navdušila Koprčane in številne obiskovalce iz bližnjih krajev in notranjosti Slovenije. Le stanovalcem v centru je petdnevna zabava omejila, spanec.

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www.samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	PREPOJEN POMARANČNI OLUPEK	DEL NOGE POD GLEZNJEM	HITRO HLAPLJIVA TEKOČINA	MAJNŠI HIŠNI PES	DRUGO IME ZA REKO RUHR
NEKDANJI ČEŠKI ATLET (LUDVIK)						
GOVORNIK, PRIDIGAR						
MESTO V AMERIŠKI DRŽAVI TEKSAŠ						
VHOD, VSTOP						
NICOLAS CAGE			VENO TAUFER	ROBERT REDFORD MUSLIM. M. IME		
GRŠKA BOGINJA USODE					JUŽNOAM. RASTLINSKI STRUP, KURARE	MOŠKI. KI GARA
OZEMLJENA PRIPRAVA NA STREHI			NEZA- UPANJE DVOM (KNJIŽNO)	ČASOVNA ENOTA, 60 MINUT		
TENISAČICA NAVRA- TILOVA			ONDREJ NEPELA VNETJE ŠARENICE	NOČNI LOKAL IT. REŽISER (LILIANA)		
GRŠKA MODRICA PESNIŠTVA			USTNA PRI SLONU DELAVSKA ENOTNOST	ROBERT ALTMAN BELJENO PLÁTNO		
NORDIJSKA BOGINJA MORJA			SLOVENSKI IGRALEC AN. REŽISER (DAVID)			
ALOJZ GRADNIK			FRANCOSKI AVT. DIRKAČ (JEAN) SKALA	LJUDSTVO V GANI DOMOVINA KIRKE	DRUGO IME FIZIKA LEEJA	ESTONSKI ESTRADNI PEVEC (GEORGIJ)
KRAJ V OBČINI ČRNOMELJ			IGRALEC NELSON LUKA V JUŽNI ITALIJI REKA PAD			
ČEVLJARSKA NIT			VINJENOST			
AMERIŠKI SKLADATELJ COPLAND			ŽUŽELKA, KI SKELEČE PIČI	ROKO- METAŠICA CERNETOVA		

rešitev prejšnje križanke

DANAJA, OLIVER, LETALO,
EŠALON, NJ, OJA, KOR,
ANKARANČAN, ALA,
NESREČNEŽ, ELAN, OVE,
AK, VESTIJA, DANILO,
ITTEN, AROV, NIL, SP, NM,
KORANA, ARA, ROANOKE,
ANANAS, OSNOVNIK,
JANKA, ČT, SAONA, ELEAT

nagrajenci 31. številke

1. nagrada: RAJKO SVETLIČIČ,
Na vas 17, 5281 Spodnja Idrija

2. nagrada: MILENKO PEGAN,
Pinka Tomažiča 40, 5000
Nova Gorica

3. nagrada: TOMAŽ PUC,
Mlaka 7, 1332 Stara Cerkev

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

1. nagrada: bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

2. nagrada: bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

3. nagrada: bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
19. 8. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **9. 8. 1471** je Francesco della Rovere postal papež pod imenom Sikst IV. Dal je zgraditi kapele, ki se imenuje po njem – Sikstinska kapela.
- **9. 8. 1974** je Richard Nixon postal prvi predsednik v zgodovini ZDA, ki je moral odstopiti.
- **10. 8. 1189** je bila v pergamentni listini prvič omenjena prazupnija v Mariboru.
- **10. 8. 1893** se je v Kotljah rodil slovenski pisatelj in politik Lovro Kuhar – Prežihov Voranc.
- **10. 8. 1896** je Jakob Aljaž na Kredarici, na nadmorski višini 2.515 metrov, odprl najvišje ležeči slovenski planinski dom, ki je pomenil ohranitev slovenstva v hribih pod Triglavom.
- **11. 8. 435 pr. Kr.** se je rodil grški filozof Aristip. Ko se je Dionizij, tiran v Sirakuzah, ponorčeval iz njega in ga vprašal, kako to, da vladarji ne obiskujejo filozofov, filozofi pa obiskujejo vladarje, mu je filozof mirno odgovoril: "Tako je kot pri zdravnikih. Tudi bolniki ne obiskujejo zdravnikov, ampak zdravniki obiskujejo bolnike."
- **11. 8. 1938** je ministrski svet Kraljevine Jugoslavije izdal odlok z zakonsko močjo, s katerim je bila ustanovljena Akademija znanosti in umetnosti Slovenije.
- **12. 8. 1813** je Avstrija napovedala vojno Napoleonu. V slovenskih krajih tega niso vedeli in so čez 3 dni še praznovali Napoleonov rojstni dan.
- **12. 8. 1865** se je rodil finski skladatelj Jan Sibelius.
- **12. 8. 1919** je vojska Kraljevine SHS zasedla Prekmurje.
- **13. 8. 1927** se je rodil kubanski politični voditelj Fidel Castro. Svojo domovino je spremenil v prvo komunistično državo na zahodni polobli.
- **13. 8. 1943** je rusko-ameriški biolog Selman Abraham Waksman izločil antibiotik, in ga imenoval streptomycin. Leta 1953 je dobil Nobelovo nagrado za medicino in fiziologijo.
- **13. 8. 1961** je vzhodnonemški državni in partijski voditelj Erich Honecker ukazal, da začnejo postavljati 107 km dolg betonski "berlinski zid" in več kot 60 km žičnih ograj.
- **14. 8. 1893** je policijska uprava v Parizu uvedla prve vozniške izpite na svetu.
- **14. 8. 1920** je bila na sedmih poletnih olimpijskih igrah v Antwerpnu prvič razvita olimpijska zastava s petimi raznobarvnimi krogi, ki v modri, rumeni, črni, zeleni in rdeči barvi predstavljajo pet celin.
- **15. 8. 1769** se je rodil francoski vojskovodja, državnik in cesar Napoleon Bonaparte. Izrekel je misel, ki bi lahko poučna tudi za Milana Kučana ali Antona Ropa: "Od vzvišenega do smešnega je samo korak."

Taborsko gibanje

V Ljutomeru se je začel **9. avgusta 1868** prvi slovenski shod, potem pa so se vrstili tri leta, dokler jih ni avstrijska vlada prepovedala. Na t. i. taborih so Slovenci postavljali narodne zahteve in zahtevali svoje pravice.

Do taborov je prišlo po porazu Avstrije s Francijo in Prusijo. Ko je propadel Bachov absolutizem, so Avstriji v prizadevanju, da bi rešili cesarstvo, leta 1867 sklenili sporazum z Madžari in ustanovili dvojno, Avstro-Ogrsko monarhijo. Vladajoči sloji Avstrije in Madžarske so si razdelili oblast, nevladajoče pa so pomirili z decembrsko ustavo, ki je dovoljevala druženje in zborovanja.

Takoj po sprejetju ustave so se v slovenskem tisku pojavile zahteve, da bi tudi pri nas tako kot na Češkem organizirali politične shode. V Mariboru naj bi se dogovorili o organizaciji političnih zborovanj.

Slovenski izobraženci v Ljutomeru so prehiteli pobudo in se že pred mariborskim posvetom odločili, da bodo 9. avgusta pripravili velik politični shod na prostem. Tabor v Ljutomeru je bil izredno dobro obiskan. Na njem so postavili zahteve po zedinjeni Sloveniji, ki so postale gibalno vseh naslednjih taborov.

Lovro Toman

Zelo priljubljen slovenski politik in pesnik Lovro Toman se je rodil **10. avgusta 1870** v Kamni Gorici. Leta 1856 je postal prvi odvetnik v Radovljici.

Toman je bil zavzet narodni buditelj. Imel je veliko razumevanja za gospodarske potrebe Slovencev in zanje skrbel tudi kot poklicni tajnik Trgovske in obrtne zbornice za Kranjsko v Ljubljani, predvsem pa s podpiranjem načrtov za železniško povezavo z Reko ter za dolensko in gorenjsko progo.

Zanimivo je bilo tudi zasebno življenje gromovniškega "prvaka". Zagledal se je v prvo damo slovenskega narodnjaškega salona Josipino Urbančič z gradu Turn in se z njo poročil. Toda pravljica ni trajala dolgo, ker je med vsemi rodoljubi vsesplošno občudovana idealna soproga še bolj idealnega moža že leta 1854 na porodu umrla.

Devet let kasneje je Toman znova stopil pred oltar. Vzel je Luizo Altman, ki pa se je po njegovi smrti – v skladu z njegovim naročilom – omožila z Jankom Urbančičem, Tomanovim svakom, to je z Josipininim mlajšim bratom. S premislekom, ne

na vrat na nos, se ženi bistra glava: premoženje mora ostati skupaj. Vsekakor se bridko motijo tisti, ki mislijo, da Slovenci ne premoremo dinastij.

Mojster groze

Angleški filmski režiser Alfred Hitchcock, sinonim napetosti, srhljivosti in skrivnostnega ugankarstva v filmu, se je rodil **13. avgusta 1899**.

* Hitchcock je napovedal, da bo njegov naslednji film *Pepelka*. Predsednik družbe, ki je imel na skrbi otroške filme, je bil navdušen, dokler mu Hitchcock ni opisal začetka filma: "Pripeljala se bo kočija, v kateri bo ležalo truplo ..."

* Hitchcock je zvečer v družbi pogosto kmalu zadremal. Nekoč ga je okoli polnoči zbudila žena, da bi šla domov. Hitchcock si je pomel oči in rekel: "Zakaj pa že tako zgodaj, draga? Gostitelja bi lahko pomislila, da se dolgočasiva."

* Ko je pri snemanju filma *Psiho* postalo ozračje napeto, je dal Hitchcock pet minut odmora s pojasnilom: "Ne pozabimo, da smo tukaj, ker želimo uživati in se zabavati."

* Režiser François Truffaut je Hitchcocka označil takole: "Prizore z umorom snema, kot bi šlo za ljubezenske, ljubezenske prizore pa tako, kot bi šlo za umor."

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajsanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

DEMOKRACIJA

Nož v stare rane (1)

Urednik Demokracije na tretji strani v 30. številki revije, pa tudi v intervjuju z Janezom Janšo, zavrača ideološke teme pred jesenskimi volitvami. Leta 2000, ko je kontinuiteta za nekaj mesecev pristala v opoziciji, je mali veliki spletkar s pomočjo odvisnih medijev obremenil vladno z AVNOJ-em. Sedaj je kot upokojenec s Forumom 21 razkril nekaj svojih kart. Napravil je šokantno potezo. Obudil je stare delitve med partizani in domobranci. Spravil se je nad mrtve.

Revolucionarji, ki so leta 1941 začeli narodovo tragedijo s poboji zavednih Slovencev, zmagoviti partizani povojnih let in današnja nomenklatura, so po njegovem resnica, neresnica pa so mrtvi borci za slovensko stvar. Mrtvi se ne morejo braniti, a hudo je, ker jih branijo tisti, ki so se borili za samostojno slovensko državo in ki so najbolj zaslužni, da smo postali sestavni del EU in Nata. Mrtvim so vzeli vse in jim še danes ne priznavajo, da so bili ljudje. Živim hočejo vzeti zasluge za osamosvojitve, najbolj pa se bojijo optimizma po evropskih volitvah in pred državnobornskimi volitvami, ko druga stran ne naseda ideološkim temam. Stopiti čez stare zamere in združiti energijo, da bomo v EU res enakopravni sogovorniki, to so pravi cilji Slovenije. Ideološke teme in zavajanja izgubljajo tla po nogami.

Zadnja interpelacija proti vladi je pravi odgovor na ideološke teme. Obljube izpred štirih let so slabo iz-

polnjene. Prve reakcije so bile, da je vlada dosegla dva strateška cilja, EU in Nato. Opozicija in odstavljeni minister sta tu največ prispevala. V koalicijskem sporazumu iz leta 2000 sta bila skromno omenjena in to povsem na koncu. Jasno je tudi, da so se najbolj vneti zagovorniki kontinuitete do zadnjega borili proti zahodnim povezavam. Kljub temu bitka za zmago opozicije na jesenskih volitvah še zdaleč ni dobljena. Forum 21 s svojimi vplivnimi člani in glavnimi mediji bo verjetno v celoti na strani vlade. Vse težke afere zadnjih let bodo potisnili v ozadje in zdaj je pomembno vprašanje spretosti opozicije. Toda, nerešene afere so pustile globoke sledi in nezaupanje v državo. Tudi manipulacije z ljudmi, kdaj naj gredo na volišče in kdaj ne, očitno niso več uspešne. Na koncu lahko rečemo, da je šibka parlamentarna opozicija v štirih letih dobro opravila svoje delo, s čimer pa se močna koalicija vlade ne more pohvaliti. Prišel je čas sprememb. Pa še nekaj je pomembno. Brez EU jesenska zmaga opozicije ne bi veliko pomenila. Sedaj pa prihaja čas, ko bomo tudi na področjih levo, desno, liberalno in socialno bolj evropski. Vse manj bo možnosti za prekrivanja in zavajanja.

Ernest Pušnik, Hrušica

Obnova v Posočju

V času po potresu v Posočju smo bili priča raznim soočanjem, tako na radiu kot na televiziji, v katerih nas skušajo predstavniki ministristva za okolje in prostor na vse načine prepričati o uspešni sanaciji. Ne bi se spuščal v tehnično problematiko, ker imam o tem svoje mnenje in si ne morem predstavljati posledic v primeru, da bi naslednjič "zares"

streslo, saj je tokrat treslo le v opozorilo.

Vsi odgovorni, z mistrom na čelu, nas prepričujejo, da so bile cene obnove na primerljivi ravni in to dokazujejo na osnovi primerjave s cenami, ki veljajo na trgu za individualne gradnje oziroma priznavajo, da so le nekoliko višje zaradi specifičnih pogojev. Z njimi se v celoti strinjam, vendar v tem primeru ne gre za individualno gradnjo, temveč za več tisoč objektov v več milijardni vrednosti. Vsak trgovec pa ve, da za take projekte veljajo povsem drugačni pogoji, kolikor so odgovorni komercialno in ekonomsko usposobljeni ter imajo dovolj znanja za vodenje takih velikih projektov.

Brez pretiravanja lahko trdim, da bi ob pravilnem pristopu za tak večmilijardni projekt in za več tisoč objektov morale biti cene nižje za 20 do 30 odstotkov za enako kakovost, kar je običajno v poslovnem svetu. To so dokazali tudi posamezniki, ki so za individualne objekte, ki so jih sanirali v privatni režiji in dosegli tudi do 50 odstotkov ustrežnejšo ceno kot DTP ob preverjeno boljši kakovosti, saj je objekt zelo dobro prenesel zadnji potres. Ker menim, da so taki popusti običajni, si lahko tako vsak takoj izračuna, koliko davkoplačevalskega denarja je bilo zapravljenega od 18 milijard in tudi to, koliko privatnega denarja, ki so ga morali vložiti lastniki predvsem z najemom posojil pod neugodnimi pogoji. Tudi podatek, ki ga navaja g. Tavzes, da so stroški

DTP v mejah normale, ne drži. Njegov podatek velja samo v primeru, če primerjamo stroške DTP z enkratnim projektom ali gradnjo, nikakor pa ne za projekt z več tisočimi enotami, kjer se delo lahko organizira veliko bolj racionalno.

Predlagam, da ministrstvo za finance pred nadaljevanjem ponovne sanacije vsem tistim odgovornim, ki sodelujejo pri tej obnovi, omogoči, da se udeležijo hitrega tečaja in preverjanja znanja osnov ekonomije in ne le gradbenih protipotresnih seminarjev.

Zelo se čudim tudi temu, da samo za popotresno gradnjo v Posočju zahtevajo od izvajalcev dodatna preverjanja znanja, kot da v drugih krajih Slovenije protipotresna obstojnost objektov ni pomembna.

Jordan Kodermac, Solkan

Ogrožen Piranski zaliv

Kot svetnik (SDS) v občinski skupščini v Piranu izražam resne pripombe na prihodnjo prostorsko načrtovanje v obalnem pasu občine Piran.

Menim, da imajo ustrezni strokovni organi, ki pripravljajo prostorske načrte (lokacijske načrte) predvsem zgrešeno strategijo v razvoju turizma v naši občini. Prednost dajejo večanju navtičnega turizma (gradnji marin) v škodo kopaliske in zdraviliške turistične ponudbe. Vsi vemo, da je Portoroški zaliv za-

prto morje s počasnimi morskimi tokovi, zato se onesnaženost morja težko odpravlja po naravni poti. V marinah nastajajo številne škodljive snovi, zlasti pri servisiranju večjih plovil (brusilna plastika, laki, barve, olja, nafta...). Vse te snovi se odplovajo v morje, zato menim, da je povečanje mari-

» ne v Luciji za 50 odstotkov in izgradnja še ene večje marine na vhodu v samo mesto Piran nespametno dejanje in sicer iz več razlogov. Povečuje se onesnaženost morja, krčijo se prepotrebne plaže za kopanje, navični turizem ne prispeva k polnjenju nastanitvenih kapacitet v hotelih in apartmajih, ki bodo zgrajeni v prihodnosti. Umazane plaže in še bolj onesnaženo morje bodo zavrla dotok novih turistov v našo občino. Še posebej boleč bi bil poseg v morje na vhodu v Piran (lokacijski načrt Piranska vrata). Tu naj bi zgradili marino za pristajanje večjih jaht do dolžine 30 metrov. S takšno gradnjo spreminjamo staro, solinarsko in ribiško mesto Piran v pristaniško mesto. Temu mestu so Latinci in kasneje Beničani skozi stoletja vdahnili prijeten turistični čar, kajti gradili so ga z velikim čutom za estetiko in s smislom za urejanje prostora. Mi, Slovenci, pa bomo grobo posegli v ta dragoceni prostor, pri čemer bomo dokazali, da smo barbarsko ljudstvo, ki ne zna ceniti umetniških in kulturnih vrednot romanskega življenja na tem področju. Opozarjam tudi na pretirane apetite po graditvi več hotelov in apartmajskih naselij v obalnem pasu naše občine. Gre za dragocen prostor, je javno dobro ter pripada širši družbeni skupnosti in vsem Slovencem, zdaj pa naj bi ga pozidali do zadnjega kotička in tako porušili ravnotežje med zeleno naravo in urbaniziranimi predeli obale.

Za tako grobe posege v obalnem pasu bi morala vladajoča koalicija (LDS, ZL in Desus) imeti konsenz vseh političnih strank v občini kot tudi privolitev občanov in širše slovenske javnosti. Tega konsenza ni. Zato menim, da vladajoča koalicija v mestnem svetu občine Piran de-

luje v interesu kapitala in gradbenega lobija ter zanemara interese preprostega občana in širše slovenske javnosti. Z napačno strategijo razvoja turizma pa deluje v škodo kopaliskega turizma, ki je okolju bolj prijazen in ekološko sprejemljiv. Popolnoma pa razumem arhitekta, ki se pri svojem načrtovanju vedejo tako kot dobro plačan pravnik, ki po svoji poklicni etiki in dolžnosti brani zločinca, pa čeprav je njegovo delo iz moralnih razlogov nepravilno.

Sam kot svetnik občine Piran pravim: spravimo kapital v načrtovane in razumne okvire. Podpirajmo razvoj kopaliskega turizma in ne dajajmo prednosti razvoju navičnega turizma.

Dr. Alojz Zorn,
svetnik SDS občine Piran

Nacionalka ne privlači gledalcev (1)

Avtorica članka Mihaela Praprotnik je v članku "Nacionalka ne privlači gledalcev" navedla nekaj napačnih dejstev in napačno interpretirala podatke, ki jih je dobila. Za bralce Demokracije posredujemo pojasnilo, ki ga je pripravila Breda Kostanjšek, vodja Programskega kontrolinga RTV SLO. Avtorica je v članku zamenjala vzroke in posledice - pobuda in povabilo na pogovor o podatkih o gledanosti sta prišla iz Programskega kontrolinga, saj zaradi zahtev-

nosti tematike novinarka ni znala dovolj jasno opredeliti, kakšne podatke o gledanosti potrebuje.

V skoraj dveurni predstavitvi raziskave elektronskega merjenja gledanosti, ki jo izvaja Media Services AGB (kar je novinarka kljub izrecnemu opozorilu "pozabila" zapisati in s tem kršila pravila javne uporabe podatkov) in pregledu podatkov o splošni gledanosti televizije, se ni nič zatikalo in tudi razčiščevali nismo ničesar. Vse podatke o povprečni gledanosti izbranih oddaj smo med pogovorom predstavili v delovni verziji tabelarnih pregledov in ničesar ni bilo "med vrsticami povedanega". Zato pa je novinarka zelo nespretno povzela opis podatkov in povsem preslišala pomembnost sezonskega vpliva na splošno gledanost TV. Dogovor, ki je sledil predstavitvi in pojasnilom, katere podatke bo Programski kontroling pripravil in v kakšni obliki, je bil sklenjen brez kakršnih koli pogojev.

Na zapis v članku o javni rabi podatkov o gledanosti, ki jih po navedbah novinarki RTV Slovenija ni hoteli dati članom Sveta RTV Slovenija, pa naslednje pojasnilo. Po določilih pogodbe z izvajalcem raziskave velja za vse uporabnike, da se lahko javno predstavljajo samo podatki o gledanosti lastnih programov, kar smo pojasnili tudi članom Sveta RTV in članom Programske komisije. Omenjenim tu-

di redno pripravljamo poglobljene primerjalne preglede o gledanosti naših sporedov oziroma oddaj.

Po dogovoru z novinarko smo ji pripravili pregled podatkov o gledanosti za štiri informativne oddaje (Enourni informativni blok, Odmevi, Omizje in Tednik): odstotek (%) gledalcev TV v času oddaj, povprečno gledanost oddaje v odstotkih (%) in številu gledalcev ter delež gledalcev in sicer v prvem trimesečju in v drugem trimesečju letošnjega leta. Avtorica je izbrala podatke za tri oddaje, v članku pravilno prepisala dvanajst števk in jih od teh polovico napačno opisala - povprečno gledanost /rating/ je opisovala kot delež gledalcev /share/.

Izbrane tri oddaje (Enourni informativni blok, Odmevi in Tednik) sodijo med najbolj gledane informativne oddaje TV SLO in ne "med najbolj gledane oddaje nacionalne televizije". Povprečna gledanost (= rating) Enournega informativnega bloka je bila v prvem trimesečju 13,8%, kar pomeni, da je toliko odstotkov (ali 244.000) Slovencev, starih nad 10 let, povprečno gledalo posamezno oddajo - ta pa ni enak "odstotku gledalcev televizije", kot se je zapisalo novinarki; v tem obdobju je oddaja dosegla 36 odstotni delež gledalcev televizije (= share).

Povprečna gledanost iste oddaje v drugem trimesečju je bila 9,9%, kar pa ne pomeni padca gledanosti oddaje kar tako, ampak je posledica zmanjšanja splošne gledanosti televizije, kar je bistvena informacija za pravilno in korektno interpretiranje: v prvem trimesečju (januar - marec 2004) je v času od 19.00 do 20.00 gledalo televizijo 38,0% Slovencev, v drugem trimesečju (april - junij 2004) pa je bilo pred TV-zasloni v tej uri povprečno 28,2% Slovencev. To pomeni, da se desetod-

stotno zmanjšanje avditorija v polletnih mesecih proporcionalno porazdeli na vse televizijske sporede. Ob tem je treba izpostaviti, da je imela enourna informativna oddaja TV Slovenija v obeh primerjanih obdobjih enak (36%) delež gledalcev, kar pomeni, da ima ta informativni blok zvesto občinstvo.

Povprečna gledanost Odmevov, ki so na sporedu ob 22. uri, je bila v prvem četrtletju 10,1%, v drugem pa 9,9%. Sezonska razlika je v tem primeru bistveno manjša kot med 19.00 in 20.00, ker začnejo poleti ljudje gledati televizijo pozneje: v prvih treh mesecih je gledalo televizijo ob desetih zvečer 31,1%, v drugih treh mesecih pa 30,1% Slovencev.

Pa še beseda o primerjavi s podatki iz leta 2002: gre za primerjanje hrušk in jabolk oziroma primerjanje neprimerljivega. Primerjalne analize nismo pripravili v Programskem kontrolingu na tokratno povpraševanje novinarke. V članku je opravljeno amatersko primerjanje podatkov "na palec", saj gre za povsem različno strukturo programskega bloka in bi lahko opravili resno analizo samo s poglubljenimi obdelavami podatkov o obsegu in strukturi občinstva, poleg tega pa so bili za leto 2002 uporabljeni podatki o letnih povprečjih gledanosti in to brez navedbe vira.

Ob navedbah, da RTV Slovenija ne zagotavlja kakovostnih in raznolikih programskih vsebin ter ne izpolnjuje pričakovanj uporabnikov, pa naslednje pojasnilo. Po podatkih raziskave Kaj slovensko občinstvo pričakuje od javne RTV, ki jo je opravilo tržnoraziskovalno podjetje Gral Ite, katere rezultate smo predstavili v sporočilu za javnost in na posebni tiskovni konferenci, na katero so bili vabljeni vsi mediji, je več-

na anketiranih gledalcev in poslušalcev menila, da RTV Slovenija v precejšnji meri uresničuje poglobljeno nalogo javne radiotelevizije - zagotoviti ponudbo vseh programskih vsebin in tematik, ki zadovoljujejo potrebe in želje vseh ciljnih skupin. Ob tem se naši gledalci in poslušalci zavedajo, da mora javni medij - za razliko od komercialnega - delovati v interesu javnosti. Rezultati raziskave so pokazali, da je stopnja zadovoljstva z obstoječo programsko ponudbo RTV Slovenija na precej višji ravni od prevladujočega vtisa, ki ga v Sloveniji ustvarjajo mediji in skupine posameznikov. Zato zapišimo, da RTV Slovenija s svojo programsko ponudbo ne zadovoljuje pričakovanih in potreb širokega kroga gledalcev, enostavno ne drži.

Sabrina Povšič Štimec,
vodja Službe za odnose z javnostjo
RTV Slovenija

Smrad iz komunale (1)

V zvezi s člankom z naslovom Smrad iz Komunale, ki je izšel v Demokraciji 30.7.2004 na strani 26, vam posredujem naslednje sporočilo župana MO Nova Gorica Mirka Brulca: "Članka samega nima smisla komentirati, novinarja pa bi želel opozoriti na tri dejstva: 1. Podjetje Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica d.d. je večkrat očitno zamenjal s podjetjem Komunala Nova Gorica d.d.. 2. Na funkcijo župana Mestne občine Nova Gorica sem bil izvoljen 1. decembra 2002, torej nisem mogel biti vpleten v nepravilno poslovanje podjetja v letih 2001 in 2002. 3. Res se sprašujem, od kje podatek novinarju, ko navaja, "da je novogoriška komunala novomeški občini nezakonito izstavila za skoraj 42 milijonov tolarjev lažnih računov?"

Miroslava Križnič,
svetovalka za stike z javnostmi
Mestna občina Nova Gorica

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Interpelacije

Kakšno začudenje in zgražanje vlade, ministrov in na sploh vladnih strank zaradi nezaslišane "predrznosti" Koalicije Slovenija. Interpelacija je upravičena zahteva članov parlamenta za obravnavo določenih vprašanj o delu vlade oziroma posameznega ministra. Na koncu šolskega leta učenci in dijaki dobijo spričevalo o njihovem znanju in delu. Prav tako mora vlada na koncu svojega mandata pokazati in dokazati, kaj od obljubljenega je uresničila. Da je minister Gaber, ki je nekaj časa nadomeščal premiera, dejal, da kaj takega ni v navadi nikjer v Evropi, je še en dokaz, da je njegovo znanje na ravni njegovih "repetentov". Seveda je pozabil dodati, da je v demokratičnih državah navada, da vlada sproti obvešča o svojem delu, ne le opozicijo, temveč svoje državljane, katerim je dolžna polagati račune, saj so ministri le njihovi začasni "uradniki". Vlada sprašuje, zakaj je bila interpelacija vložena tik pred začetkom volilne kampanje, čeprav sama najbolje ve, da v štirih letih na številna vprašanja opozicije ni bilo nikoli zadovoljivega odgovora. Neprepričljiv in aroganten odgovor finančnega ministra Dušana Mramorja ne preseneča, saj bi prav njegov resor moral dati najbolj natančne in dokazljive odgovore. Menda je imel vsled interpelacije hude nočne more, kar je razumljivo, saj rekapitulacija štiriletnega "čaranja" s financami ni lahka stvar. Na koncu bodo tako njegovi odgovori kot odgovor ministra za zdravje Dušana Kebra in drugih ministrov pavšalni in zavajajoči, saj drugačnih nimajo. Verjetno vprašanja v interpelaciji zadevajo tudi ministre SLS, ki jih je vlada odslovila tik pred zdajci, s čimer se je strinjala vladna večina, ki se je preko svojih poslancev, brez kančka omahovanja, enoglasno odzvala na njihov izgon. Ni dvoma, da so vsi glasovali po svoji vesti. Sic. Če je komu od treh ministrov SLS treba zastaviti izčrpna vprašanja, je to brez dvoma pravosodni minister Ivo Bizjak, "človek za vse čase". Vse možne lestvice je preplezal, brez kančka omahovanja je zvesto služil ne le vsem vladam LDS-a, temveč, kar je obsojanja vredno, nomenklaturi in tako pomagal cvetoči korupciji na vseh ravneh, ker je tudi on sam produkt korupcije. Se res ni zavedal, da bo prišel čas, ko ga bodo zavrgli? Stranka SLS bo morala, če bo res hotela biti pomladna, marsikaj spremeniti in dokazati Slovencem, da to zmore, saj ima kar nekaj sposobnih in poštenih članov. Slovenija mora v prihodnjih letih za vsako ceno odpraviti korupcijo in klientilizem. Vse moramo storiti za doseg tega cilja, saj bo to največji doprinos k naši uveljavitvi v Evropski uniji in Natu. Vsak državljan mora k mozaiku naše samostojne Slovenije doprinesi vsaj en kamenček. Za nas in za naše zanamce! Še ena interpelacija oziroma vprašanje je bilo postavljeno ob 60. obletnici varšavske vstaje med 1. avgustom in 2. oktobrom 1944. Vstajo je začel in vodil poljski general Bor-Komorowski, navkljub sovjetskemu nasprotovanju, ker vstaje ni vodil "nacionalni komunistični komite", temveč prozahodni patrioti. Sovjetska armada je stala tik pred Varšavo in dopustila masaker najmanj 200.000 poljskih rodobljubov. Za to dejanje so se Nemci opravičili, Rusi pa še nikoli. Prav tako kot se pri nas še niso opravičili za pomor več deset tisočev slovenskih domoljubov. Verjamem, da je to težko, kajti z opravičilom pride tudi priznanje, tega pa povzročitelji in njihovi dediči ne zmorejo. So heroji svoje zločine pozabili, čeprav za njih že šestdeset let prejema bogate dividende?

Marija Vodišek

Partiji sumljivi partizani

18. del

Ko sem iz Dolomitov odhajal na Notranjsko, sem bil na poti do Mokreca v skupini, kjer je bil tudi Arsa Jovanović. Takrat sem slišal njegovo mnenje in pri tem spoznal, da so si slovenski komunisti na njegov račun izmislili razne obtožbe, ker je pomešal njihove račune. Če bi bile obtožbe resnične in stanje res takšno, zakaj jih potem ni uredil Rato Dugonjić, ki je bil takrat prav tako v Dolomitih? Jovanović je kritiziral CK predvsem zaradi njegove bunkerske taktike in oddaljenosti glavnega štaba od partizanskih enot. In čeprav je bil dober vojak in dober komandant, je partija naredila vse samo zato, da so ga kompromitirali in ga s tem onemogočili. Po vrnitvi iz Slovenije je med nemškim napadom na Drvar leta 1944 vodil obrambo in reševanje Tita.

Oficirji, ki so po Titovem namenu prišli v Slovenijo, so bili aktivni oficirji že pred vojno, imeli pa so tudi izkušnje iz bojev v Bosni, kjer so vodili večje partizanske enote. Slovenski komunisti so aktivne starojugoslovanske oficirje od vsega začetka zapostavljali. V partizanih jih je bilo veliko, vendar pa so bili za partijo sumljivi in nezanesljivi. Ker partija v starojugoslovanske oficirje ni imela nobenega zaupanja, jim v partizanih niso priznali tiste vloge, ki bi jim glede na njihovo vojaško usposobljenost pripadala. V partizanskih enotah sem jih veliko poznal, pa so bili samo navadni partizani. Tako je bilo tudi v Dolomitskem odredu, kjer so bili v starojugoslovanskih uniformah pa brez vojaških funkcij. Če bi partija imela do oficirjev pravo politiko in če ne bi bilo sumničenja, po kate-

rem naj bi bila samo delavec in reven kmet za osvoboditev Slovenije, bi bilo partizanstvo zares množično in četnikov v Sloveniji ne bi bilo. Ker pa partija v oficirje

Jaka Avšiča so kot enega najvidnejših aktivnih oficirjev postavili v glavni štab partizanskih enot, najvišjih funkcij pa mu kljub vsemu niso nikdar zaupali.

ni imela zaupanja, so se vključevali predvsem v četniške odrede.

Starojugoslovanski oficirji so bili partiji sumljivi, ker so služili v jugoslovanski kraljevi armadi. Takrat je bila jugoslovanska vlada v Londonu še legalna. Te vezi so še obstajale. Pozneje jih je na Visu

vzdrževal tudi Tito. Toda to ni imelo posebnega pomena, kajti partija je gradila na terorju. V partizanih je med starojugoslovanskimi oficirji imel poseben položaj

Jaka Avšič, ki smo ga v zunanjem ljubljanskem okrožju poznali že od leta 1941, in sicer po znani gostilni v Savljah. Po prihodu iz internacije se je že zgodaj priključil OF. Kot enega najvidnejših aktivnih oficirjev so postavili v glavni štab partizanskih enot, najvišjih funkcij

pa mu kljub vsemu niso nikdar zaupali. V Bosni in na drugih območjih Jugoslavije je bilo drugače, kajti tam je bilo v partizanskih štabih veliko aktivnih starojugoslovanskih oficirjev. S prihodom vojaško usposobljenih oficirjev iz Titovega štaba, ki so zavzeli tudi visoke vojaške položaje, so dober poveljniški kader dobile tudi slovenske partizanske enote. Partija tega slovenskim starojugoslovanskim oficirjem ni dovolila. Zanj je bilo bolje, da bi prišli iz Bosne in iz drugih jugoslovanskih pokrajin. In v resnici so bili zelo aktivni in koristni vojaki, ki so za seboj imeli izkušnje in vojaške šole.

Za poveljnike med slovenskimi partizani je partija postavljala ljudi, ki so imeli nekaj razredov osnovne šole, toliko da so bili pismeni in da pred tem navadno še niso služili vojske. To je bil pogum Dakijeve vrste. Če je bilo treba nekaj zavzeti, se je partizansko povelje glasilo: Gremo naprej! in Za mano! To je bilo vse vojaško znanje takšnih komandantov. Pozneje se je tak odnos nekoliko spremenil. Tako so tudi nekdanji starojugoslovanski oficirji prevzemali mesta poveljnikov divizij in načelnikov štabov. V začetku so bile samo izjeme, kakor na primer Ljubo Šerčer, ki je vodil akcije in je tudi zgodaj padel.

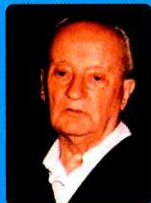
Partija je vse nekdanje starojugoslovanske oficirje jemala z rezervno. Politično so jih imeli za nezanesljive samo zato, ker so prisegli v jugoslovanski kraljevi vojski. To je bila ruska uravnilovka, po kateri je lahko samo komunist funkcionar in vodja. Zato je bilo v partizanskih enotah tako primitivno. To, kar je vnašala partija na Slovenskem, je bila čista boljševiška kopija. Slovenski komunisti so bili še ostrejši od boljševikov. Kar je Stalin v Sovjetski zvezi delal s celimi narodi, so slovenski komunisti izvajali nad lastnim narodom.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo konec poletja izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

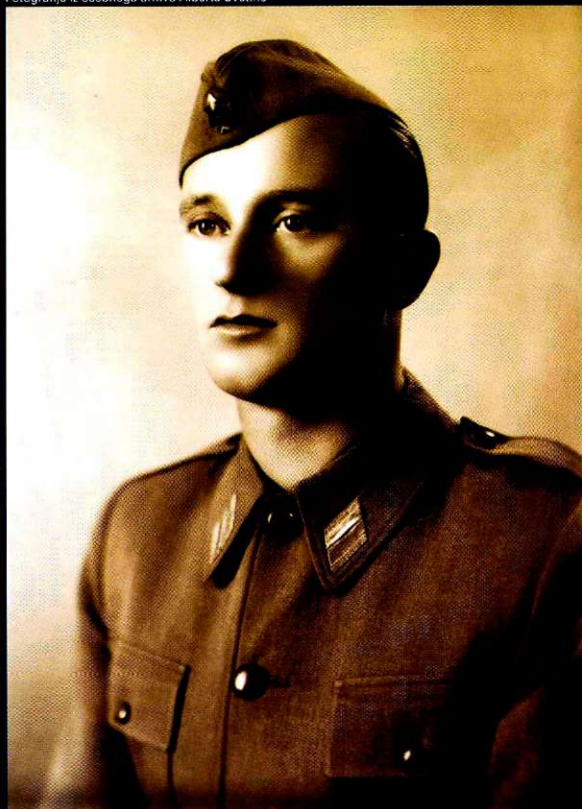
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležecah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja.

... Ko sem sredi maja 1945 iz Postojne prišel v Slavijo, me je takoj poklical Maček in mi dejal: "Ti si tu živel in poznaš Ljubljano. Vidiš, ljudje so bosí in nagi, brez stanovanja, brez vsega. Treba jih je obleči, nahraniti in jim preskrbeti stanovanja. Pojdi in nabavi vse!" Nato me je ostreje pogledal in dodal: "Poslušaj, ampak računi, računov ni. Glej, da jih ne dobim. Ničesar ne bom podpisal. S tem ti bom plačal," in prijel za pištolo. To je bil ukaz, naj začnem z brezobzirnim ropanjem povsod tam, kjer je bilo mogoče kaj vzeti ...

Fotografije iz osebne arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004.

Priloženo naročilnico skupaj s kopijo potrdila o plačilu pošljite na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o.,
Komenskega 11,
1000 Ljubljana. Številka
TRR: 24200-9004125033.

Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu:

obzorja.narocnine@siol.net

ali plačate v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli.

Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek:

datum:

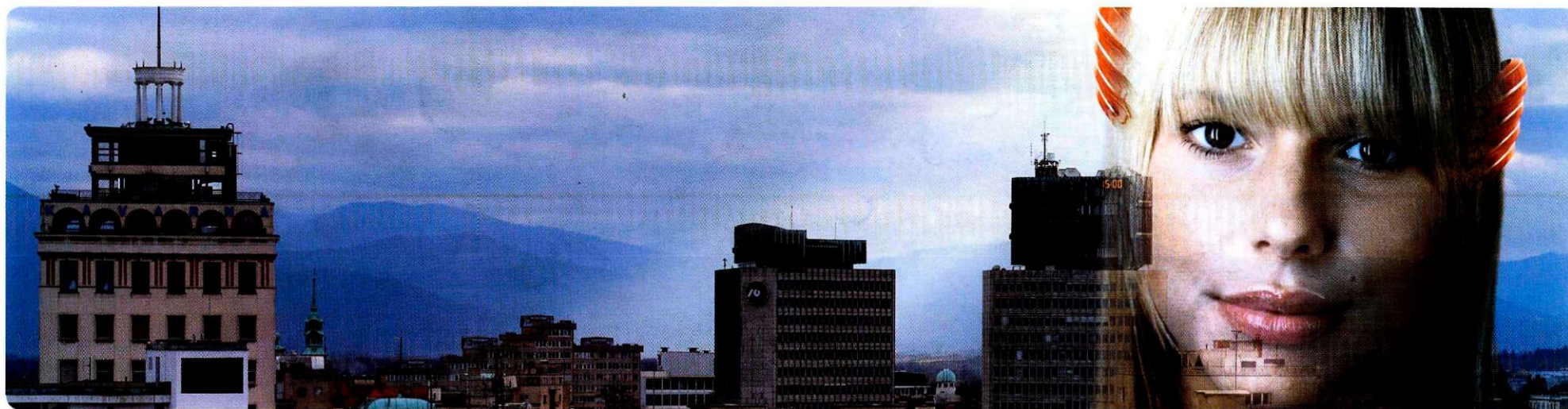
ulica:

kraj, poštna št.:

podpis naročnika:

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

